

Mihai Dinu
coordonator

Raluca-Mihaela Drăcea	Bogdan-Cristian Chiripuci
Raluca Ignat	Marius Constantin
Raluca-Georgiana Lădaru	Ionuț-Laurențiu Petre
Roxana Simona Pătărlăgeanu	Bianca-Eugenia Leoveanu-Soare
Irina Elena Petrescu	Elena-Mădălina Deaconu
Radu-Gheorghe Antohe	Ina Nimerenco

**Studiu privind evaluarea impactului
economic, social și de mediu
al sectorului creșterii suinelor în România**

**Studiu privind evaluarea impactului
economic, social și de mediu
al sectorului creșterii suinelor în România**

Acest studiu a fost realizat în baza rezultatelor proiectului de cercetare nr. 273/09.04.2024,
încheiat între Academia de Studii Economice din București,
REWE România și CRIS-TIM Family Holding.

Mihai DINU
coordonator

Raluca-Mihaela DRĂCEA

Raluca IGNAT

Raluca-Georgiana LĂDARU

Roxana Simona PĂTĂRLĂGEANU

Irina Elena PETRESCU

Radu-Gheorghe ANTOHE

Bogdan-Cristian CHIRIPUCI

Marius CONSTANTIN

Ionuț-Laurențiu PETRE

Bianca-Eugenia LEOVEANU-SOARE

Elena-Mădălina DEACONU

Ina NIMERENCO

**Studiu privind evaluarea impactului
economic, social și de mediu
al sectorului creșterii suinelor în România**

Editura ASE
București
2024

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI

Copyright © 2024, REWE România și CRIS-TIM Family Holding
Toate drepturile asupra acestei ediții le sunt rezervate.

Editura ASE

Piața Romană nr. 6, sector 1, București, România
cod 010374
www.ase.ro
www.editura.ase.ro
editura@ase.ro

ISBN 978-606-34-0545-7

Editura ASE

Redactor: Luiza Constantinescu
Tehnoredactor: Alexandra Barbu
Coperta: Violeta Rogoian

Autorii noștri își asumă întreaga responsabilitate pentru ideile exprimate, corectitudinea științifică, originalitatea materialului și sursele bibliografice menționate.

Cuprins

Introducere	7
Capitolul 1. Impactul economic al sectorului creșterii suinelor în România.....	11
1.1. Contribuția sectorului creșterii suinelor la valoarea ramurii agricole.....	11
1.2. Situația exploatațiilor și a efectivelor de porcine în România	14
1.3. Analiza economico-financiară cod CAEN 0146 – Creșterea porcinelor	26
1.4. Concluzii și recomandări	52
Capitolul 2. Impactul social al sectorului creșterii suinelor în România	54
2.1. Dimensiuni ale impactului social al sectorului creșterii suinelor în România	54
2.2. Indicatori ai impactului social al sectorului creșterii suinelor în România	55
2.3. Concluzii și recomandări	82
Capitolul 3. Evaluarea modului în care practicile actuale din sectorul creșterii suinelor afectează calitatea aerului, solului și apei.....	85
3.1. Situația privind emisiile afectează calitatea aerului, solului și apei la nivelul Uniunii Europene ..	85
3.2. Evoluția emisiilor afectează calitatea aerului, solului și apei la nivelul României	90
3.3. Concluzii și recomandări	101
Capitolul 4. Impactul bugetar al creșterii suinelor asupra economiei României.....	103
4.1. Viziunea globală asupra industriei suinelor	103
4.2. Abordarea europeană	106
4.3. Perspectiva națională	108
4.4. Impactul bugetar al sectorului creșterii suinelor în România.....	113
4.5. Concluzii și recomandări	131
Capitolul 5. Cercetare calitativă a sectorului creșterii suinelor în România.....	135
5.1. Metodologia de cercetare	135
5.2. Importanța interviurilor în cercetare	137
5.3. Aplicarea interviului	138
5.4. Rezultatele cercetării.....	140
5.5. Concluzii și recomandări	147
5.6. Limitările cercetării	148
Bibliografie	151
Anexe	155
Anexa 1	155
Anexa 2	157
Anexa 3	159

Introducere

În România, industria creșterii porcinelor a suferit un impact semnificativ din cauza extinderii pestei porcine africane, care a generat efecte adverse pe întregul lanț valoric. Deoarece producția internă de carne de porc nu acoperă cererea locală, România depinde de importuri. Din 2018, primele focare de pestă porcină africană au afectat negativ tranzacțiile comerciale cu porcine și carne de porc, accentuând deficitul comercial prin interzicerea exporturilor către anumite țări. Numărul de angajați din fermele comerciale de creștere a suinelor s-a redus odată cu întreruperea temporară sau definitivă a activității fermelor afectate.

Fermele de creștere a porcinelor sunt situate, în general, în mediul rural, unde oportunitățile de muncă sunt mai reduse. Majoritatea angajaților provin din zonele respective sau din împrejurimi, iar închiderea unei ferme poate avea un impact semnificativ asupra nivelului de trai al comunității, ducând chiar la migrarea forței de muncă spre alte zone, cu mai multe oferte de lucru. Pesta porcină africană a afectat nu doar companiile de creștere a porcinelor, ci și întreaga economie, generând scăderi în produsul intern brut și în veniturile fiscale colectate la bugetul de stat.

Primul capitol al studiului are drept obiectiv cuantificarea implicațiilor sectorului de creștere a suinelor în România din punctul de vedere economic. Pentru atingerea acestui obiectiv, a fost realizată o evaluare a contribuției categoriei „Porcine” la valoarea producției acestei ramuri agricole din România, în perioada 2010-2023. În continuare a fost efectuată o analiză a exploatațiilor și efectivelor de porcine în România pe baza datelor disponibile în Recensământul General Agricol 2020. Dimensiunea economică a fost completată printr-o analiză economico-financiară a primelor 20 de companii ce activează la nivelul codului CAEN 0146 – Creșterea porcinelor în România, în vederea determinării mai multor indicatori precum: rata profitului, marja netă a profitului, rentabilitatea veniturilor, rata rentabilității economice, viteza de rotație a activelor circulante, productivitatea muncii și rata solvabilității.

Dimensiunea socială a sectorului suin din România capătă noi valențe în dinamica mai largă în care se află acesta. Într-o piață în care ofertele de muncă de la angajatorii din țările din vestul Europei sunt mai competitive din foarte multe puncte de vedere decât cele de la angajatorii din estul Europei (inclusiv România), există exigențe crescute din partea salariaților. Factorul salarial și strategiile de recrutare influențează migrația forței de muncă din România în sectorul suin, aducând în discuție implicațiile sociale și economice pe termen lung. În cadrul acestei cercetări, o atenție deosebită a fost acordată discrepanțelor salariale între oferta internă și cea internațională, evidențiind cum aceste diferențe contribuie la conturarea tendințelor migraționale în sectorul suin, în cazul salariaților din România – aceștia pot să fie mai ușor atrași de ofertele angajatorilor din țările vestice.

Tot cu referire la dimensiunea socială, această cercetare cuprinde o analiză cantitativă asupra preferințelor consumatorilor din România dintr-o perspectivă socioculturală și economică.

În mod special, atenția a fost acordată preferințelor consumatorilor de carne pentru cea de porc în raport cu alte tipuri de carne, în contextul tendințelor de consum din România. Analiza cantitativă a datelor extrase din platforma Google Trends și din baza de date TEMPO a Institutului Național de Statistică din România a permis o înțelegere mai nuanțată asupra modului în care tradițiile culinare, evenimentele culturale și sărbătorile influențează consumul, având implicații directe asupra economiei naționale. Dimensiunea socială este completată în analiză de cea economică, fiind discutată dinamica dintre mai mulți indicatori: veniturile totale lunare nominale, cheltuielile totale alimentare medii lunare, ponderea cheltuielilor alimentare din total, cheltuielile medii nominale lunare pentru carnea de pasăre, porcine, pește și bovine, consumul mediu nominal lunar pentru aceleași feluri de carne, precum și prețul mediu pentru achiziția acestor produse. Toți acești indicatori au fost analizați pe baza mai multor categorii sociodemografice: salariați, pensionari, șomeri, agricultori. În plus, a fost elaborată și o analiză a factorului urban versus rural privind consumul și cheltuielile pentru carne, aducând valoare adăugată studiului privind dimensiunea socială a sectorului suin din România.

Așadar, analiza dimensiunii sociale a sectorului suin din România nu cuprinde doar analiza pieței muncii, ci înglobează și o analiză a interconexiunilor cu alte dimensiuni, preponderent cu cea economică, oferind astfel o perspectivă integrală asupra modului în care sectorul suin modelează și este modelat atât de contextul național, cât și de cel internațional. Având în vedere tendințele ascendente ale cererii globale de carne și produse alimentare, sectorul creșterii suinelor deține un rol central în satisfacerea acestei cereri. Cu toate acestea, producția intensivă, combinată cu gestionarea inadecvată a deșeurilor de gunoi de grajd, poate contribui semnificativ la intensificarea poluării aerului, apei și solului. Emisiile de gaze, rezultate din activitățile zootehnice, precum metanul (CH_4) și oxidul de azot (N_2O), sunt elemente deosebit de relevante pentru contribuția pe care o au la crearea efectului de seră și contribuția către extinderea fenomenului schimbărilor climatice.

În contextul obiectivelor de mediu stabilite de Comisia Europeană prin documentul strategic Pactul Verde European (2019), care extinde obligativitatea, în scopul reducerii impactului activităților economice din lanțul valoric de producție agroalimentară, către fiecare stat membru al Uniunii Europene, analiza emisiilor de gaze cu efect de seră și a altor poluanți este necesară pentru a cuprinde situația actuală. Pe parcursul procesului de analiză se evidențiază variații semnificative între statele membre, reflectând diferențele în eficiența practicilor de creștere și gestionare a deșeurilor. În timp ce anumite state, precum Slovenia, Slovacia și Lituania, au înregistrat reduceri semnificative ale emisiilor, alte țări, precum Spania, Portugalia și Irlanda, au raportat creșteri, subliniind necesitatea optimizării managementului fermelor de suine și adoptării practicilor agricole mai durabile. Inovațiile tehnologice în adăpostirea animalelor, sistemele avansate de depozitare și tratare a gunoierului de grajd, utilizarea surselor alternative de energie și modificarea compoziției furajelor sunt soluții eficiente pentru diminuarea impactului negativ asupra mediului. Asemenea acestora, implementarea conceptului de bioeconomie sau economie circulară prin gestionarea corespunzătoare a gunoierului de grajd și producerea de biogaz reprezintă metode viabile

pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră care contribuie la intensificarea fenomenului schimbărilor climatice.

Pentru a aborda provocările legate de sustenabilitatea producției de suine, sistemele actuale de producție trebuie să se adapteze la noile exigențe de mediu, vizând eficiența și gestionarea durabilă a resurselor limitate. Adoptarea practicilor de management eficiente și a tehnologiilor verzi au capacitatea de a asigura atât protecția mediului, cât și dezvoltarea unui sector zootehnic durabil.

Capitolul referitor la evaluarea modului în care practicile actuale din sectorul creșterii suinelor afectează calitatea aerului, solului și apei își propune să investigheze impactul practicilor curente din sectorul creșterii suinelor asupra calității aerului, solului și apei atât la nivelul Uniunii Europene, cât și al României. Acest capitol examinează evoluția emisiilor de metan și oxid de azot, impactul gestionării gunoiului de grajd și rolul politicilor și inovațiilor tehnologice în reducerea impactului ecologic al sectorului. Analiza efectuată oferă o perspectivă integrată asupra provocărilor și soluțiilor pentru promovarea unei agriculturi sustenabile și responsabile.

Începând cu anul 2019, în special din cauza PPA (pestei porcine africane), sectorul de producție a cărnii de porc din România a întâmpinat diverse dificultăți, care au dus la o scădere semnificativă a producției, la scăderea exploatațiilor de carne și la creșterea prețului de vânzare. Sectorul creșterii suinelor din România are o importanță semnificativă în economia rurală și în sectorul agroalimentar, influențând astfel în mod direct bugetul național. Pentru a determina impactul bugetar al acestui sector, este importantă abordarea atât din punctul de vedere al veniturilor generate pentru bugetul de stat (cum ar fi impozitul pe profit, impozitele pe venit și contribuțiile sociale și de sănătate), cât și din punctul de vedere al cheltuielilor statului sub formă de subvenții destinate susținerii sectorului. Pe lângă aceste calcule directe, trebuie luați în considerare și factorii indirecți, și efectele multiplicatoare pentru a obține o imagine de ansamblu.

Astfel, au fost dezvoltate mai multe modele econometrice care analizează diferiți indicatori economici și financiari ai primelor 20 de companii din acest sector, precum contribuția netă la bugetul de stat, subvențiile, profitul net, impozitul pe profit, numărul de angajați, viramentele salariale (impozit, contribuții salariați și CAM), cifra de afaceri, datoriile totale și valoarea PIB-ului în agricultură, silvicultură și pescuit. Scopul acestor modele este de a înțelege complexitățile economice ale sectorului și dimensiunea în care diversele sale componente influențează finanțele publice. Mai mult decât atât, aceste modele permit și o analiză inversă, și anume impactul subvențiilor asupra sectorului, sprijin de care fermierii din România au cu adevărat nevoie.

În continuarea ultimului capitol s-a apelat la o metodă de cercetare calitativă, respectiv metoda interviului, utilizată pentru a colecta date primare. Aceasta a implicat chestionarea mai multor persoane despre părerile lor privind contribuția sectorului creșterii suinelor la economia României. Această metodă a permis cercetătorilor să obțină informații detaliate care nu ar fi fost disponibile prin alte metode de cercetare. Au fost parcurse următoarele etape: definirea obiectivelor cercetării și determinarea tipului de informații culese în urma interviurilor (obiectivul urmărit a fost

obținerea de informații care să conducă la evaluarea impactului economic, social și de mediu al sectorului creșterii suinelor asupra economiei României); crearea listei de ținte de interviuat (s-a utilizat o metodă de eșantionare aleatorie pentru a selecta participanții); dezvoltarea unui screener de recrutare (s-a luat în considerare numărul firmelor din domeniu, repartizarea geografică a acestora și potențialul de producție); crearea ghidului de interviu (s-a elaborat un ghid de interviu sau un scenariu, care a inclus întrebările adresate specialiștilor intervievați); munca de „teren” (au fost realizate 10 interviuri cu participanții selectați); înregistrarea interviului (înregistrarea s-a realizat cu opțiunea înregistrare din Zoom, iar transcrierea interviului s-a realizat cât mai curând posibil după ce acesta a fost finalizat, pentru a oferi garanția că datele au fost capturate cu acuratețe); raportare (transcrierea interviului și analizarea datelor folosind metoda de analiză tematică utilizând QDAcity, varianta free trial, au presupus identificarea temelor care fac referire la întrebarea de cercetare); diseminarea rezultatelor interviului echipei de cercetare (a avut loc o întâlnire cu echipa de cercetare pentru a discuta rezultatele interviului); verificare și validare. În urma aplicării cercetării calitative, au fost centralizate concluziile care pot sta la baza unei strategii de dezvoltare a sectorului creșterii suinelor în România.

Capitolul 1

Impactul economic al sectorului creșterii suinelor în România

1.1. Contribuția sectorului creșterii suinelor la valoarea ramurii agricole

Impactul economic al sectorului creșterii suinelor în România poate fi măsurat și prin contribuția sectorului creșterii suinelor la valoarea ramurii agricole. Contribuția sectorului creșterii suinelor la valoarea ramurii agricole a fost analizată statistic pentru perioada 2010-2023. Au fost luate în calcul atât contribuția sectorului la valoarea producției animale, cât și a celei la valoarea creată de ramura agricolă.

În figura 1.1. este prezentată dinamica valorii producției agricole în perioada 2010-2023, din perspectiva valorii absolute și a indicelui de modificare față de anul de referință 2010.

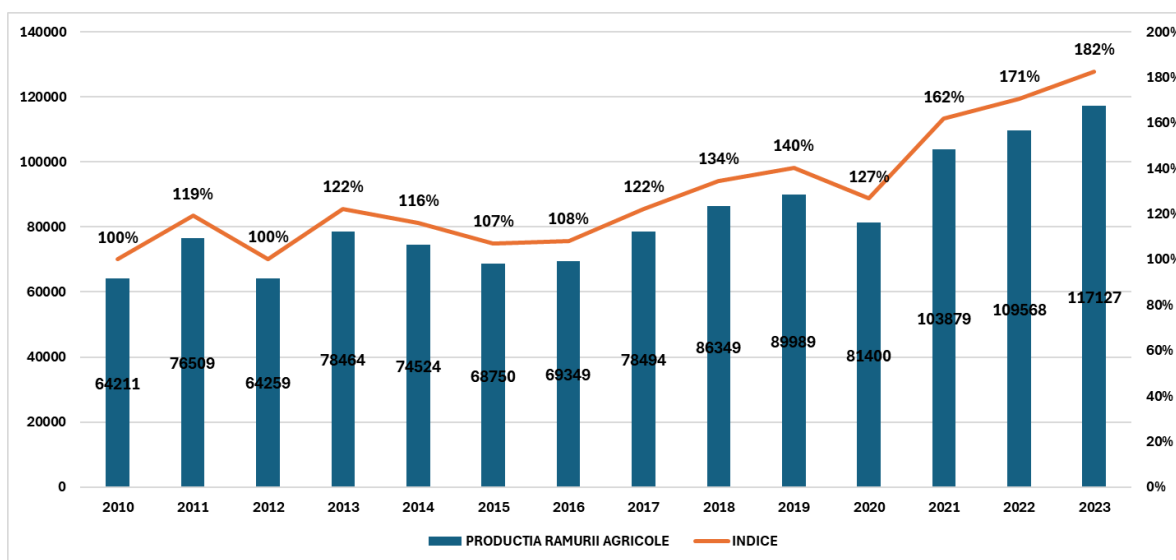

Figura 1.1. Dinamica valorii producției ramurii agricole, 2010-2023 (milioane lei)

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

În perioada analizată se poate observa o creștere a valorii producției întregii ramuri agricole de la valoarea de 64,2 miliarde lei la valoarea de 117,12 miliarde lei, așa cum este prezentat și în figura 1.1. indicele fiind de 182%. Astfel, în ultimul an, valoarea ramurii producției agricole a fost mai mare cu 82% față de primul an analizat. Analizând ritmul anual de creștere pentru valoarea producției agricole, în medie, acesta a fost de 4,73%, iar pentru fiecare an valoarea ramurii agricole a fost de 83 miliarde lei.

În continuare este prezentată valoarea celor două sectoare principale și distribuția acestora în totalul ramurii agricole, respectiv producția vegetală și producția animală.

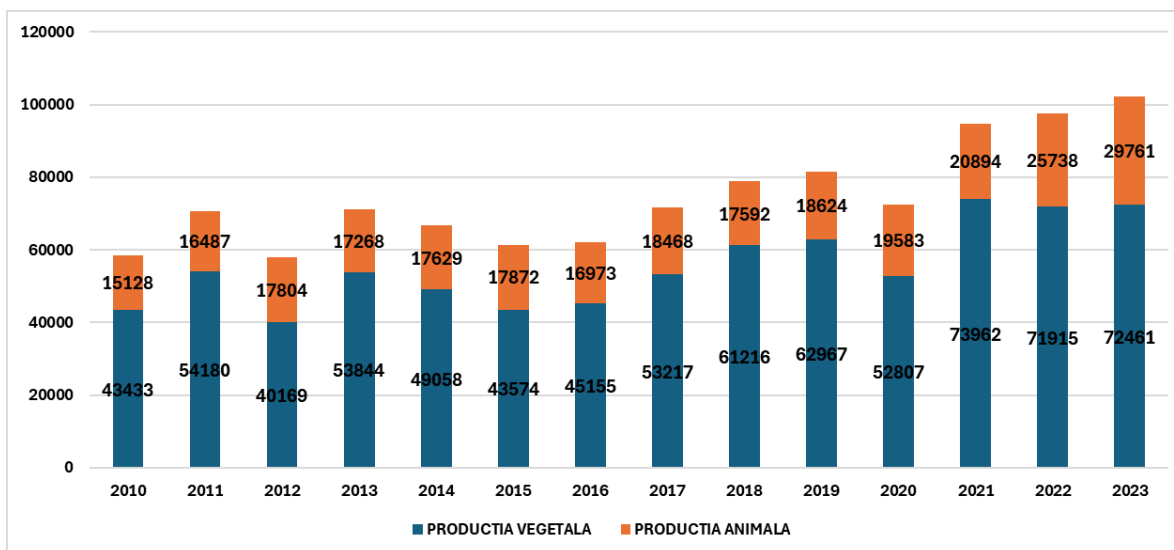

Figura 1.2. Dinamica valorii producției vegetale și animale, 2010-2023 (milioane lei)

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

Așa cum se poate observa din figura 1.2., valoarea producției vegetale a înregistrat creșteri în perioada analizată, de la o valoare a producției de 43,4 miliarde lei (în anul 2010) la o valoare de 72,46 miliarde lei (în anul 2023). În medie, în fiecare an, s-a înregistrat o valoare a producției vegetale de 55,5 miliarde lei, iar ritmul mediu anual de creștere a fost de 4,02%.

În ceea ce privește producția animală, aceasta a înregistrat o creștere de la valoarea de 15,1 miliarde lei, în anul 2010, la 29,7 miliarde lei, în anul 2023. În medie, în fiecare an, s-a înregistrat o valoare de 19,3 miliarde lei, iar ritmul mediu de creștere a fost de 5,34%.

Chiar dacă valoarea producției animale aproape s-a dublat (+97%), ponderea acesteia în valoarea ramurii agricole este destul de redusă. În anul 2010, valoarea producției animale reprezenta 23,6% din totalul ramurii agricole, iar producția vegetală reprezenta 67,6%.

Ponderea maximă a fost atinsă în anul 2012, când valoarea producției animale a reprezentat 27,7%. În anul 2021 s-a înregistrat cea mai mică pondere a producției animale, aceasta fiind de 20,1%, în timp ce, în ultimul an al perioadei analizate, ponderea a fost de 25,4%.

În medie, pe întreaga perioadă analizată, ponderea producției animale a fost de 23,33% și de 66,87% pentru producția vegetală.

În figura 1.3. este reprezentată dinamica valorii categoriei „Porcine” la prețul producătorului.

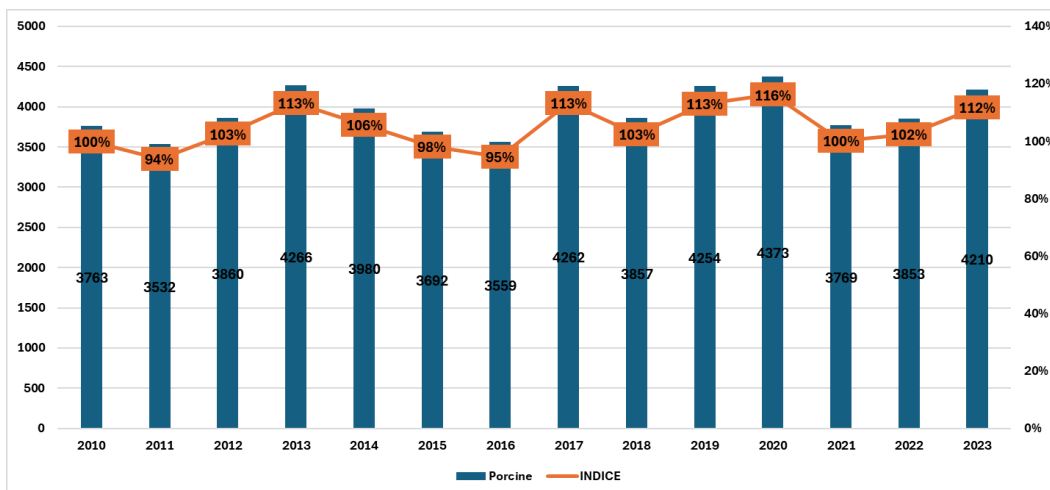

Figura 1.3. Dinamica valorii producției categoriei „Porcine”, 2010-2023 (milioane lei)

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

În ceea ce privește categoria „Porcine”, se observă o dinamică oscilantă, valoarea producției fiind cuprinsă între 3,5 miliarde lei și 4,37 miliarde lei (figura 1.3). În medie, în fiecare an, valoarea producției la categoria „Porcine” a fost de 3,945 miliarde lei, iar dinamica oscilantă prezentată anterior este confirmată și de ritmul mediu anual de creștere de doar 0,87%.

Cu toate că valoarea producției sectorului zootehnic aproape că s-a dublat în anul 2023 față de anul 2010, categoria „Porcine” înregistrează o creștere de doar 12%.

În cadrul figurii 1.4 este reprezentată ponderea valorii producției la categoria „Porcine” în totalul producției animale și în totalul ramurii agricole.

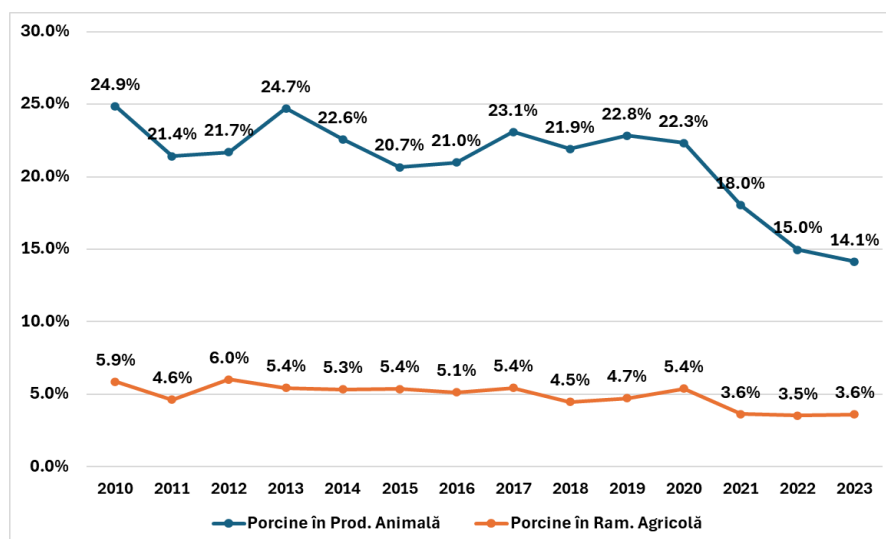

Figura 1.4. Ponderea valorii producției categoriei „Porcine”, 2010-2023 (%)

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

Așa cum se poate observa, chiar dacă toți indicatorii au înregistrat creșteri, ponderea valorii producției din categoria „Porcine”, atât în totalul producției animale, cât și în totalul producției ramurii agricole, înregistrează dinamici descrescătoare, deoarece creșterea categoriei „Porcine” nu ține același ritm cu celelalte categorii.

În ceea ce privește valoarea producției de porcine în totalul producției zootehnice, aceasta a scăzut de la 24,9% în anul 2010 (atunci când s-a înregistrat și maximum perioadei) la 14,1% în anul 2023, acesta fiind și valoarea de minimum, iar media perioadei este de 21%.

Referitor la valoarea producției de porcine în totalul ramurii agricole, aceasta a pornit de la aproximativ 6% în anul 2010 și anul 2012 (maximum perioadei) și a ajuns la minimumul perioadei în anii 2022-2023, respectiv o pondere de 3,5-3,6%.

1.2. Situația exploatațiilor și a efectivelor de porcine în România

Porcinele reprezintă totalitatea animalelor din specia *Sus scrofa domesticus* (inclusiv porcinele aflate în maternități, crescătorii și îngrășătorii), indiferent de sex, categorii de greutate și destinație economică.¹

Acest capitol cuprinde situația efectivelor de porcine la nivelul României, în funcție de specia porcinelor, categoria acestora, tipul de adăpost, tipul exploatației (cu personalitate juridică sau fără personalitate juridică), clasele de mărime a efectivelor de porcine din adăposturi, precum și în funcție de regiunile și județele din România.

Conform datelor disponibile în Recensământul General Agricol (RGA) din anul 2020, disponibile în Anexa 1, România deținea 775.565 exploatații agricole cu efective de porcine, 632 (0,08%) dintre acestea fiind cu personalitate juridică și 774.933 (99,92%) fiind fără personalitate juridică.

• Numărul de exploatații agricole cu efective de porcine, după statutul juridic al exploatațiilor agricole, pe județe

Analiza la nivel de județ din figura 1.5. arată că județul cu cele mai multe exploatații agricole ce dețin efective de porcine este județul Dolj, cu 45.521 de exploatații (5,9% din totalul exploatațiilor), urmat de județul Olt cu 38.969 de exploatații (5,0% din totalul exploatațiilor), urmat de județul Gorj cu 35.803 de exploatații (4,6% din totalul exploatațiilor).

Pe ultimele locuri în ceea ce privește numărul de exploatații agricole ce dețin efective de porcine se află județele Tulcea, Brașov și Ilfov, pe teritoriul cărora se regăsesc 6.467, 4.689, respectiv 1.868 de ferme care dețin efective de porcine, care reprezintă 0,8%, 0,6%, respectiv 0,2% din numărul total de ferme ce dețin efective de porcine în România.

¹ Institutul Național de Statistică, Recensământul General Agricol, 2020

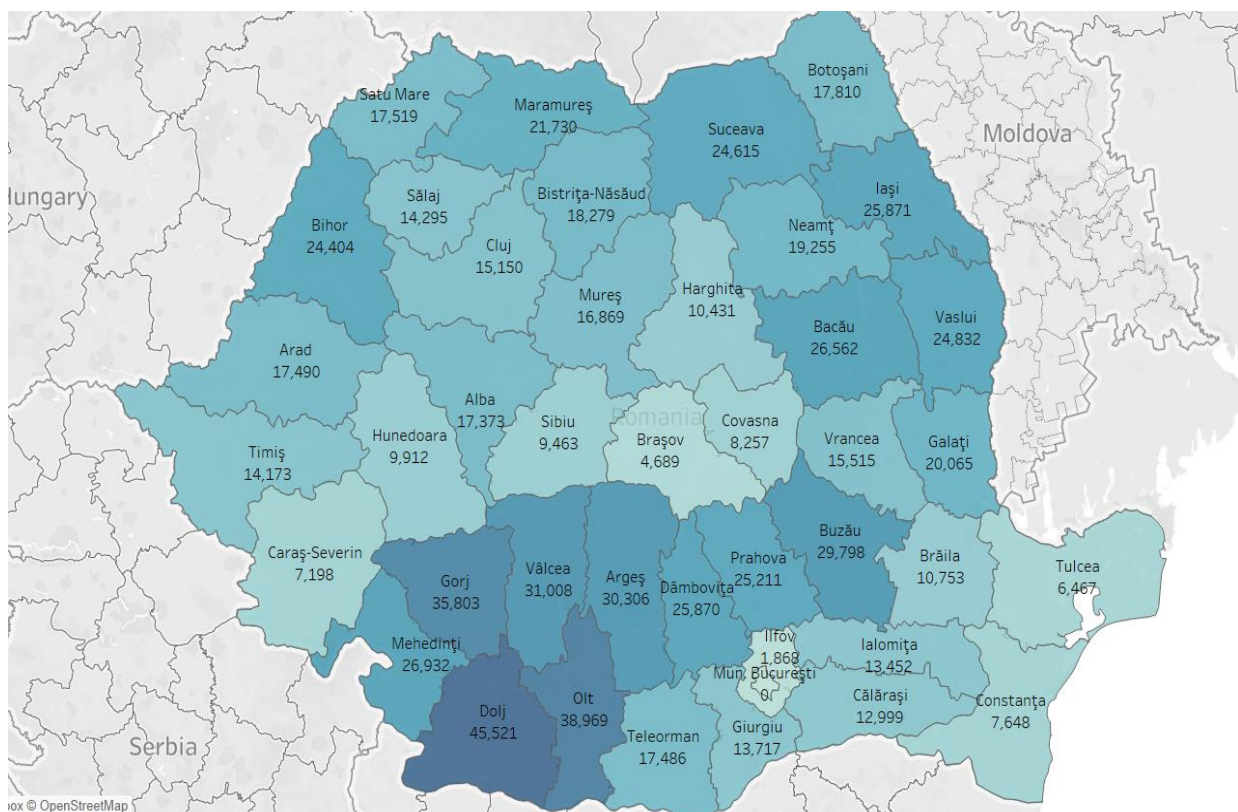

Figura 1.5. Distribuția pe județe a numărului de exploatații agricole cu efective de porcine din România

Sursa: Reprezentare proprie utilizând programul Tableau Public pe baza datelor disponibile în RGA (2020)

Distribuția pe județe a exploatațiilor agricole cu efective de porcine din România cu personalitate juridică, prezentată în figura 1.6., arată că județul cu cele mai multe exploatații agricole cu personalitate juridică ce dețin efective de porcine este județul Maramureș, cu 44 de exploatații (7,0% din totalul exploatațiilor cu personalitate juridică), urmat de județul Bihor, cu 32 de exploatații (5,1% din totalul exploatațiilor cu personalitate juridică), urmat de județele Sălaj și Argeș, cu 31 de exploatații (4,9% din totalul exploatațiilor cu personalitate juridică) fiecare.

Pe ultimele locuri în ceea ce privește numărul de exploatații agricole cu personalitate juridică ce dețin efective de porcine se află județele Dolj, Alba și Harghita, pe teritoriul cărora se regăsesc câte 5, 4 și respectiv 4 ferme care dețin efective de porcine și au o pondere de 0,8%, 0,8%, respectiv 0,6% din numărul total de ferme cu personalitate juridică ce dețin efective de porcine în România.

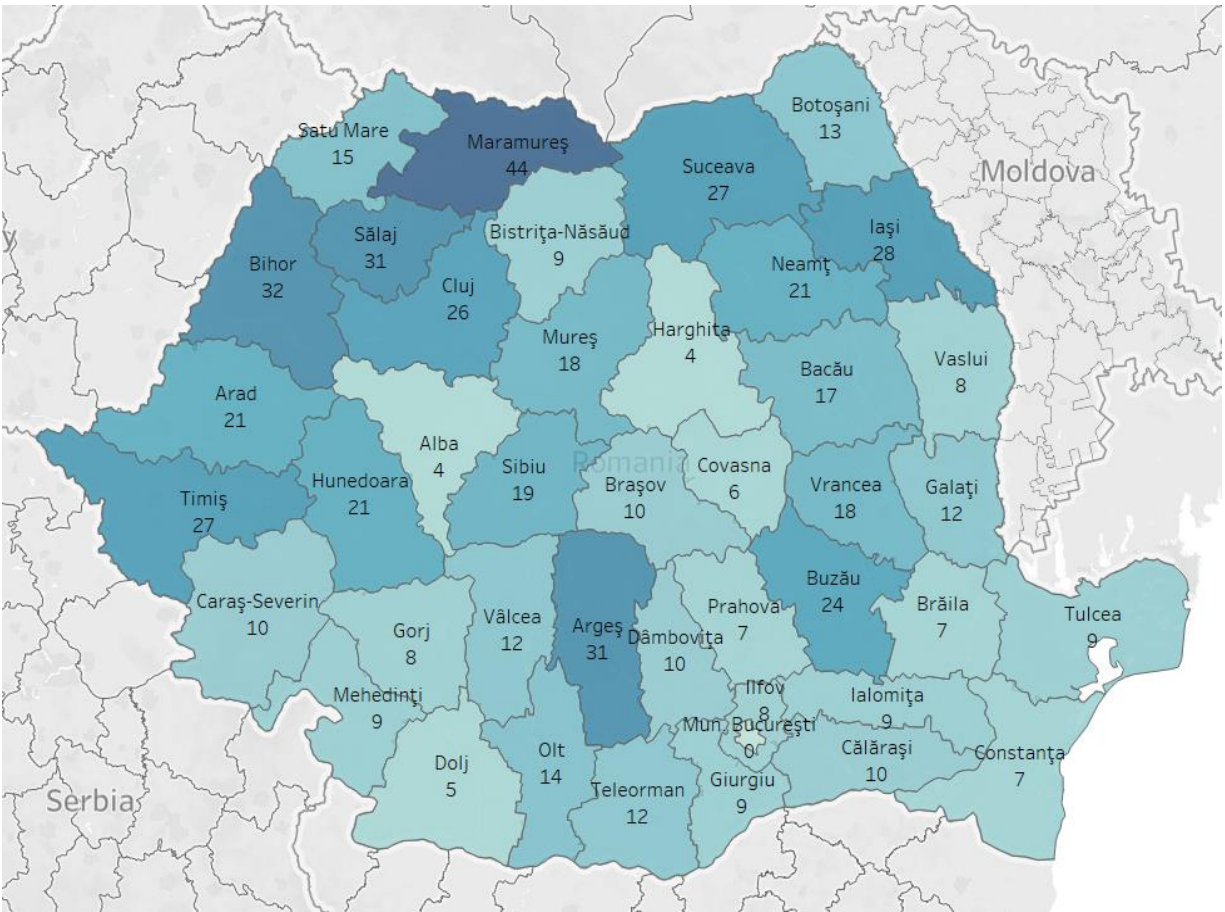

Figura 1.6. Distribuția pe județe a numărului de exploatații agricole cu personalitate juridică, cu efective de porcine din România

Sursa: Reprezentare proprie utilizând programul Tableau Public pe baza datelor disponibile în RGA (2020)

Distribuția pe județe din figura 1.7. arată că județele cu cele mai multe exploatații agricole fără personalitate juridică ce dețin efective de porcine corespund clasamentului județelor cu cele mai multe exploatații agricole cu efective de porcine.

Așadar, județul Dolj se află pe primul loc, cu cele mai multe exploatații agricole fără personalitate juridică, ce deține efective de porcine, cu 45.516 exploatații (5,9% din totalul exploatațiilor fără personalitate juridică), urmat de județul Olt cu 38.955 exploatații (5,0% din totalul exploatațiilor fără personalitate juridică), urmat de județul Gorj cu 35.795 exploatații (4,6% din totalul exploatațiilor fără personalitate juridică).

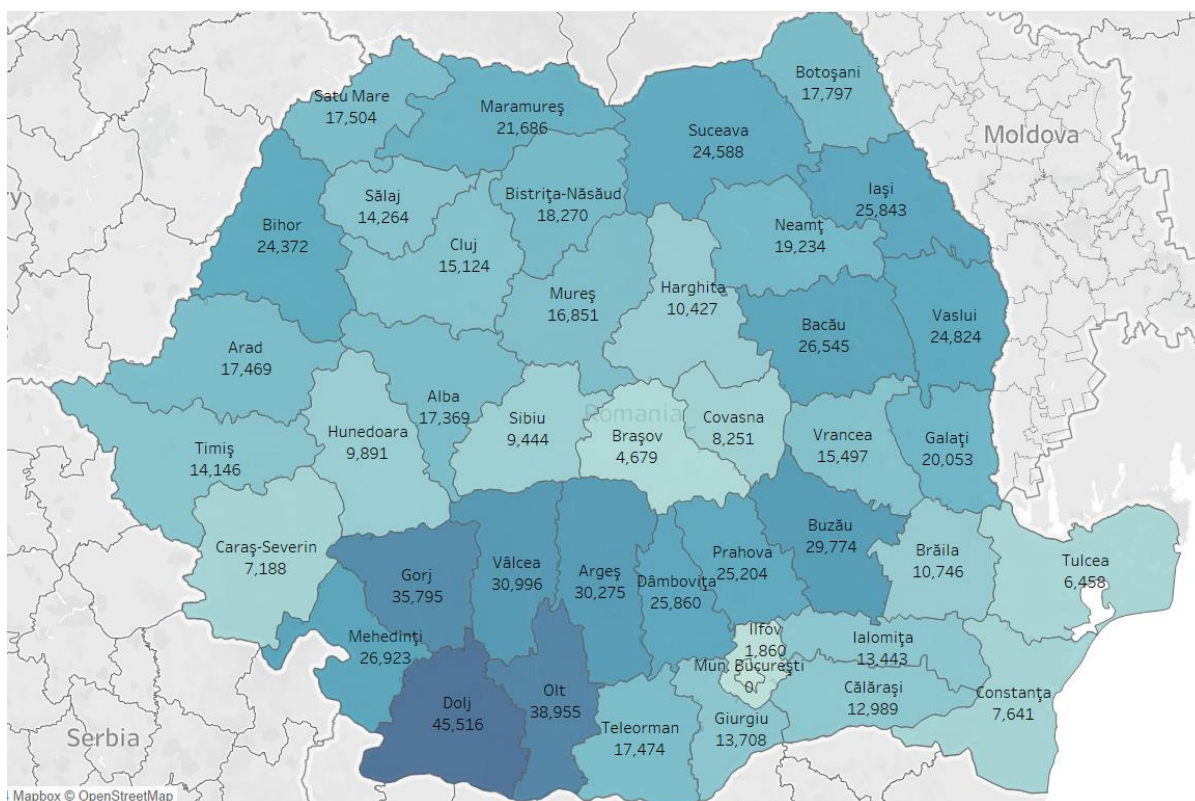

Figura 1.7. Distribuția pe județe a numărului de exploatații agricole fără personalitate juridică, cu efective de porcine din România

Sursa: Reprezentare proprie utilizând programul Tableau Public

Pe ultimele locuri în ceea ce privește numărul de exploatații agricole fără personalitate juridică ce dețin efective de porcine se află județele Tulcea, Brașov și Ilfov, pe teritoriul cărora se regăsesc 6.458, 4.679, respectiv 1.860 ferme care dețin efective de porcine, care reprezintă 0,8%, 0,6%, respectiv 0,2% din numărul total de ferme fără personalitate juridică ce dețin efective de porcine în România.

- ***Efectivele de porcine, după statutul juridic al exploatațiilor agricole care le dețin, pe județe***

În ceea ce privește efectivele de animale, conform Anexei 2, fermele din România dețineau, în anul 2020, 3.576.555 de capete de porcine, 1.966.420 (45%) dintre acestea fiind deținute de ferme cu personalitate juridică și 1.610.135 (55%) fiind deținute de ferme fără personalitate juridică.

Analiza la nivel de județe din figura 1.8. arată că județul cu cele mai multe efective de porcine este județul Timiș, cu 736.612 de porcine (20,6% din totalul numărului de porcine), urmat de județul Buzău cu 242.444 de porcine (6,8% din totalul numărului de porcine), urmat de județul Bihor cu 155.728 de porcine (4,4% din totalul numărului de porcine).

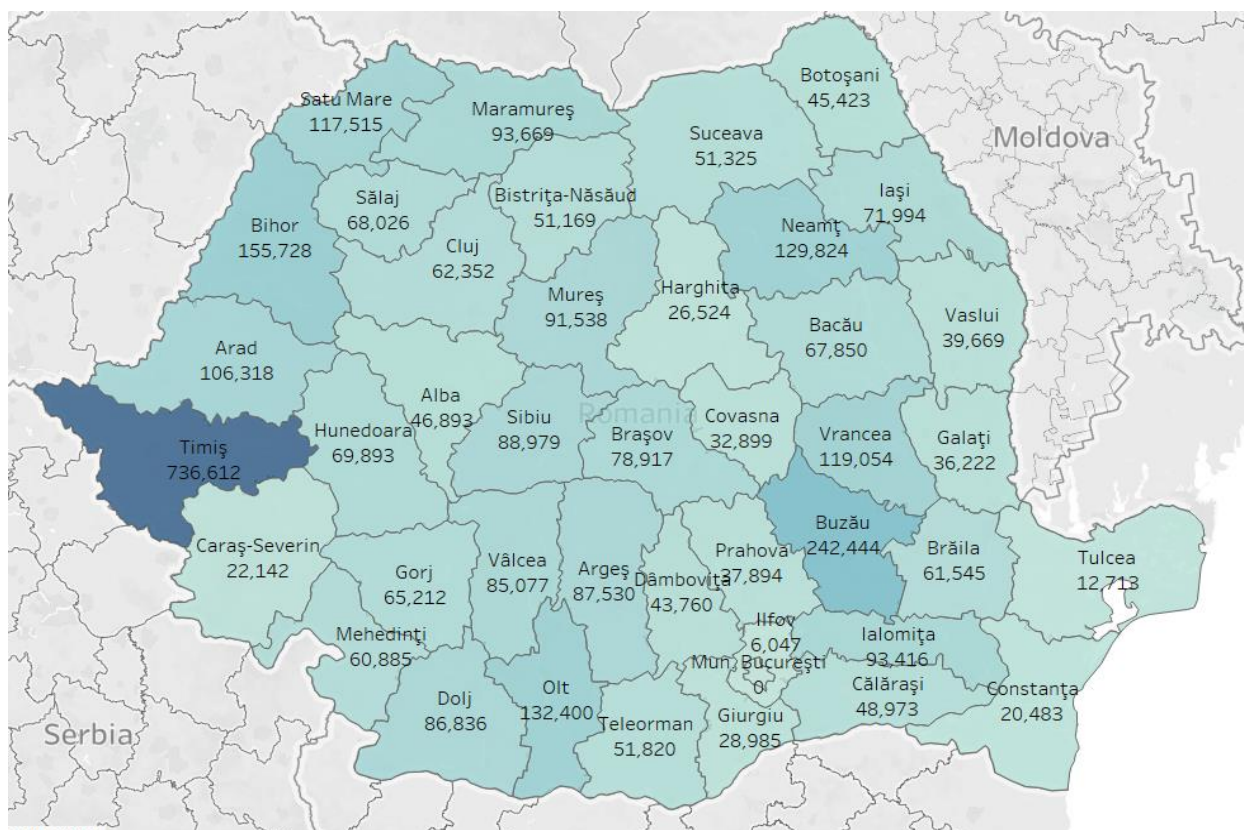

Figura 1.8. Distribuția pe județe a efectivelor porcine din România

Sursa: Reprezentare proprie utilizând programul Tableau Public pe baza datelor disponibile în RGA (2020)

Pe ultimele locuri în ceea ce privește numărul de porcine se află județele Constanța, Tulcea și Ilfov, pe teritoriul cărora se regăsesc 20.483, 12.713, respectiv 6.047 de capete de porcine și care reprezintă 0,6%, 0,4%, respectiv 0,2% din numărul total de porcine din România.

Analiza la nivel de județe din figura 1.9. arată că județul cu cele mai multe efective de porcine din exploatațiile cu personalitate juridică este județul Timiș, cu 692.418 de porcine (35,2% din totalul numărului de porcine din exploatațiile cu personalitate juridică), urmat de județul Buzău, cu 191.761 de porcine (9,8% din totalul numărului de porcine din exploatațiile cu personalitate juridică), urmat de județul Neamț, cu 99.394 de porcine (5,1% din totalul numărului de porcine din exploatațiile cu personalitate juridică).

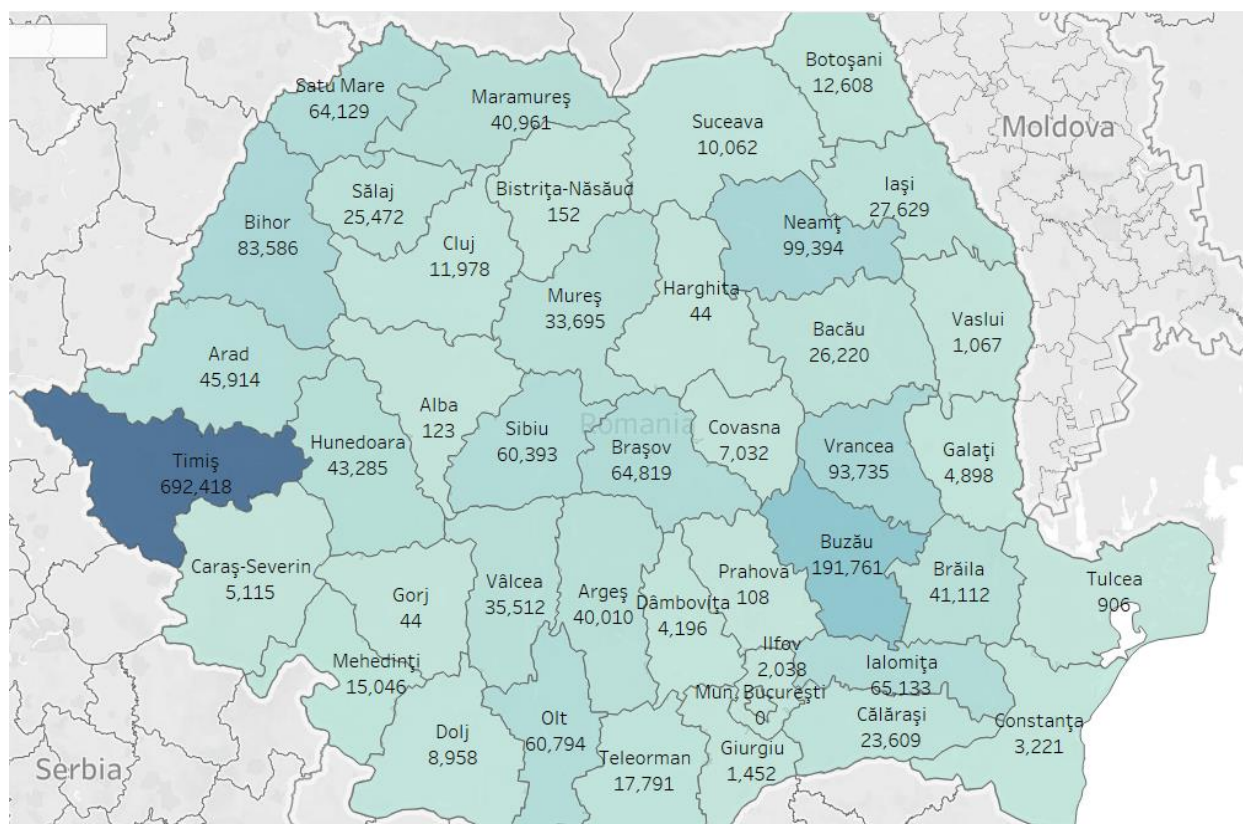

Figura 1.9. Distribuția pe județe a efectivelor porcine din România, deținute de fermele cu personalitate juridică

Sursa: Reprezentare proprie utilizând programul Tableau Public pe baza datelor disponibile în RGA (2020)

Pe ultimele locuri în ceea ce privește numărul de porcine din exploatațiile cu personalitate juridică se află județele Prahova, Gorj și Harghita, pe teritoriul cărora se regăsesc 108, 44, respectiv 44 de capete de porcine și care, cumulată, reprezintă 0,010% din numărul total de porcine din exploatațiile cu personalitate juridică din România.

Analiza la nivel de județe din figura 1.10. arată că județul cu cele mai multe efective de porcine din exploatațiile fără personalitate juridică este județul Dolj cu 77.878 de porcine (4,8% din totalul numărului de porcine din exploatațiile fără personalitate juridică), urmat de județul Bihor cu 77.142 de porcine (4,5% din totalul numărului de porcine din exploatațiile fără personalitate juridică), urmat de județul Olt cu 71.606 de porcine (4,4% din totalul numărului de porcine din exploatațiile fără personalitate juridică).

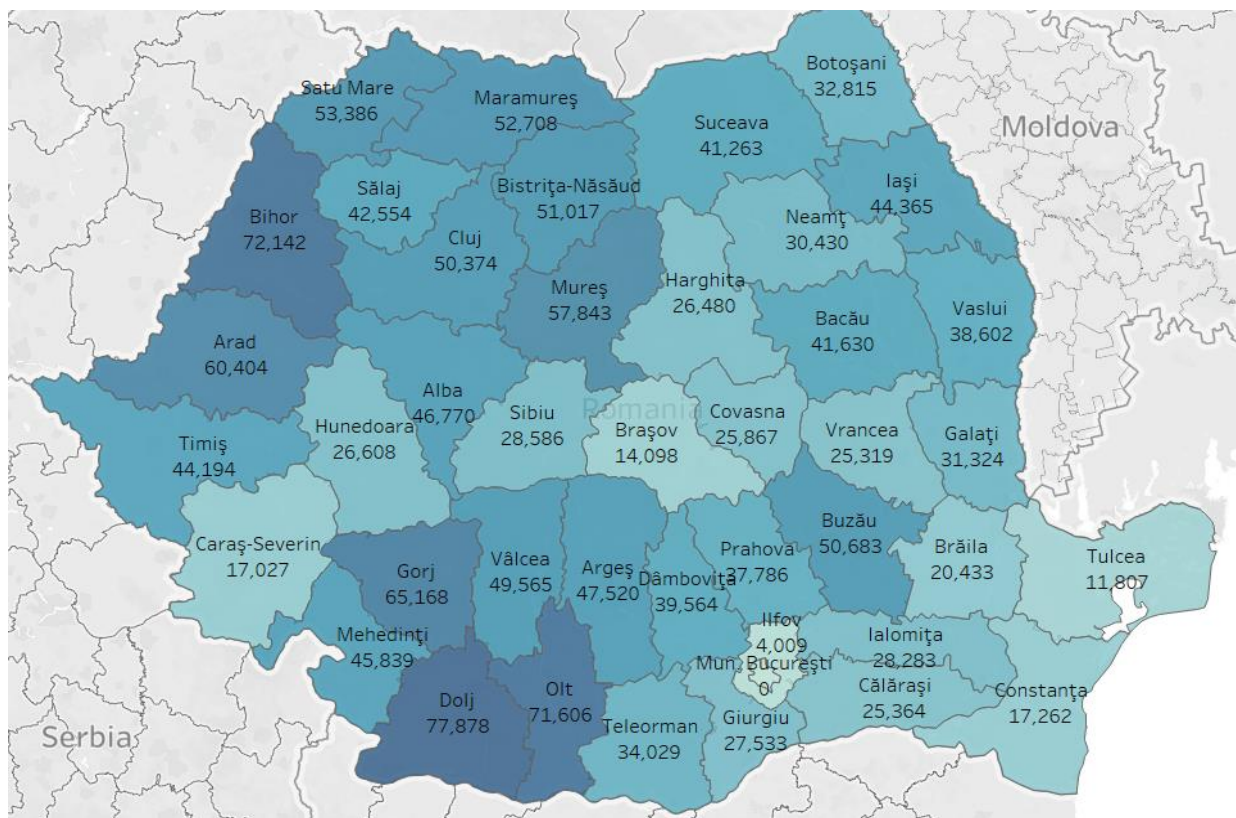

Figura 1.10. Distribuția pe județe a efectivelor porcine din România, deținute de fermele fără personalitate juridică

Sursa: Reprezentare proprie utilizând programul Tableau Public pe baza datelor disponibile în RGA (2020)

Pe ultimele locuri în ceea ce privește numărul de porcine din exploatațiile fără personalitate juridică, se află județele Brașov, Tulcea și Ilfov, pe teritoriul cărora se regăesc 14.098, 11.807, respectiv 4.009 de capete de porcine și care, cumulativ, reprezintă 0,9%, 0,7%, respectiv 0,2% din numărul total de porcine din exploatațiile fără personalitate juridică din România.

- ***Exploatații agricole cu efective de animale și efectivele de animale pe principalele specii, după statutul juridic al exploatațiilor agricole (număr)***

- În funcție de categorie, exploatațiile care dețin purcei cu greutatea animalului viu sub 20 de kg reprezintă 10,4% (80.708 de exploatații) din numărul total de exploatații agricole care dețin efective de porcine (tabelul 1.1.). Acestea sunt urmate de scroafe și scrofițe pentru reproducere, cu greutatea animalului viu de 50 de kg și peste, în proporție de 10% (77.425 de exploatații), iar alte porcine sunt deținute în restul de 79,6% (617.432) din fermele agricole.

Tabelul 1.1. Exploatații agricole cu efective de porcine (număr)

Categoria	Exploatații agricole fără personalitate juridică	% din total	Exploatații agricole cu personalitate juridică	% din total	Total exploatații agricole	% din total
Purcei cu greutatea animalului viu sub 20 de kg	80.579	10,4	129	20,4	80.708	10,4
Scroafe și scrofițe pentru reproducere, cu greutatea animalului viu de 50 de kg și peste	77.264	10,0	161	25,5	77.425	10,0
Alte porcine	617.090	79,6	342	54,1	617.432	79,6
Total porcine	774.933	100	632	100	775.565	100

Sursa: Recensământul general agricol (RGA) (2020)

La nivelul exploatațiilor agricole cu personalitate juridică ce dețin porcine, exploatațiile ce dețin purcei cu greutatea animalului viu sub 20 de kg reprezintă 10,4% din totalul exploatațiilor (80.579 de exploatații), cele care dețin scroafe și scrofițe pentru reproducere, cu greutatea animalului viu de 50 de kg și peste reprezintă 10% (77.264 de exploatații), iar cele care dețin alte porcine sunt în număr de 617.090 (79,6% din totalul exploatațiilor cu personalitate juridică).

La nivelul exploatațiilor agricole fără personalitate juridică ce dețin porcine, exploatațiile ce dețin purcei cu greutatea animalului viu sub 20 de kg reprezintă 20,4% din totalul exploatațiilor (129 de exploatații), cele care dețin scroafe și scrofițe pentru reproducere, cu greutatea animalului viu de 50 de kg și peste reprezintă 25,5% (161 de exploatații), iar cele care dețin alte porcine sunt în număr de 342 (54,1% din totalul exploatațiilor fără personalitate juridică).

În funcție de categorie, efectivele de purcei cu greutatea animalului viu sub 20 de kg, reprezintă 19,5% (697.997 de capete) din numărul total de porcine, categoria scroafe și scrofițe pentru reproducere, cu greutatea animalului viu de 50 de kg și peste, reprezintă 9,6% (343.596 de capete), iar alte porcine reprezintă 70,9% (2.534.962) din numărul total de capete de porcine din România (tabelul 1.2.).

Tabelul 1.2. Efectivele de porcine din exploatațiile agricole (capete)

Categoria	Din exploatații agricole fără personalitate juridică	% din total	Din exploatații agricole cu personalitate juridică	% din total	Total efective de porcine	% din total
Purcei cu greutatea animalului viu sub 20 de kg	220.006	13,7	477.991	24,3	697.997	19,5

Categoria	Din exploatații agricole fără personalitate juridică	% din total	Din exploatații agricole cu personalitate juridică	% din total	Total efective de porcine	% din total
Scroafe și scrofițe pentru reproducere, cu greutatea animalului viu de 50 de kg și peste	147.272	9,1	196.324	10,0	343.596	9,6
Alte porcine	1.242.857	77,2	1.292.105	65,7	2.534.962	70,9
Total porcine	1.610.135	100	1.966.420	100	3.576.555	100

Sursa: Recensământul general agricol (RGA) (2020)

La nivelul exploatațiilor agricole cu personalitate juridică ce dețin porcine, efectivele de porcine, în funcție de categorie, se împart astfel:

- purceii cu greutatea animalului viu sub 20 de kg reprezintă 24,3% din totalul efectivelor de porcine (477.991 de capete);
- scroafele și scrofițele pentru reproducere, cu greutatea animalului viu de 50 de kg și peste, reprezintă 10% (196.324 de capete);
- alte porcine reprezintă 65,7% (1.292.105 de capete).

La nivelul exploatațiilor agricole fără personalitate juridică ce dețin porcine, efectivele de porcine, în funcție de categorie, se împart astfel:

- purceii cu greutatea animalului viu sub 20 de kg reprezintă 13,7% din totalul efectivelor de porcine (220.006 de capete);
- scroafele și scrofițele pentru reproducere, cu greutatea animalului viu de 50 de kg și peste, reprezintă 9,1% (147.272 de capete);
- alte porcine reprezintă 77,2% (1.242.857 de capete).

Dimensiunea medie a fermelor, în funcție de categoria de porcine pe care o dețin (tabelul 1.3.), este de 9 purcei cu greutatea animalului viu sub 20 de kg, 4 scroafe și scrofițe pentru reproducere, cu greutatea animalului viu de 50 de kg și peste, și 4 alte porcine.

Tabelul 1.3. Dimensiunea medie a fermelor de porcine (număr de capete per exploatație)

Categoria	Exploatații agricole fără personalitate juridică (capete/exploatație)	Exploatații agricole cu personalitate juridică (capete/exploatație)	Total efective de porcine (capete/exploatație)
Purcei cu greutatea animalului viu sub 20 de kg	2,7	3.705,4	8,6
Scroafe și scrofițe pentru reproducere, cu greutatea animalului viu de 50 de kg și peste	1,9	1.219,4	4,4
Alte porcine	1,9	2.357,9	3,8
Total porcine	2,1	3.111,4	4,6

Sursa: Calcule proprii în baza datelor disponibile în Recensământul general agricol (RGA) (2020)

Dimensiunea medie a fermelor cu personalitate juridică, în funcție de categoria de porcine pe care o dețin, este de 3.705 purci cu greutatea animalului viu sub 20 de kg, 1219 scroafe și scrofițe pentru reproducere, cu greutatea animalului viu de 50 de kg și peste, și 2.358 alte porcine.

Dimensiunea medie a fermelor fără personalitate juridică, în funcție de categoria de porcine pe care o dețin, este de 3 purci cu greutatea animalului viu sub 20 de kg, 2 scroafe și scrofițe pentru reproducere, cu greutatea animalului viu de 50 de kg și peste, și 2 alte porcine.

- *Exploatații agricole (total, cu personalitate juridică și fără personalitate juridică), cu efective de porcine și efectivele de porcine, pe clase de mărime a efectivelor de porcine, după statutul juridic al exploatațiilor agricole*

**Tabelul 1.4. Exploatații agricole cu efective de porcine (număr)
în funcție de clasele de mărime a efectivelor de porcine (capete)**

Specificație	Clase de mărime a efectivelor de porcine (capete)								Total
	1-2	3-9	10-49	50-99	100-199	200-399	400-999	1000 și peste	
Exploatații agricole fără personalitate juridică, din care:	631.074	132.503	11.063	236	44	10	2	1	774.933
Exploatații agricole individuale	624.605	125.812	9.954	193	32	5	-	-	760.601
Persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale	5.207	5.436	993	43	12	5	2	-	11.698
Întreprinderi familiale	1.262	1.255	116	-	-	-	-	1	2.634
Exploatații agricole cu personalitate juridică, din care:	132	197	114	17	11	6	14	141	632
Regii autonome	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Societăți/ asociații agricole	9	23	17	2	-	-	-	15	66
Societăți comerciale cu capital majoritar privat	52	102	43	7	6	3	14	123	350
Societăți comerciale cu capital majoritar de stat	1	2	-	1	2	1	-	2	9
Institute/ stațiuni de cercetare, unități școlare cu profil agricol	-	1	9	2	-	1	-	-	13
Primării	6	4	2	-	-	-	-	-	12
Alte instituții publice	-	3	5	1	3	1	-	-	13

Specificație	Clase de mărime a efectivelor de porcine (capete)								Total
	1-2	3-9	10-49	50-99	100-199	200-399	400-999	1000 și peste	
Unități cooperatiste	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alte tipuri (fundații, așezăminte religioase, școli etc.)	64	61	38	4	-	-	-	1	168
Total	631.206	132.700	11.177	253	55	16	16	142	775.565

Sursa: Recensământul general agricol (RGA) (2020)

În funcție de clasele de mărime a efectivelor de porcine, cele mai multe exploatații agricole (631.206 exploatații) au între 1 și 2 capete de porcine, dintre acestea 631.074 sunt exploatații fără personalitate juridică, iar 132 sunt exploatații cu personalitate juridică. Cu efective de peste 1.000 de capete de animale regăsim 141 de exploatații cu personalitate juridică (tabelul 1.4.).

Tabelul 1.5. Efectivele de porcine (capete) în funcție de clasele de mărime a efectivelor de porcine (capete)

Specificație	Clase de mărime a efectivelor de porcine (capete)								Total
	1-2	3-9	10-49	50-99	100-199	200-399	400-999	1000 și peste	
Exploatații agricole fără personalitate juridică, din care:									
Exploatații agricole individuale	880.807	534.377	169.528	14.898	5.455	2.447	946	1.677	1.610.135
Persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale	8.778	24.083	16.349	2.799	1.562	1.240	946	-	55.757
Întreprinderi familiale	2.138	5.204	2.020	-	-	-	-	1.677	11.039
Exploatații agricole cu personalitate juridică, din care:									
Regii autonome	-	3	-	-	-	-	-	-	3
Societăți/ asociații agricole	17	98	270	147	-	-	-	87.733	88.265
Societăți comerciale cu capital majoritar privat	90	498	780	430	704	731	9.260	1.802.388	1.814.881
Societăți comerciale cu capital majoritar de stat	2	6	-	95	249	327	-	58.154	58.833
Institute/ stațiuni de cercetare, unități școlare cu profil agricol	-	9	195	150	-	342	-	-	696
Primării	10	16	48	-	-	-	-	-	74
Alte instituții publice	-	14	113	60	396	346	-	-	929
Unități cooperatiste	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alte tipuri (fundații, așezăminte religioase, școli etc.)	111	308	743	277	-	-	-	1.300	2.739
Total	881.037	535.329	171.677	16.057	6.804	4.193	10.206	1.951.252	3.576.555

Sursa: Recensământul general agricol (RGA) (2020)

În funcție de clasele de mărime a efectivelor de porcine, cel mai mare număr de porcine, 881.037 capete, se regăsește în exploatațile cu 1-2 porcine. Dintre acestea, 880.807 sunt în exploatații fără personalitate juridică, iar 230 sunt în exploatații cu personalitate juridică. În exploatațile cu efective de peste 1.000 de capete de animale regăsim 1.951.252 capete.

**Tabelul 1.6. Dimensiunea medie a fermelor (număr de capete/exploatație)
în funcție de clasele de mărime a efectivelor de porcine (capete)**

Specificație	Clase de mărime a efectivelor de porcine (capete)								Total
	1-2	3-9	10-49	50-99	100-199	200-399	400-999	1000 și peste	
Exploatații agricole fără personalitate juridică, din care:	1,4	4,0	15,3	63,1	124,0	244,7	473,0	1.677,0	2,1
Exploatații agricole individuale	1,4	4,0	15,2	62,7	121,7	241,4	-	-	2,0
Persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale	1,7	4,4	16,5	65,1	130,2	248,0	473,0	-	4,8
Întreprinderi familiale	1,7	4,1	17,4	-	-	-	-	1.677,0	4,2
Exploatații agricole cu personalitate juridică, din care:	1,7	4,8	18,9	68,2	122,6	291,0	661,4	13.826,8	3.111,4
Regii autonome	-	3,0	-	-	-	-	-	-	3,0
Societăți/ asociații agricole	1,9	4,3	15,9	73,5	-	-	-	5.848,9	1.337,3
Societăți comerciale cu capital majoritar privat	1,7	4,9	18,1	61,4	117,3	243,7	661,4	14.653,6	5.185,4
Societăți comerciale cu capital majoritar de stat	2,0	3,0	-	95,0	124,5	327,0	-	29.077,0	6.537,0
Institute/ stațiuni de cercetare, unități școlare cu profil agricol	-	9,0	21,7	75,0	-	342,0	-	-	53,5
Primării	1,7	4,0	24,0	-	-	-	-	-	6,2
Alte instituții publice		4,7	22,6	60,0	132,0	346,0	-	-	71,5
Alte tipuri (fundații, așezăminte religioase, școli etc.)	1,7	5,0	19,6	69,3	-	-	-	1.300,0	16,3
Total	1,4	4,0	15,4	63,5	123,7	262,1	637,9	13.741,2	4,6

Sursa: Calcule proprii în baza datelor disponibile în Recensământul general agricol (RGA) (2020)

Dimensiunea medie a fermelor din tabelul 1.6. arată că societățile comerciale cu capital majoritar de stat dețin cel mai mare număr mediu de capete de porcine per exploatație: 29.077, fiind urmate de societățile comerciale cu capital majoritar privat: 14.654 capete.

1.3. Analiza economico-financiară cod CAEN 0146 – Creșterea porcinelor

În vederea determinării impactului economic al sectorului creșterii suinelor în România, s-a procedat la analiza primelor 20 de companii care activează la nivelul codului CAEN 0146 – Creșterea porcinelor.

Tabelul 1.7. Situația agenților economici care activează la nivelul codului CAEN 0146 – Creșterea porcinelor.

Număr agenți economici
522 agenți economici
0,02% din totalul agenților economici din România
Cifra de afaceri
2,3 miliarde lei (524,3 milioane euro)
0,10% din cifra de afaceri a României
Număr de angajați
3.148 angajați
0,08% din totalul de angajați din România
Profit
198,7 milioane lei (45,2 milioane euro)
0,08% din profitul net realizat în România

Sursa: <https://www.topfirme.com/caen/146/>

Clasamentul primilor 20 de agenți economici în funcție de cifra de afaceri, înregistrată în anul 2022, este redat în tabelul 1.8.

Tabelul 1.8. Clasamentul agenților economici care activează la nivelul codului CAEN 0146 – Creșterea porcinelor.

Nr. crt.	Denumirea societății	Cod fiscal	Nr. registrul comerțului	Adresa	Cifra de afaceri în anul 2022
1.	LUIE TOTAL S.R.L.	31404033	J15/199/2013	Dragodana, Județul Dâmbovița	131,1 milioane lei (29,8 milioane euro)
2.	DEGARO SRL	14660449	J39/411/2011	Golești, Județul Vrancea	110,3 milioane lei (25,1 milioane euro)
3.	SUINPROD SA	2056725	J27/155/1991	Roman, Județul Neamț	106,1 milioane lei (24,1 milioane euro)

Nr. crt.	Denumirea societății	Cod fiscal	Nr. registrul comerțului	Adresa	Cifra de afaceri în anul 2022
4.	NUTRICOM SA	1924239	J51/57/1991	Oltenița, Județul Călărași	67,9 milioane lei (15,4 milioane euro)
5.	TEBU CONSULT INVEST S.R.L.	29338620	J23/1501/2022	Voluntari, Județul Ilfov	67,5 milioane lei (15,3 milioane euro)
6.	EUROPIG SA	12477349	J08/814/1999	Șercaia, Județul Brașov	62,5 milioane lei (14,2 milioane euro)
7.	CIRRUS COMEXIM S.R.L.	9785225	J20/116/2018	Orăștie, Județul Hunedoara	59 milioane lei (13,4 milioane euro)
8.	BERZOVIA FARM S.R.L.	41581172	J40/11497/2019	Sector 2, București	57,6 milioane lei (13,1 milioane euro)
9.	PREMIUM PORC SIBIU SRL	36140854	J39/369/2016	Golești, Județul Vrancea	55,1 milioane lei (12,5 milioane euro)
10.	PREMIUM PORC SRL GOLESTI	18483420	J39/630/2006	Golești, Județul Vrancea	50,2 milioane lei (11,4 milioane euro)
11.	REPRO FARM S.R.L.	42469755	J05/686/2020	Oradea, Județul Bihor	49,4 milioane lei (11,2 milioane euro)
12.	ZOOSAB SRL	2005136	J27/935/1991	Săbăoani, Județul Neamț	41,3 milioane lei (9,4 milioane euro)
13.	DORIPESCO PROD SRL	7626266	J08/812/1995	Halchiu, Județul Brașov	39,3 milioane lei (8,9 milioane euro)
14.	ABO MIX SA	646126	J30/576/2011	Satu Mare, Județul Satu Mare	39,1 milioane lei (8,9 milioane euro)
15.	VERES AGRO PROD COM S.R.L.	6333560	J30/1438/1994	Pișcolt, Județul Satu Mare	37,6 milioane lei (8,5 milioane euro)
16.	NUTRITIN SRL	19105466	J05/2081/2006	Sântandrei, Județul Bihor	35,6 milioane lei (8,1 milioane euro)
17.	SAROVA FARMS S.R.L.	42594693	J38/246/2021	Râmnicu Vâlcea, Județul Vâlcea	33,8 milioane lei (7,7 milioane euro)
18.	AGRISPOR COOPERATIVA AGRICOLĂ	27289742	J38/299/2010	Băbeni, Județul Vâlcea	33,7 milioane lei (7,7 milioane euro)

Nr. crt.	Denumirea societății	Cod fiscal	Nr. registrul comerțului	Adresa	Cifra de afaceri în anul 2022
19.	CONSINTERFIN SRL	13756694	J39/254/2002	Slobozia Ciorăști, Județul Vrancea	33 milioane lei (7,5 milioane euro)
20.	SOMEȘ PIG FARM COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	39182897	C31/1/2018	Sălățiș, Județul Sălaj	30,6 milioane lei (7 milioane euro)

Sursa: <https://www.topfirme.com/caen/146/>

Cifra de afaceri cumulată a primilor 20 de agenți economici este de 1,1407 miliarde lei. Astfel, raportându-ne la totalul cifrei de afaceri înregistrate de companiile de la nivelul codului CAEN 0146 – Creșterea porcinelor, rezultă că vor fi analizate companiile care reprezintă 49,60% din această piață.

În ceea ce privește anul înregistrării la Oficiul Național al Registrului Comerțului pentru companiile menționate în tabelul 1.8. și figura 1.11., se remarcă faptul că se regăsesc atât companii cu tradiție (înregistrate în perioada 1991-2000, 7 companii), cât și companii noi (înregistrate în perioada 2018-2022, 4 companii).

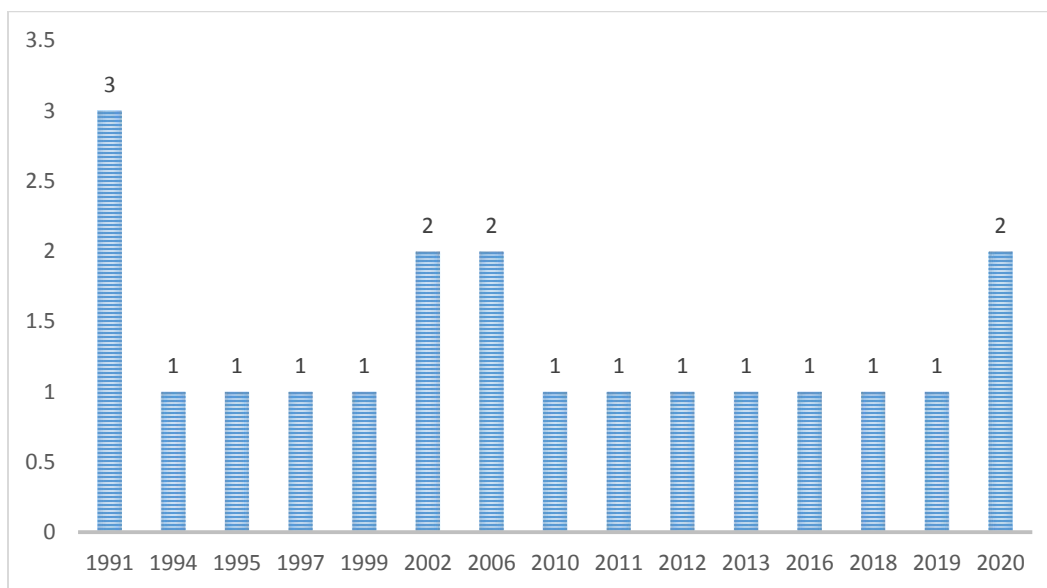

Figura 1.11. Distribuția celor 20 de companii analizate în funcție de anul înregistrării la Oficiul Național al Registrului Comerțului

Sursa: prelucrări proprii pe baza datelor disponibile la <https://www.topfirme.com/caen/146/>

Datele au fost extrase de pe platforma Topfirme, pe o perioadă de 10 ani, respectiv 2013-2022, acestea prezentând situația financiară a companiilor, prin prisma următorilor indicatori: active imobilizate, active circulante, capitalul total (propriu), datoriile, cifra de afaceri, veniturile totale, cheltuielile totale, profitul brut/pierderea, profitul net/pierderea, numărul de salariați.

Cu ajutorul acestor indicatori financiari studiul continuă cu o analiză referitoare la activitatea economică și, respectiv la performanța economico-financiară. În cadrul acestei analize au fost calculați următorii indicatori: rata profitului, marja netă a profitului (rata profitului net), rentabilitatea veniturilor, rata rentabilității economice (ROA), rata rentabilității capitalului (ROE), viteza de rotație a activelor circulante, productivitatea muncii și rata solvabilității.

Analiza indicatorilor financiari

Primul indicator de la care s-a pornit analiza este cel referitor la **activele imobilizate (AI)**, în figura următoare regăsim dinamica valorii activelor imobilizate pentru primele 20 de companii.

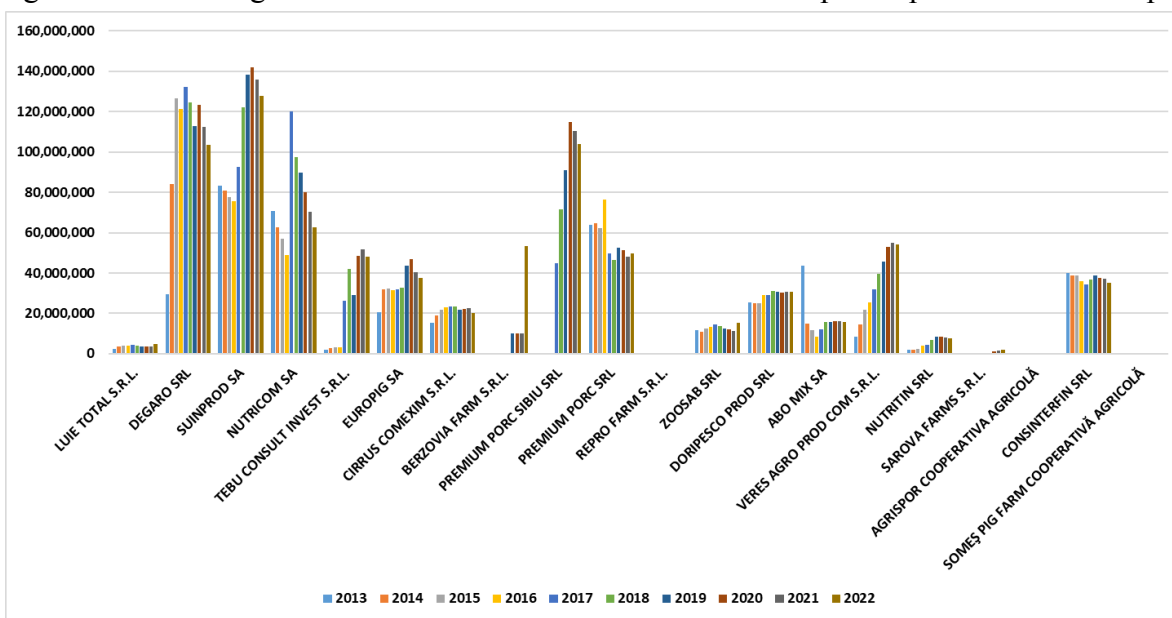

Figura 1.12. Dinamica activelor imobilizate pentru top 20 companii, 2013-2022 (RON)

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor Topfirme.com

Se poate observa că societatea Luie Total SRL, firmă aflată pe primul loc în funcție de cifra de afaceri din ultimul an (2022), nu prezintă o situație foarte favorabilă a activelor. De asemenea, se va observa că și în ceea ce privește următorii indicatori, această societate nu se află deloc printre primele, dat fiind faptul că doar în anul 2022 a înregistrat o cifră de afaceri foarte ridicată (peste celelalte companii) devenind prima companie, dar în anii anteriori aceasta, în anumite cazuri, nu a înregistrat activitate în acest domeniu.

Se observă faptul că societățile de pe locurile 2 și 3 prezintă cele mai ridicate și, totodată, consecvente active imobilizate, astfel patrimoniul companiilor fiind unul solid. Pentru compania Degaro SRL (locul al doilea) se înregistrează o expansiune a activelor imobilizate din anul 2013 până în 2022, valoarea fiind de 3,5 ori mai mare în ultimul an, activele oscilând între 29,5 milioane lei și 112,4 milioane lei. Compania de pe locul al treilea (în funcție de cifra de afaceri) Suinprod SA a înregistrat, în medie, cea mai mare valoare a activelor imobilizate, în medie, în ultimii zece

ani, valoarea activelor imobilizate fiind de 107,5 milioane lei anual, iar valoarea maximă înregistrată de această companie a fost în anul 2020, de 141,8 milioane lei.

Se observă faptul că societatea Veres Agro Prod Com SRL (locul 15) înregistrează o creștere constantă de la an la an a valorii AI, ceea ce presupune o dezvoltare sustenabilă a companiei prin prisma investițiilor, iar compania Consinterfin SRL (locul 19) înregistrează, de asemenea, o valoare constantă a AI, la fel și compania Doripesco Prod SRL (locul 13).

În ultimul an (2022), valoarea medie pe societate a activelor imobilizate a fost de 38,65 milioane lei, iar 8 companii, dintre cele 20, au fost peste această medie: Suinprod SA (127,67 mil. lei); Premium Porc Sibiu SRL (103,73 mil. lei); Degaro SRL (103,63 mil. lei); Nutricom SA (62,74 mil. lei); Veres Agro Prod Com SRL (54,07 mil. lei); Berzovia Farm SRL (53,49 mil. lei); Premium Porc SRL (49,71 mil. lei) și Tebu Consult Invest SRL (48,06 mil. lei).

Al doilea indicator este reprezentat de **activele circulante (AC)**; în figura 1.13. regăsim dinamica valorii activelor circulante pentru primele 20 de companii.

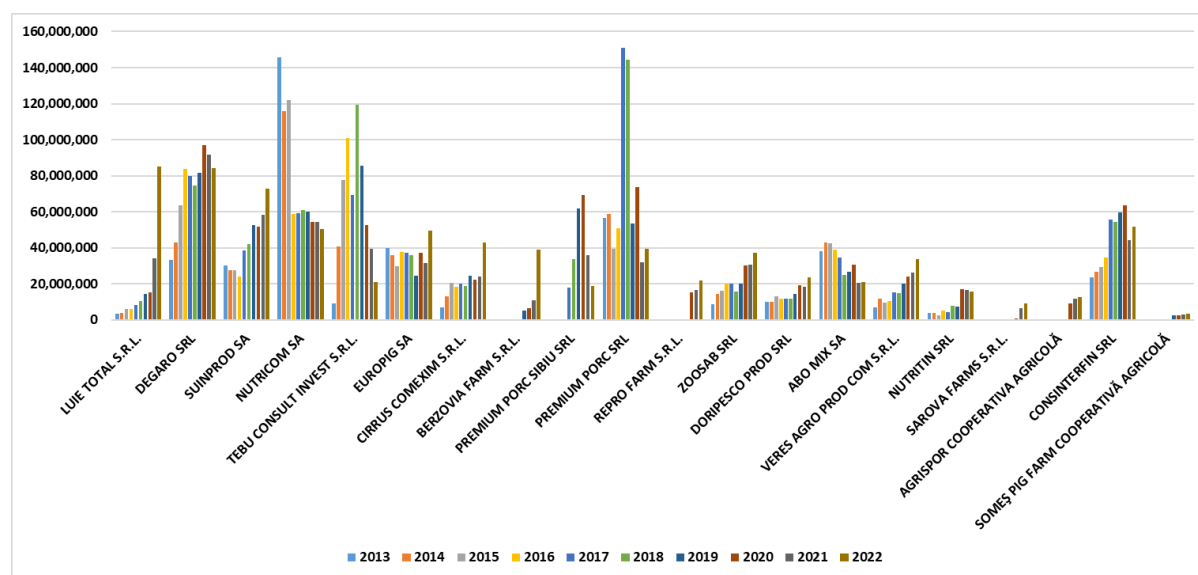

Figura 1.13. Dinamica activelor circulante pentru top 20 companii, 2013-2022 (RON)

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor Topfirme.com

O creștere exponențială se poate observa, pentru prima societate, comparând activele circulante în anul 2022 cu primul an (2013); se înregistrează o creștere de 24 de ori, de la 3,44 milioane lei, la 85,16 milioane lei, aceasta din urmă fiind și cea mai mare valoare a activelor circulante pentru anul 2022 din rândul celor 20 de societăți.

Pe întreaga perioadă analizată se observă că valorile maxime s-au înregistrat în anul 2017 pentru compania Premium Porc SRL, aceasta fiind de aproximativ 151 milioane lei, iar a doua cea mai mare valoare a activelor circulante a fost înregistrată în anul 2013 de către societatea Nutricom SA, cu o valoare a AC de 145,8 milioane lei.

Realizând media pe întreaga perioadă analizată pentru fiecare societate, s-a determinat faptul că cea mai mare valoare medie anuală a activelor circulante a fost înregistrată de către societatea Nutricom SA cu 78,16 milioane lei anual, urmată de către Degaro SRL cu 73,21 milioane lei anual și Premium Porc SRL cu 10 milioane lei.

În ceea ce privește ultimul an, respectiv anul 2022, valoarea medie a acestui an pentru toate cele 20 de companii a fost de 36,7 milioane lei pe companie, iar această medie este fix la jumătate, având în vedere faptul că 10 companii au fost peste această medie: Luie Total S.R.L. (85.164.696 lei); Degaro SRL (84.219.082 lei); Suinprod SA (72.954.378 lei); Nutricom SA (50.438.317 lei); Europig SA (49.360.874 lei); Cirrus Comexim S.R.L. (43.130.394 lei); Berzovia Farm S.R.L. (39.119.005 lei); Premium Porc SRL (39.510.757 lei); Zoosab SRL (37.210.141 lei) și Consinterfin SRL (51.649.025 lei).

Al treilea indicator este reprezentat de **datorii (D)**, în figura 1.14. fiind detaliată dinamica valorii datoriilor totale pentru primele 20 de companii.

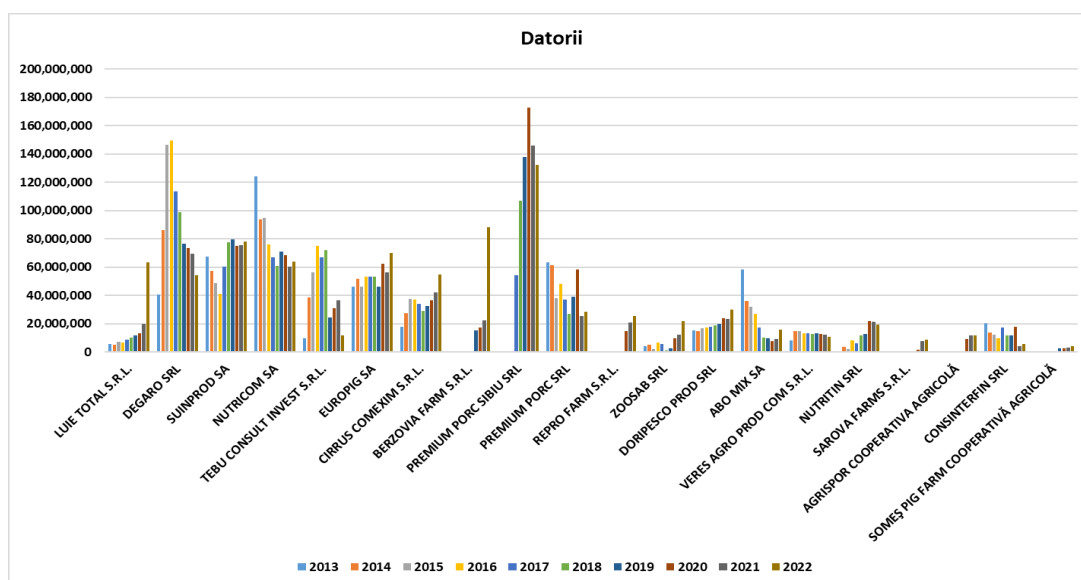

Figura 1.14. Dinamica datoriilor pentru top 20 companii, 2013-2022 (RON)

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor Topfirme.com

Din figura anterioară se poate observa faptul că societățile care au înregistrat cele mai ridicate valori ale activelor totale (fie immobilizate, fie circulante), înregistrează și valori ridicate ale datoriilor.

Cea mai ridicată valoare a datoriilor, de 172,66 milioane lei, a fost înregistrată în anul 2020 de către compania Premium Porc Sibiu SRL, aceasta fiind și compania cu cea mai mare valoare a datoriilor medii anuale. Pe întreaga perioadă analizată firma datora, în medie, anual, 124,8 milioane lei, compania cu a doua cea mai mare datorie medie anuală fiind Degaro SRL (cu 90,8 milioane lei), iar a treia companie fiind Nutricom SA, datoriile medii anuale ale acesteia fiind de 78 milioane lei.

Însumând datoriile primelor 20 de companii, acestea au variat între 482 milioane lei (în anul 2013) și 798,4 milioane lei (în anul 2022). Însă anumite companii nu au activat pe toată această perioadă, dar se observă faptul că media datoriilor a fost cea mai ridicată în ultimul an. Această situație a fost influențată de fenomenele majore cu care s-a confruntat acest sector în perioada 2019-2022, fiind vorba despre: pesta porcina africană (PPA) din anul 2019, când s-au înregistrat cele mai multe focare confirmate (1728 conform ANSVSA), dar și în 2021, al doilea an cu cel mai mare număr de focare confirmate (1660), apoi între acești ani, respectiv în anul 2020 s-a înregistrat cel mai slab an agricol din perspectiva randamentelor pentru culturile vegetale, din ultimul deceniu, care a condus, implicit, la lipsa furajelor pentru sectorul suinelor, ducând la costuri ridicate, iar pandemia COVID-19 posibil să fi influențat și aceasta din perspectiva prețurilor și implicit, a costurilor.

În ultimul an, media pe societate a datoriilor a fost de aproximativ 40 milioane lei, iar 8 companii au depășit această medie (chiar dublând-o în unele cazuri): Premium Porc Sibiu SRL (132.043.361 lei); Berzovia Farm S.R.L. (88.381.715 lei); Suinprod SA (78.180.812 lei); Europig SA (70.062.842 lei); Nutricom SA (63.923.998 lei); Luie Total S.R.L. (63.164.385 lei); Cirrus Comexim S.R.L. (54.769.017 lei); Degaro SRL (54.323.563 lei).

Continuând, al patrulea indicator este reprezentat de **capitaluri totale (proprie) (Cp)**, în figura 1.15. regăsim dinamica valorii capitalurilor totale pentru primele 20 de companii.

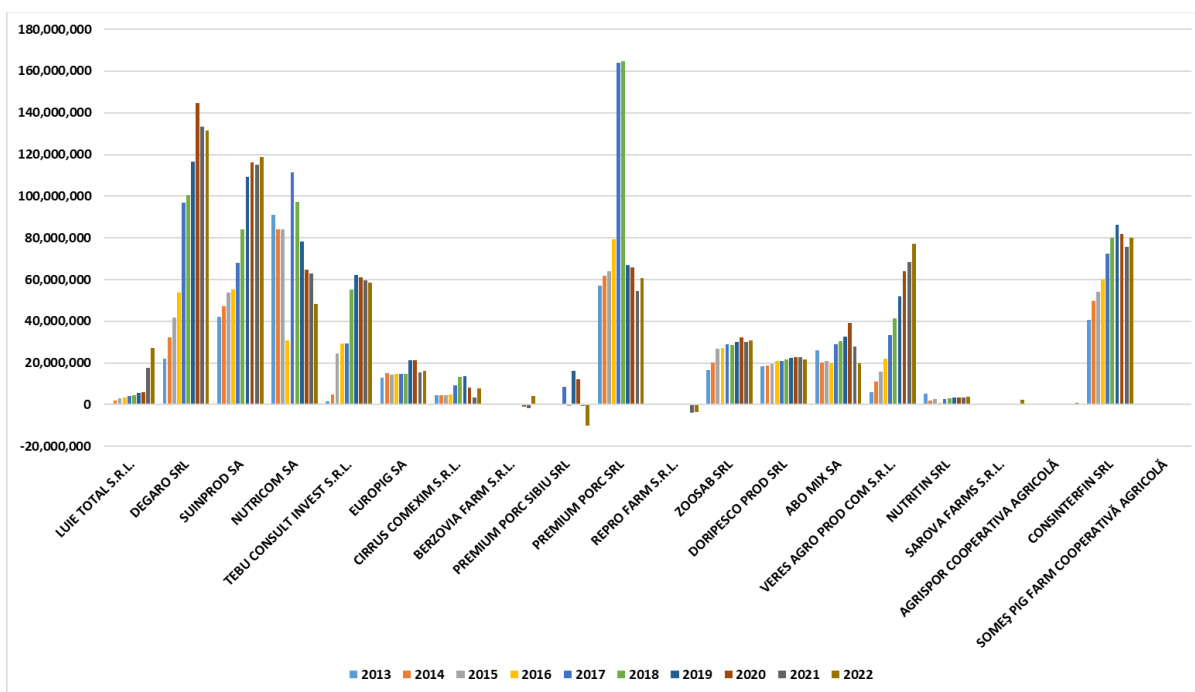

Figura 1.15. Dinamica capitalurilor totale pentru top 20 companii, 2013-2022 (RON)

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor Topfirme.com

Cele mai mari valori ale capitalurilor totale s-au înregistrat în doi ani consecutivi (2017 și 2018) pentru societatea Premium Porc SRL, fiind în valoare de 164,1 milioane lei și, respectiv,

164,56 milioane lei. A treia cea mai mare valoare a capitalurilor totale s-a înregistrat în anul 2020 pentru compania Degraro SRL, aceasta fiind de 144,7 milioane lei. De remarcat este și faptul că se înregistrează valori negative ale capitalurilor totale, în anul 2022 fiind cele mai scăzute valori de -9,95 milioane de lei pentru societatea Premium Porc Sibiu SRL și de -3,3 milioane lei pentru societatea Repro Farm SRL.

Analizând valorile capitalurilor totale ale celor 20 de companii, în medie, pe întreaga perioadă analizată, cele mai ridicate valori se înregistrează pentru societatea Degaro SRL, valoarea medie anuală a capitalurilor totale fiind de 87,3 milioane lei, apoi societatea Pemium Porc SRL înregistrează a doua cea mai mare valoare medie anuală a capitalurilor totale de 83,88 milioane lei, iar pe poziția a treia clasându-se societatea Sunprod SA cu 80,93 milioane lei.

Analizând media pe companie în ultimul an (2022), aceasta este de 34,82 milioane lei, iar 7 companii au înregistrat valori ale capitalurilor totale mai mari față de această medie: Degaro SRL (131.340.168 lei); Sunprod SA (118.824.503 lei); Nutricom SA (48.193.233 lei); Tebu Consult Invest S.R.L. (58.380.159 lei); Premium Porc SRL (60.886.023 lei); Veres Agro Prod Com S.R.L. (76.969.356 lei); Consinterfin SRL (80.150.962 lei).

Următorul indicator, și cel în funcție de care s-a realizat ierarhia societăților, este reprezentat de **cifra de afaceri (CA)**; în figura 1.16. regăsim dinamica valorii cifrei de afaceri pentru primele 20 de companii.

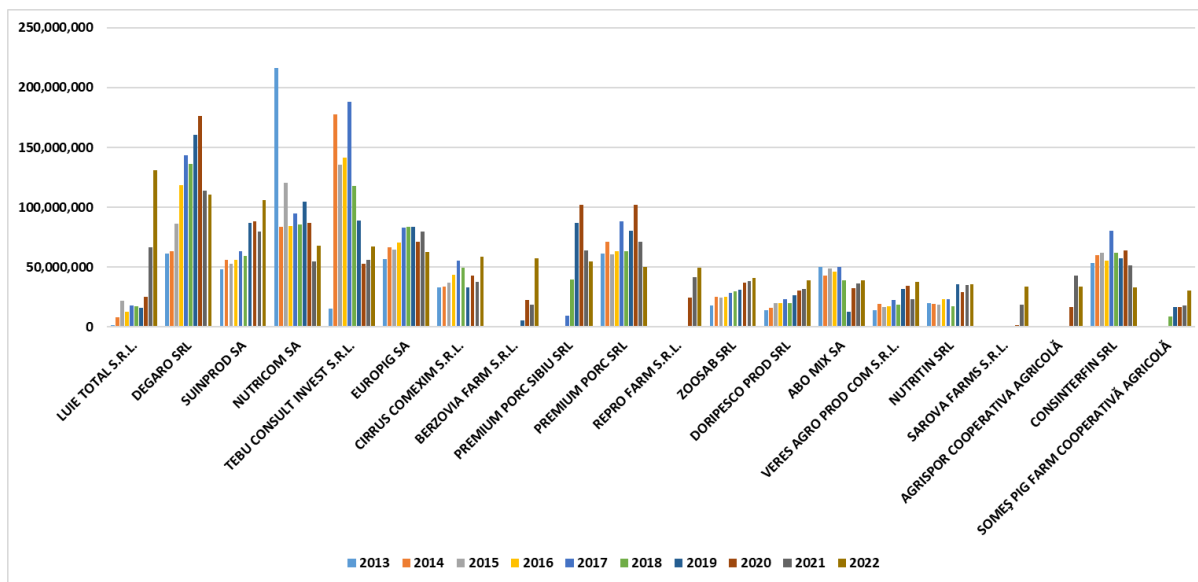

Figura 1.16. Dinamica cifrei de afaceri pentru top 20 companii, 2013-2022 (RON)

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor Topfirme.com

Cea mai ridicată cifră de afaceri a unei companii a fost înregistrată în anul 2013, atunci când compania Nutricom SA a înregistrat o valoare de 216 milioane lei. A doua cea mai ridicată valoare a CA a fost înregistrată de către societatea Tebu Consult Invest SRL în anul 2017

de 188,13 milioane lei, iar a treia valoare fiind înregistrată de Degaro SRL în anul 2020 de 176,21 milioane lei.

Analizând valoarea medie anuală a cifrei de afaceri pentru cele 20 de companii studiate, se poate observa faptul că cea mai mare valoare medie a cifrei de afaceri este înregistrată de societatea Degaro SRL, aceasta fiind de 117 milioane lei, apoi pe locul al doilea se poziționează societatea Tebu Consult Invest SRL cu o valoare medie anuală a cifrei de afaceri de 104 milioane lei. Totodată, pe locul al treilea se identifică compania Nutricom SA, cifra de afaceri medie anuală pe întreaga perioadă analizată fiind de 99,8 milioane lei.

Referitor la ultimul an, în funcție de valoarea cifrei de afaceri s-a realizat și clasamentul celor 20 de companii, însă trebuie menționat faptul că cifra de afaceri a primei companii a atins valoarea de 131 milioane, însă istoricul acestei companii a fost într-o evoluție exponențială pornind în anul 2013 cu o valoare a cifrei de afaceri de doar 1 milion și jumătate. Clasamentul continuă în felul următor: Degaro SRL (110.297.555 lei); Suinprod SA (106.061.306 lei); Nutricom SA (67.889.076 lei); Tebu Consult Invest S.R.L. (67.485.475 lei); Europig SA (62.511.871 lei); Cirrus Comexim S.R.L. (58.973.288 lei); Berzovia Farm S.R.L. (57.574.842 lei).

Al șaselea indicator este foarte apropiat de cel prezentat anterior, respectiv **venituri totale (V)**, având în vedere faptul că, în ultimul an (2022), cifra de afaceri reprezenta 91% din veniturile totale. În figura 1.17. regăsim dinamica valorii veniturilor totale pentru primele 20 de companii.

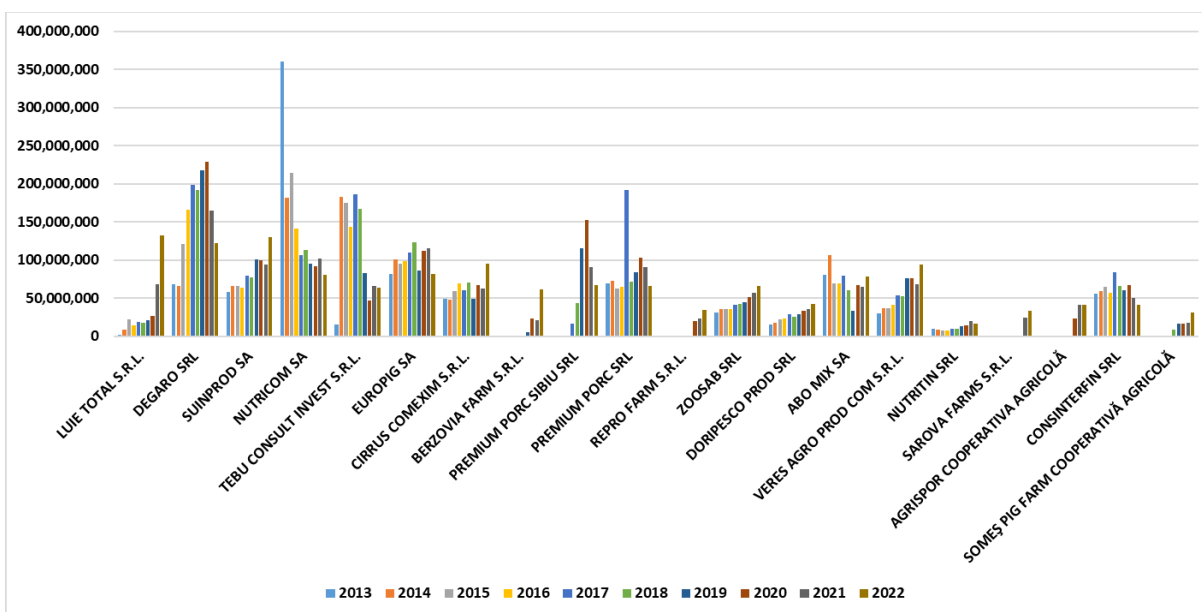

Figura 1.17. Dinamica veniturilor pentru top 20 companii, 2013-2022 (RON)

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor Topfirme.com

Așa cum a fost menționat, dinamica veniturilor totale este foarte similară cu cea a cifrei de afaceri, având în vedere ponderea majoritară a acesteia din urmă. Se observă faptul că cea mai ridicată valoare a veniturilor este înregistrată pentru societatea Nutricom SA în anul 2013, valoarea

fiind de 360,45 milioane lei. A doua și a treia cea mai ridicată valoare a veniturilor se înregistrează pentru societatea Degaro SRL în anii 2020 și 2019, de 223,3 mil. lei și respectiv de 218,1 mil. lei.

Analizând valoarea medie anuală a veniturilor pentru fiecare companie, primele companii în funcție de acest criteriu au fost: Degaro SRL, cu o valoare medie anuală a veniturilor de 154,7 mil. lei, apoi Nutricom SA, cu 148,7 mil. lei, și Tebu Consult Invest SRL, cu 113 mil. lei.

Referitor la veniturile totale înregistrate în 2022, media pe companie a fost în jurul valorii de 68,8 milioane lei, iar peste această valoare s-au situat opt companii: Luie Total S.R.L. (132.445.077 lei); Degaro SRL (122.064.703 lei); Suinprod SA (129.765.025 lei); Nutricom SA (80.718.997 lei); Europig SA (81.898.122 lei); Cirrus Comexim S.R.L. (95.018.142 lei); Abo Mix SA (78.877.829 lei) și Veres Agro Prod Com S.R.L. (93.656.861 lei).

În mod firesc, după venituri, indicatorul cu numărul șapte ce a fost analizat se referă la valoarea **cheltuielilor totale (Ch)**. În figura 1.18. regăsim dinamica valorii cheltuielilor totale pentru primele 20 de companii.

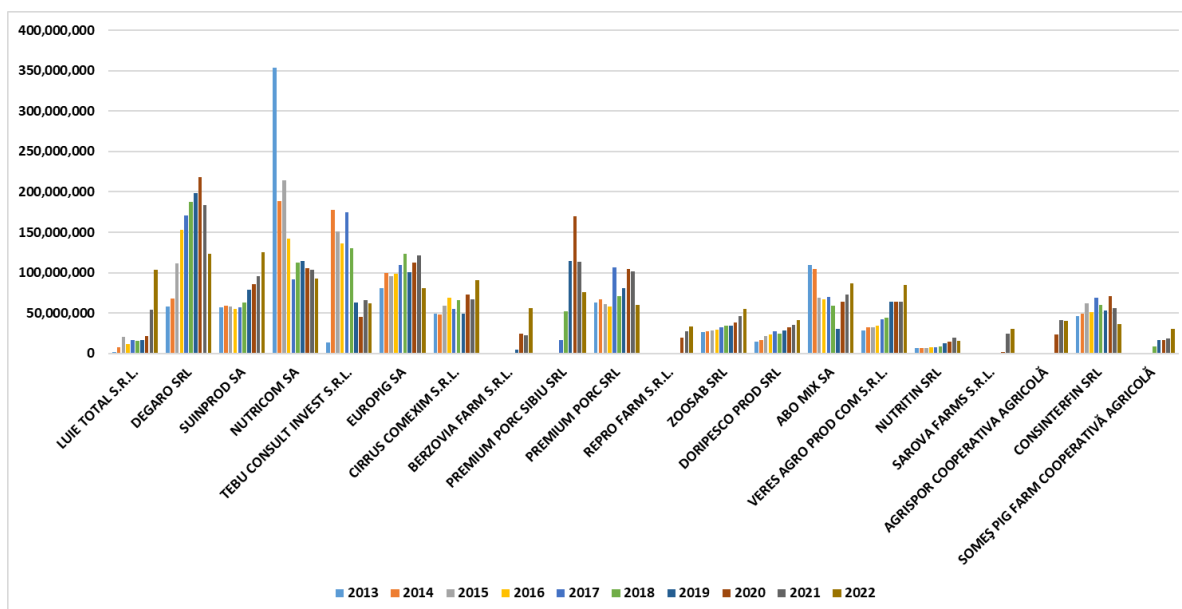

Figura 1.18. Dinamica cheltuielilor pentru top 20 companii, 2013-2022 (RON)

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor Topfirme.com

Volumul cel mai ridicat al cheltuielilor este înregistrat de compania Nutricom SA în care, odată cu valorile ridicate ale veniturilor și cheltuielile aferente activității de producție au crescut, astfel că, în anul 2013, valoarea cheltuielilor s-a ridicat la 353,56 milioane lei. A doua cea mai ridicată valoare a cheltuielilor a fost înregistrată de compania Dogaro SRL în anul 2020, această valoare fiind de 218,28 milioane lei.

Determinând media cheltuielilor anuale pe întreaga perioadă analizată pentru fiecare societate, s-a observat faptul că, în medie, cele mai mari cheltuieli au fost înregistrate de către compania Nutricom SA, cu o valoare medie anuală a cheltuielilor de 151,8 milioane lei,

clasamentul continuând cu compania Degaro SRL, aceasta din urmă având un nivel mediu anual al cheltuielilor de 147,2 milioane lei, iar pe poziția a treia în funcție de volumul valoric al cheltuielilor, se poziționează societatea Europig SA cu 102,3 milioane lei.

Analizând valoarea cheltuielilor celor 20 de companii din ultimul an (2022), se observă o valoare medie a acestora pe companie de 66,3 milioane lei, iar peste această medie se încadrează nouă companii: Luie Total S.R.L. (103.866.849 lei); Degaro SRL (123.273.919 lei); Suinprod SA (124.980.032 lei); Nutricom SA (93.082.074 lei); Europig SA (81.156.777 lei); Cirrus Comexim S.R.L. (90.250.530 lei); Premium Porc Sibiu SRL (76.153.728 lei); Abo Mix SA (86.773.351 lei) și Veres Agro Prod Com S.R.L. (84.407.462 lei).

Realizând diferența dintre veniturile totale și cheltuielile totale, a fost determinat **profitul brut sau pierderea (Pb)**. În figura 1.19. regăsim dinamica valorii profitului brut sau a pierderii, după caz, pentru primele 20 de companii.

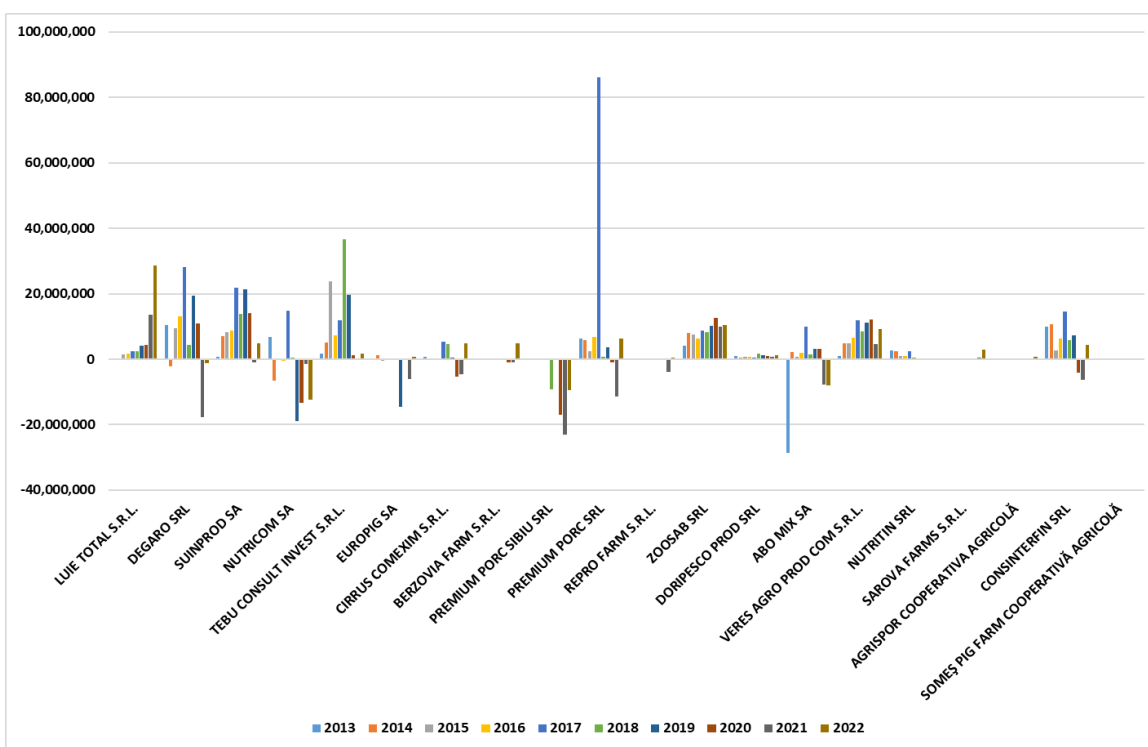

Figura 1.19. Dinamica profitului brut/pierderii pentru top 20 companii, 2013-2022 (RON)

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor Topfirme.com

În ceea ce privește valoarea profitului înregistrat, cea mai mare valoare a fost realizată de către societatea Premium Porc SRL în anul 2017, valoarea profitului ridicându-se la 86 milioane lei. Diferența față de a doua cea mai mare valoare este semnificativă, aceasta fiind înregistrată de către compania Tebu Consult Invest SRL în anul 2018, cu o valoare de 36,5 milioane lei.

Determinând valoarea medie anuală a profitului brut sau a pierderii pentru fiecare companie pe întreaga perioadă analizată, se constată faptul că, din cele 20 de companii, în ultimul

deceniu, în medie, 15 companii au înregistrat profit, iar 5 companii au înregistrat pierderi. Cel mai ridicat profit mediu anual s-a înregistrat pentru compania Tebu Consult Invest SRL, acesta fiind de 0,9 milioane lei. A doua cea mai profitabilă companie, în medie, este Premium Porc SRL cu o valoare medie a profitului de 10,5 milioane lei. Astfel, aceste vârfuri ale profiturilor menționate anterior au ridicat media perioadei. A treia companie în acest clasament al profitabilității este Suinprod SA, cu o valoare medie anuală a profitului de 9,94 milioane lei.

De asemenea, se pot remarca și companiile ce înregistrează cele mai mici, respectiv cele mai mari pierderi. În medie, compania Premium Porc Sibiu SRL a înregistrat o valoare a cheltuielilor mai mare cu 9,7 milioane lei față de cea a veniturilor (pierdere). A doua companie ce a înregistrat pierderi ridicate a fost Nutricom SA cu o valoare a pierderii de 3,09 milioane lei și compania Abo Mix SA cu a treia cea mai mare valoare a pierderilor de 2,14 milioane lei.

În ultimul an (2022), patru companii au înregistrat pierderi, respectiv: Degaro SRL (-1.209.216 lei); Abo Mix SA (-7.895.522 lei); Premium Porc Sibiu SRL (-9.366.425 lei); Nutricom SA (-12.363.077 lei).

Primele companii cu cea mai mare valoare a profitului în anul 2022 au fost: Luie Total SRL, cu 28,6 milioane lei, Zoosab SRL, cu 10,4 milioane lei și Veres Agro Prod Com SRL cu 9,25 milioane lei.

Ultimul indicator analizat face referire la personal, respectiv **numărul de salariați (Ns)**. În figura 1.20. regăsim dinamica numărului de salariați pentru primele 20 de companii.

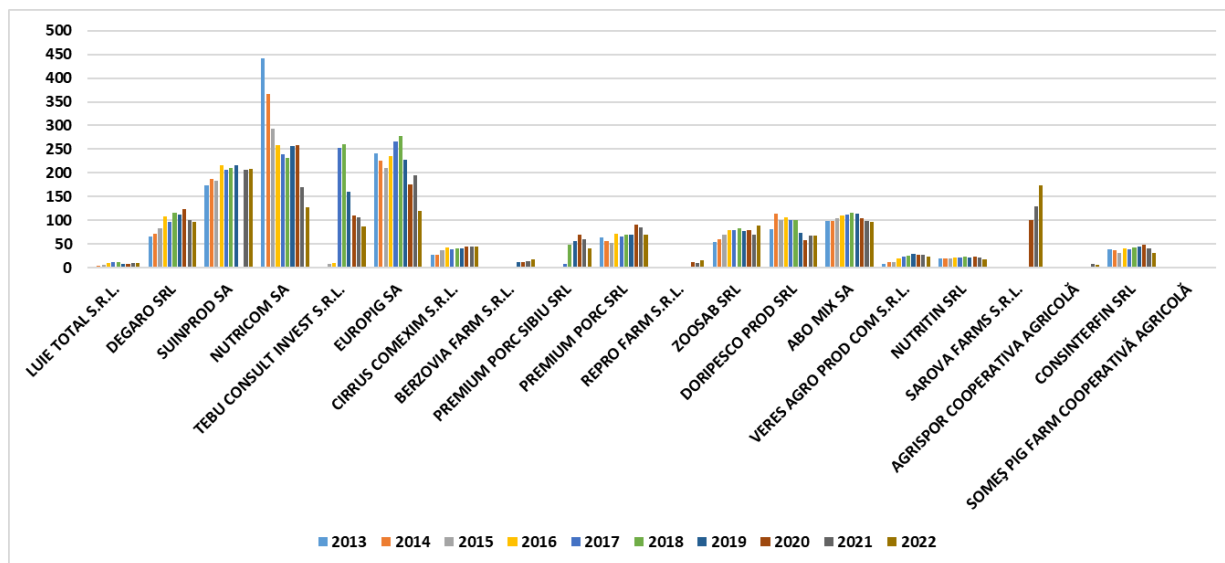

Figura 1.20. Dinamica numărului de salariați pentru top 20 companii, 2013-2022 (persoane)

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor Topfirme.com

În ceea ce privește societatea cu cei mai mulți angajați, se poate observa că, la începutul perioadei se înregistra cea mai mare valoare dintre cele analizate, pentru societatea Nutricom SA

(în anul 2013) aceasta gestionând 442 de salariați, însă s-a înregistrat o scădere constantă, ajungând la 128 de angajați în cei zece ani, scăderea fiind cu 12,9% pe an.

Analizând numărul mediu de salariați anual pentru fiecare companie, s-a determinat faptul că societatea Nutricom SA a înregistrat numărul cel mai mare, gestionând în medie 264 salariați. A doua companie după numărul mediu de salariați a fost Europig SA, cu un număr de 217 salariați, iar compania poziționată pe locul al treilea în acest clasament a fost Suinprod SA, cu 181 salariați.

În anul 2022, în medie, pentru fiecare companie lucrau 67 de salariați, iar din cele 20 de companii 10 companii erau peste medie: Suinprod SA (208 salariați); Sarova Farms S.R.L. (174 salariați); Nutricom SA (128 salariați); Europig SA (119 salariați); Abo Mix SA (97 salariați); Degaro SRL (96 salariați); Zoosab SRL (89 salariați); Tebu Consult Invest S.R.L. (87 salariați); Premium Porc SRL (69 salariați); Doripesco Prod SRL (68 salariați).

Analiza performanței economico-financiare

Primul indicator ce poate măsura eficiența activității economico-financiare a companiilor este cel referitor la **rata profitului (Rp)**. Aceasta a fost determinată prin raportarea profitului brut la valoarea cifrei de afaceri, indicator exprimat procentual, această rată o mai regăsim ca rata rentabilității comerciale și măsoară gradul în care vânzările aduc profit. Această rată s-a determinat pentru companiile și anii în care s-a înregistrat profit.

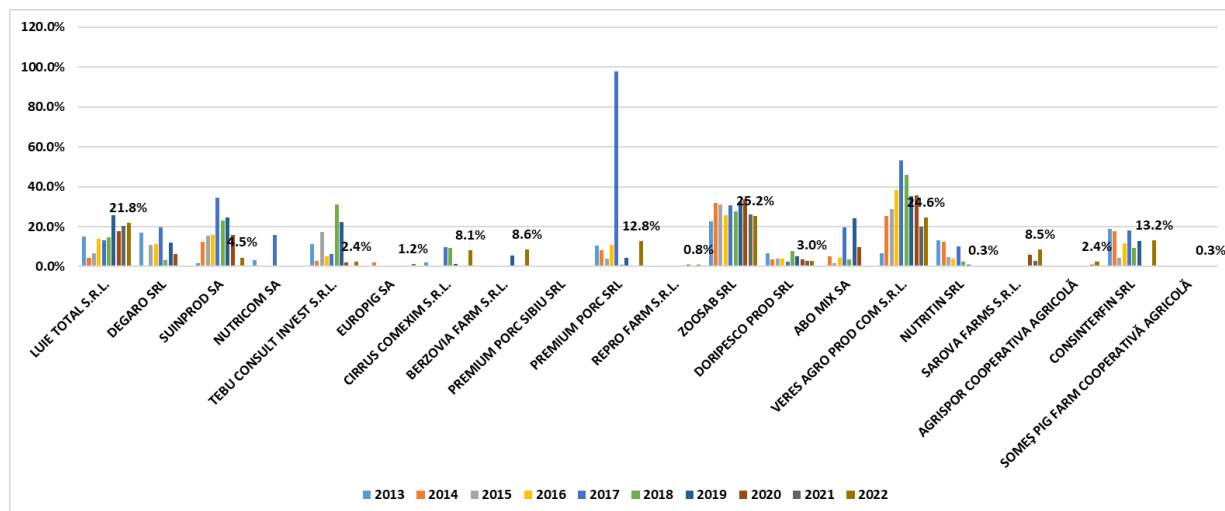

Figura 1.21. Rata profitului pentru cele 20 companii, 2013-2022 (%)

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor Topfirme.com

Analizând rata profitului, se observă două excepții referitoare la cele mai ridicate rate, respectiv în anul 2017 pentru compania Premium Porc SRL, atunci când s-a înregistrat și cel mai mare profit, rata profitului fiind de 97,7%, astfel putem aprecia că marja profitului a fost aproape de 100%, la fiecare leu vândut se obținea 9,77 lei profit (figura 1.21.). A doua cea mai ridicată rată

a fost înregistrată în același an pentru compania Vers Agro Prod Com SRL, aceasta fiind de 53,1%, la fiecare leu obținându-se 53 bani profit.

Analizând în medie, pe întreaga perioadă, pentru fiecare companie se determină faptul că rata profitului a variat între 0,2% pentru compania Premium Porc Sibiu SRL și 31,3% pentru compania Veres Agro Prod Com SRL. În medie, pe întreaga perioadă analizată și pe cele 20 de companii, rata profitului a fost de 9,5%.

Realizând o analiză similară, dar pentru ultimul an analizat, respectiv anul 2022, valorile ratei profitului au variat între minimumul de 0,3% (pentru compania Someș Pig Farm Cooperativă Agricolă) și 25,2% pentru compania Zoosab SRL. În medie, valoarea ratei profitului pentru cele 20 de companii a fost de 8,6%.

Al doilea indicator analizat măsoară gradul în care cifra de afaceri contribuie la profitul net, acesta fiind **marja netă a profitului**. Aceasta a fost determinat prin raportarea profitului net la valoarea cifrei de afaceri, indicator exprimat procentual, marja fiind determinată pentru anii în care companiile au înregistrat profit net.

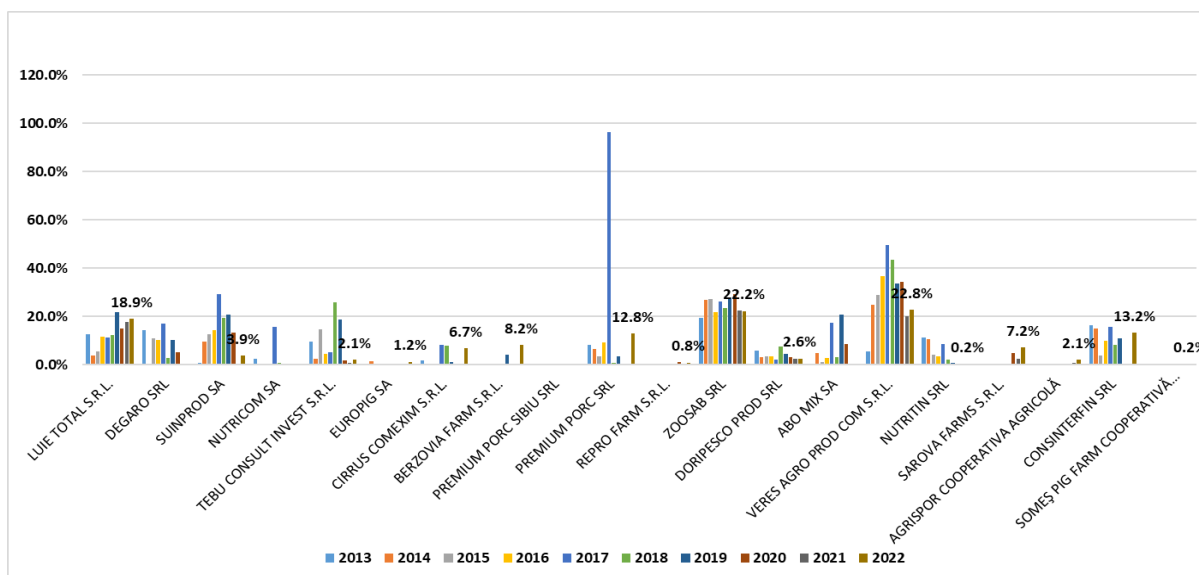

Figura 1.22. Marja netă a profitului pentru cele 20 companii, 2013-2022 (%)

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor Topfirme.com

În ceea ce privește marja netă a profitului, se poate considera că nu se diferențiază foarte mult de rata profitului, valorile fiind apropiate așa cum profitul net este apropiat ca valoare de profitul brut. Astfel, cele mai ridicate valori ale acestui indicator rămân, pentru companiile menționate anterior, respectiv Premium Porc SRL și Veres Agro Prod Com SRL, pentru anul 2017 cu valorile de 96,2% și respectiv 49,6% (figura 1.22.). Cele mai scăzute valori au fost înregistrate pentru compania Europig SA în anul 2018, marja netă a profitului fiind de 0,013% și pentru compania Someș Pig Farm Cooperativă Agricolă cu o valoare de 0,015% în anul 2020.

Realizând media anuală pentru ultimii zece ani pentru fiecare companie, s-a determinat că valoarea marjei nete a profitului a oscilat între 0,1% pentru compania Someș Pig Farm Cooperativă Agricolă și 30% pentru compania Veres Agro Prod Com SRL. Realizând media pentru toate cele 20 de companii, per total se poate aprecia că în ultimii zece ani marja netă a profitului a fost de 8,3%.

În mod similar în anul 2022 se înregistrează o oscilație a marjei nete a profitului cuprinsă între 0,2% pentru compania Someș Pig Farm Cooperativă Agricolă și 22,8% pentru societatea Zoosab SRL. În medie, pentru cele 20 companii, în ultimul an marja netă a profitului a fost de 7,8%.

Următorul indicator analizat este referitor la **rentabilitatea veniturilor**, măsurând gradul în care veniturile totale contribuie la profitul net. Acesta a fost determinat prin raportarea profitului net/pierderii la valoarea veniturilor totale, indicator exprimat procentual, rentabilitatea fiind determinată pentru anii în care companiile au înregistrat profit net.

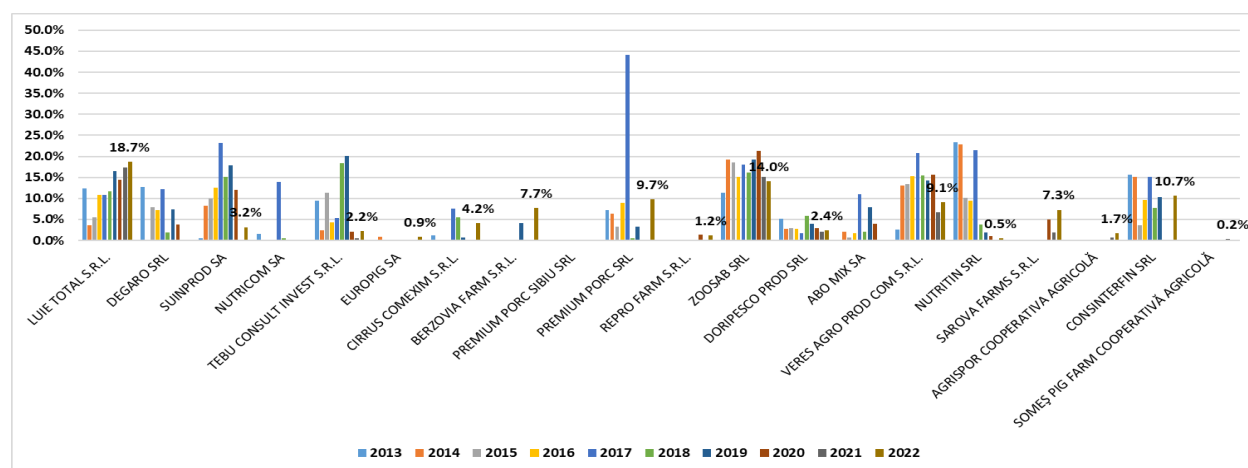

Figura 1.23. Rentabilitatea veniturilor pentru cele 20 companii, 2013-2022 (%)

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor Topfirme.com

Măsurând gradul în care veniturile totale aduc profit (net) se poate aprecia că această rentabilitate a veniturilor este similară cu marja netă a profitului, având în vedere că așa cum a fost determinat anterior, din structura veniturilor totale în medie aproximativ 90% reprezintă cifra de afaceri.

Cea mai ridicată rentabilitate a veniturilor este dată de compania Premium Porc SRL în anul 2017, valoarea fiind de 44,1%, iar a doua cea mai ridicată rentabilitate a veniturilor este înregistrată de Nutritin SRL în anul 2013 de 23,3% (figura 1.23.).

Analizând media perioadei pentru fiecare companie rentabilitatea veniturilor a oscilat între 0,1% pentru compania Someș Pig Farm Cooperativă Agricolă și 16,8% pentru compania Zoosab SRL, media celor 20 de companii în ultimul deceniu a fost de 6,3%.

Realizând o analiză similară pentru ultimul an, valoarea medie a rentabilității veniturilor pentru cele 20 de companii a fost de 5,9% cu oscilații cuprinse între 0,2% pentru compania Someș Pig Farm Cooperativă Agricolă și 18,7% pentru compania Luie Total SRL.

Indicatorul **rata rentabilității economice (ROA)** măsoară gradul în care activele totale contribuie la profitul net. Acesta a fost determinat prin raportarea profitului net/pierderii la valoarea activelor totale, indicator exprimat procentual. De menționat că ROA a fost determinată doar cu valorile pozitive ale profitului net, astfel pentru societățile în care în anumiți ani au fost aflate în pierdere, nu s-a determinat ROA.

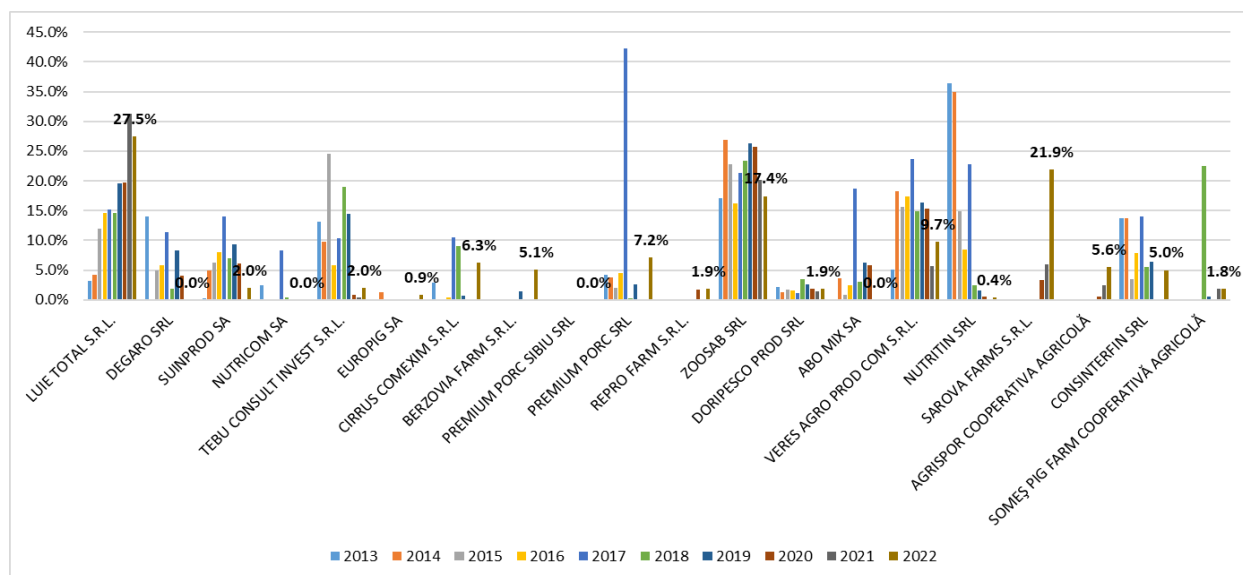

Figura 1.24. Rata rentabilității economice (ROA) pentru cele 20 companii, 2013-2022 (%)

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor Topfirme.com

Măsurând gradul în care activele totale aduc profit (net), se observă că aceeași companie a înregistrat cea mai ridicată rată, respectiv societatea Premium Porc SRL, în anul 2017, cu o valoare de 42,2%, iar a doua cea mai ridicată rată a fost de 36,3% înregistrată de societatea Nutritin SRL în anul 2013 (figura 1.24.).

Realizând media anuală a tuturor companiilor, s-a constatat faptul că aceasta a oscilat între 0,1% pentru compania Premium Porc Sibiu SRL și 21,8% pentru compania Zoosab SRL, iar valoarea medie a celor 20 de companii în ultimul deceniu a fost de 7,2%.

Analizând valorile înregistrate în ultimul an, cea mai rentabilă societate din punct de vedere al raportului profit net/active totale a fost Luie Total SRL cu o ROA de 27,5%, acest lucru venind pe fondul unei slabe evoluții până în anul 2022 a companiei, cu un volum al activelor totale scăzut, iar în anul 2022 cifra de afaceri a fost cea mai mare influențând astfel profitul net. Cea mai scăzută ROA se înregistrează pentru societatea Nutritin SRL cu o valoare în 2022 de 0,4%. În medie, în ultimul an, valoarea ROA a celor 20 companii a fost de 7,3%, foarte apropiată de media totală a celor zece ani.

Indicatorul următor, **viteza de rotație a activelor circulante** măsoară gradul în care activele circulante pot fi înlocuite în funcție de valoarea cifrei de afaceri. Acesta a fost determinat prin raportarea activelor circulante la valoarea cifrei de afaceri înmulțit cu 365 (zile), astfel indicatorul este exprimat în zile.

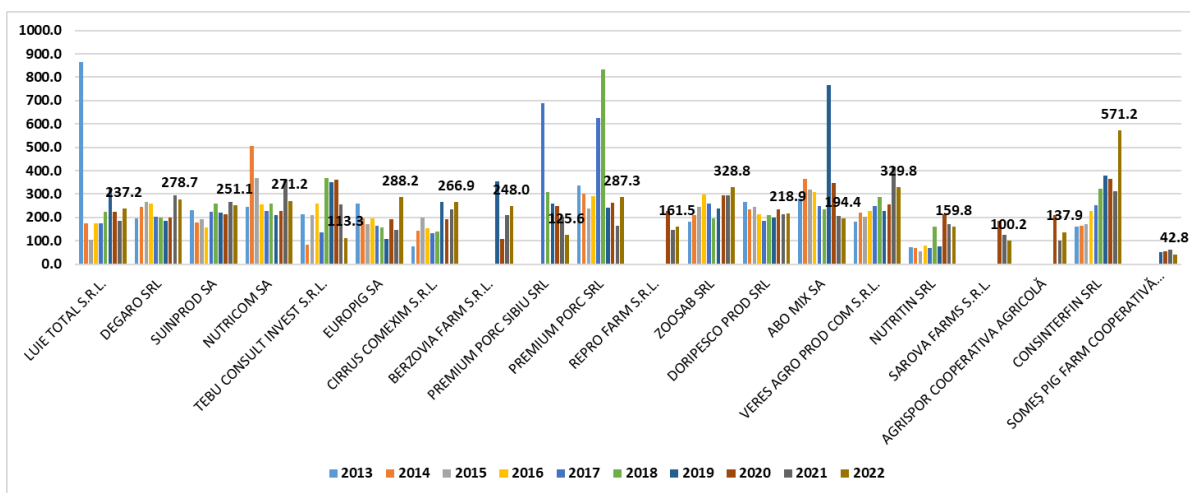

Figura 1.25. Viteza de rotație a activelor circulante pentru cele 20 companii, 2013-2022 (zile)

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor Topfirme.com

Având în vedere că acest indicator măsoară numărul de zile în care activele circulante pot fi înlocuite complet în funcție de valoarea cifrei de afaceri, un număr scăzut de zile reprezintă o eficiență mai ridicată, astfel valorile mai scăzute sunt considerate a cataloga performanța economico-financiară.

Cea mai scăzută valoare se înregistrează de ultima companie Someș Pig Farm Cooperativă Agricolă, viteza de rotație a activelor circulante fiind de 42,8 zile (figura 1.25.). Astfel, în cadrul acestei firme, având în vedere dimensiunea redusă și, implicit, un raport redus dintre activele circulante și cifra de afaceri, această companie poate înlocui complet activele circulante din cifra de afaceri în 42,8 zile (anul 2022). A doua cea mai rapidă viteză de rotație a activelor circulante este înregistrată de societatea Nutritin SRL, raportul dintre activele circulante și cifra de afaceri fiind redus, putând fi înlocuite complet activele circulante din valoarea CA în 55,6 zile (anul 2015). În sens contrar, cea mai scăzută (neperformantă) viteză de rotație a activelor circulante este înregistrată în cadrul societății Luie Total SRL, în anul 2013 valoarea indicatorului fiind de 865,2 zile, iar a doua cea mai scăzută viteză de rotație fiind înregistrată de societatea Premium Porc SRL în anul 2018, de 834,1 zile.

Determinând media anuală a fiecărei companii, viteza de rotație a activelor circulante a fost cuprinsă între 42,1 zile (Someș Pig Farm Cooperativă Agricolă) și 359 zile (Premium Porc SRL), valoarea medie a celor 20 societăți în ultimul deceniu fiind de 224,6 zile.

În anul 2022, viteza medie de rotație a activelor circulante a fost de 230,6 zile, aceasta oscilând între 42,8 zile (Someș Pig Farm Cooperativă Agricolă) și 571,2 zile (Consinterfin SRL).

Indicatorul următor, **productivitatea muncii** măsoară gradul de eficiență a salariaților societății. Aceasta a fost determinat prin raportarea cifrei de afaceri la numărul de salariați înmulțit cu 1000, astfel indicatorul este exprimat în mii lei pe salariat.

AGENT ECONOMIC	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
LUIE TOTAL S.R.L.	-	2.033	3.095	1.422	1.617	1.553	1.981	3.144	7.411	14.563
DEGARO SRL	945	896	1.042	1.096	1.477	1.187	1.421	1.433	1.142	1.149
SUINPROD SA	278	298	290	258	306	282	399	-	385	510
NUTRICOM SA	489	228	411	326	397	371	407	337	321	530
TEBU CONSULT INVEST S.R.L.	-	88.677	16.923	15.697	747	454	554	478	527	776
EUROPIG SA	234	297	305	299	312	300	368	406	408	525
CIRRUS COMEXIM S.R.L.	1.185	1.197	1.006	1.041	1.423	1.209	814	953	852	1.311
BERZOVIA FARM S.R.L.							485	2.074	1.439	3.387
PREMIUM PORC SIBIU SRL					1.199	807	1.525	1.459	1.046	1.343
PREMIUM PORC SRL	954	1.244	1.166	880	1.355	902	1.149	1.124	828	728
REPRO FARM S.R.L.								2.025	4.138	3.296
ZOOSAB SRL	335	416	347	316	353	358	398	471	545	464
DORIPESCO PROD SRL	168	141	199	186	231	200	359	515	474	578
ABO MIX SA	510	440	462	417	446	340	112	306	368	403
VERES AGRO PROD COM S.R.L.	1.736	1.753	1.414	896	979	716	1.067	1.273	852	1.633
NUTRITIN SRL	992	971	923	1.093	1.117	767	1.696	1.266	1.597	1.979
SAROVA FARMS S.R.L.								13	144	194
AGRISPOR COOPERATIVA AGRICOLĂ	-	-	-	-	-	-	-	16.421	5.343	5.623
CONSINTERFIN SRL	1.379	1.627	1.945	1.390	2.060	1.438	1.273	1.333	1.291	1.031
SOMEȘ PIG FARM COOPERATIVĂ AGRICOLĂ						8.996	16.710	16.611	18.096	30.623

Figura 1.26. Productivitatea muncii pentru cele 20 companii, 2013-2022 (mii lei/salariat)

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor Topfirme.com

În ceea ce privește productivitatea muncii, valoarea cea mai ridicată a fost înregistrată în anul 2014 de către societatea Tebu Consult Invest SRL, un salariat producând 88,6 mil. lei din cifra de afaceri, iar a doua cea mai ridicată valoare a productivității muncii a fost înregistrată în anul 2022 de către societatea Someș Pig Farm Cooperativă Agricolă, un salariat producând 30,6 mil. lei (figura 1.26.).

Determinând media anuală a fiecărei companii pentru ultimii zece ani, se constată faptul că cea mai ridicată productivitate a muncii a fost înregistrată de către compania Someș Pig Farm Cooperativă Agricolă, unde, în medie, în fiecare an, un salariat contribuind cu 18,2 mil. lei la cifra de afaceri. Pe de altă parte, cea mai scăzută productivitate a muncii a fost înregistrată pentru compania Sarova Farms SRL, în medie aceasta fiind de 117 mii lei pe salariat. Valoarea medie totală pentru cele 20 de companii din ultimul deceniu a fost de 3,05 milioane lei pe salariat.

Analizând în mod similar pentru ultimul an (2022), se constată aceleași societăți ce înregistrează maximul și minimul productivității muncii, valorile fiind de 30,6 mil. lei și 194 mii lei, iar media celor 20 companii în ultimul an fiind de 3,5 milioane lei pe salariat.

Ultimul indicator, **rata solvabilității**, măsoară capacitatea companiilor de a-și achita datoriile curente și pe termen lung utilizând activele disponibile. Acesta a fost determinat prin raportarea activelor totale la valoarea datoriilor totale, astfel indicatorul este exprimat drept indice.

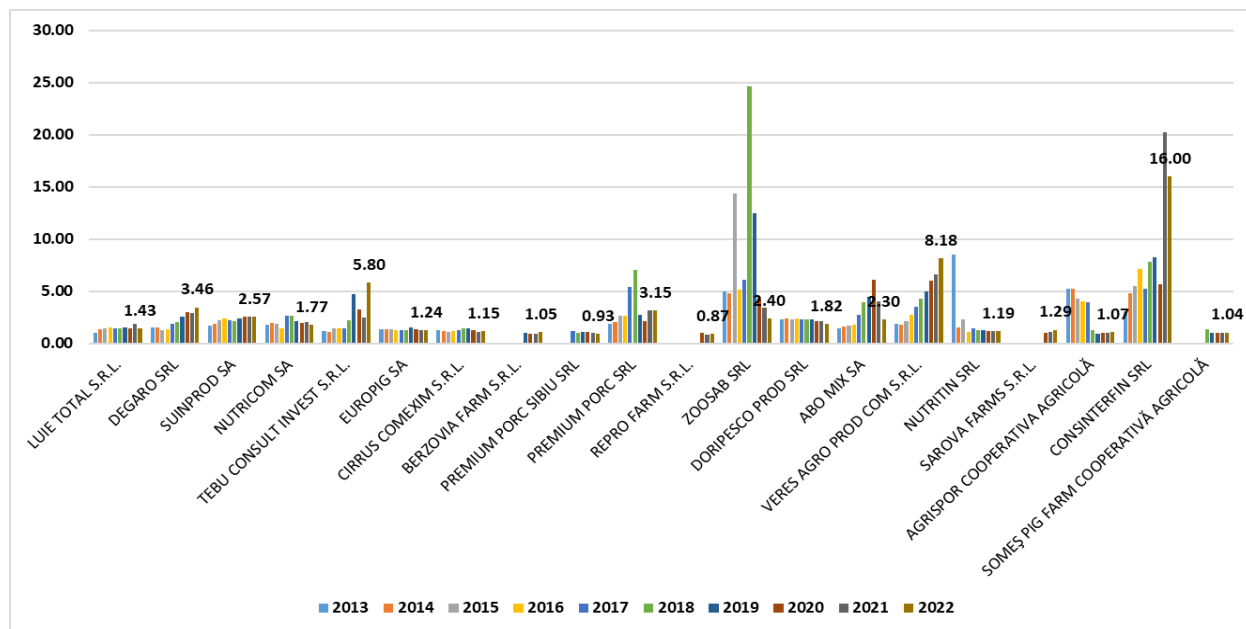

Figura 1.27. Rata solvabilității pentru cele 20 companii, 2013-2022 (index)

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor Topfirme.com

Referitor la rata de solvabilitate, se observă o rată foarte mare pentru compania Zoosab SRL în anul 2018, aceasta fiind de 24,65 (figura 1.26.). Altfel spus, valoarea activelor totale fiind mai mari de 24 ori față de datoriile totale. A doua cea mai ridicată rată de solvabilitate a fost înregistrată pentru compania Consinterfin SRL în anul 2021, rata fiind de 20,2.

Realizând valoarea medie a perioadei pentru fiecare companie, s-a stabilit faptul că societatea cu cea mai bună rată de solvabilitate pentru ultimii zece ani a fost Consinterfin SRL, cu o rată de 8,37, astfel, valoarea activelor totale fiind de 8 ori mai mare decât valoarea datoriilor totale, iar la polul opus se înregistrează o rată de 0,9 pentru compania Repro Farm SRL, pentru aceasta se poate observa că activele totale sunt mai scăzute decât datoriile totale. În medie, pentru toate cele 20 de companii în ultimul deceniu, valoarea ratei solvabilității a fost de 2,6.

În ultimul an, valoarea medie a ratei solvabilității a fost de 2,93, iar două companii au înregistrat o rată a solvabilității subunitară, respectiv Repro Farm SRL cu 0,87 și Premium Porc Sibiu SRL cu 0,93, astfel aceste societăți întâmpină dificultăți în a-și achita datoriile, atât pe termen scurt, cât și mediu, valoarea activelor totale fiind sub nivelul valoric al datoriilor.

Pentru a stabili tendințele situațiilor financiare, s-au însumat valorile celor douăzeci firme studiate, care activează la nivelul codului CAEN 0146 – Creșterea porcinelor, pe fiecare indicator în parte, iar rezultatele sunt prezentate în tabelul 1.9.

În ceea ce privește *activele immobilizate*, se constată că suma acestora a crescut, în anul 2022 față de anul 2013 cu 354.991.633 lei, însemnând o creștere de 85%. Această creștere are implicații directe în cadrul politicii investiționale a entităților și denotă că sectorul este în continuă dezvoltare și atrage noi investiții. Referitor la cele douăzeci de firme analizate, se remarcă faptul că doar patru au înregistrat un trend descrescător (SC Nutricom SA, SC Premium Porc SRL, SC Abo Mix SA și SC Consinterfin SRL) în ceea ce privește dinamica acestui indicator, în timp ce restul au înregistrat un trend crescător.

Referitor la *activele circulante*, valoarea totală a acestora a crescut cu 316.948.841 lei, însemnând o creștere de 76% în anul 2022 față de anul 2013. Creșterea continuă a valorilor activelor circulante se poate datora creșterii tuturor componentelor, precum creanțe, disponibilități bănești etc. În ceea ce privește firmele studiate, se remarcă faptul că doar trei au înregistrat un trend descrescător (SC Nutricom SA, SC Premium Porc SRL și SC Abo Mix SA) în ceea ce privește dinamica acestui indicator, în timp ce restul au înregistrat un trend crescător.

Tabelul 1.9. Indicatori centralizatori la nivelul societăților analizate

Nr. crt.	Denumire indicator	Unitate măsură	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1.	Active imobilizate	lei	417.992.166	455.568.832	496.967.983	499.732.643	651.173.566	707.453.603	743.932.099	801.109.580	765.853.312	772.983.799
2.	Active circulante	lei	417.123.820	449.673.347	500.653.157	502.580.954	624.159.628	669.968.544	614.411.834	693.849.430	607.963.583	734.072.661
3.	Datorii totale	lei	482.039.362	509.649.833	554.778.577	568.924.864	572.511.863	601.170.786	606.006.490	729.853.283	678.998.457	798.385.720
4.	Capital total	lei	344.294.881	374.507.715	430.735.843	421.929.314	694.296.766	738.671.936	717.274.483	743.987.737	685.888.194	696.347.038
5.	Cifra de afaceri	lei	662.757.583	743.532.955	769.463.438	776.556.963	971.602.356	848.859.046	958.400.371	1.056.673.728	978.861.149	1.140.597.077
6.	Venituri totale	lei	925.341.402	990.182.457	1.051.830.733	997.119.523	1.263.908.538	1.140.525.277	1.130.329.673	1.322.544.771	1.279.164.731	1.376.410.024
7.	Cheltuieli totale	lei	908.049.429	950.177.023	989.283.417	936.442.470	1.045.600.385	1.060.535.238	1.061.342.238	1.303.967.666	1.332.824.560	1.325.874.945
8.	Profit / pierdere netă	lei	9.182.638	32.165.772	54.808.465	52.674.965	200.696.236	66.834.422	53.764.049	10.587.121	-57.552.645	42.083.157
9.	Număr mediu de salariați	persoane	1.315	1.282	1.213	1.327	1.560	1.658	1.525	1.348	1.464	1.342

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor Topfirme.com

Valoarea *datoriilor totale* a crescut, de asemenea, în perioada studiată, cu 316.346.358 lei, însemnând o creștere cu 66%. Astfel, valoarea datoriilor crește odată cu capitalurile proprii, ceea ce are implicații directe asupra indicatorilor de îndatorare (ritmul de creștere al datoriilor este mai mic decât cel al capitalurilor). Dacă ne raportăm la firmele studiate, se observă că doar patru au înregistrat un trend descrescător (SC Nutricom SA, SC Premium Porc SRL, SC Abo Mix SA și SC Consinterfin SRL) în ceea ce privește dinamica acestui indicator, în timp ce restul au înregistrat un trend crescător.

Capitalul total pentru firmele analizate a înregistrat creșteri succesive de 352.052.157 lei, reprezentând o creștere de 102%. Referitor la firmele analizate, se remarcă faptul că trei au înregistrat diminuări ale capitalurilor totale (SC Nutricom SA, SC Abomix SRL, SC Nutritin SRL), în timp ce restul au înregistrat un trend crescător.

Dacă ne referim la valoarea *cifrei de afaceri* a celor douăzeci de firme analizate, se constată că aceasta a avut un trend crescător, de la 662.757.583 lei în anul 2013 la 1.140.597.077 lei în anul 2022, reprezentând o creștere de 72%. În ceea ce privește cifra de afaceri în perioada analizată, se observă că doar patru au înregistrat un trend descrescător (SC Nutricom SA, SC Premium Porc SRL, SC Abo Mix SA și SC Consinterfin SRL), în timp ce restul au înregistrat un trend crescător.

Veniturile totale ale firmelor analizate au înregistrat un trend ascendent în perioada studiată. În anul 2022 comparativ cu anul 2013, s-a înregistrat o creștere de 49%, de la 925.341.402 lei, în anul 2013, la 1.376.410.024 lei, în anul 2022. Dacă ne raportăm la firmele studiate, se observă că doar patru au înregistrat un trend descrescător (SC Nutricom SA, SC Premium Porc SRL, SC Abo Mix SA și SC Consinterfin SRL) în ceea ce privește dinamica acestui indicator, în timp ce restul au înregistrat un trend crescător.

În ceea ce privește suma *cheltuielilor totale* în cazul firmelor studiate, se constată o creștere a acestora ajungând la 1.325.874.945 lei, în anul 2022, cu 46% mai mari decât în anul 2013 (908.049.429 lei). Dacă ne raportăm la firmele studiate, se observă că doar patru au înregistrat un trend descrescător (SC Nutricom SA, SC Premium Porc SRL, SC Abo Mix SA și SC Consinterfin SRL) în ceea ce privește dinamica acestui indicator, în timp ce restul au înregistrat un trend crescător.

Referitor la *profitul net*, valoarea a crescut gradual și semnificativ în perioada analizată, de la 9.182.638 lei, în anul 2013, la 42.083.157 lei, în anul 2022, înregistrând o creștere de 358%. Se remarcă faptul că anul 2021, 11 firme analizate au înregistrat pierderi, ceea ce a determinat ca la nivelul celor 20 de companii analizate să fie înregistrată o pierdere netă de -57.552.645 lei. Legat de firmele analizate, se remarcă faptul că profitul a avut un trend ascendent în cazul a opt dintre firme (SC Luie Total SRL, SC Suinprod SA, SC Europig SA, SC Cirrus Comexim SA, SC Premium Porc SRL, SC Zoosab SRL, SC Doripesco Prod SRL, SC Veres Agro Prod Com SRL).

În ceea ce privește *numărul mediu de salariați*, acesta a avut o tendință oscilantă, pornind de la 1.315 angajați în anul 2013, ajungând la un maxim de 1.658 angajați în anul 2018, respectiv 1.342 angajați în anul 2022. Se poate afirma că doar patru companii (SC Suinprod SA,

SC Nutricom SA, SC Europig SA și SC Sarova Farms SRL) au înregistrat în anul 2022 peste 100 de angajați.

Trebuie menționat faptul că aceste creșteri ale indicatorilor analizați se datorează creșterii numărului de companii pe parcursul perioadei. Aceste 20 de companii au fost selectate în funcție de cifra de afaceri din ultimul an.

În ceea ce privește principalii indicatorii de eficiență economică, aceștia sunt prezentați în tabelul 1.9., iar analiza acestora permite efectuarea unor observații economice despre societățile analizate în prezentul studiu.

Rata profitului a înregistrat o dinamică oscilantă în perioada analizată. Astfel, de la 2,61% în anul 2013, a înregistrat un maxim în anul 2017, acesta fiind de 22,47%, iar ulterior o scădere ajungând la minimum de 1,76% în anul 2020. În medie, pe întreaga perioadă, rata profitului a fost de 7,7%, însă trebuie evidențiată situația mai puțin favorabilă din ultima perioadă (ultimii trei ani), când s-a înregistrat cea mai mică rată a profitului (anul 2020), în anul 2021 nu s-a calculat rata profitului din cauza faptului că s-au înregistrat pierderi la nivelul analizat, iar în anul 2022, cu toate că profitul a înregistrat cea mai mare creștere față de primul an analizat, rata profitului nu este influențată, fiind destul de scăzută de doar 4,43%. În perioada analizată, profitul și cifra de afaceri au crescut în același ritm, iar această evoluție poate fi susținută doar prin prisma creșterii cheltuielilor și investițiilor. Determinarea acestor valori contribuie la un management eficient, organizarea și previziunea activității economice și caracterizarea activității societății, deoarece profitul servește drept sursă de finanțare a activității societăților, dar și pentru stimularea salariaților.

Marja netă a profitului arată valoarea profitului net ce revine la o unitate a cifrei de afaceri, fiind o caracteristică a rentabilității (eficienței) activităților desfășurate. Astfel, în perioada luată în studiu, se constată că valorile acestui indicator au oscilat foarte mult, similar cu analiza anterioară. În anul 2013, marja netă a profitului a fost de 1,39%, apoi întreg sectorul a înregistrat o profitabilitate din ce în ce mai mare. În anul 2017 marja netă a profitului a atins valoarea maximă, de 20,66%, iar ulterior profitabilitatea a scăzut drastic, în anul 2020 atingându-se valoarea minimă de 1% marja netă a profitului, iar mai mult de atât, în anul 2021 aceasta nu s-a calculat având în vedere că în acest an cele 20 de companii (la nivel total) au înregistrat pierderi. Cu toate că profitul net a crescut în anul 2022 față de 2013 de 4,5 ori, marja netă a profitului a fost de doar 3,7%, cu 2,3 puncte procentuale mai mare față de anul 2013, astfel această situație denotă faptul că această valoare a profitului a fost realizată cu eforturi susținute în vederea consolidării cifrei de afaceri.

Rentabilitatea este o caracteristică a activității unei companii, care este folosită pentru prognoză, dar și pentru evaluarea situației actuale în vederea identificării punctelor slabe și a punctelor forte în vederea atingerii obiectivelor stabilite de aceste companii. Rentabilitatea depinde de nivelurile de performanță, activele economice, cifra de afaceri și volumul capitalului.

Rata rentabilității veniturilor păstrează aceeași tendință ca rata profitului și marja netă a profitului, având în vedere că modul de calcul este destul de asemănător, dat fiind faptul că aproximativ 80% din veniturile totale este reprezentat de cifra de afaceri. Prin urmare, s-a

înregistrat o creștere a rentabilității veniturilor în prima parte a perioadei analizate (2013-2017), atunci când rata a crescut de la 1% la 15,8%. Astfel, dacă în 2013, pentru fiecare 1000 lei obținuți ca venituri, se înregistra un profit de 10 lei, în 2017, la același venit înregistrat, se obțineau 158,8 lei profit. Cu toate acestea, în perioada următoare (2018-2022) rata rentabilității veniturilor a scăzut drastic, ajungând la 0,8% în anul 2020, iar în 2021 s-a ajuns ca aceasta să nu se calculeze din cauza lipsei profitului, respectiv înregistrarea pierderilor. Totodată, această situație evidențiază capacitatea sau incapacitatea societăților de a se autofinanța de la un exercițiu financiar la altul.

Rata rentabilității economice (ROA) măsoară gradul în care activele aduc profit, astfel nivelul acestei rate este, în general, mai scăzut față de cele analizate anterior, având în vedere valoarea relativ mare a activelor totale. În medie, valoarea ROA pentru cele 20 de companii și pe întreaga perioadă analizată a fost de 4,8%, astfel că, la fiecare 1000 lei valoare a activelor, se înregistra un profit net de 48 lei. Dinamica ROA este similară celorlalte rate de rentabilitate, dat fiind faptul că sectorul a înregistrat o expansiune în prima parte a perioadei analizate și un regres în perioada 2018-2022. În anul 2020 s-a înregistrat valoarea minimă a ROA de 0,71%, iar în anul 2022 aceasta a fost mai mare de 2,8%, cu 1,7 p.p. mai mică față de anul 2013. Cuantumul ratei rentabilității economice trebuie să permită întreprinderii reînnoirea și creșterea activelor sale într-o perioadă cât mai scurtă.

Tabelul 1.10. Indicatori de eficiență economică la societățile analizate

Nr. crt.	Denumire indicator	Unitate măsură	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1.	Rata profitului	%	2,61	5,38	8,13	7,81	22,47	9,42	7,20	1,76	x	4,43
2.	Marja netă a profitului	%	1,39	4,33	7,12	6,78	20,66	7,87	5,61	1,00	x	3,69
3.	Rentabilitatea veniturilor	%	0,99	3,25	5,21	5,28	15,88	5,86	4,76	0,80	x	3,06
4.	Rata rentabilității economice	%	1,10	3,55	5,49	5,26	15,74	4,85	3,96	0,71	x	2,79
5.	Rata rentabilității capitalului propriu	%	2,67	8,59	12,72	12,48	28,91	9,05	7,50	1,42	x	6,04
6.	Viteza de rotație a activelor circulante	zile	229,7	220,7	237,5	236,2	234,5	288,1	234,0	239,7	226,7	234,9
7.	Productivitatea muncii	Lei/pers.	503.998	579.979	634.347	585.197	622.822	511.978	628.459	783.883	668.621	849.923

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor Topfirme.com

Rata rentabilității capitalului propriu (ROE) înregistrează tendințe oscilante conform perioadelor de progres și regres ale sectorului creșterii de porcine din perioada 2013-2022, respectiv o perioadă de progres între 2013 și 2017 și, chiar dacă din anul 2017 au fost înregistrate mai multe companii, acestea fiind la început s-a determinat un regres în perioada 2018-2022, însă nu doar din acest considerent. Această rată măsoară gradul în care capitalul propriu aduce profit, astfel, în anul 2013, ROE era de 2,67%, urmând să crească la 28,91% în anul 2017, fiind cea mai mare rată de rentabilitate, având în vedere mărimea mai mică a capitalurilor totale față de ceilalți indicatori de bază. În perioada recentă, valoarea ROE a scăzut până la minimumul de 1,42%, iar în anul 2022 aceasta a fost de 6,04%. În ultima parte a perioadei se observă o diminuare a capacității capitalurilor investite de a produce profit.

O creștere a rentabilității financiare se poate realiza și prin creșterea pasivelor, modificarea profitului net la o rată mai mare decât variația cifrei de afaceri, creșterea volumului activității și creșterea ratei de rotație a capitalului investit.

Referitor la *viteza de rotație a activelor circulante* în cazul firmelor studiate, se observă că indicatorul a avut un trend ușor oscilant, având în vedere valoarea minimă și maximă, precum și amplitudinea. În anul 2014 a fost înregistrată cea mai mică valoare (cea mai performantă) de 220,7 zile, iar cea mai ridicată valoare (cea mai nefavorabilă) fiind înregistrată în anul 2018, de 288,1 zile. Prin urmare, diferența între cea mai performantă viteză de rotație a activelor circulante și cea mai puțin performantă a fost de doar 67 zile. Cu toate că, în ultima parte a perioadei, s-a înregistrat o situație nefavorabilă din punct de vedere al rentabilității, se înregistrează o accelerare a vitezei de rotație și, astfel, este nevoie de mai puține zile pentru ca activele circulante să fie complet înlocuite din valoarea cifrei de afaceri. Această dinamică oarecum constantă confirmă faptul că activele circulante și cifra de afaceri au evoluat în mod similar.

Modul în care numărul de salariați contribuie la valoarea cifrei de afaceri se poate determina prin prisma *productivității muncii*. Aceasta a fost determinată la nivelul global al celor 20 de companii, astfel în medie fiecare salariat a avut un aport la cifra de afaceri cuprins între 504 mii lei (în anul 2013) și 850 mii lei (în anul 2022). Această creștere substanțială a productivității muncii vine atât pe fondul creșterii cifrei de afaceri și oarecum a păstrării unui număr constant de salariați, având în vedere că amplitudinea acestora (diferența dintre valoarea maximă, de 1658 persoane, și valoarea minimă, de 1213 persoane) este de doar 445 persoane în decursul

a celor 10 ani. De asemenea, această creștere semnificativă a productivității muncii pe baza creșterii cifrei de afaceri poate veni și prin prisma creșterii prețului de valorificare, nu doar a producției obținute.

Cu ajutorul analizei principalilor indicatori economico-financiari la nivelul celor 20 de companii implicate în creșterea porcinelor, s-a putut observa două perioade distincte în ultimii 10 ani, respectiv o perioadă de progres în intervalul 2013-2017, precum și o perioadă de regres în intervalul 2018-2021. În anul 2022 se pare că lucrurile iau o traiectorie normală, către una favorabilă.

În perioada 2013-2017, îmbunătățirea performanței economico-financiare a companiilor studiate a fost favorizată de stabilitatea și ulterior dezvoltarea economică, de politicile privind ajutoarele de stat și subvențiile, precum și de normele legislative. Astfel, se poate observa o situație bună a echilibrului financiar pentru această perioadă.

În perioada 2018-2022, au existat aproape aceleași condiții favorabile ca cele menționate anterior, însă s-au înregistrat o serie succesivă de șocuri cu care s-a confruntat sectorul agricol, în general, și sectorul creșterii suinelor, în particular. Unul dintre principalele șocuri majore cu care s-a confruntat sectorul creșterii suinelor exact în perioada menționată a fost apariția și extinderea cu rapiditate a pestei porcine africane, existând numeroase focare în fiecare dintre anii menționați, iar un efectiv semnificativ de porcine a fost neutralizat. Pe lângă acest factor major privind scăderea rentabilității sectorului de creștere a suinelor, se poate menționa și pandemia COVID-19, care a condus la creșterea prețurilor și, implicit, la creșterea costurilor, iar un al doilea factor în această perioadă a fost dat de scăderea productivității sectorului vegetal în anul 2020 din cauza secetei pedologice, prin urmare aceste producții scăzute au condus la creșterea costurilor cu furajele, elementul principal de cheltuială în ceea ce privește activitatea de creștere a porcinelor.

1.4. Concluzii și recomandări

În ceea ce privește analiza contribuției sectorului creșterii suinelor în totalul valorii ramurii agricole, se poate concluziona că valoarea producției ramurii agricole a crescut în perioada analizată, ajungând în ultima perioadă la peste 117 miliarde lei. Determinând ponderea producției vegetale și animaliere din această întregă valoare, se observă un dezechilibru între cele două sectoare, în defavoarea sectorului zootehnic. În medie, pe întreaga perioadă analizată, ponderea producției animale a fost de 23,33% și de 66,87% pentru producția vegetală. Analizând și valoarea producției pentru categoria porcine, aceasta nu urmează tendința generală a producției agricole, înregistrând variații de la an la an, are o dinamică sinuoasă, per total valoarea fiind oarecum constantă, ritmul de creștere sub 1%, iar valoarea medie fiind de aproximativ 4 miliarde anual.

Determinând aportul sectorului porcine în valoarea producției animale și, ulterior, în valoarea producției agricole, se observă că aceasta a reprezentat între 14-25% din valoarea producției zootehnice, tendința fiind de scădere, iar sectorul suinelor a reprezentat între 3,6% și 6% din totalul producției agricole, în perioada analizată.

Concluzionând, în urma analizei situației exploatațiilor și efectivelor de porcine din România s-au putut constata următoarele: în România existau, în anul 2020 (RGA), peste 775 de mii de exploatații, dintre care doar 632 dintre acestea (sub 1%) erau cu personalitate juridică. Acest volum de exploatații deținea 3,57 milioane capete, iar aproape jumătate (45%) erau deținute de cele 632 de exploatații cu personalitate juridică. Determinând dimensiunea medie a fermei (fizică) la nivel național, aceasta a fost de 4,6 capete/exploatație. La nivelul fermelor cu personalitate juridică, dimensiunea medie a fost de 3.111,4 capete/exploatație, iar dimensiunea exploatațiilor fără personalitate juridică de 2,07 capete/exploatație.

La nivel teritorial, județele din Regiunea Sud-Vest, respectiv Dolj, Gorj și Olt, înregistrau cele mai multe exploatații, însă, în ceea ce privește efectivele, județul Timiș le-a înregistrat pe cele mai multe efective.

Analizând din punctu de vedere al structurii exploatațiilor, din totalul acestora, 10,4% sunt exploatații pentru creșterea porcelor cu greutatea animalului viu sub 20 kilograme, iar 10% sunt exploatații ce cresc scroafe și scrofițe pentru reproducere. Aceste procente sunt date de către exploatațiile fără personalitate juridică, dat fiind volumul mare al acestora, însă analizând strict exploatațiile cu personalitate juridică, situația se modifică, din cele 632 de exploatații, 20,4% sunt exploatații pentru creșterea porcelor sub 20 kilograme, iar 25,5% sunt exploatații pentru creșterea scroafelor și scrofițelor. Ca număr de exploatații, acest procent pentru exploatațiile cu personalitate juridică ar fi eficient, însă analizând și numărul animalelor ce se află în aceste exploatații, doar 10% din efectivele din exploatațiile cu personalitate juridică sunt în categoria scroafe și scrofițe.

Recomandări

Având în vedere distribuția inegală a celor două sectoare, respectiv valoarea producției sectorului vegetal și acelu zootehnic, raportul fiind 23:67% în defavoarea sectorului animalier, se poate considera că ar fi oportună dezvoltarea economică a acestui sector și echilibrarea cu sectorul vegetal, cum este cazul Poloniei.

Având în vedere provocările cu care s-a confruntat sectorul suin în ultimii ani, a rezultat o oscilație continuă a valorii producției, iar aceasta nu a crescut în același ritm cu valoarea producției agricole sau măcar cu valoarea producției zootehnice, considerăm că ar fi indicată eficientizarea valorificării cărnii de porcine sau creșterea valorii adăugate a produsului.

Deși aproape jumătate din efectivele de animale provin din exploatații cu personalitate juridică, ponderea acestora în totalul exploatațiilor este extrem de mică, de sub 1% (632 de exploatații din peste 775 de mii), recomandăm constituirea mai multor exploatații cu efective ridicate în exploatații cu personalitate juridică, contribuind astfel nu doar la autoconsum, ci și la susținerea necesarului de consum.

Atât structura exploatațiilor, cât și domeniul de activitate al acestora sunt foarte important. Analizând exploatațiile cu personalitate juridică, acestea dețin un număr recomandat de exploatații pentru reproducere (porceluși sub 20 kilograme și scroafe și scrofițe), reprezentând 20% și respectiv 25% dintre exploatații. Analizând, însă, ponderea efectivelor de animale ce se află în aceste exploatații, observăm că acestea nu sunt ocupate la capacitate maximă, ponderea efectivelor fiind de 20% pentru porceluși, ceea ce corespunde, dar pentru scroafe și scrofițe efectivele reprezintă 10% din total, astfel că recomandăm încercarea creșterii gradului de ocupare a exploatațiilor de scroafe și scrofițe către maximum.

Capitolul 2

Impactul social al sectorului creșterii suinelor în România

2.1. Dimensiuni ale impactului social al sectorului creșterii suinelor în România

Din perspectiva analizei de sustenabilitate, este important a defini domeniile-cheie în care activitatea sectorului suin poate avea un impact social semnificativ. Printre acestea se regăsesc ocuparea forței de muncă, condițiile de muncă, accesul la servicii de sănătate și educație a populației afectate de către sector, egalitatea de gen și incluziunea socială manifestate în sector, sărăcia și nivelurile de trai generate de sector etc.

Evident, sectorul suin poate avea unele efecte negative asupra populației României sau, din contră, efecte pozitive. După cum, acest sector poate avea o dimensiune complexă și profundă, care să cuprindă atât efecte pozitive din anumite perspective, cât și negative, din altele. Pentru identificarea acestora sunt necesare date statistice relevante, precum și date colectate de la nivelul populației cu ajutorul anchetelor, cercetărilor pe bază de sondaj, interviu, observare directă.

Monitorizarea acestor date și informații prelucrate și raportarea progresului înregistrat către părțile interesate sunt esențiale pentru asigurarea unei abordări responsabile și transparente. Pe baza analizei impactului social, este posibil să fie identificate zone în care sectorul de activitate poate aduce îmbunătățiri semnificative sau să identifice aspecte care necesită atenție și intervenție, respectiv dezvoltarea și implementarea unor politici și practici mai responsabile social, și acțiuni concrete, pentru a reduce impactul negativ și pentru a maximiza beneficiile sociale.

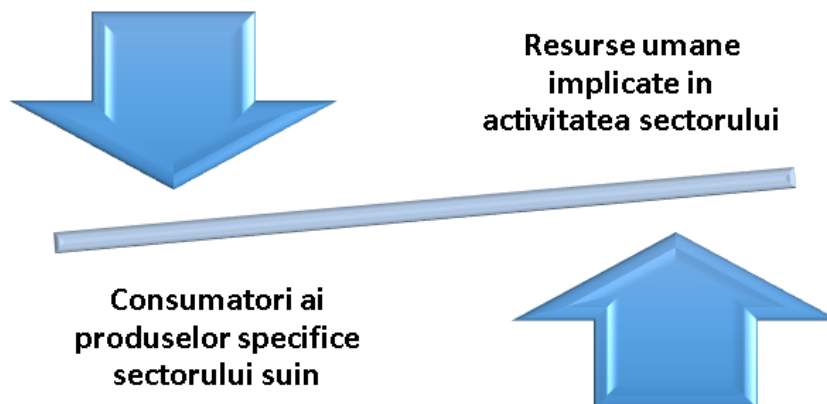

Figura 2.1. Dimensiunile impactului social al sectorului suin în România

Sursa: Conceptualizare proprie

Sectorul suin are o importanță socială majoră în economia României, din mai multe puncte de vedere. Pe de o parte, este vorba de importanța sa în consumul alimentar al populației cu produse specifice sectorului, iar, pe de altă parte, de valoarea resursei umane implicate în activitățile specifice sectorului.

2.2. Indicatori ai impactului social al sectorului creșterii suinelor în România

Determinarea impactului social al sectorului suin implică evaluarea și analiza efectelor pe care aceste activități le au asupra societății în ansamblu, precum și asupra diferitelor grupuri și comunități implicate. Analizând fiecare dimensiune în parte, se pot identifica elemente fine, de detaliu care pot descrie imaginea reală a dimensiunii impactului social.

Câțiva dintre indicatorii care pot fi definiți pentru determinarea impactului social al sectorului sunt cei nominalizați în figura 2.2.:

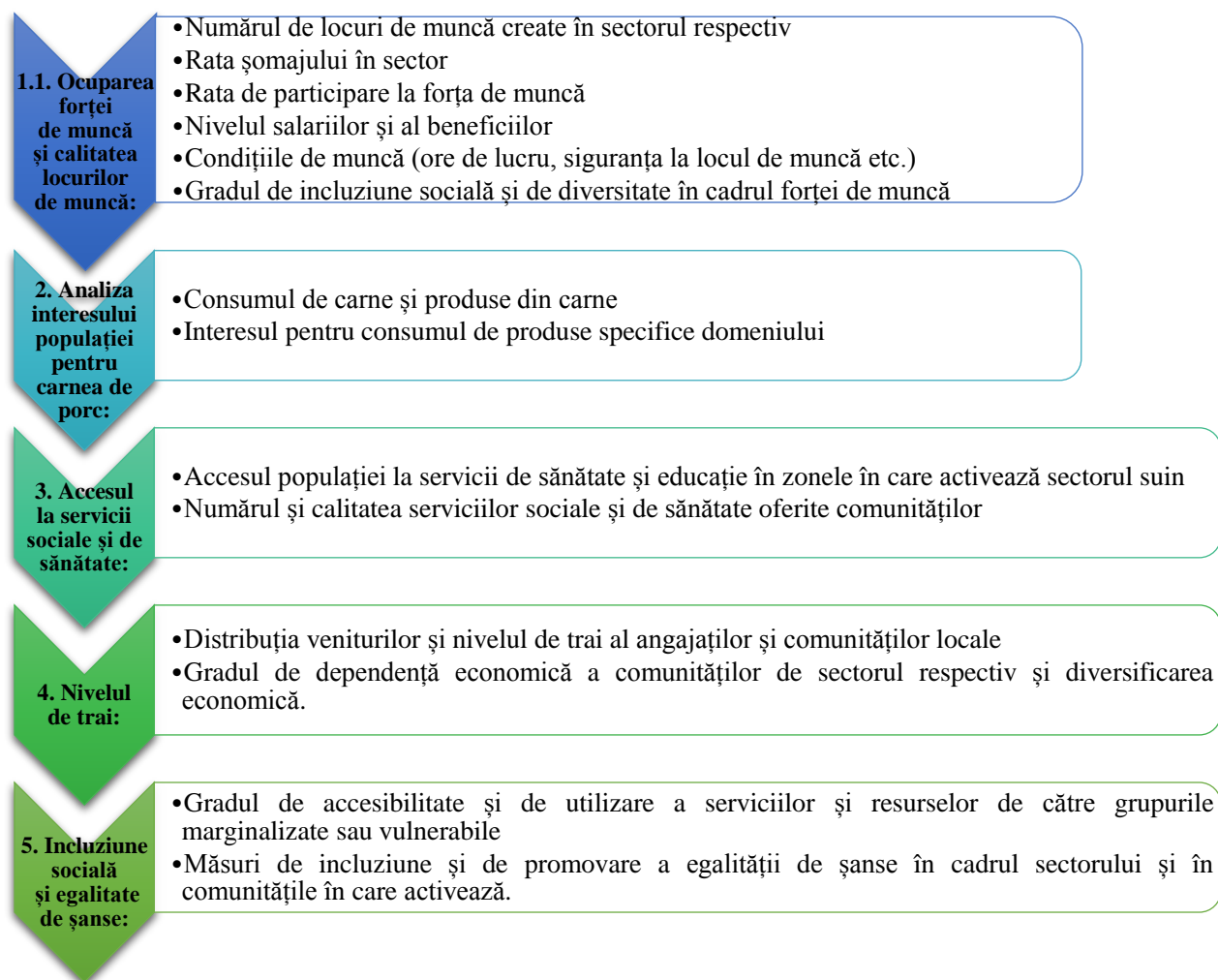

Figura 2.2. Indicatori specifici ai impactului social al sectorului suin în România

Sursa: Conceptualizare proprie

a) Ocuparea forței de muncă și calitatea locurilor de muncă:

1. Numărul de locuri de muncă create în sectorul respectiv.

Numărul salariaților din domeniul creșterea porcinelor este în scădere clară, în principal din cauza de scăderea numărului de firme care activează pe acest cod CAEN. Cauzele sunt multiple și fac obiectul analizelor de la celelalte capitole.

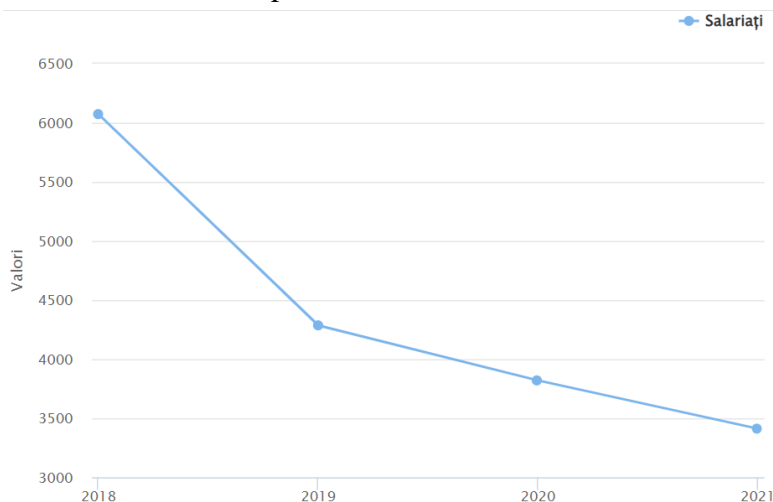

Figura 2.3. Evoluția numărului de salariați pentru cod CAEN 0146 – Creșterea porcinelor

Sursa: <https://www.coduricaen.ro/0146-cresterea-porcinelor>

Conform datelor de pe coduricaen.ro, la nivelul anului 2021, în România erau 19.598 salariați pe codul CAEN 1011, cu o cifră totală de afaceri de 7.540.550.762 lei, ceea ce înseamnă că un salariat generează 384.761 lei cifră de afaceri și 17.895 lei profit.

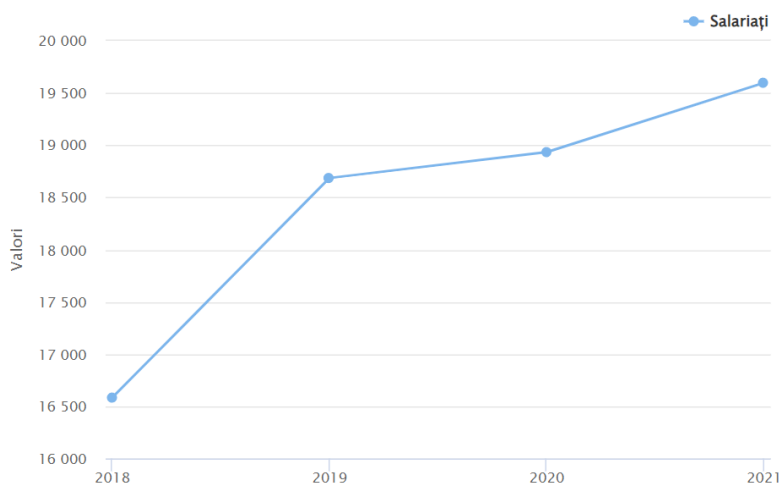

Figura 2.4. Evoluția numărului de salariați pentru cod „CAEN 1011 Prelucrarea și conservarea cărnii”

Sursa: <https://www.coduricaen.ro/1011-prelucrarea-si-conservarea-carnii>

2. Rata șomajului în sector

Rata șomajului în sectorul suin nu este identificată ca atare de către rapoartele oficiale ale Institutului Național de Statistică. Cu toate acestea, acest sector nu generează, în general, șomaj. În perioada pandemiei de COVID-19 sectorul a beneficiat de susținerea statului, după cum s-a analizat în capitolele anterioare, și a reușit să nu contribuie la rata șomajului la nivel național.

Cel mai probabil nici în anul 2024 nu vor fi șomeri într-un număr reprezentativ pentru acest sector, întrucât statul român alocă ajutor de stat, în contextul conflictului militar din Ucraina, de aproximativ 250 de potențiali beneficiari în sectorul suin, cu aproximativ 260.000 UVM capacitate de producție.

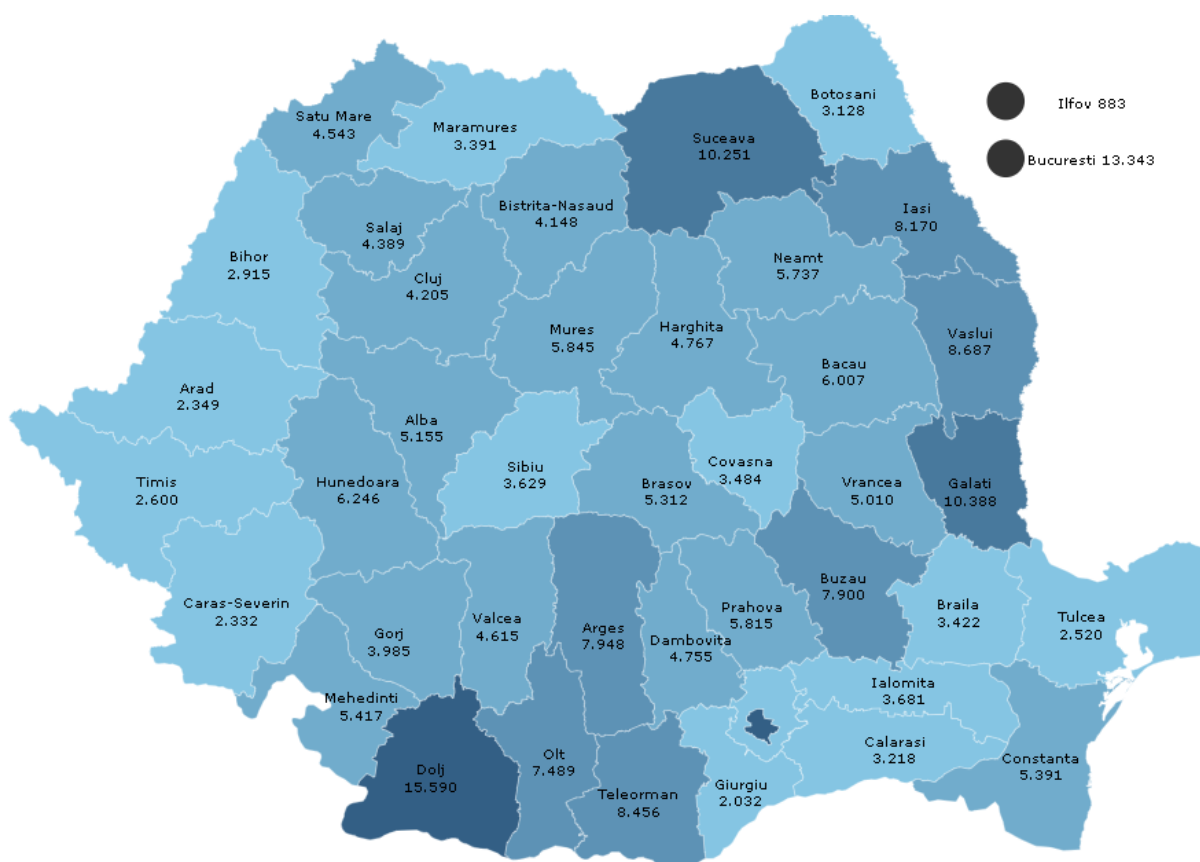

Figura 2.5. Numărul șomerilor per județe, 2023

Sursa: <http://statisticiromania.ro/clasamente>

3. Rata de participare la forța de muncă

Rata de participare a sectorului la forța de muncă, calculată ca pondere a salariaților aferent codului CAEN în total salariați ai economiei) este de aproximativ 0,04% la nivelul codului CAEN 0146 și de 0,25% pentru cod CAEN 1011, cu mențiunea că acesta este un cod CAEN în care sunt incluse și alte sectoare de prelucrare și procesare a cărnii.

4. Nivelul salariilor și al beneficiilor

Fermele de porci din România au o concurență puternică la momentul selecției angajaților, în contextul în care România reprezintă un bazin de recrutare foarte important pentru ferme din Europa ce oferă salarii și beneficii mult mai mari.

ANGAJAM INGRIJITOR FERMA PORCI

ANGAJAM
INGRIJITOR FERMA PORCI

1865€ net / luna
Cazare gratuita Transport gratuit

FARA COMISION

INGRIJITOR FERMA PORCI

- Experienta in domeniu minim 1 an;
- Permis de conducere cat.B;
- Cazarea asigurata gratuit
- Orele suplimentare sa platese separat;
- Program de lucru full-time.

www.intermann.ro

trimite CV-ul tau la:
021 555 46 94
contact@intermann.ro

Figura 2.6. Exemplu de ofertă de loc de muncă pentru o fermă din Franța pentru cod CAEN 0146 – Creșterea porcinelor

<https://www.intermann.ro/jobs/ingrijitor-ferma-porci/>

Rcc agro dk
19 octombrie 2023

Joburi libere ferma - Danemarca, fara comision:

- **MANAGER** - ferma de porci/Sjaelland - experienta in domeniu de minim 5 ani, engleza conversational, salariul este negociabil, intre 25.000 dkk - 35.000dkk brut, in functie de experienta dobandita pana la prezentul moment si in functie de caracterizarile/recomandarile primite de la fostii angajatori + 12,5%/luna bani de vacanta. Se lucreaza 160 ore/luna, un weekend din 3 si se asigura cazare contra cost.
- **MUNCITOR**- ferma de porci/Sjaelland/sector maternitate - experienta in domeniu de minim 1 an, engleza conversational, salariul este negociabil, intre 20.000 dkk - 26.000dkk brut, in functie de experienta dobandita pana la prezentul moment si in functie de caracterizarile/recomandarile primite de la fostii angajatori + 12,5%/luna bani de vacanta. Se lucreaza 160 ore/luna, un weekend din 3 si se asigura cazare contra cost.

Ferme de porci, in mai multe locatii din Danemarca - cauta personal CU/FARA experienta in cresterea porcilor, salariile pot fi negociate direct cu angajatorii si vor fi corelate cu experienta in campul muncii, in general vorbind, dobandita de candidat pana la momentul aplicarii. Permisul de conducere reprezinta un real avantaj!
Prima zi de munca este cat mai curand posibil.

Avem si alte joburi disponibile, asa ca, daca sunteti in cautarea unui astfel de job, va rog, sa ne sa trimiteti cv-ul cu poza atasata, redactat in limba engleza pe facebook (in privat) sau la una din adresele noastre de e-mail: rccagrodtk@yahoo.co.uk sau contact@rccagrodtk.com
Pentru mai multe detalii va rog sa ne contactati la:
FB: RccAgroDk (pagina firmei si totodata principalul mod de comunicare)
Tel: 004/0768.907.917
e-mail: rccagrodtk@yahoo.co.uk sau contact@rccagrodtk.com
web site: www.rccagrodtk.com

Figura 2.7. Exemplu de ofertă de loc de muncă pentru o fermă din Danemarca pentru cod CAEN 0146 – Creșterea porcinelor

https://www.facebook.com/RccJobsEU/?locale=ro_RO

Oferta de locuri de muncă din România nu este competitivă cu cele din Franța și Danemarca.

Figura 2.8. Exemplu de ofertă de loc de muncă pentru o fermă din România pentru cod CAEN 0146 – Creșterea porcinelor

Sursa: <https://www.facebook.com/tismanasuin/>

Contextul socioeconomic și dinamica din piața muncii din sectorul suin joacă un rol crucial în modelarea tendințelor de migrație a forței de muncă din România, factorul social fiind evident. Primul și cel mai evident vector care atrage forța de muncă din România către alte state este reprezentat de către companiile private de recrutare, care oferă un pachet salarial superior față de majoritatea fermelor din România. Companiile de resurse umane care lucrează cu parteneri externi au acces la resurse financiare mai mari, fiind capabile să ofere salarii semnificativ mai atractive decât cele ce se ridică la nivelul mediu din România. Această diferență salarială nu este doar un mit, ci o realitate susținută de anunțurile de angajare analizate în cadrul acestui subcapitol, ceea ce indică o discrepanță clară între remunerația oferită de fermele mari, adesea afiliate cu companii de recrutare, și cea disponibilă în cadrul fermelor mici din România. Pachetul de beneficii este și el un factor de influență importantă, în sensul atragerii forței de muncă din România.

De exemplu, Ferma Sandu din Râfov, județul Prahova, face angajări pe baza unui anunț publicat pe data de 28 februarie 2024, ce are ca titlu *Am nevoie de un om responsabil*.

(<https://www.publi24.ro/anunturi/locuri-de-munca/agricultura-silvicultura-zootehnie/anunt/am-nevoie-de-un-om-responsabil/940e8904i5g27975e665650374e4ee64.html>). Descrierea este:

„Dețin o fermă cu oi, în principal, dar mai sunt și câteva capre, vaci, porci și altele.

Am nevoie de un om corect și responsabil, bărbat, care să mă ajute la treburile necesare din fermă, sau să meargă cu animalele la păscut.”

Ofer cazare rezonabilă, masă, libere la lună, și salariul meritat .”

Pe de altă parte, compania BAM Works dorește să angajeze personal pe baza anunțului publicat pe 29 martie 2024, ce are ca titlu *Munca la ferma de porci – Olanda* (disponibil la adresa web: <https://www.publi24.ro/anunturi/locuri-de-munca/agricultura-silvicultura-zootehnie/anunt/munca-la-ferma-de-porci-olanda/gg730e502if17g4idi468f9d4d8g8e2i.html>). Descrierea locului de muncă este următoarea:

„Agentia de ocupare a fortei de munca din Olanda cauta personal pentru clientii sai care detin ferme de porci.

Curățarea grajdurilor, ajutarea la mutarile interne ale animalelor, pregătirea animalelor pentru încărcare și ajutor, îngrijirea porcilor: hrănirea, îngrijirea porcilor bolnavi, administrarea de antibiotice etc.

Munca se desfășoară în interiorul grajdurilor moderne. Clima este bună.

Atmosfera atunci când lucrează în jurul animalelor trebuie să fie calmă pentru a le menține animalele relaxate.

Igiena este importantă din cauza riscului de îmbolnăvire la animale.

Detalii angajare:

- contract de munca olandez prin agentie, stabil;
- salariu brut pe ora : 13,27 euro, în funcție de experiență se poate negocia;
- plata salariului saptamanal, in euro
- cazare in case cu camere de 1-2 persoane, cost inchiriere: 106 euro saptamana (casele au bucatarie complet utilata, toalete si dusuri, masina de spalat si uscator, internet WiFi gratuit)
- asigurare de sanatate, cost: 35,50 euro saptamana

Transportul la si de la locul de munca se face cu bicicleta, care este oferita de agentie si pentru care se retine o garantie de 50 euro (se returneaza la sfarsitul contractului daca bicicleta este predata in stare buna sau nu s-a pierdut) . Dacă distanța până la locul de muncă este mai mare de 6 km, atunci agenția pune la dispoziție una dintre mașinile deținute.

Cerințe:

- experienta de munca in ferme de porci, in special pe comunitate;
- cunoștințe bune de limba engleză (limba germană sau olandeză constituie un avantaj);
- permis de conducere;
- cazier judiciar curat;
- persoane serioase, cu motivatie de munca;

Documente necesare pentru angajare in Olanda: act identitate, extras cont bancar in euro, cazier judiciar.

Vă rugăm să aplicați pentru locurile de muncă numai dacă îndepliniți cerințele.

Așteptăm CV-ul tău la adresa de email: [recruitment\(@\)bamworks.eu](mailto:recruitment(@)bamworks.eu)”

Analiza comparativă a anunțurilor de recrutare, publicate de Ferma Sandu din Râfov, județul Prahova, și de compania BAM Works (pentru locul de muncă la ferma din Regatul Țărilor de Jos), oferă o perspectivă valoroasă asupra diferitelor strategii de atragere a forței de muncă în sectorul suin, precum și asupra motivelor pentru care lucrătorii din România ar putea fi mai atrași de oportunitățile internaționale de muncă. După cum a fost amintit anterior, primul element de influență este diferența semnificativă de salariu. Ferma Sandu oferă un „salariu meritat”, fără a specifica suma, ceea ce ar putea sugera o ofertă variabilă, bazată pe negocierea directă. Pe de altă parte, organizația BAM Works specifică salariul brut, respectiv 13,27 EUR pe oră, ceea ce oferă o transparență și predictibilitate mai mare pentru potențialii candidați.

Descrierea postului oferit de Ferma Sandu și abordarea sunt simple și directe, menționând nevoia de ajutor la activitățile derulate în cadrul fermei. Pe de altă parte, BAM Works prezintă un tablou detaliat al responsabilităților, condițiilor de muncă, cerințelor și al beneficiilor angajaților. Această abordare detaliată poate fi percepută ca fiind mai profesionistă și poate ajuta candidații să înțeleagă mai bine ce li se cere și în ce mediu vor lucra. Pe de o parte, Ferma Sandu pare să aibă cerințe minimale, în timp ce, pe de altă parte, BAM Works enumeră cerințe specifice, inclusiv experiența de lucru în ferme de porci, cunoștințe de limbă străină și permis de conducere. Această diferență subliniază o abordare mai structurată și profesională din partea BAM Works, care poate apărea ca fiind mai atractivă pentru cei ce caută oportunități de muncă.

Analizând diferențele dintre cele două anunțuri de angajare, devine evident că organizațiile private de recrutare, precum BAM Works, sunt poziționate strategic să atragă forța de muncă din România prin oferirea unor salarii competitive, transparență în comunicare, cerințe clare și un pachet de beneficii atractiv și bine structurat. Această abordare subliniază profesionalismul și seriozitatea companiei, dar oferă și o mai mare predictibilitate pentru potențialii angajați.

Abordările descrise în exemplele anterioare reflectă tendințe care, deși ilustrate prin cazuri specifice, sunt reprezentative pentru o serie de dinamici mai largi în cadrul pieței muncii din România, în special în sectorul agrozootehnic și, mai precis, în domeniul creșterii suinelor. Aceste tendințe generale evidențiază nu doar diferențele între oportunitățile locale și cele internaționale, ci și provocările intrinseci cu care se confruntă sectorul suinelor în România. Motivele pentru care acest sector are de suferit pot fi analizate prin prisma mai multor factori interconectați.

Astfel, sectorul suinelor din România se confruntă cu o serie de provocări în atragerea și reținerea forței de muncă, cauzate de globalizarea pieței muncii, diferențele de investiții în tehnologie și infrastructură, legislație și percepții culturale. În acest context, strategiile de recrutare trebuie să fie nu doar competitive, ci și adaptate la realitățile și așteptările forței de muncă contemporane, pentru a asigura sustenabilitatea și creșterea în acest sector vital pentru economia rurală a României.

5. *Condițiile de muncă (ore de lucru, siguranța la locul de muncă etc.)*

Condițiile de muncă în marile ferme de creștere a porcinelor și în întreprinderile de procesare a cărnii de porc sunt foarte bune și la nivel competitiv european. Cu certitudine, nu există pentru toate aceste firme oferte atașate locului de muncă, cum ar fi condiții de cazare și de servire a mesei, întrucât multe dintre aceste oferte se adresează unei cereri locale.

6. *Gradul de incluziune socială și de diversitate în cadrul forței de muncă.*

Forța de muncă în România este destul de eterogenă și, poate de aceea, nu se pune problema incluziunii sociale. Urmare a perioadei comuniste, mentalitatea locală nu face multe diferențieri la locul de muncă între sarcinile ce se alocă femeilor și bărbaților. De asemenea, în ultimii doi ani, în România au intrat mulți muncitori din Asia care au generat multe mutații în sistem.

b) Analiza interesului populației pentru carnea de porc în raport cu cea de pui

Metodologia adoptată pentru a analiza evoluția interesului populației pentru carnea de porc a presupus o analiză comparativă, pentru a demonstra interesul crescut pentru carnea de porc, în raport cu alt tip de carne, de exemplu cea de pui. Analiza s-a bazat pe volumul căutărilor pe Google și a implicat o abordare riguroasă în înțelegerea dinamicii preferințelor de consum în România, în ultimii cinci ani (2019-2024).

Procesul metodologic a cuprins mai multe etape esențiale. Etapa inițială a presupus identificarea și alegerea termenilor specifici de căutare care sunt relevanți pentru fiecare tip de carne. În cazul acestui studiu, termenii selectați au fost „carne de porc” și „carne de pui”. După selectarea termenilor de căutare, următorul pas a fost accesarea platformei Google Trends pentru a interoga baza de date specifică pentru România. Google Trends <https://trends.google.com/trends> este un instrument care măsoară popularitatea termenilor de căutare pe Google de-a lungul timpului, oferind indicii despre interesul publicului. Intervalul de timp a fost setat pentru ultimii cinci ani (2019-2024), ceea ce a facilitat dezvoltarea unei analize longitudinale a evoluției interesului de căutare. Datele obținute au fost descărcate și apoi prelucrate pentru analiză. Această etapă a presupus asigurarea disponibilității datelor într-un format adecvat pentru evaluarea și interpretarea rezultatelor cercetării. Evoluția interesului pentru carne de porc și cea de pui este reprezentată în figura 2.9. și permite interpretarea datelor, observarea rapidă a tendințelor și a variațiilor sezoniere.

Figura 2.9. arată o diferență clară între nivelurile de interes pentru cele două tipuri de carne pe parcursul perioadei analizate. Interesul pentru carnea de porc este consistent mai mare decât cel pentru carnea de pui. Există fluctuații sezoniere în interesul pentru ambele tipuri de carne, cu valori maxime care pot corespunde anumitor perioade ale anului, posibil influențate de sărbători sau alte evenimente culturale. Cel mai înalt punct al interesului pentru carnea de porc atinge un maxim de

100, indicând perioade de vârf ale căutărilor pe Google, cum ar fi în jurul sărbătorilor de Crăciun și au stimulat interesul publicului. Astfel, analiza necesită o abordare ancorată într-un cadru sociocultural, care să ofere o înțelegere comprehensivă a dinamicilor care guvernează interesul consumatorilor în contextul românesc, cu o atenție deosebită acordată factorilor sociali.

În cadrul societății românești, carnea de porc are o valoare intrinsecă semnificativă, fiind parte a dietei majorității. Consumul de carne de porc, în special în perioadele festive, cum ar fi Crăciunul, reprezintă un act de continuare a tradițiilor și valorilor. Consumul de carne de porc nu este doar o preferință alimentară, ci și un vector al identității culturale. Variabilitatea interesului pentru carnea de porc, cu maxime în perioade specifice, subliniază sincronizarea consumului cu calendarul tradițional și evenimentele socioculturale.

Indicele interesului pentru carnea de porc a înregistrat o medie de aproximativ 46,29, cu un minim de 23 și un maxim de 100. Acest lucru indică o variabilitate relativ mare a interesului, având un coeficient de variație semnificativ (deviația standard a atins 14,69). Pentru carnea de pui, indicele interesului are o medie de aproximativ 24,40, cu un minim de 13 și un maxim de 57. Interesul pentru carnea de pui prezintă o variabilitate mai scăzută, comparativ cu carnea de porc, reflectată printr-o deviație standard de aproximativ 6,53.

În contextul globalizării și al schimbărilor socioeconomice, se observă o adaptare a preferințelor alimentare, inclusiv în România. Conform datelor din figura 2.9., carnea de pui poate să fie percepută adesea ca o alternativă mai sănătoasă și accesibilă, câștigând teren în fața cărnii de porc. Totuși, acest fapt nu diminuează poziția cărnii de porc din perspectiva consumatorilor, ci indică o coexistență a valorilor tradiționale cu noile tendințe de consum. În plus, preocupările contemporane legate de sănătate și sustenabilitate pot influența percepțiile și comportamentul consumatorilor. În acest sens, carnea de pui poate fi complementară cărnii de porc, datorită impactului său perceput ca fiind mai redus asupra mediului și profilului său nutrițional. Cu toate acestea, indicele Google de interes pentru carnea de porc reflectă persistența preferințelor tradiționale în România, în pofida acestor considerații moderne. Pentru a aprofunda studiul în acest sens, a fost cuantificat interesul populației pentru carnea de porc, în comparație cu carnea de pui la nivel lunar și a fost reprezentat grafic în figura 2.10.

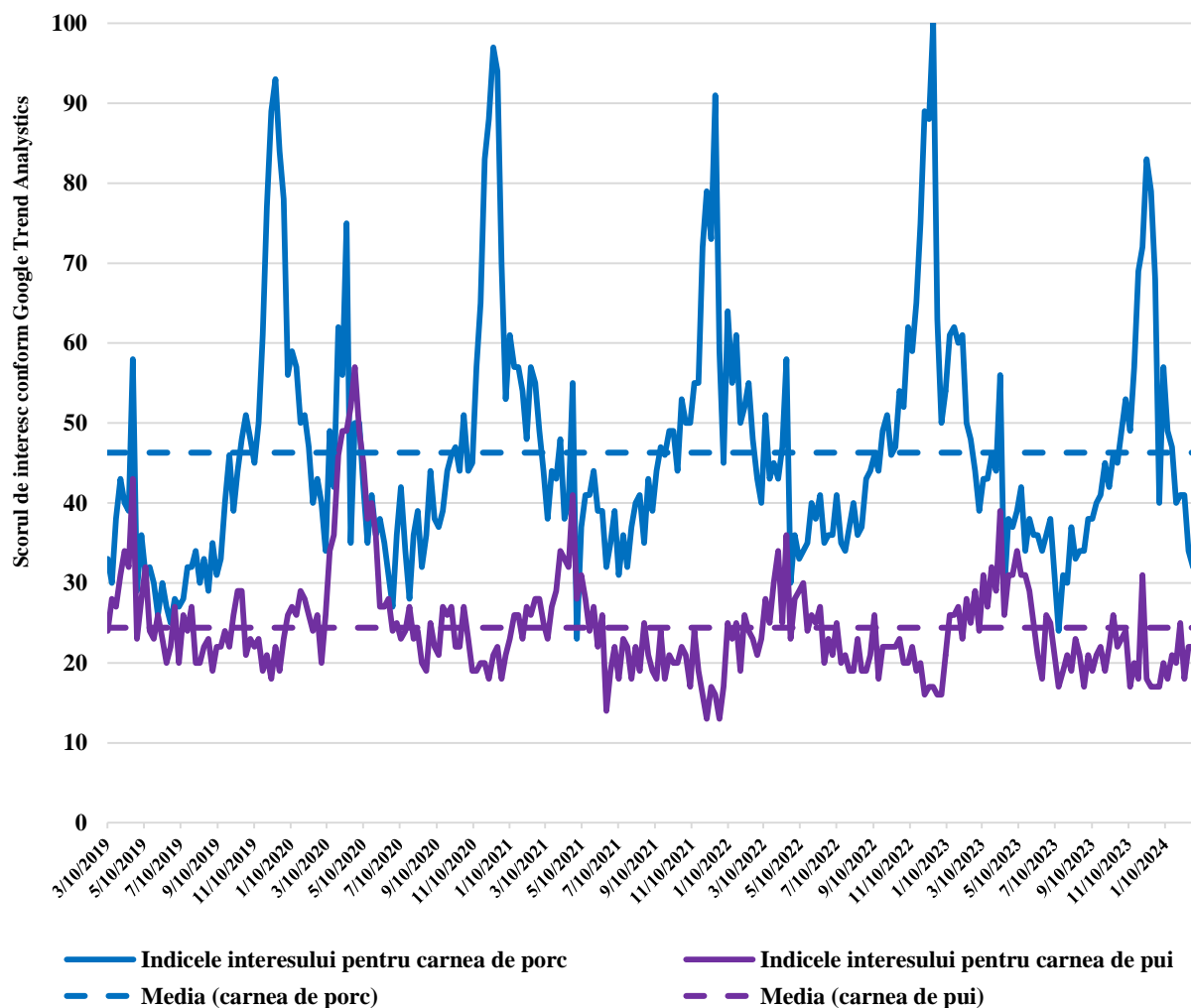

Figura 2.9. Evoluția interesului pentru carnea de porc, în comparație cu carnea de pui, în perioada 2019-2024, pe baza căutărilor pe Google

*Sursa: Prelucrare proprie, pe baza datelor preluate din baza de date Google Trends
<https://trends.google.com/trends/explore?date=today%205-y&geo=RO&q=carne%20de%20porc,carne%20pui&hl=en>*

Datele din figura 2.10. arată variații sezoniere clare în interesul pentru ambele tipuri de carne, sugerând influența factorului social, al tradițiilor și a evenimentelor culturale asupra preferințelor de consum de carne în România. Interesul pentru carnea de porc este predominant mai mare în majoritatea lunilor, cu o diferență notabilă în lunile de iarnă, în special în luna decembrie, când media indicelui atinge cel mai înalt punct (79,72). Aceasta corespunde cu perioada sărbătorilor de iarnă, când tradițiile culinare românești favorizează consumul preparatelor din carne de porc.

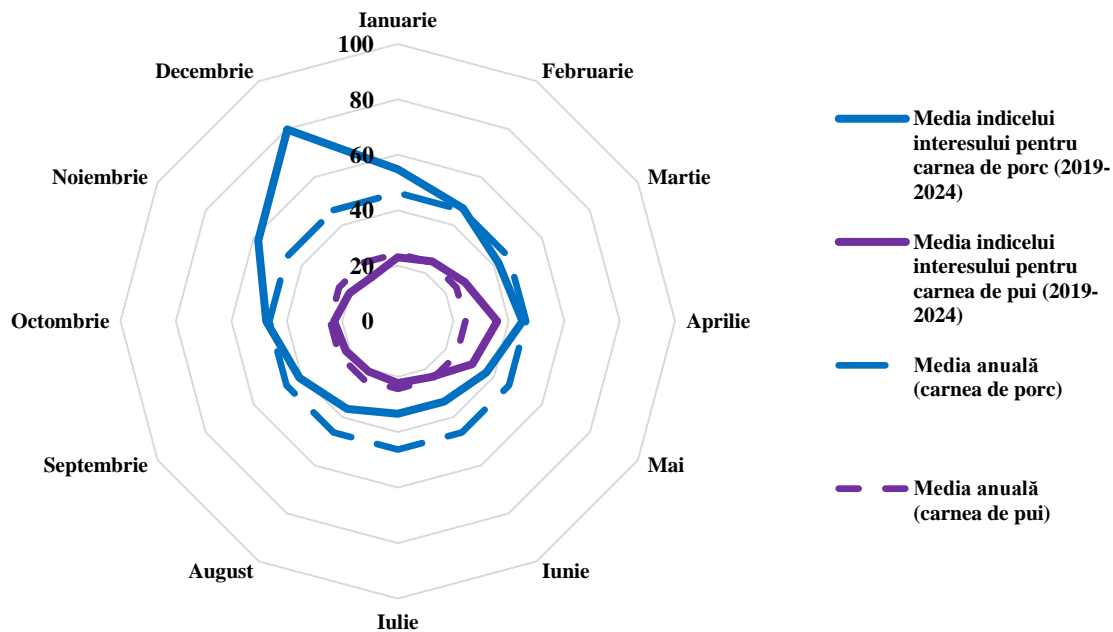

Figura 2.10. Interesul pentru carnea de porc în comparație cu carnea de pui, calculat la nivel lunar (media valorilor înregistrate în perioada 2019-2024), pe baza căutărilor pe Google

Sursa: Prelucrare proprie, pe baza datelor preluate din baza de date Google Trends

<https://trends.google.com/trends/explore?date=today%205-y&geo=RO&q=carne%20de%20porc,carne%20pui&hl=en>

Deși interesul pentru carnea de pui rămâne mai scăzut, comparativ cu cel pentru carnea de porc, a fost observată o creștere semnificativă în lunile de primăvară, în special în aprilie (35,85). Acest fapt poate reflecta o preferință sezonieră în România pentru alimente percepute ca fiind mai ușoare sau mai adecvate perioadelor de tranziție climatică. Interesul pentru carnea de pui atinge minimumul în decembrie (18,5), în timp ce, pentru carnea de porc, cele mai scăzute valori se înregistrează în lunile de vară, iulie fiind cea mai scăzută (33,36).

Este important de scos în evidență faptul că interesul variabil pentru carnea de porc și carnea de pui, în special contrastul marcant între maximele și minimele atinse în luna decembrie, evidențiază dinamica complexă a preferințelor alimentare în societatea românească, profund influențate de factorii culturali și sociali. Această dinamică este exemplificată cel mai clar în perioada sărbătorilor de Crăciun, atunci când tradițiile culinare și obiceiurile familiale joacă un rol esențial în modelarea comportamentului de consum în România. Crăciunul, ca sărbătoare profund înrădăcinată în tradițiile românești, promovează consumul de carne de porc prin intermediul preparatelor tradiționale specifice acestei perioade. Aceste preparate variază carnea de porc utilizată în sarmale, în diverse tipuri de cârnați și alte specialități pe bază de carne de porc, fiind înrădăcinate în tiparul social de consum în România. Astfel, creșterea semnificativă a interesului pentru carnea de porc în decembrie, conform Google Trends, poate fi interpretată ca o manifestare a identității socioculturale prin prisma alimentației. În plus, pe lângă aspectele culturale, există și factori socioeconomiци care influențează această preferință de consum în România. Pregătirile

pentru sărbătorile de iarnă includ adesea achiziționarea cărnii de porc, un proces care stimulează economia rurală, susținând fermierii și producătorii locali. Astfel, acest comportament de consum reflectă nu doar o alegere culinară, ci și o investiție în comunitatea locală.

Scăderea interesului pentru carnea de pui în decembrie nu indică neapărat o depreciere a valorii sau calității acesteia, ci mai degrabă o reorientare temporară a preferințelor consumatorilor către carnea de porc, în strânsă legătură cu factorul social și cu tradițiile de Crăciun din România. Această tendință subliniază flexibilitatea și adaptabilitatea comportamentului de consum. Înțelegerea acestei dinamici oferă perspective valoroase pentru elaborarea de politici și strategii care să respecte și să valorifice sustenabil tradițiile. Astfel, inițiativele pot include campanii de conștientizare despre importanța unei alimentații echilibrate și susținerea producției locale de carne de porc, ajustându-se sezonier pentru a reflecta și susține tradițiile și preferințele locale.

Analiza statisticilor prezentate în figura 2.11. care compară interesul pentru carnea de porc față de carnea de pui în diferite județe din România dezvăluie o distribuție geografică interesantă a preferințelor și sugerează influențe culturale, economice și sociale regionale asupra consumului de carne. În general, majoritatea județelor au manifestat un interes mai mare pentru carnea de porc față de carnea de pui. Această tendință poate reflecta tradițiile culinare locale, în care carnea de porc ocupă o poziție centrală în dieta tradițională și în preparatele culinare specifice regiunii. Această analiză oferă o imagine detaliată asupra interesului de consum regional și poate ajuta producătorii, comercianții și politicienii să elaboreze strategii și politici care să corespundă nevoilor și așteptărilor consumatorilor din diferite zone. Înțelegerea detaliată a interesului pentru diferite tipuri de preparate din carne permite identificarea oportunităților pentru promovare a diversității alimentare și a practicilor de consum sustenabile. Preferințele nu reflectă doar tradițiile culinare, ci și condițiile socioeconomice, inclusiv accesul la resurse și nivelul de trai.

S-a observat o variabilitate regională în interesul pentru carnea de porc față de carnea de pui. De exemplu, județe precum Vaslui arată o distribuție egală (50%-50%) între cele două tipuri de carne, în timp ce în Prahova, preferința pentru carnea de porc (76%) este semnificativ mai mare decât pentru carnea de pui (24%). În județele Prahova și Mehedinți există un interes ridicat (76% și 74%) pentru carnea de porc, ceea ce poate reflecta o tradiție puternică a consumului, integrată în evenimentele comunitare. Covasna și Harghita (71% ambele) au comunități semnificative de etnici maghiari, ceea ce poate influența preferințele culinare, inclusiv o predilecție pentru preparatele tradiționale maghiare care utilizează carnea de porc. În zonele urbane sau periurbane, precum București și Ilfov, unde ritmul de viață este mai alert și există o expunere mai mare la tendințe globale, există totuși o preferință pentru carnea de porc (69% ambele) datorită valorii sale tradiționale în cadrul ocaziilor speciale și sărbătorilor, chiar și într-un context de modernizare și globalizare. Giurgiu și Teleorman, cu economii locale poate mai puțin diversificate, ar putea avea o afinitate pentru carnea de porc (71% și 70%) ca parte a tradiției rurale de autosuficiență, unde creșterea porcilor și prepararea cărnii de porc acasă sunt practici comune. Așadar, preferințele pentru carnea de porc, față de carnea de pui, în diferite județe din România sunt influențate de un mix de factori socioculturali, demografici și economici.

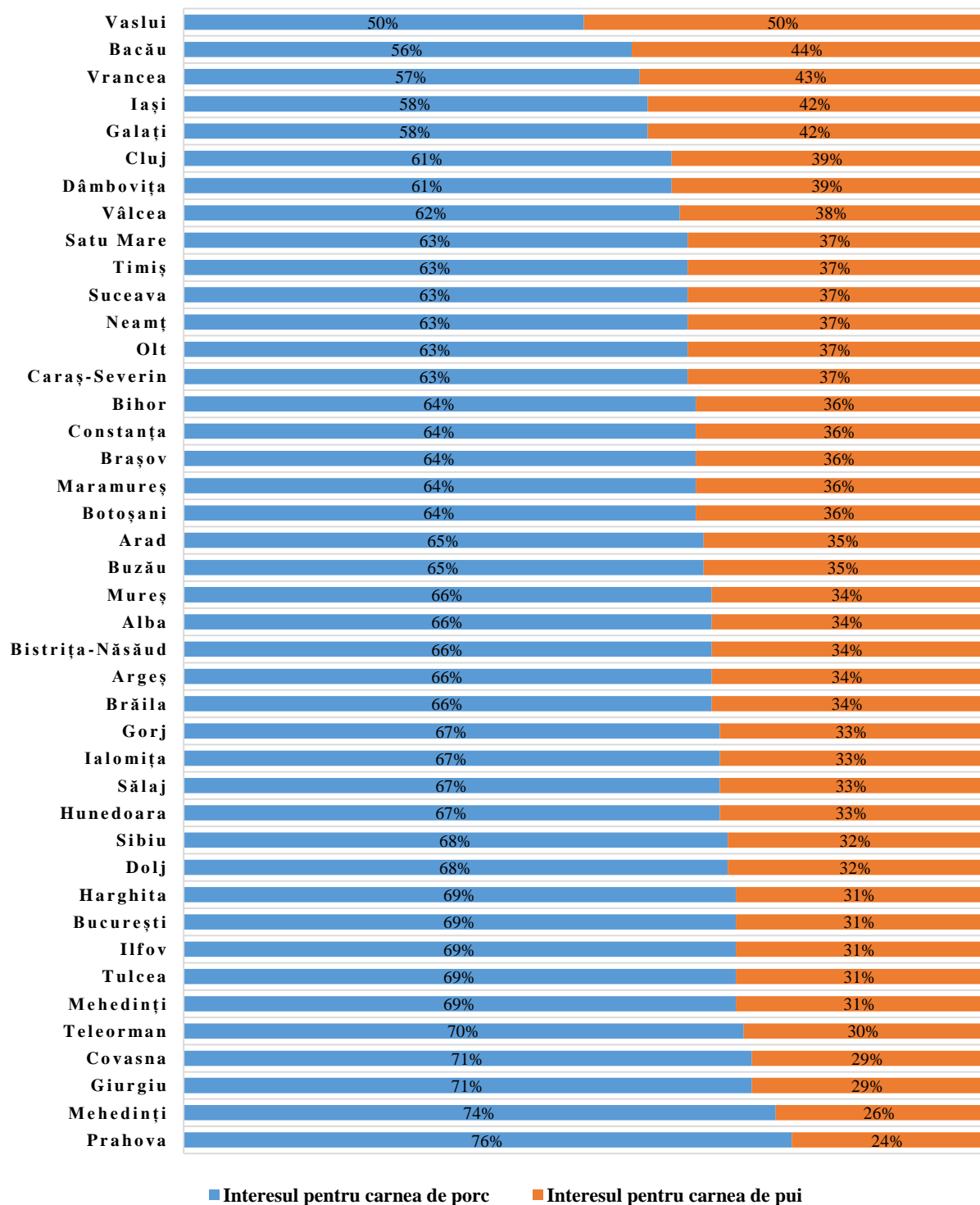

Figura 2.11. Interesul pentru carnea de porc, în comparație cu carnea de pui, calculat la nivel județelor (media valorilor înregistrate în perioada 2019-2024), pe baza căutărilor pe Google

Sursa: Prelucrare proprie, pe baza datelor preluate din baza de date Google Trends

<https://trends.google.com/trends/explore?date=today%205-y&geo=RO&q=carne%20de%20porc,carne%20pui&hl=en>

c) Analiza sociodemografică a populației României privind consumul de carne de porc

În cadrul acestui subcapitol se găsește o analiză a dinamicii consumului de carne de porc în rândul diferitelor categorii sociodemografice din România, pentru perioada 2013-2022. Datele utilizate provin din baza de date TEMPO a Institutului Național de Statistică (INS) din România. Indicatorii luați în considerare pentru fiecare categorie în parte include: veniturile totale lunare nominale, cheltuielile totale medii lunare nominale, cheltuielile totale și medii lunare pe alimente, precum și procentajul cheltuielilor alimentare din cheltuielile totale. Mai mult decât atât, se investighează cheltuielile medii nominale lunare specifice pentru carnea de porc, păsări, pește și bovine, alături de consumul mediu nominal lunar (exprimat în kilograme) și prețul mediu lunar plătit pentru achiziția unui kilogram de carne de fiecare tip. Abordarea metodologică presupune, de asemenea, o analiză detaliată a tendințelor pe parcursul deceniului analizat, evidențiind modificările de consum și de preț ale categoriilor de carne studiate. Această analiză longitudinală permite identificarea unor tendințe în preferințele consumatorilor români, în funcție de categoriile sociodemografice analizate: salariați, șomeri, agricultori, pensionari, lucrătorii pe cont propriu în activități neagricole.

Tabelul 2.1. reflectă evoluția unor indicatori socioeconomiци specifici salariaților din România, pe baza indicatorilor amintiți anterior. Se poate observa că veniturile totale lunare nominale au cunoscut o creștere medie anuală de 12,72%, începând de la nivelul de 1.115 lei în anul 2013 și ajungând la 3.208 lei în anul 2022, indicând o creștere semnificativă a capacității financiare a acestei categorii demografice de-a lungul perioadei analizate. Paralel cu acesta, cheltuielile totale medii lunare nominale au înregistrat, de asemenea, o creștere, menținând o rată apropiată de creștere, cu o medie anuală de 12,61%. Aceasta sugerează că, pe lângă o creștere a veniturilor, a crescut, de asemenea, și costul vieții, incluzând bunurile de consum și serviciile.

La examinarea cheltuielilor alimentare medii nominale lunare, s-a constatat o creștere de la 623 lei în anul 2013 la 1.168 lei în anul 2022, cu o creștere medie anuală de 7,43%. Ponderea cheltuielilor alimentare din totalul cheltuielilor a înregistrat o scădere generală până în anul 2019, scăzând de la 62,9% în anul 2013 la 38,5%, și apoi o ușoară creștere la 41,7% în anul 2022, indicând o schimbare în obiceiurile de cheltuieli și variații ale prețurilor alimentelor în raport cu alte cheltuieli.

Tabelul 2.1. Analiza primei categorii sociodemografice (Salariați) din perspectiva dinamicii preferințelor și consumului de carne de porc

Indicator	Intervalul de timp analizat										2022 / 2013	Media anuală de creștere
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022		
Veniturile totale lunare nominale (lei)	1115,6	1173,7	1255,1	1410,3	1607,1	2152,2	2436,5	2625,7	2886,0	3208,5	2,876	12,72%
Cheltuieli totale medii lunare nominale (lei)	991,8	1050,9	1092,3	1197,8	1354,7	1862,1	2086,3	2194,6	2478,7	2805,0	2,828	12,61%
Cheltuieli totale alimentare medii lunare (lei)	623,7	594,3	597,8	607,7	668,2	742,7	802,9	887,9	1000,3	1168,8	1,874	7,43%
Pondere cheltuieli alimentare din total	62,9%	56,6%	54,7%	50,7%	49,3%	39,9%	38,5%	40,5%	40,4%	41,7%	0,663	-4,21%
Cheltuielile medii nominale lunare (lei)												
Carne de pasăre (lei)	14,72	14,52	13,69	13,53	13,83	15,18	16,08	17,56	20,32	23,57	1,601	5,62%
Carne de porcine (lei)	14,85	15,22	14,93	15,17	16,65	18,61	20,15	24,58	26,8	29,75	2,003	8,22%
Pește, produse din pește și conserve (lei)	7,77	7,82	8,36	8,82	9,65	11,15	11,77	12,62	15,1	15,99	2,058	8,48%
Carne de bovine (lei)	4,58	4,42	4,57	4,88	5,42	6,68	6,3	6,9	8,54	8,21	1,793	7,19%
Consumul mediu nominal lunar (kg)												
Carne de pasăre (kg)	1,571	1,568	1,529	1,517	1,519	1,535	1,528	1,529	1,615	1,597	1,017	0,20%
Carne de porcine (kg)	1,114	1,184	1,237	1,26	1,304	1,324	1,348	1,396	1,473	1,519	1,364	3,52%
Pește, produse din pește și conserve (kg)	0,652	0,645	0,691	0,694	0,712	0,746	0,732	0,716	0,753	0,709	1,087	1,01%
Carne de bovine (kg)	0,309	0,311	0,322	0,33	0,354	0,382	0,345	0,338	0,388	0,346	1,120	1,57%
Prețul mediu plătit lunar pentru achiziția unui kg de carne												
Carne de pasăre (lei per kg)	9,370	9,260	8,954	8,919	9,105	9,889	10,524	11,485	12,582	14,759	1,575	5,36%
Carne de porcine (lei per kg)	13,330	12,855	12,070	12,040	12,768	14,056	14,948	17,607	18,194	19,585	1,469	4,59%
Pește, produse din pește și conserve (lei per kg)	11,917	12,124	12,098	12,709	13,553	14,946	16,079	17,626	20,053	22,553	1,892	7,44%
Carne de bovine (lei per kg)	14,822	14,212	14,193	14,788	15,311	17,487	18,261	20,414	22,010	23,728	1,601	5,50%

Sursa: Prelucrare proprie, pe baza datelor obținute din baza de date TEMPO, INS România (2024)

Cu focalizare specifică pe carnea de porc, cheltuielile nominale lunare au arătat o creștere de la 14,85 lei în anul 2013 la 29,75 lei în anul 2022, cu o creștere medie anuală de 8,22%. Această creștere este paralelă cu consumul lunar în kilograme de carne de porc, care a înregistrat o creștere medie anuală de 3,52%, reflectând faptul că nu doar cheltuielile pentru carnea de porc au crescut, ci și cantitatea consumată, în cazul acestei categorii sociodemografică (salariați). Prețul plătit pentru un kilogram de carne de porc a reflectat o creștere constantă, începând de la 13,33 lei/kg în anul 2013 la 19,585 lei/kg în anul 2022, având o creștere medie anuală de 4,59%. Această creștere consecventă a prețului, în paralel cu creșterea consumului, sugerează o cerere robustă pentru carne de porc, în ciuda costurilor în creștere.

Analiza detaliată a consumului diferitelor tipuri de carne de către salariații din România relevă dinamici distinctive în perioada 2013-2022. Cheltuielile lunare nominale pentru carnea de pasăre, în raport cu anul 2013, arată o creștere medie anuală de 5,62%, începând de la 14,72 lei și ajungând la 23,57 lei în anul 2022. Consumul mediu nominal lunar a rămas relativ stabil, cu o ușoară creștere de 0,20%, ceea ce indică o preferință mai puternică a salariaților pentru carnea de porc în detrimentul cărnii de pasăre.

Analizând consumul de pește și produse din pește, s-a constatat o creștere semnificativă atât în cheltuielile lunare, cât și în consum. Cheltuielile au urcat de la 7,77 lei în anul 2013 la 15,99 lei în anul 2022, cu o creștere medie anuală de 8,48%. Deși creșterea medie anuală în cazul cărnii de pește este mai mare decât cea a cărnii de porc, cea din urmă a atins cea mai mare valoare absolută corespunzătoare cheltuielile medii nominale lunare în anul 2022: 29,75 lei lunar (carne de porc), în raport cu 15,99 lei lunar (carnea de pește).

Comparativ, carnea de bovine a avut o creștere mai lentă în cheltuieli lunare nominale, de la 4,58 lei în anul 2013 la 8,21 lei în anul 2022, reflectând o creștere medie anuală de 7,19%. Consumul mediu nominal lunar a arătat o creștere modestă de 1,57%, iar prețul mediu plătit lunar pentru un kilogram a crescut cu 5,50% pe an, ajungând la 23,728 lei per kilogram în anul 2022 comparativ cu 14,822 lei în anul 2013.

În cadrul categoriei sociodemografice a salariaților, analiza raporturilor valorilor înregistrate între anul 2022 și 2013 dezvăluie tendințe relevante în comportamentul de consum. Veniturile totale lunare nominale au crescut de aproape 2,9 ori, indicând o amplificare semnificativă a capacității financiare. Cheltuielile totale medii lunare nominale au crescut într-un mod similar, iar cheltuielile alimentare au înregistrat o majorare de aproape 1,9 ori pe parcursul deceniului analizat, cu o pondere a cheltuielilor alimentare din totalul cheltuielilor care s-a diminuat, pe fondul creșterii foarte rapide a veniturilor. În particular, cheltuielile medii lunare nominale pentru carnea de porcine au avut o creștere mai notabilă, dublându-se, sugerând o preferință consolidată pentru acest tip de carne. Prețul mediu plătit lunar pentru achiziția unui kilogram de carne de porcine a crescut cu aproape 47%, ceea ce subliniază o creștere persistentă a cererii în ciuda presiunilor inflaționiste. Aceste evoluții sunt contrastante cu cele ale cărnii de pasăre, pește și bovine, unde s-au observat creșteri ale cheltuielilor și prețurilor pe kilogram, însă cu variații diferite în rata de consum, reflectând o diversificare a preferințelor alimentare în cazul

salariaților și adaptabilitatea comportamentului de consum în fața schimbărilor economice din acest deceniu.

Pe fondul tranziției, în analiza sociodemografică, a categoriei salariaților la cea a șomerilor din România anilor 2013-2022, observațiile pe baza datelor din tabelul 2.2 indică faptul că veniturile totale lunare nominale au crescut de peste două ori (un raport de 2,104 ori – anul 2022 raportat la 2013) în cazul șomerilor, cu o creștere medie anuală de 9,16%, în același sens cu cel al cheltuielilor totale medii lunare nominale (1,904), cu o creștere medie anuală de 7,78%, reflectând variații în costurile de viață și o adaptare a standardelor de consum. Cheltuielile totale alimentare medii lunare au înregistrat, de asemenea, o creștere medie anuală semnificativă (7,69%). Este important de menționat faptul că ponderea cheltuielilor alimentare din total a rămas aproape constantă în perioada analizată în cazul șomerilor, spre deosebire de cazul salariaților, categorie care a înregistrat o scădere medie anuală (- 4,21%) în raport cu acest indicator, ceea ce semnaleză o altă direcție de consum pentru salariați, având în vedere creșterea medie anuală a veniturilor de aproape 13%.

Analizând detaliat cheltuielile pentru diferite tipuri de carne, se remarcă cheltuielile nominale lunare pentru carnea de porcine – acestea au crescut de 2,166 ori (2022 raportat la 2013), în timp ce, pentru celelalte tipuri de carne, creșterile au fost cuprinse în intervalul 1,509-1,532, astfel încât se poate observa o preferință mai intensă pentru carnea de porc în detrimentul celorlalte tipuri de carne, în cazul șomerilor din România, pe fondul creșterii veniturilor. Consumul mediu nominal lunar de carne de porc a înregistrat o creștere medie anuală de 5,50%, în timp ce, pentru carnea de bovine, consumul a înregistrat cea mai mare valoare dintre cele patru tipuri de carne analizate, respectiv 7,72%. Totuși, în medie, în anul 2022, consumul de carne de porc în cazul șomerilor a fost de 1,333 kg lunar, în timp ce consumul pentru carnea de bovine a fost de doar 0,232 kg lunar (de 5,732 ori consum mai mic decât în cazul cărnii de porc). Creșterile prețurilor pe kilogram pentru fiecare tip de carne și consumul acestora ar putea reflecta schimbări în accesibilitate și percepții asupra valorii nutriționale sau a preferințelor de consum. Factorii de decizie trebuie să ia în considerație aceste schimbări socioeconomice.

Tabelul 2.2. Analiza categoriei sociodemografice Șomeri din perspectiva dinamicii preferințelor și consumului de carne de porc

Indicator	Intervalul de timp analizat										2022 / 2013	Media anuală de creștere
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022		
Veniturile totale lunare nominale (lei)	499,1	527,9	476,4	584,1	653,6	656,2	828,5	911,3	912,1	1050,2	2,104	9,16%
Cheltuieli totale medii lunare nominale (lei)	506,0	532,2	471,7	546,5	603,0	641,9	775,4	858,4	871,5	963,5	1,904	7,78%
Cheltuieli totale alimentare medii lunare (lei)	480,8	458,5	433,4	476,7	450,6	495,2	579,6	697,3	720,4	894,9	1,861	7,69%
Pondere cheltuieli alimentare din total	95,0%	86,2%	91,9%	87,2%	74,7%	77,1%	74,7%	81,2%	82,7%	92,9%	0,977	0,09%
Cheltuielile medii nominale lunare (lei)												
Carne de pasăre (lei)	11,26	10,22	9,69	9,84	9,82	10,25	12,28	13,44	14,94	17,25	1,532	5,24%
Carne de porcine (lei)	9,22	9,16	8,14	10,18	9,94	12,05	12,38	14,72	15,47	19,97	2,166	9,77%
Pește, produse din pește și conserve (lei)	5,13	5,34	4,65	4,83	5,44	5,37	6,46	7,88	7,99	7,74	1,509	5,21%
Carne de bovine (lei)	1,59	1,91	1,87	2,32	2,25	1,23	2,83	3,07	3,03	2,68	1,686	13,27%
Consumul mediu nominal lunar (kg)												
Carne de pasăre (kg)	1,388	1,393	1,484	1,377	1,41	1,363	1,568	1,452	1,531	1,597	1,151	1,79%
Carne de porcine (kg)	0,837	0,903	0,948	1,07	1,071	1,032	1,102	1,06	1,165	1,333	1,593	5,50%
Pește, produse din pește și conserve (kg)	0,533	0,515	0,531	0,539	0,569	0,515	0,602	0,558	0,546	0,519	0,974	-0,02%
Carne de bovine (kg)	0,142	0,171	0,195	0,207	0,209	0,133	0,15	0,207	0,249	0,232	1,634	7,72%
Prețul mediu plătit lunar pentru achiziția unui kg de carne												
Carne de pasăre (lei per kg)	8,112	7,337	6,530	7,146	6,965	7,520	7,832	9,256	9,758	10,802	1,331	3,64%
Carne de porcine (lei per kg)	11,016	10,144	8,586	9,514	9,281	11,676	11,234	13,887	13,279	14,981	1,360	4,35%
Pește, produse din pește și conserve (lei per kg)	9,625	10,369	8,757	8,961	9,561	10,427	10,731	14,122	14,634	14,913	1,549	5,59%
Carne de bovine (lei per kg)	11,197	11,170	9,590	11,208	10,766	9,248	18,867	14,831	12,169	11,552	1,032	4,89%

Sursa: Prelucrare proprie, pe baza datelor obținute din baza de date TEMPO, INS România (2024)

Așadar, cu accent pe factorul social în ceea ce privește consumul de carne, șomerii au manifestat o preferință crescută pentru carnea de porc față de salariați, care, pe fondul creșterii veniturilor mai semnificative decât în cazul șomerilor, au crescut consumul de carne de pește (0,709 kg în anul 2022, în comparație cu 0,519 kg – în cazul șomerilor), deși prețul este mare pentru acest tip de carne, prin comparație cu carnea de pui, de exemplu. Aceste rezultate indică o mai mare sensibilitate a șomerilor la variațiile prețului cărnii de porc și sugerează o dependență mai mare de alimentele considerate esențiale sau preferate. Astfel, în timp ce atât șomerii, cât și salariații au experimentat creșteri în venituri și cheltuieli, precum și schimbări în preferințele de consum, salariații par să aibă o capacitate mai bună de a gestiona costurile de viață în direcția creșterii calității produselor consumate și prezintă o diversitate mai mare în preferințele alimentare, comparativ cu șomerii, afectați de constrângerile economice.

Continuând analiza evoluției indicatorilor socioeconomici, dar de data aceasta pentru categoria agricultorilor din România în intervalul 2013-2022, în tabelul 2.3. se poate observa o creștere constantă a veniturilor și cheltuielilor, dar la un nivel mai mic decât în cazul salariaților. Concomitent, cheltuielile totale medii lunare nominale au crescut, de asemenea, de la 590 lei în anul 2013 la 1.274 lei în anul 2022, reflectând un nivel crescut al costurilor de viață, inclusiv în cazul agricultorilor. Ca urmare, creșterea cheltuielilor este congruentă cu tendința de creștere a veniturilor, astfel încât agricultorii au putut să-și asume cheltuieli mai mari, inclusiv pentru cele alimentare.

Mai mult decât atât, analiza detaliată a cheltuielilor pentru diferite tipuri de carne dezvăluie tendințe interesante de consum în rândul agricultorilor. Cheltuielile medii lunare nominale pentru carnea de porcine au crescut considerabil, de la 4,23 lei în anul 2013 la 14,33 lei în anul 2022, indicând o preferință clară pentru acest tip de carne în detrimentul altora. Această creștere poate reflecta atât o adaptare la schimbările de preț de pe piață, cât și o confirmare a preferințelor agricultorilor privind consumul de carne. Consumul mediu nominal lunar de carne și prețul mediu plătit pe kilogram pentru fiecare tip de carne au arătat, de asemenea, faptul că agricultorii preferă consumul de carne de porc (creștere medie anuală: 5,83%) în detrimentul celei de pasăre (1,31% creștere medie anuală), pește și produse din pește și conserve (2,49% creștere medie anuală), dar nu și în raport cu carnea de bovine. Consumul acestui tip de carne a crescut, în medie, cu 6,48%. Totuși, este de aproximativ patru ori mai mic decât cel al cărnii de porc. Aceste preferințe au avut loc pe fondul creșterii prețului mediu plătit lunar pentru achiziția unui kg de carne de porc cu aproximativ 9%.

Tabelul 2.3. Analiza categoriei sociodemografice Agricultori din perspectiva dinamicii preferințelor și consumului de carne de porc

Indicator	Intervalul de timp analizat										2022 / 2013	Media anuală de creștere
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022		
Veniturile totale lunare nominale (lei)	608,1	630,0	648,5	632,2	773,5	848,9	884,2	994,8	1091,0	1377,4	2,265	9,86%
Cheltuieli totale medii lunare nominale (lei)	590,8	611,1	600,8	574,9	699,4	775,8	828,5	890,8	992,9	1274,1	2,157	9,35%
Cheltuieli totale alimentare medii lunare (lei)	352,6	330,8	348,7	355,7	403,2	442,2	457,9	503,2	568,8	703,1	1,994	8,26%
Pondere cheltuieli alimentare din total	59,7%	54,1%	58,0%	61,9%	57,6%	57,0%	55,3%	56,5%	57,3%	55,2%	0,924	-0,73%
Cheltuielile medii nominale lunare (lei)												
Carne de pasăre (lei)	6,3	6,05	5,69	5,66	6,05	6,47	6,44	7,63	8,8	12,04	1,911	8,17%
Carne de porcine (lei)	4,23	4,5	4,82	6,13	6,75	8,1	8,83	12,13	11,09	14,33	3,388	15,31%
Pește, produse din pește și conserve (lei)	4,44	4,59	5,34	4,95	6,11	6,58	6,68	7,03	8,71	9,74	2,194	9,56%
Carne de bovine (lei)	1,47	1,45	1,79	1,72	2,28	3,18	2,32	3,38	3,29	3,41	2,320	12,20%
Consumul mediu nominal lunar (kg)												
Carne de pasăre (kg)	1,505	1,496	1,51	1,419	1,522	1,595	1,615	1,583	1,662	1,681	1,117	1,31%
Carne de porcine (kg)	0,745	0,801	0,911	0,99	0,961	1,033	1,097	1,15	1,131	1,228	1,648	5,83%
Pește, produse din pește și conserve (kg)	0,528	0,517	0,614	0,57	0,644	0,63	0,626	0,618	0,69	0,637	1,206	2,49%
Carne de bovine (kg)	0,176	0,17	0,23	0,224	0,242	0,249	0,23	0,269	0,276	0,293	1,665	6,48%
Prețul mediu plătit lunar pentru achiziția unui kg de carne												
Carne de pasăre (lei per kg)	4,186	4,044	3,768	3,989	3,975	4,056	3,988	4,820	5,295	7,162	1,711	6,85%
Carne de porcine (lei per kg)	5,678	5,618	5,291	6,192	7,024	7,841	8,049	10,548	9,805	11,669	2,055	8,99%
Pește, produse din pește și conserve (lei per kg)	8,409	8,878	8,697	8,684	9,488	10,444	10,671	11,375	12,623	15,290	1,818	7,07%
Carne de bovine (lei per kg)	8,352	8,529	7,783	7,679	9,421	12,771	10,087	12,565	11,920	11,638	1,393	5,15%

Sursa: Prelucrare proprie, pe baza datelor obținute din baza de date TEMPO, INS România (2024)

Ultima categorie sociodemografică analizată în cadrul acestui subcapitol, pensionarii, a înregistrat veniturile totale lunare nominale din România în creștere de la 862,9 lei (2013) la 2.096,9 lei (2022), rezultând astfel o creștere de aproximativ 2,43 ori la capetele de interval, dar și o creștere anuală medie de 10,49%. Astfel, această evoluție pozitivă indică o îmbunătățire a capacității financiare a pensionarilor, sugerând ajustări ale pensiilor care depășesc inflația și îmbunătățesc puterea de cumpărare a acestei categorii.

Cheltuielile totale medii lunare nominale au crescut, de asemenea, de la 773,2 lei, în anul 2013, la 1.756,8 lei, în anul 2022, evidențiind o creștere cu un coeficient de 2,27 ori și o medie anuală de creștere de 9,69%, puțin mai lentă decât în cazul veniturilor. Analiza cheltuielilor totale alimentare medii lunare și a ponderii cheltuielilor alimentare din total evidențiază aspecte suplimentare ale situației financiare și a comportamentului de consum al pensionarilor în perioada 2013-2022. Cheltuielile totale alimentare medii lunare au crescut de la 433,3 lei, în anul 2013, la 773,6 lei în anul 2022, indicând faptul că, în ciuda inflației și a creșterilor de prețuri generalizate, pensionarii au avut o capacitate limitată de a-și majora cheltuielile pentru alimentație în același ritm cu alte categorii de cheltuieli.

Ponderea cheltuielilor alimentare din totalul cheltuielilor a scăzut ușor de la 56%, în anul 2013, la 44% în anul 2022, reflectând o diminuare cu aproape 2,57%, ceea ce sugerează că, deși cheltuielile totale și veniturile au crescut, proporția bugetului alocată alimentației a devenit relativ mai mică. Această schimbare poate fi interpretată ca o diversificare a cheltuielilor, cu o parte mai mare din buget fiind alocată altor nevoi, cum ar fi sănătatea, îngrijirea personală sau poate cheltuieli legate de locuință și utilități, reflectând schimbări în prioritățile de consum ale pensionarilor în fața creșterilor de venit.

Referitor la cheltuielile pentru diferite tipuri de carne, s-a înregistrat o creștere semnificativă a cheltuielilor nominale lunare, cu carnea de porcine și cea de pește marcând cele mai mari creșteri, respectiv de 2,618 și 2,161 ori (2022 raportat la 2013). Aceste creșteri subliniază o preferință evidentă și o valoare crescută acordată acestor tipuri de carne de către pensionari. Consumul mediu nominal lunar de carne a evidențiat, de asemenea, o tendință ascendentă pentru toate tipurile de carne analizate, cu o creștere notabilă (de 1,653 ori) în cazul cărnii de porc, ceea ce indică o posibilă diversificare a dietei din perspectiva produselor de origine animală.

Tabelul 2.4. Analiza categoriei sociodemografice pensionari din perspectiva dinamicii preferințelor și consumului de carne de porc

Indicator	Intervalul de timp analizat										2022 / 2013	Media anuală de creștere
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022		
Veniturile totale lunare nominale (lei)	862,9	893,8	940,8	998,9	1135,7	1327,7	1452,3	1624,3	1747,0	2096,9	2,430	10,49%
Cheltuieli totale medii lunare nominale (lei)	773,2	798,6	809,3	849,9	953,0	1116,6	1204,9	1341,7	1477,4	1756,8	2,272	9,69%
Cheltuieli totale alimentare medii lunare (lei)	433,3	408,4	410,1	409,7	450,6	484,0	521,5	591,4	653,1	773,6	1,785	6,89%
Pondere cheltuieli alimentare din total	56,0%	51,1%	50,7%	48,2%	47,3%	43,3%	43,3%	44,1%	44,2%	44,0%	0,786	-2,57%
Cheltuielile medii nominale lunare (lei)												
Carne de pasăre (lei)	13,12	13,19	12,73	12,45	13,68	14,9	15,66	17,89	19,66	24,96	1,902	7,76%
Carne de porcine (lei)	11,7	12,33	13,28	13,45	15,63	17,48	19,46	23,32	25,24	30,63	2,618	11,46%
Pește, produse din pește și conserve (lei)	7,77	8,27	8,71	8,75	9,67	10,6	11,53	12,92	14,81	16,79	2,161	9,02%
Carne de bovine (lei)	4,18	4,49	4,55	4,56	5,04	5,23	5,29	6,31	6,95	7,26	1,737	6,48%
Consumul mediu nominal lunar (kg)												
Carne de pasăre (kg)	1,685	1,692	1,729	1,704	1,76	1,785	1,774	1,834	1,9	1,936	1,149	1,57%
Carne de porcine (kg)	0,974	1,019	1,186	1,224	1,312	1,344	1,378	1,394	1,505	1,61	1,653	5,83%
Pește, produse din pește și conserve (kg)	0,699	0,72	0,789	0,783	0,814	0,817	0,816	0,805	0,85	0,836	1,196	2,07%
Carne de bovine (kg)	0,282	0,298	0,315	0,32	0,341	0,335	0,322	0,318	0,332	0,297	1,053	0,72%
Prețul mediu plătit lunar pentru achiziția unui kg de carne												
Carne de pasăre (lei per kg)	7,786	7,796	7,363	7,306	7,773	8,347	8,828	9,755	10,347	12,893	1,656	6,06%
Carne de porcine (lei per kg)	12,012	12,100	11,197	10,989	11,913	13,006	14,122	16,729	16,771	19,025	1,584	5,52%
Pește, produse din pește și conserve (lei per kg)	11,116	11,486	11,039	11,175	11,880	12,974	14,130	16,050	17,424	20,084	1,807	6,95%
Carne de bovine (lei per kg)	14,823	15,067	14,444	14,250	14,780	15,612	16,429	19,843	20,934	24,444	1,649	5,98%

Sursa: Prelucrare proprie, pe baza datelor obținute din baza de date TEMPO, INS România (2024)

Tabelul 2.5. Analiza factorului urban versus rural din perspectiva dinamicii preferințelor și a consumului de carne

Carne de porcine							Carne de pasăre						
Anul	Rural	Urban	Urban/Rural	Rural	Urban	Urban/Rural	Anul	Rural	Urban	Urban/Rural	Rural	Urban	Urban/Rural
	Cheltuielile medii nominale lunare (lei/persoană/lună)			Consumul mediu nominal lunar (kg/persoană/lună)				Cheltuielile medii nominale lunare (lei/persoană/lună)			Consumul mediu nominal lunar (kg/persoană/lună)		
2013	6,97	15,7	2,25	0,837	1,113	1,33	2013	7,93	16,57	2,09	1,506	1,64	1,09
2014	7,47	16,25	2,18	0,909	1,158	1,27	2014	7,8	16,51	2,12	1,518	1,633	1,08
2015	8,79	16,03	1,82	1,07	1,238	1,16	2015	7,56	16,08	2,13	1,503	1,667	1,11
2016	9,44	16,26	1,72	1,099	1,276	1,16	2016	7,88	15,5	1,97	1,501	1,612	1,07
2017	10,98	18,22	1,66	1,17	1,332	1,14	2017	8,38	16,46	1,96	1,541	1,637	1,06
2018	13,35	19,56	1,47	1,21	1,344	1,11	2018	9,56	17,59	1,84	1,605	1,618	1,01
2019	14,85	21,35	1,44	1,257	1,368	1,09	2019	10,05	18,77	1,87	1,596	1,631	1,02
2020	18,18	25,99	1,43	1,265	1,427	1,13	2020	11,25	21,05	1,87	1,578	1,673	1,06
2021	19,68	28,6	1,45	1,339	1,533	1,14	2021	12,81	23,81	1,86	1,628	1,771	1,09
2022	22,52	33,07	1,47	1,403	1,607	1,15	2022	16,31	28,31	1,74	1,655	1,759	1,06
Carne de bovine							Pește, produse din pește și conserve						
Anul	Rural	Urban	Urban/Rural	Rural	Urban	Urban/Rural	Anul	Rural	Urban	Urban/Rural	Rural	Urban	Urban/Rural
	Cheltuielile medii nominale lunare (lei/persoană/lună)			Consumul mediu nominal lunar (kg/persoană/lună)				Cheltuielile medii nominale lunare (lei/persoană/lună)			Consumul mediu nominal lunar (kg/persoană/lună)		
2013	2,42	5	2,07	0,206	0,329	1,60	2013	5,86	8,07	1,38	0,6	0,674	1,12
2014	2,4	5,05	2,10	0,209	0,335	1,60	2014	6,09	8,32	1,37	0,604	0,677	1,12
2015	3,05	4,9	1,61	0,256	0,34	1,33	2015	6,5	9,08	1,40	0,65	0,758	1,17
2016	3,09	5,28	1,71	0,26	0,35	1,35	2016	6,5	9,49	1,46	0,64	0,754	1,18
2017	3,11	6,3	2,03	0,262	0,39	1,49	2017	7,15	10,61	1,48	0,672	0,782	1,16
2018	3,67	7,15	1,95	0,275	0,397	1,44	2018	8,09	11,87	1,47	0,704	0,776	1,10
2019	3,71	6,87	1,85	0,265	0,367	1,38	2019	8,85	12,54	1,42	0,696	0,777	1,12
2020	4,58	7,59	1,66	0,276	0,361	1,31	2020	9,84	13,58	1,38	0,686	0,762	1,11
2021	5,35	8,91	1,67	0,322	0,38	1,18	2021	11,07	16,57	1,50	0,711	0,816	1,15
2022	5,01	9,19	1,83	0,269	0,363	1,35	2022	12,39	17,8	1,44	0,703	0,766	1,09

Sursa: Prelucrare proprie, pe baza datelor obținute din baza de date TEMPO, INS România (2024)

În cadrul studiului, au fost analizate datele referitoare la consumul și cheltuielile pentru diferite categorii de carne și din perspectiva socială, cu referire la raportul urban versus rural în cadrul tabelului 2.5. Scopul acestei componente a fost acela de a adăuga complementaritate rezultatelor cercetării prin concentrarea atenției asupra factorului sociodemografic *locația geografică*, astfel încât abordarea științifică să faciliteze înțelegerea în profunzime a acestui factor social asupra preferințelor și practicilor de consum alimentar.

O creștere consistentă a cheltuielilor și consumului pentru carne de porc a fost observată atât în zonele urbane, cât și în cele rurale. Cu toate acestea, creșterea mai accentuată în mediul urban sugerează că preferințele și capacitatea de consum pentru carne de porc sunt influențate în mod semnificativ de factori socioeconomiici asociați cu viața urbană. Aceasta indică o mai mare disponibilitate financiară a gospodăriilor urbane de a achiziționa carne de porc, care adesea vine la un preț mai ridicat comparativ cu alte tipuri de carne, precum carnea de pasăre, considerată mai accesibilă din punct de vedere financiar. Creșterea în valori absolute a cheltuielilor în mediul urban a fost semnificativ mai mare comparativ cu mediul rural, dar, cu toate acestea, în ceea ce privește consumul, rata de creștere a fost, de fapt, mai mare în mediul rural decât în cel urban. Aceasta sugerează o convergență parțială între cele două medii în termeni de cantitate consumată, chiar dacă cheltuielile rămân mai mari în mediul urban.

În cazul cărnii de pasăre, datele arată, de asemenea, o creștere a cheltuielilor și consumului în ambele medii, dar cu o tendință mai moderată de creștere a cheltuielilor în mediul rural comparativ cu cel urban. Spre deosebire de carnea de porc, diferența dintre cheltuielile și consumul în mediile urban și rural pentru carnea de pasăre este mai puțin accentuată, ceea ce sugerează că acest tip de carne, cea de pasăre, este percepută ca fiind mai accesibilă și, posibil, o opțiune mai preferată în rândul consumatorilor din mediul rural.

Pentru carnea de bovine și pește, creșterea cheltuielilor și consumului prezintă un model similar, cu creșteri notabile în ambele medii. Cu toate acestea, similar cu carnea de pasăre, diferențele dintre cheltuielile și consumul urban și rural sunt mai puțin pronunțate comparativ cu carnea de porc, indicând că aceste produse sunt relativ mai accesibile sau preferate în mod uniform în ambele medii.

Așadar, creșterea mai mare a cheltuielilor pentru carnea de porc în mediul urban poate reflecta o preferință și o capacitate financiară mai mare decât în mediul rural. Diferențele între mediile urban și rural subliniază disparitățile socioeconomice existente în România. Acestea necesită abordări țintite pentru a îmbunătăți accesul populației la produsele dorite.

d) Analiza accesului la servicii sociale și de sănătate:

1. Accesul populației la servicii de sănătate și educație în zonele în care activează sectorul

Pe baza datelor de pe website-ul <https://www.coduricaen.ro/0146-cresterea-porcinelor> am realizat o centralizare pe județe a numărului de firme cu codul CAEN 0146 creșterea porcinelor.

Tabelul 2.6. Distribuția firmelor cu codul CAEN 0146 pe județe

Județul	Număr de firme cu cod CAEN 0146 Creșterea porcinelor	Pondere din total
Alba	10	1.79%
Arad	9	1.61%
Argeș	22	3.94%
Bacău	11	1.97%
Bihor	23	4.12%
Bistrița-Năsăud	6	1.08%
Botoșani	6	1.08%
Brașov	15	2.69%
Brăila	9	1.61%
Buzău	19	3.41%
Caraș-Severin	10	1.79%
Călărași	11	1.97%
Cluj	12	2.15%
Constanța	16	2.87%
Covasna	6	1.08%
Dâmbovița	8	1.43%
Dolj	15	2.69%
Galați	10	1.79%
Giurgiu	15	2.69%
Gorj	2	0.36%
Harghita	4	0.72%
Hunedoara	12	2.15%
Ialomița	3	0.54%
Iași	20	3.58%
Ilfov	26	4.66%
Maramureș	17	3.05%
Mehedinți	16	2.87%
Municipiul București	26	4.66%
Mureș	14	2.51%
Neamț	10	1.79%
Olt	14	2.51%
Prahova	9	1.61%
Satu Mare	24	4.30%
Sălaj	35	6.27%
Sibiu	7	1.25%
Suceava	16	2.87%
Teleorman	7	1.25%
Timiș	22	3.94%
Tulcea	3	0.54%
Vaslui	8	1.43%
Vâlcea	5	0.90%
Vrancea	25	4.48%
Total	558	

Sursa: <https://www.coduricaen.ro/0146-cresterea-porcinelor>

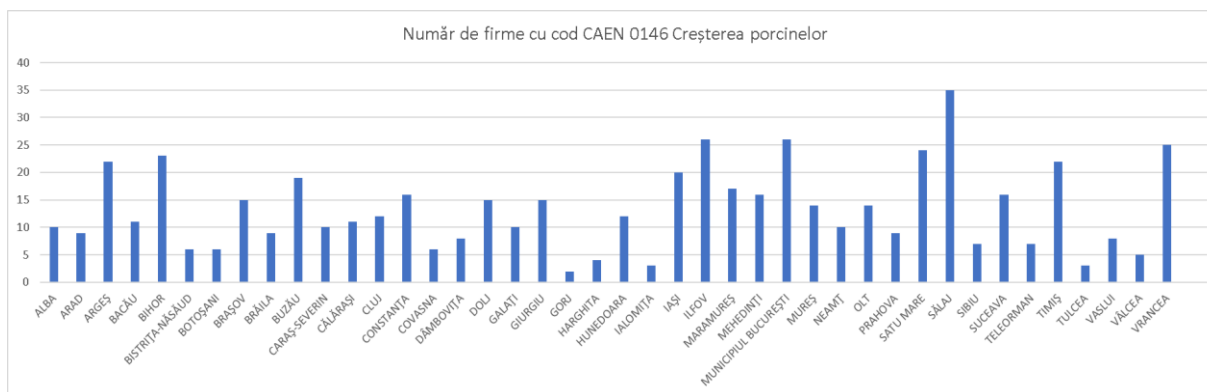

Figura 2.11. Distribuția firmelor cu cod CAEN pe județe
 Sursa: <https://www.coduricaen.ro/0146-cresterea-porcinelor>

O privire atentă la această distribuție pe județe ne determină să tragem concluzia că salariații sectorului beneficiază de condiții relative egale referitoare la accesul la servicii sociale și de sănătate, căci toate aceste județe au aceleași servicii de sănătate.

2. Numărul și calitatea serviciilor sociale și de sănătate oferite comunităților

Toate județele au servicii sociale identice, așadar lucrătorii din aceste județe beneficiază de aceleași condiții. Există o diferențiere din punct de vedere cantitativ în distribuția spitalelor la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare, precum și la nivelul fiecărui județ.

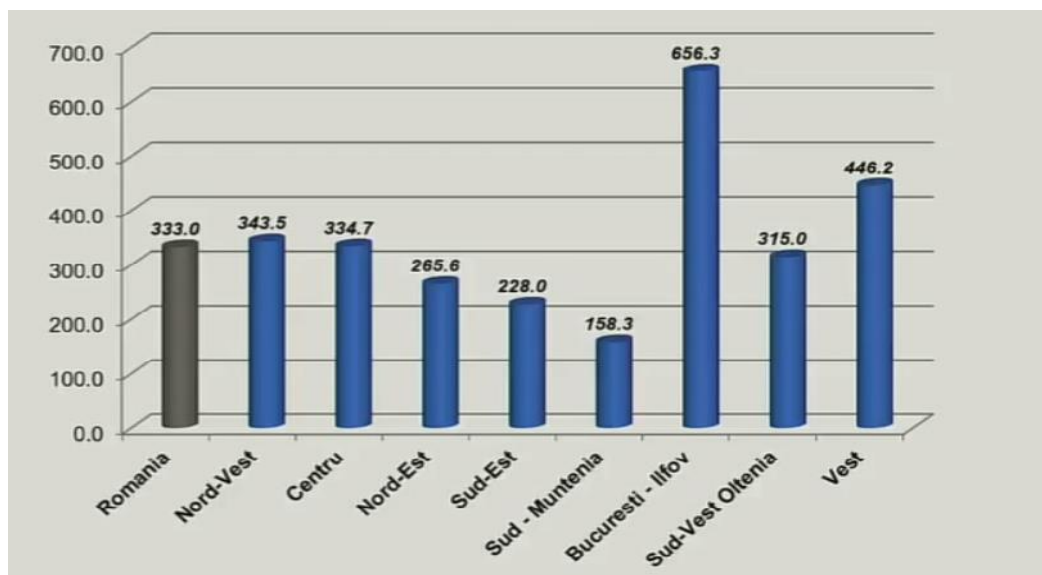

Figura 2.12. Distribuția medicilor per 100 de locuitori, pe macroregiuni de dezvoltare, în anul 2020
 Sursa: <https://360medical.ro/>

Cheltuielile realizate cu asigurările medicale în România sunt mai mici decât în Uniunea Europeană, iar cele mai mari sunt în zona București-Ilfov, datorită numărului ridicat de unități medicale și populației numeroase.

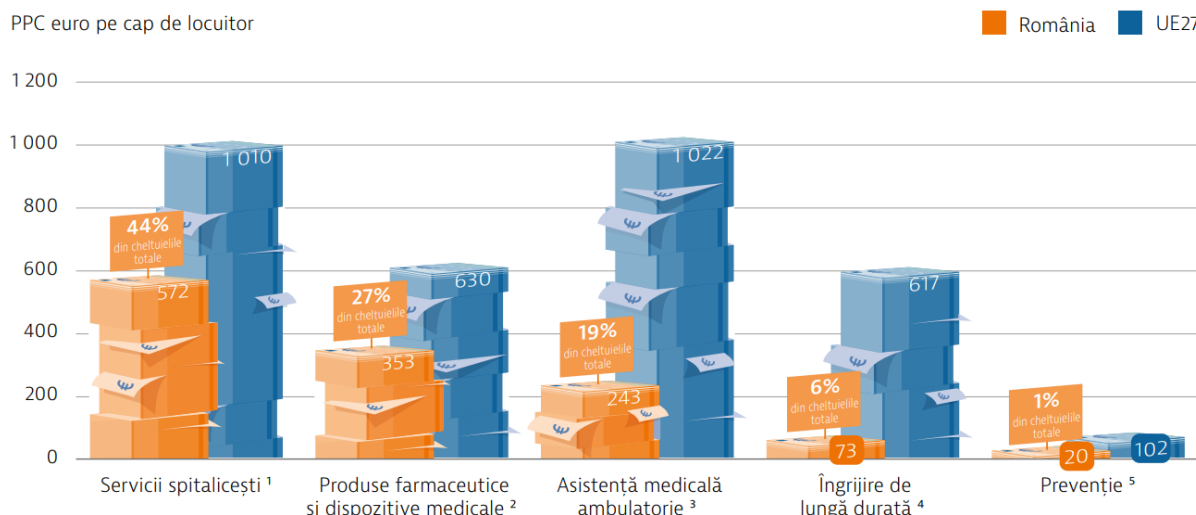

Figura 2.13. Distribuția cheltuielilor pe servicii medicale, în anul 2021

Sursa: Profilul de țară din 2021 în ceea ce privește sănătatea

e) Analiza nivelului de trai:

1. Distribuția veniturilor și nivelul de trai al angajaților și comunităților locale

Câștigurile salariale nete în anul 2023 distribuite pe județe sunt conform figurii 2.14. Județele care au număr mare de firme cu coduri CAEN din zona creșterii porcinelor și procesării cărnii au și câștiguri salariale nete mai mari decât restul județelor, respectiv Timiș, Sălaj, Ilfov.

2. Gradul de dependență economică a comunităților de sectorul respectiv și diversificarea economică

Ponderea cifrei de afaceri realizată de către firmele cu codul CAEN 0146 în total PIB prețuri curente la nivelul anului 2021 este de 0,17, iar pentru codul CAEN 1011 a fost de 0,63%. Datele folosite au fost culese de pe coduricaen.ro și insse.ro.

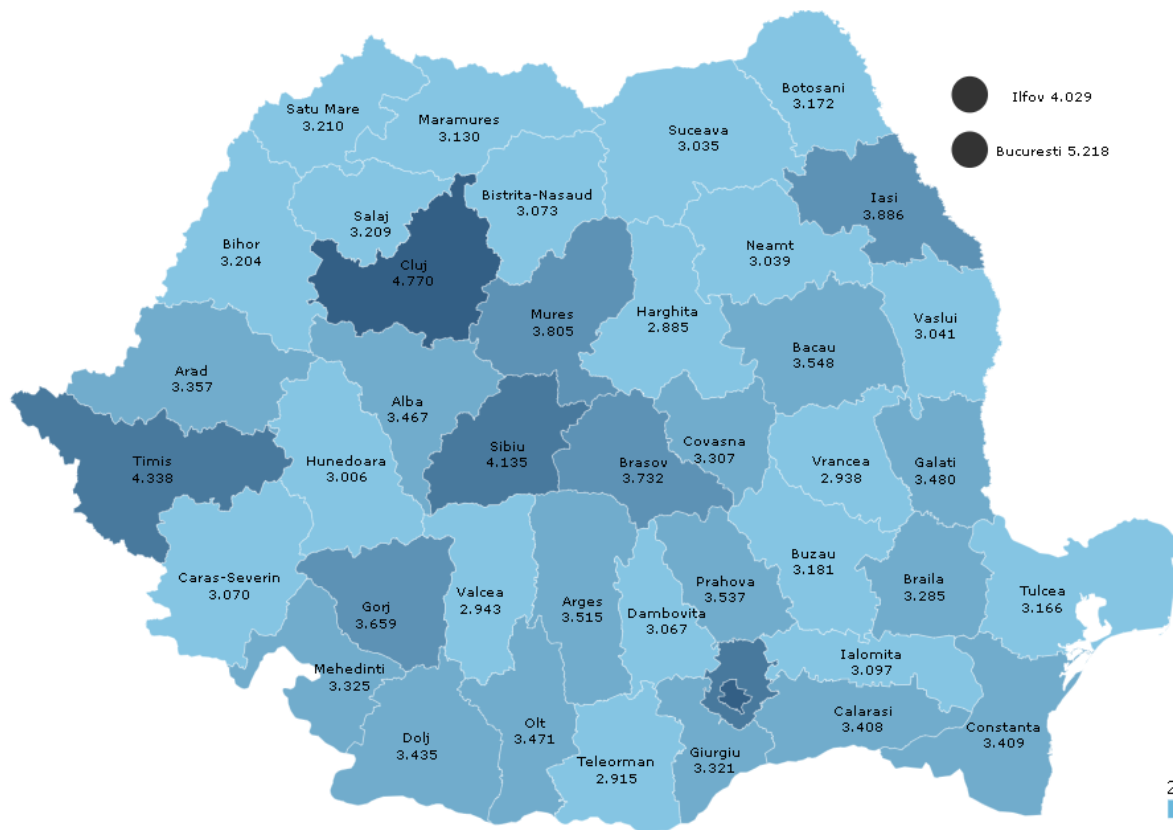

Figura 2.14. Distribuția salariului mediu net per județ, în anul 2023

Sursa: <http://statisticiromania.ro/clasamente>

f) Analiza gradului de incluziune socială și egalitate de șanse:

1. Gradul de accesibilitate și de utilizare a serviciilor și resurselor de către grupurile marginalizate sau vulnerabile

Domeniul suin este unul ce prezintă multe restricții. Există ofertă de muncă specifică anumitor nevoi ale grupurilor vulnerabile.

2. Măsuri de incluziune și de promovare a egalității de șanse în cadrul sectorului și în comunitățile în care activează

Domeniul este adresabil atât femeilor, cât și bărbaților. Nu există evidențe publice ale datelor statistice care să permită cuantificarea acestor aspecte.

2.3. Concluzii și recomandări

Din perspectiva dimensiunii sociale, sectorul suin joacă un rol important în economia agroalimentară a României prin: (a) crearea de locuri de muncă; (b) asigurarea autosuficienței alimentare, mai ales la nivelul exploatațiilor agricole de mici dimensiuni; (c) generarea de venituri

– atât pentru întreprinderi, cât și pentru bugetul de stat, prin colectarea de taxe. Deși numărul salariaților din acest sector este în scădere, ca efect al diminuării numărului de întreprinderi active cu obiectul de activitate al creșterii porcinelor, sectorul suin continuă să fie o sursă importantă de ocupare în România, cu impact asupra cifrei de afaceri și profitului generat per salariat.

Condițiile de muncă în sectorul suin nu sunt comparabile întotdeauna cu cele la nivel european, întrucât competiția pentru forța de muncă este acerbă și profund influențată de salariile mai atractive oferite în alte țări ale Uniunii Europene. Ca urmare, acest fenomen determină migrația lucrătorilor români în alte state vecine, ceea ce evidențiază nevoia de a îmbunătăți pachetele salariale și condițiile oferite în România pentru a reține forța de muncă în sectorul suin.

În plus, este esențială evaluarea și adaptarea periodică a standardelor de siguranță și sănătate în muncă, aliniată la cele mai înalte practici europene, pentru a asigura un mediu de lucru sigur și motivant. De asemenea, implementarea unor programe de formare și dezvoltare profesională continuă ar contribui la creșterea atractivității sectorului pentru lucrătorii actuali și potențiali, facilitând atât retenția, cât și atragerea de noi angajați. Aceste măsuri, împreună cu promovarea unor politici de incluziune și diversitate, pot ajuta la crearea unui climat de lucru mai pozitiv și la diminuarea disparităților dintre condițiile de muncă din România și cele din alte state membre ale Uniunii Europene.

Pe baza analizei asupra preferințelor românilor pentru carnea de porc față de carnea de pui, în funcție de rezultatele extrase din platforma Google Trends, s-a observat adaptarea preferințelor alimentare ale românilor, cu referire la creșterea popularității cărnii de pui, ca alternativă percepută ca fiind mai sănătoasă și mai accesibilă decât cea de porc. Totuși, carnea de porc rămâne o componentă tradițională importantă în dieta românilor, mai ales în perioadele festive, așa cum a fost demonstrat și de datele extrase din platforma Google Trends.

Cu accent pe factorul social, preferințele pentru carne în România sunt influențate semnificativ de factori culturali, cum ar fi sărbătorile și tradițiile locale. De exemplu, în luna decembrie, cererea pentru carnea de porc crește considerabil, ceea ce corespunde cu sărbătorile de Crăciun, când tradițiile culinare românești favorizează preparatele din carne de porc. În plus, interesul pentru carne variază semnificativ între diferitele regiuni ale României, reflectând diferențe în tradițiile culinare și în condițiile socioeconomice. Acest aspect este important pentru producătorii și comercianții de carne, care trebuie să-și adapteze strategiile de marketing și distribuție la preferințele locale.

Pe baza analizei sociodemografice desfășurate în raport cu dinamica consumului de carne din România, s-a constatat că, în cazul tuturor categoriilor analizate (salariați, șomeri, agricultori, pensionari), veniturile lunare nominale și cheltuielile medii lunare au crescut de-a lungul perioadei analizate. Acest lucru indică o îmbunătățire a capacității financiare, care a permis cheltuieli mai mari, inclusiv pentru carne. Cheltuielile nominale lunare și consumul de carne de porc au crescut semnificativ în rândul tuturor categoriilor sociodemografice. Aceasta subliniază o preferință consistentă pentru carnea de porc, în aceeași direcție cu cea a creșterii prețurilor.

Deși carnea de porc rămâne populară, se observă și o creștere a cheltuielilor și consumului pentru alte tipuri de carne, cum ar fi carnea de pasăre și pește, sugerând o diversificare a dietei. Diferențele între categoriile sociodemografice în ceea ce privește rata de creștere a veniturilor și cheltuielilor, precum și preferințele de consum, indică influența condițiilor socioeconomice asupra comportamentului de consum. Spre exemplu, salariații și pensionarii manifestă o capacitate crescută de a gestiona costurile vieții în direcția unei calități mai bune a produselor consumate.

Creșterea cheltuielilor pentru carnea de porc este mai accentuată în mediul urban comparativ cu cel rural, reflectând disparități în accesibilitate și preferințe care pot fi atribuite diferențelor de venit și acces la diverse tipuri de carne. Creșterea prețului pe kilogram pentru toate tipurile de carne este un indicator al inflației și al presiunilor economice, dar rata crescută de consum a românilor sugerează o adaptabilitate a consumatorilor la aceste schimbări.

Capitolul 3

Evaluarea modului în care practicile actuale din sectorul creșterii suinelor afectează calitatea aerului, solului și apei

3.1. Situația privind emisiile afectează calitatea aerului, solului și apei la nivelul Uniunii Europene

O examinare detaliată a repercusiunilor pe care practicile curente din sectorul creșterii suinelor le au asupra calității mediului înconjurător, specifice aerului, solului și apei, este necesară pentru a aborda corect componenta de mediu în activitatea economică a sectorului zootehnic. Această activitate, esențială pentru economia națională și europeană, generează emisii de metan (CH₄) și oxid de azot (N₂O), ambele contribuind semnificativ la efectul de seră și, implicit, la schimbările climatice. Emisiile provenite din gestionarea efectivelor zootehnice și din procesarea deșeurilor animale sunt indicatori esențiali în evaluarea practicilor agricole din perspectiva sustenabilității. Dinamica emisiilor de metan și de oxid de azot în diverse state membre ale Uniunii Europene dezvăluie variații semnificative, care reflectă gradul de eficiență al metodologiilor de creștere și de reducere a impactului ecologic. Analiza arată că state precum Slovenia, Slovacia și Lituania, care au înregistrat reduceri notabile ale acestor emisii, demonstrează eficacitatea implementării de practici agricole sustenabile și adaptate cerințelor ecologice actuale. Pe de altă parte, creșterile înregistrate în Spania, Portugalia și Irlanda indică oportunități importante de îmbunătățire a managementului fermelor de suine și a metodelor de atenuare a emisiilor nocive. Această variație în gestionarea emisiilor scoate în evidență nu doar disparitățile regionale, ci și impactul profund pe care acestea îl pot avea asupra mediului.

Problemele de eutrofizare a apelor, cauzate de acumularea de nutrienți rezultați din deșeurile zootehnice, și contaminarea atmosferică prin gaze cu efect de seră subliniază necesitatea de reconfigurare și ajustare a practicilor agricole.

Analizând datele privind emisiile de metan provenite de la suinele crescute pentru reproducție în anul 2021 comparativ cu anul de bază 2007 în cadrul Uniunii Europene, se observă o varietate în rezultatele obținute de diferite state membre, ceea ce indică disparități în evoluția eficienței practicilor de creștere și în implementarea tehnologiilor de reducere a emisiilor (figura 3.1.). Datele sugerează că Spania (32,20%), Portugalia (12,28%) și Irlanda (7,92%) sunt țările cu cele mai mari creșteri procentuale în emisiile de metan în sectorul specificat, plasându-le în partea superioară a spectrului și indicând potențialul pentru îmbunătățiri semnificative în managementul fermelor de suine și în practicile de gestionare a deșeurilor. Această situație poate semnala o adaptare mai lentă la tehnologiile de reducere a emisiilor sau un ritm accelerat de creștere în sectorul zootehnic care depășește capacitățile actuale de gestionare sustenabilă a impactului asupra

mediului. La polul opus, Slovenia (62.49%), Slovacia (58.99%) și Lituania (49.09%) arată cele mai mari reduceri procentuale în emisiile de metan, sugerând că aceste țări au adoptat practici agricole mai curate sau au reușit să îmbunătățească eficiența în ceea ce privește producția zootehnică și gestionarea emisiilor de metan. De asemenea, evaluarea mediei emisiilor de metan provenite de la suinele crescute pentru reproducere în Uniunea Europeană între anii 2007 și 2021 relevă un profil divergent între statele membre, care reflectă în mod clar diferite niveluri de eficacitate în practicile de creștere ale suinelor, complementar cu adoptarea tehnologiilor de atenuare a emisiilor de gaze cu efect de seră. Spania se remarcă cu o valoare medie de 35,81 kilotone, ceea ce indică o prezență substanțială a industriei suinelor în cadrul producției agricole naționale și un punct de interes prioritar pentru inițiativele de reducere a impactului ecologic. Se observă că Germania, cu o emisie medie de 28,22 kilotone, și Franța, cu 15,15 kilotone, completează lista țărilor cu cele mai înalte niveluri de emisii de metan din acest sector, ceea ce sugerează domenii prioritare pentru intervenții de mitigare și optimizare.

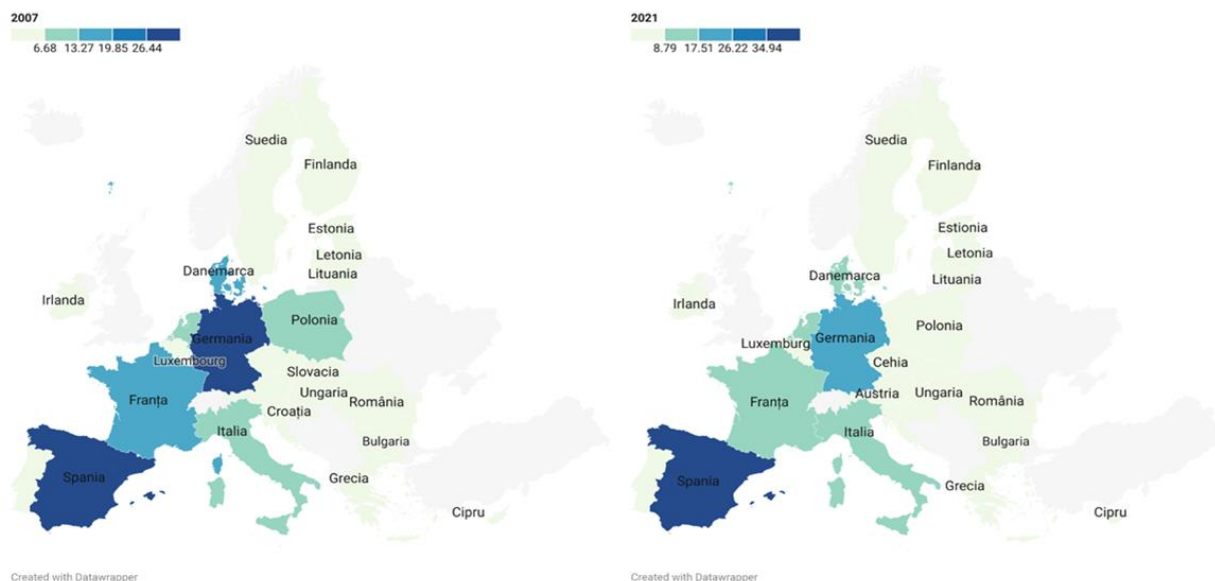

Figura 3.1. Harta evoluției emisiilor de metan (CH₄) provenite de la suinele destinate reproducției, înregistrate în UE în perioada 2007-2021 (Kilotone (kt))

Sursa: Prelucrarea autorului pe baza datelor disponibile pe platforma Organizația pentru Alimentație și Agricultură a Națiunilor Unite (FAO), 2024 (<https://www.fao.org/faostat/en/#data/GA>)

Analizând datele furnizate privind emisiile de metan din Uniunea Europeană, se observă o diferențiere între emisiile provenite de la suinele crescute pentru piață și cele destinate reproducerii. O comparație directă a datelor permite identificarea tendințelor specifice în cadrul celor două segmente ale industriei suinelor. În cazul suinelor crescute pentru piață, Spania se remarcă cu o valoare semnificativă de 220,59 kilotone, urmată de Germania cu 181,41 kilotone și Franța cu 92,56 kilotone (figura 3.2.). Aceste valori, în mod notabil mai mari decât cele înregistrate pentru suinele destinate reproducerii, sugerează o intensitate mai mare a activităților legate de

producția de carne de porc destinată consumului. De exemplu, Germania și Franța au prezentat valori mai reduse în contextul suinelor pentru reproducție, indicând un posibil management mai eficient al emisiilor în acest sector comparativ cu cel al suinelor pentru piață. Danemarca și Țările de Jos, cu valorile de 85,87, respectiv 81,35 kilotone pentru suinele destinate pieței, evidențiază, de asemenea, o discrepanță față de cifrele mai scăzute înregistrate pentru reproducție, sugerând că eforturile de reducere a emisiilor de metan ar putea fi focalizate pe producția destinată consumului.

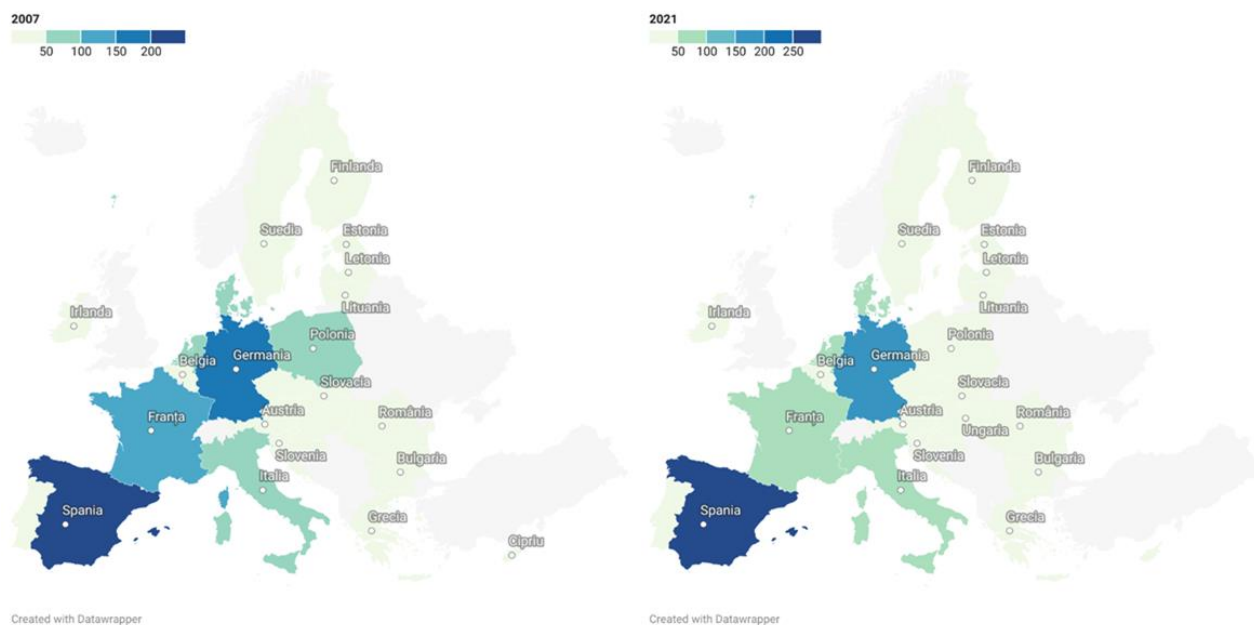

Figura 3.2. Harta evoluției emisiilor de metan (CH₄) provenite de la suinele destinate pieței, înregistrate în UE în perioada 2007-2021 (Kilotone (kt))

Sursa: Prelucrarea autorului pe baza datelor disponibile pe platforma Organizația pentru Alimentație și Agricultură a Națiunilor Unite (FAO), 2024 (<https://www.fao.org/faostat/en/#data/GA>)

Analiza relevă faptul că segmentul producției de carne de porc destinată consumului este un contribuitor major la emisiile de metan și, prin urmare, ar trebui să fie un punct central al strategiilor de atenuare a impactului climatic. De asemenea, examinarea schimbărilor procentuale în emisiile de metan dintre anii 2007 și 2021 pentru statele membre ale Uniunii Europene dezvăluie o dinamică de reducere semnificativă în majoritatea țărilor, cu câteva excepții notabile. În contextul acestei analize, Slovenia (-62%), Slovacia (-59%) și Lituania (-49%) ocupă primele poziții în ceea ce privește reducerea emisiilor, reflectând, posibil, eficiență îmbunătățită în practicile agricole sau în gestionarea efectivelor de suine. În contrast, Spania (32%), Portugalia (12%) și Irlanda (8%) prezintă o creștere a emisiilor, indicând tendințe diferite, cum ar fi extinderea industriei sau întârzieri în adoptarea măsurilor de atenuare. Analiza datelor prezentate relevă că România a înregistrat o reducere a emisiilor de metan de 47%, cu o medie a emisiilor de 20,63 kilotone între anii 2007 și 2021 pentru suinele crescute pentru piață.

Această scădere semnificativă plasează România printre statele membre ale Uniunii Europene cu performanțe în reducerea emisiilor în acest sector, care sugerează însă mai degrabă o corelație strânsă cu numărul aflat în scădere al efectivelor de suine, decât cu progresul înregistrat către acclimatizarea practicilor economiei circulare de-a lungul lanțului valoric agroalimentar emergent sectorului zootehnic de creștere a suinelor.

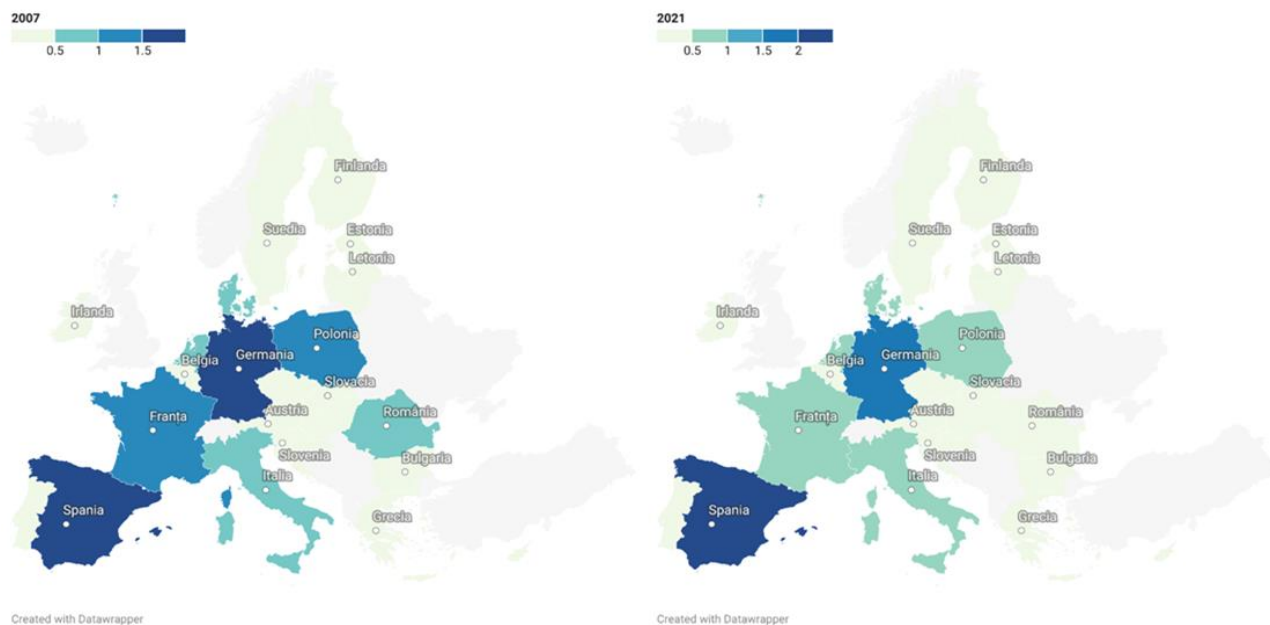

Figura 3.3. Harta evoluției emisiilor de Oxid de Azot (N₂O) provenite de la suinele destinate reproducției, înregistrate în UE în perioada 2007-2021 (Kilotone (kt))

Sursa: Prelucrarea autorului pe baza datelor disponibile pe platforma Organizația pentru Alimentație și Agricultură a Națiunilor Unite (FAO), 2024 (<https://www.fao.org/faostat/en/#data/GA>)

Oxidul de azot, ca produs secundar al activităților agricole și zootehnice, contribuie la acumularea de nutrienți în ecosistemele acvatice, accelerând creșterea algelor și schimbând echilibrul ecologic. Acest proces de eutrofizare poate duce la degradarea calității apei, afectând biodiversitatea și disponibilitatea resurselor acvatice pentru consumul uman și utilizările agricole. O analiză detaliată a variațiilor procentuale în emisiile de N₂O de la suinele destinate reproducerii în statele membre ale Uniunii Europene în perioada 2007-2021 a relevat fluctuații importante. Slovenia cu 62%, Slovacia cu 59% și respectiv Lituania cu -49% evidențiază cele mai substanțiale scăderi ale emisiilor, reflectând implementarea eficientă a practicilor de agricultură sustenabilă și posibil o gestionare optimizată a efectivelor. Contrastant, se observă o creștere a emisiilor în Spania în anul 2021, față de anul 2007, cu 32%, urmată de Portugalia (12%) și Irlanda cu 8%. De asemenea, ansamblul (redat în figura 3.3.) nivelului emisiilor medii cumulate de N₂O în intervalul 2007-2021 denotă, totodată, o variabilitate considerabilă; Germania a raportat o medie de 1,96 kilotone, urmată de Spania 2,01 kilotone, iar Polonia 1,02 kilotone, indicând cele mai ridicate

niveluri de emisii din acest sector. În acest context, analiza datelor reflectate grafic pentru România a evidențiat o valoare de 0,42 kilotone, plasându-se într-o poziție intermediară în cadrul spectrului emisiilor de N₂O.

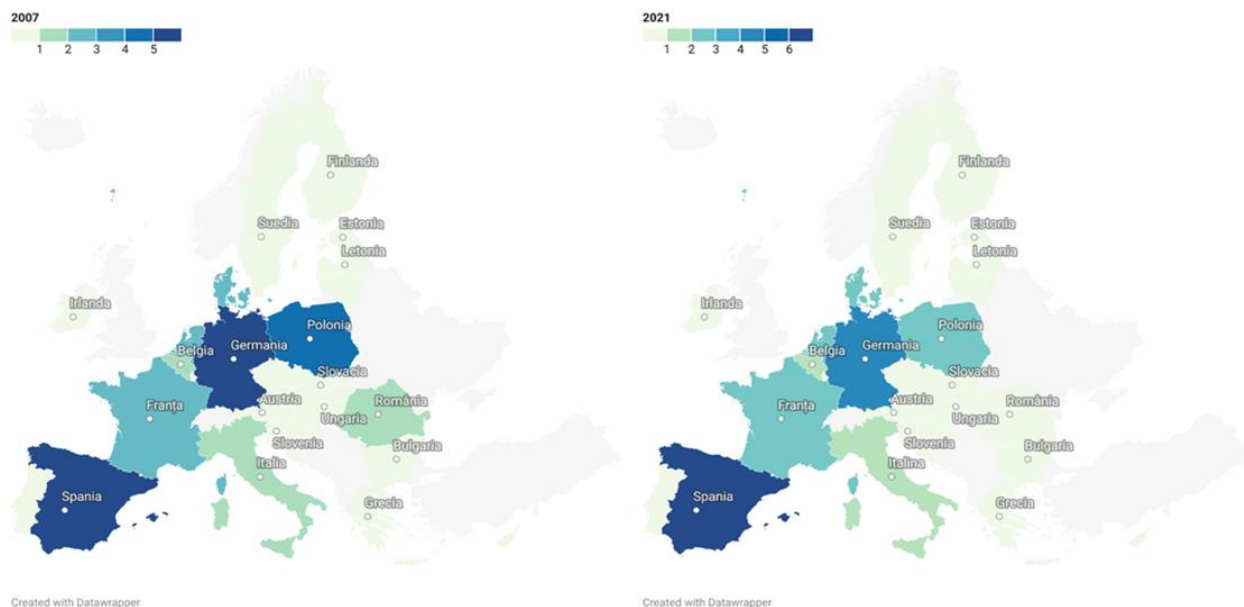

Figura 3.4. Harta evoluției emisiilor de Oxid de Azot (N₂O) provenite de la suinele destinate pieței, înregistrate în UE în perioada 2007-2021 (Kilotone (kt))

Sursa: Prelucrarea autorului pe baza datelor disponibile pe platforma Organizația pentru Alimentație și Agricultură a Națiunilor Unite (FAO), 2024 (<https://www.fao.org/faostat/en/#data/GA>)

Analiza datelor privind emisiile medii de N₂O provenite de la suinele destinate pieței în statele membre ale UE dezvăluie o varietate în emisiile raportate. Valorile oscilează între un maxim de 5,48 kilotone în Spania și un minim de 0,01 kilotone în Malta, cu o valoare medie pentru Uniunea Europeană de aproximativ 1,11 kilotone (figura 3.4.). Germania (5,33 kilotone) și Franța (2,71 kilotone) urmează îndeaproape Spania ca emisiuni absolute. La capătul opus al spectrului, avem state precum Malta, Luxemburg și Estonia, cu emisii sub 0,1 kilotone, ceea ce ar putea reflecta o combinație de industrie zootehnică de dimensiuni mai mici și, potențial, practici agricole mai eficiente din punct de vedere ecologic. România, cu o valoare de 1,20 kilotone, se situează puțin peste media UE, semnalând că, deși nu se numără printre cei mai mari emițători, există loc pentru îmbunătățiri în ceea ce privește gestionarea emisiilor de N₂O în sectorul suin pentru piață. În contextul acestor cifre, este imperativ să luăm în considerare impactul pe care N₂O îl are asupra încălzirii globale, dar și potențialele sale contribuții la eutrofizarea apelor, cu implicații pentru biodiversitate și sănătatea umană. De asemenea, examinarea detaliată a procentajelor reprezentând emisiile de N₂O din sectorul suinelor al diferitelor state membre UE relevă o evoluție predominant descendentă în acest domeniu, cu anumite excepții notabile.

O analiză atentă evidențiază reduceri considerabile în mai multe țări, exemplificate de Slovacia, Slovenia și Lituania, cu scăderi de 59%, 62% și respectiv 49% a nivelului emisiilor de

N₂O înregistrate în anul 2021 față de anul 2007. În acest context, România se remarcă printr-o scădere considerabilă a emisiilor de N₂O, cu un procent de 47%, clasându-se astfel în rândul țărilor cu cele mai mari scăderi. Contrastând cu această tendință, state precum Irlanda, Portugalia și, mai accentuat, Spania prezintă creșteri ale emisiilor, cu valorile de 8%, 12% și respectiv 32%.

Examinarea temporală a emisiilor de metan (CH₄) și Oxid de Azot (N₂O) provenite de la suinele destinate atât reproducerii, cât și consumului în România, cuprinzând perioada 2007-2021, a evidențiat o reducere semnificativă, atribuită în mare parte implementării riguroase a politicilor de mediu și a strategiilor sustenabile. Analiza comparativă a emisiilor de metan pentru suinele crescute pentru piață și cele destinate reproducerii arată diferențe semnificative între cele două categorii. Pentru suinele crescute pentru piață, se observă creșteri impresionante în emisiile de metan, cu Spania înregistrând cea mai mare creștere absolută de 184,78 kilotone, ceea ce reprezintă și o creștere procentuală de aproximativ 516%. Aceasta este urmată de Germania, cu o creștere absolută de 153,19 kilotone și un procent de aproximativ 543%. România prezintă o creștere absolută de 17,83 kilotone pentru suinele crescute pentru piață, comparativ cu cele pentru reproducție, cu o creștere procentuală de aproximativ 637%. Acest lucru indică o diferență semnificativă în emisiile de metan dintre cele două sectoare, sugerând că activitățile legate de creșterea suinelor pentru piață au un impact mai mare asupra emisiilor de metan comparativ cu cele destinate reproducerii.

Diferențele în emisiile medii de metan înregistrate de statele membre ale Uniunii Europene pot fi parțial atribuite variațiilor în mărimea efectivelor de suine. În consecință, Spania și Germania, cu emisiile cele mai ridicate, ar putea reflecta efective zootehnice considerabile, în timp ce în Slovenia, Slovacia și Lituania, unde emisiile sunt mai reduse, aceasta poate indica fie efective mai mici, fie implementarea unor practici de creștere ecologic eficiente. În ansamblu, observațiile indică o diminuare medie a emisiilor de metan de 46,89%, un fapt care se corelează cu adoptarea unor reglementări europene înăsprite și cu alinierea la standardele de mediu, evidențiate în mod distinct în anii 2013 și 2021. Această ultimă etapă a fost marcată de o reducere de 30,85% în emisiile de metan, concomitent cu inițiativele europene pentru biodiversitate și sol, în contextul Pactului Ecologic European și a obiectivelor dezvoltării durabile din cadrul Agendei 2030 (United Nations, 2015).

3.2. Evoluția emisiilor afectează calitatea aerului, solului și apei la nivelul României

În cadrul paradigmatelor contemporane ale dezvoltării agricole intensive, sectorul creșterii suinelor în România se distinge printr-o expansiune notabilă, marcându-și astfel o contribuție importantă la dinamica economică și la satisfacerea nevoilor pieței de consum interne și externe cu produse porcine. Această creștere, deși benefică din perspectiva economică, ridică întrebări imperioase cu privire la sustenabilitatea ecologică a practicilor implicate. Problematizarea impactului acestui sector asupra mediului înconjurător, în special asupra calității aerului, solului și

apei, devine astfel o necesitate stringentă, evidențiată de preocupările în creștere ale societății față de imperativul protecției mediului și al promovării unei agriculturi responsabile (Comisia Europeană, 2021). Astfel, se impune o investigație riguroasă a repercusiunilor activităților zootehnice asupra calității mediului înconjurător, în special asupra aerului, solului și resurselor hidrice. În această direcție, prezentul studiu își propune să execute o analiză exhaustivă a impactului practicilor curente din sectorul creșterii suinelor asupra mediului.

În cadrul evaluării amănunțite a impactului practicilor sectorului zootehnic de creștere a suinelor asupra mediului în România, s-a acordat o atenție deosebită analizei unui set de indicatori esențiali în cartografierea amprente ecologice a sectorului. Acești indicatori includ: Totalul emisiilor de metan (CH_4), Totalul emisiilor de oxid de azot (N_2O), Emisii de N_2O provenite de la bălegarul aplicat pe sol și Cantitățile gunoiului de grajd provenit din sectorul de creștere al suinelor. Acești indicatori evidențiază, de asemenea, provocările specifice legate de gestionarea nutrienților în agricultura intensivă, punând în lumină nevoia imperativă de a adopta practici sustenabile de gestionare a deșeurilor animale pentru a limita poluarea solului și a apei cu nitrați și fosfați.

Analiza Totalului emisiilor de CH_4 și N_2O este crucială, având în vedere că aceste gaze cu efect de seră joacă un rol semnificativ în cadrul fenomenului care determină schimbările climatice, afectând în mod indirect calitatea mediului înconjurător și sustenabilitatea ecosistemelor.

În ceea ce privește gestionarea gunoiului de grajd, evaluarea a inclus analiza dejecțiilor de grajd tratat și a conținutului de azot, având în vedere că gestionarea ineficientă a acestora poate duce la acumularea de substanțe nocive în sol și la eutrofizarea apelor de suprafață. Astfel, monitorizarea și optimizarea conținutului de azot în gunoiul de grajd tratat este esențială pentru reducerea impactului negativ asupra calității solului și apei. De asemenea, emisiile de N_2O provenite de la bălegarul aplicat pe sol evidențiază o problemă specifică legată de gestionarea nutrienților în agricultura intensivă. Prin aplicarea bălegarului ca îngrășământ, ca o practică neatestată, sectorul contribuie fundamental la poluarea solului și a apei subterane cu nitrați, afectând calitatea apei potabile și biodiversitatea în ecosistemele acvatice. Prin urmare, adoptând o perspectivă multidisciplinară cu ajutorul analizei acestor indicatori, prezentul studiu își propune să contribuie la definirea unor direcții de acțiune care să asigure atât dezvoltarea sustenabilă a sectorului zootehnic de creștere a suinelor, cât și protecția eficientă a mediului înconjurător.

Notând evoluția emisiilor de metan (CH_4) și oxid de azot (N_2O) în sectorul zootehnic de creștere a suinelor în România, pentru intervalul temporal 2007-2021 se constată o dinamică particulară. Analiza detaliată a datelor din această perioadă relevă că, în medie, emisiile de metan au prezentat valori de aproximativ 2,8 kilotone pentru segmentul suinelor crescute în scop reproductiv și de 20,63 kilotone pentru suinele destinate pieței. Este semnificativ de menționat că, comparativ cu anul de referință al studiului, ambele categorii de emisii au înregistrat o reducere semnificativă, cu 46,89%.

Anul 2013 marchează un moment de cotitură, evidențiind o scădere de 23,19% comparativ cu anul 2007, ceea ce coincide cu finalizarea primei perioade de programare postaderare a României la Uniunea Europeană. Această perioadă a impus adoptarea unor standarde mai

riguroase în ceea ce privește practicile de management în sectorul zootehnic, reflectând angajamentul României de a se alinia la directivele și reglementările europene. Ulterior, în anul 2021, la încheierea celei de-a doua perioade de programare, care a inclus finalizarea unor documente strategice europene și globale semnificative, cum ar fi Pactul Ecologic European, Strategia pentru Sănătatea Solului, Strategia pentru Biodiversitate, și adoptarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă (European Commission, 2010, 2015, 2019, 2020), se observă o diminuare suplimentară de 30,85% a emisiilor pentru indicatorii analizați de la 2,88 kilotone (kt) înregistrate în anul 2013, pentru componenta de creștere a suinelor destinate reproducției la 1,99 kilotone de metan înregistrate în anul 2021, respectiv 21,20 kilotone înregistrate în anul 2013 la 14,66 kt de metan înregistrate în anul 2021 (figura 3.5.). Această tendință descendentă înregistrată pentru emisiile sectorului zootehnic poate fi atribuită, în mare măsură, implementării politicilor și strategiilor menționate, care au stimulat adoptarea unor practici agricole mai sustenabile și au promovat o gestionare mai responsabilă a resurselor naturale. Mai mult, Planurile Naționale Strategice și Programele Operaționale specifice României au jucat un rol crucial în canalizarea investițiilor și a resurselor spre proiecte ce vizează reducerea impactului sectorului agricol asupra mediului, inclusiv prin promovarea tehnologiilor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră.

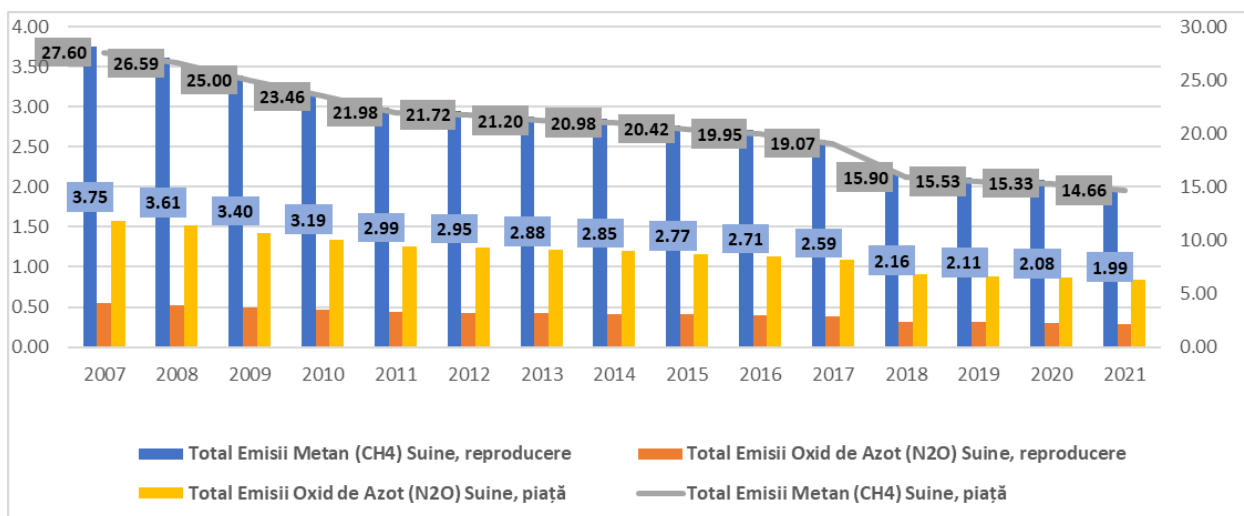

Figura 3.5. Dinamica emisiilor de metan și oxid de azot înregistrate în România, provenite de la suinele destinate reproducției și cele destinate pieței, în perioada 2007-2021 (Kilotone (kt))

Sursa: Prelucrarea autorului pe baza datelor disponibile pe platforma Organizația pentru Alimentație și Agricultură a Națiunilor Unite (FAO), 2024 (<https://www.fao.org/faostat/en/#data/GA>)

Evidențele din investigația prezentă accentuează contribuția benefică și substanțială a implementării unei suite de politici și strategii orientate spre prioritizarea sinergiei dintre sectorul agricol și conservarea mediului. Această orientare strategică a fost direcționată către conservarea resurselor naturale și consolidarea principiilor dezvoltării durabile, reflectând o recunoaștere crescută a importanței echilibrului ecologic și a sustenabilității pe termen lung. Totuși, este imperativ de subliniat că emisiile de gaze cu efect de seră constituie o forță motrice primordială în

dinamica schimbărilor climatice, fenomen care impune reevaluări și ajustări continue ale abordărilor sectoriale, în special în ceea ce privește domeniul zootehnic. Consecințele pe termen lung ale acestor emisii impun o necesitate acută pentru sectorul agricol, și în mod particular pentru cel zootehnic, de a adopta o abordare multidisciplinară, care să integreze și să adreseze complexitatea problemelor asociate cu managementul solului și calitatea apei, având în vedere impactul lor extensiv asupra ecosistemului în ansamblu. Această perspectivă multidisciplinară necesită o colaborare strânsă între diverse domenii de expertiză, inclusiv ecologie, agronomie, hidrologie și științele climatice, pentru a concepe și implementa practici agricole inovatoare și sustenabile, care să reducă emisiile de gaze cu efect de seră și să protejeze resursele naturale.

În acest context, este esențial ca politici și strategii în domeniul agricol să fie fundamentate pe o înțelegere aprofundată a interconexiunilor dintre practicile de creștere a animalelor, managementul solului, calitatea apei și sănătatea ecosistemelor. Acest lucru presupune nu doar adoptarea unor tehnologii curate și eficiente din punct de vedere energetic, dar și promovarea unei gestionări prudente a deșeurilor zootehnice, optimizarea ciclurilor nutrienților și îmbunătățirea practicilor de conservare a solului și apei. Prin urmare, adoptarea unei abordări integrate și multidisciplinare în sectorul agricol și zootehnic, care să reconcilieze necesitățile de producție cu imperativul protecției mediului, devine un pilon central în traseul către realizarea dezvoltării durabile. Aceasta implică nu numai o transformare a practicilor agricole, dar și o reconfigurare a cadrului politic și strategic, care să faciliteze tranziția către un model de agricultură care respectă și susține integritatea și reziliența ecosistemelor. Astfel, se conturează o viziune pragmatică și profundă asupra modului în care sectorul agricol poate contribui la mitigarea schimbărilor climatice, promovând în același timp securitatea alimentară și protecția resurselor naturale pentru generațiile viitoare.

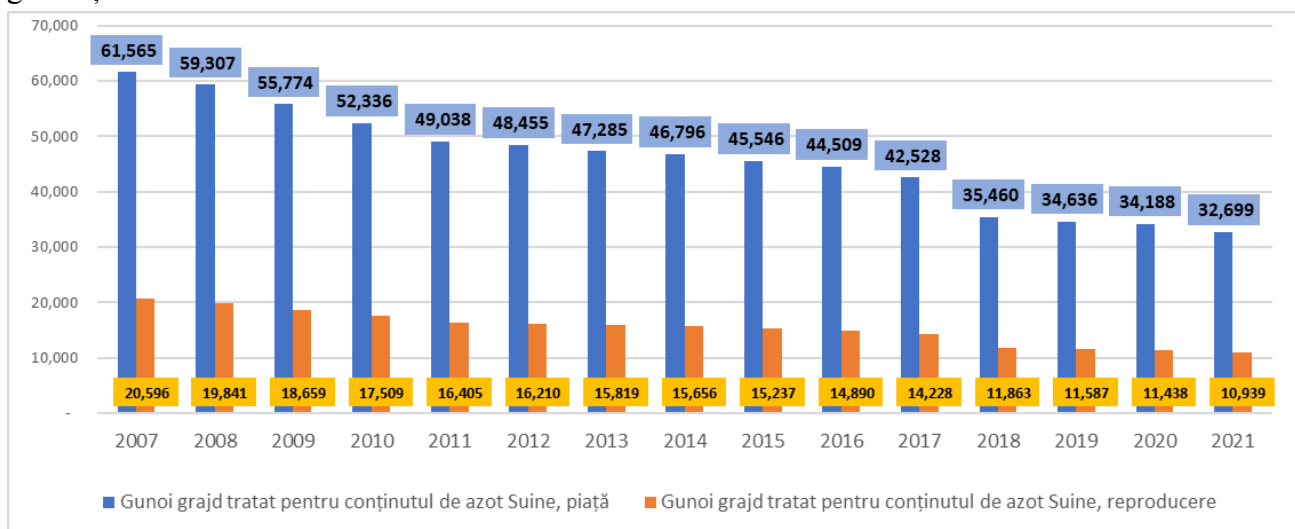

Figura 3.6. Evoluția cantităților înregistrate în procesul de management al gunoiului de grajd, tratat pentru conținutul de azot înregistrate în România provenite de la suinele destinate reproducției și cele destinate pieței, în perioada 2007-2021 (Tone (t)).

Sursa: Prelucrarea autorului pe baza datelor disponibile pe platforma Organizația pentru Alimentație și Agricultură a Națiunilor Unite (FAO), 2024 (<https://www.fao.org/faostat/en/#data/GA>)

Analiza evoluției emisiilor de azot din sectorul zootehnic de creștere a suinelor în România, în intervalul 2007-2021, evidențiază cu claritate impactul benefic al sinergiei dintre inovație, reglementări de mediu și practici agricole sustenabile. Scăderea emisiilor de azot a fost de 46,89% de la 61.565 tone pentru categoria de creștere a suinelor destinate pieței în anul 2007, la 32.699 tone înregistrate în anul 2021; respectiv, 20.596 tone înregistrate pentru categoria de suine destinate pentru reproducție (figura 3.6.). Un exemplu în sprijinul interesului multidisciplinar de aplicabilitate a soluțiilor tehnologice în sectorul agricol, poate fi dat în cazul companiilor care au adoptat sisteme de compostare și digestie anaerobă, transformând deșeurile zootehnice în surse valoroase de energie regenerabilă și în îngrășăminte ecologice. Aceste inițiative nu doar că au contribuit la reducerea emisiilor de azot, dar au și generat modele replicabile de economie circulară în sectorul agricol. Pe lângă progresul tehnologic, politicile naționale și directivele Uniunii Europene au jucat un rol crucial în acest parcurs. Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014-2020, de exemplu, a oferit fermierilor acces la finanțare prin măsurile de agromediu și climă pentru adoptarea de practici agricole ecologice și pentru modernizarea infrastructurii de gestionare a deșeurilor. Implicațiile reducerii emisiilor de azot depășesc beneficiile aduse sectorului agricol, având un impact semnificativ asupra gestionării resurselor de apă și a impactului acestora asupra sănătății publice. Inițiativele de reabilitare a bazinelor hidrografice afectate de poluarea difuză, precum proiectele derulate în regiunea Dobrogea, au demonstrat cum practicile agricole sustenabile au capacitatea de a contribui în mod direct la îmbunătățirea calității apei și la protejarea ecosistemelor acvatice.

Evoluția emisiilor de metan (CH_4) rezultate în procesul de gestionare a gunoiului de grajd provenit de la suine destinate reproducției și cele destinate pieței în perioada 2007-2021 (figura 3.7.), se constată o dinamică descendentă. Analiza detaliată a datelor relevă că, în medie, pe durata perioadei analizate, emisiile de metan au prezentat valori de aproximativ 2,03 kilotone pentru segmentul suinelor crescute în scop reproductiv și de 13,63 kilotone pentru suinele destinate pieței. Comparativ cu anul de referință (2007), ambele categorii de emisii au înregistrat o reducere semnificativă, cu 47%. În anul 2013 se evidențiază o scădere de 24% comparativ cu 2007, ceea ce coincide cu finalizarea primei perioade de programare post-aderarea României la Uniunea Europeană. În această perioadă, se reflectă alinierea la directivele și reglementările europene coroborat cu adoptarea unor standarde mai riguroase în ceea ce privește practicile de management în sectorul zootehnic. În cea de-a doua perioadă de programare 2014-2021, pe fondul elaborării documentelor strategice anterior menționate, se remarcă reducerea emisiilor de CH_4 de la 13,98 kilotone (kt) în anul 2014 la 9,77 kilotone (kt) în anul 2021 pentru componenta de creștere a suinelor pentru piață. În cazul componentei de creștere a suinelor destinate reproducției, valorile indicatorului au înregistrat valori cuprinse între 2,07 kilotone (kt) în anul 2014 și 1,44 kilotone (kt) în anul 2021, reprezentând o scădere de aproximativ 31%.

Un prim argument în ceea ce privește trendul descendent al emisiilor de CH_4 în procesul de gestionare a gunoiului de grajd provenit de la suine ar fi utilizarea unor tehnologii mai avansate pentru gestionarea gunoiului de grajd provenit de la suine, dar și scăderii efectivelor acestora. În

ultimii ani, fermierii din România ar fi putut adopta metode mai eficiente de gestionare a deșeurilor de la suine, cum ar fi sistemele de captare a biogazului sau sistemele de compostare, care pot reduce emisiile de metan asociate cu deșeurile de grajd. Schimbările tehnologice pot constitui un factor care a condus la o scăderea emisiilor de metan de-a lungul perioadei menționate.

De asemenea, în ultima perioadă a crescut gradul de conștientizare a impactului asupra mediului în rândul fermierilor. Așadar, fermierii sunt încurajați să adopte practici mai durabile din punct de vedere ecologic, pentru a reduce emisiile de metan din gestionarea deșeurilor provenite de la suine. În plus, și reglementările mai stricte privind emisiile de gaze cu efect de seră au contribuit la această reducere.

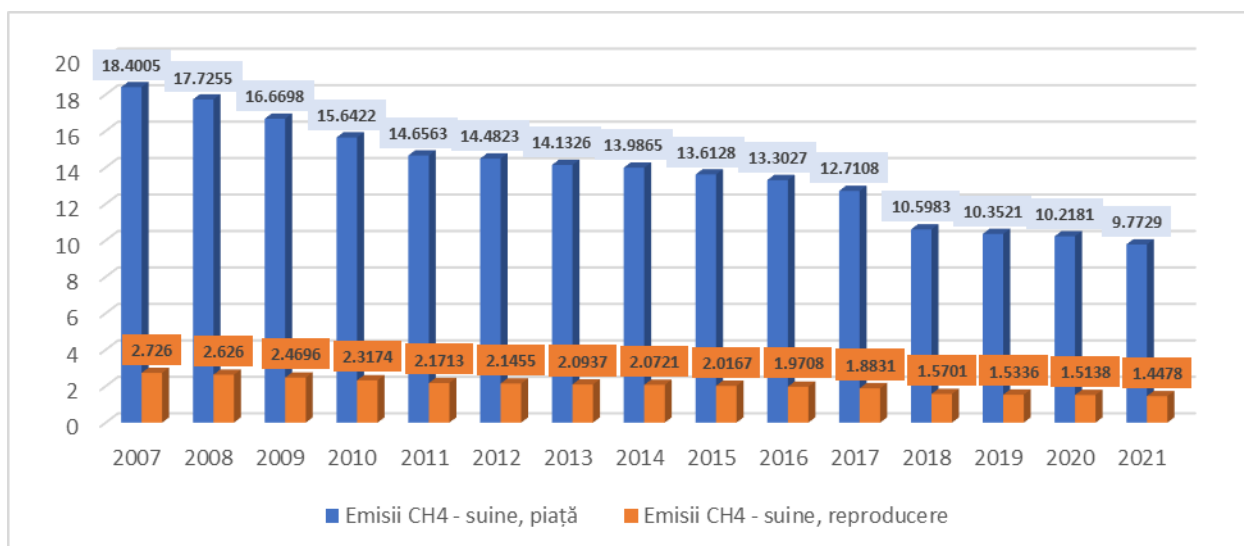

Figura 3.7. Dinamica emisiilor de CH₄ înregistrate în România în procesul de gestionare a gunoiului de grajd, provenit de la suinele destinate reproducției și cele destinate pieței, în perioada 2007-2021 (Kilotone (kt)).

Sursa: Prelucrarea autorului pe baza datelor disponibile pe platforma Organizația pentru Alimentație și Agricultură a Națiunilor Unite (FAO), 2024 (<https://www.fao.org/faostat/en/#data/GLE>)

Analiza evoluției emisiilor de oxid de azot rezultate din procesul de gestionare a gunoiului de grajd provenit de la suine destinate reproducției și cele destinate pieței în perioada 2007-2021 reliefează sinergia dintre inovație, reglementările de mediu și practicile agricole sustenabile. Astfel, în perioada 2007-2021, se observă o tendință descendentă a emisiilor de oxid de azot privind managementul gunoiului de grajd în cazul suinelor din România (figura 3.8.). Scăderea este de 47% de la 0,6396 kt, în anul 2007, la 0,3397 kt în anul 2021 pentru categoria de creștere a suinelor destinate pieței, respectiv de la 0,214 kt, în anul 2007, la 0,1137 kt în anul 2021 pentru categoria de suine destinate pentru reproducției. Evoluția favorabilă poate fi atribuită implementării unor tehnologii noi și mai eficiente în gestionarea dejecțiilor animalelor. Reglementările de mediu au contribuit și ele la reducerea emisiilor. Introducerea și aplicarea unor reglementări mai stricte privind emisiile de azot au determinat fermierii să adopte practici mai responsabile. Obligațiile impuse de legislație au încurajat implementarea de tehnici de gestionare a gunoiului de grajd aplicat asupra solului mai prietenoase cu mediul.

Așadar, prin conlucrarea acestor trei elemente – inovația tehnologică, reglementările de mediu și practicile agricole/zootehnice sustenabile – s-a putut realiza o scădere semnificativă a emisiilor de oxid de azot în România în perioada analizată, dovedind că abordarea integrată și colaborarea între diferite sectoare pot avea un impact semnificativ în protejarea mediului.

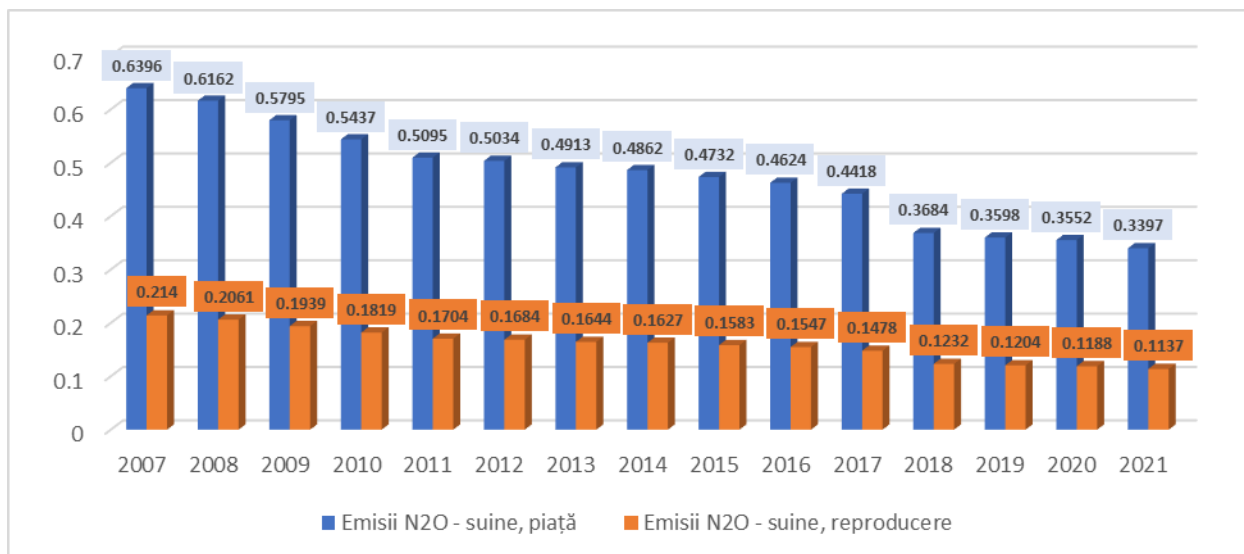

Figura 3.8. Dinamica emisiilor de N₂O înregistrate în România, în procesul de gestionare a gunoiului de grajd, provenit de la suinele destinate reproducerii și cele destinate pieței, în perioada 2007-2021 (Kilotone (kt)).

Sursa: Prelucrarea autorului pe baza datelor disponibile pe platforma Organizația pentru Alimentație și Agricultură a Națiunilor Unite (FAO), 2024 (<https://www.fao.org/faostat/en/#data/GLE>)

În ceea ce privește analiza evoluției cantităților de oxid de azot rezultate din gunoiul de grajd aplicat pe sol provenit de la suine, în perioada de timp 2007-2021 în România se observă o scădere a valorilor. Astfel, azotul s-a redus de la 41673,2 tone, în anul 2007, la 22133,6 tone în anul 2021, reprezentând o scădere de aproximativ 47% în cazul gunoiului de grajd provenit de la suinele destinate pieței (figura 3.9.). Referitor la categoria suinelor destinate pentru reproducție, trendul este similar, înregistrând o scădere de la 14825,5 tone, în anul 2007, la 7874,2 tone în anul 2021. În ultimii ani, multe ferme de suine din România au adoptat tehnologii și practici agricole mai moderne și mai sustenabile. Acest lucru include gestionarea eficientă a gunoiului de grajd pentru a reduce impactul asupra mediului. Prin intermediul programelor de formare și a consultanței agricole, fermierii sunt încurajați să adopte practici mai sustenabile și să gestioneze eficient gunoiul de grajd. În cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală sau altor programe de finanțare a agriculturii, s-au acordat subvenții și sprijin financiar pentru investiții în tehnologii și echipamente care să contribuie la reducerea emisiilor de azot din gunoiul de grajd. Aceste fonduri au fost utilizate pentru achiziționarea de echipamente de compostare, biodigestoare sau alte tehnologii de gestionare a deșeurilor. Continuarea eforturilor pentru reducerea emisiilor de N₂O poate implica implementarea practicilor agricole durabile și eficiente, utilizarea tehnologiilor

mai avansate pentru gestionarea gunoiului de grajd și adoptarea unor politici și reglementări care să încurajeze practicile agricole mai ecologice.

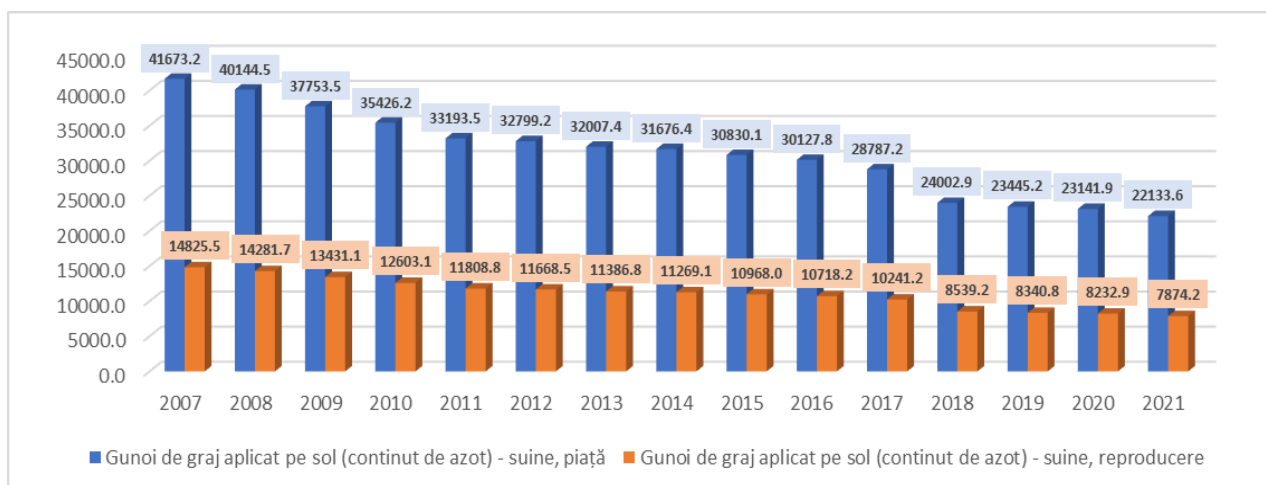

Figura 3.9. Conținutul de N₂O înregistrat în România, rezultat din gunoiului de grajd aplicat pe sol, provenit de la suinele destinate reproducției și cele destinate pieței, în perioada 2007-2021 (Tone (t)).

Sursa: Prelucrarea autorului pe baza datelor disponibile pe platforma Organizația pentru Alimentație și Agricultură a Națiunilor Unite (FAO), 2024 (<https://www.fao.org/faostat/en/#data/GLE>)

Datele din figura 3.10. arată o scădere graduală a emisiilor de azot produse din aplicarea gunoiului de grajd la sol provenit de la categoria suinelor în perioada 2007-2021 atât pentru categoria suinelor destinate reproducției, cât și celor destinate pieței. Astfel, se observă o tendință generală de scădere a emisiilor de azot în timp, cu câteva fluctuații minore pe parcursul acestor ani. Scăderea constantă a emisiilor de azot din anul 2007 până în anul 2021 indică o posibilă eficiență crescută în gestionarea și aplicarea gunoiului de grajd pe sol provenit de la suine. Cu toate acestea, este important de menționat că, deși emisiile continuă să scadă, valorile încă pot fi considerate semnificative, motiv pentru care continuarea eforturilor de reducere a acestora este esențială. Scăderea constantă a valorilor oferă indicii despre eficacitatea practicilor agricole și a factorilor care influențează emisiile.

În ceea ce privește intervalul de timp analizat în prezentul studiu, în cazul emisiilor de N₂O de gunoi de grajd aplicat pe sol (kt), provenit de la suine piață, se observă o tendință generală de scădere a acestora în decursul acestui interval de timp. Pe durata perioadei analizate, emisiile de N₂O au prezentat valori de la 0,9332 kt, în anul 2007, la 0,4956 kt în anul 2021. Valorile sunt în declin treptat, cu unele fluctuații minore. Această scădere a emisiilor atât la suinele de piață, cât și de reproducere ar putea fi rezultatul unor îmbunătățiri în practicile de management ale gunoiului de grajd, scăderii efectivelor de suine în această perioadă sau poate fi influențată de alți factori de mediu, cum ar fi schimbările în condițiile climatice sau îmbunătățirile tehnologice, reducerea utilizării îngrășămintelor.

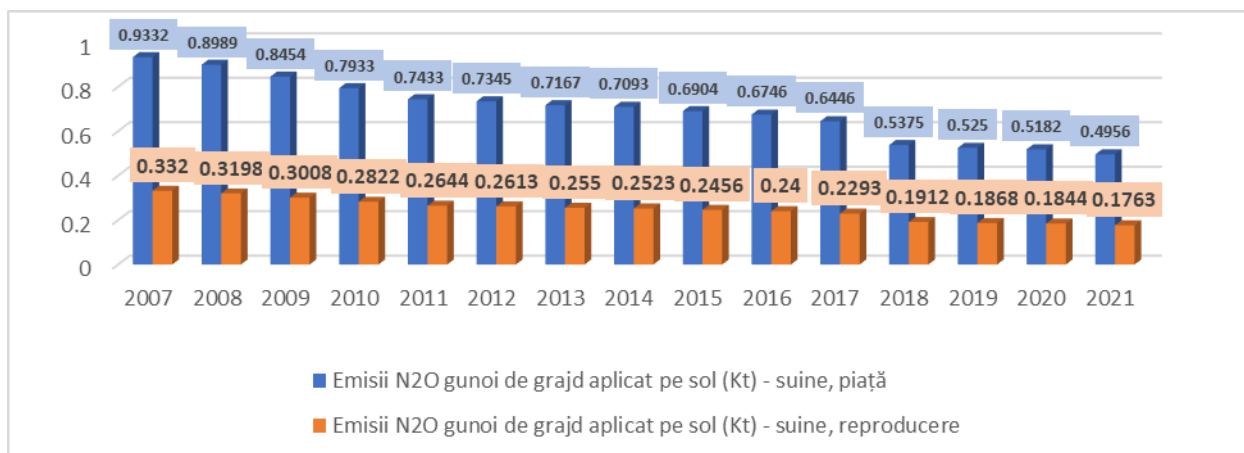

Figura 3.10. Dinamica emisiilor de N₂O înregistrate în România, provenite de la aplicarea gunoiului de grajd de la suinele destinate reproducției și cele destinate pieței, în perioada 2007-2021 (Kilotone (kt)).

Sursa: Prelucrarea autorului pe baza datelor disponibile pe platforma Organizația pentru Alimentație și Agricultură a Națiunilor Unite (FAO), 2024 (<https://www.fao.org/faostat/en/#data/GLE>)

Analiza datelor privind efectivele de porcine și emisiile de metan (CH₄) și oxid de azot (N₂O) din România în intervalul 2007-2021 reflectă interacțiunea complexă dintre practicile agricole și imperativul ecologic, în contextul ciclurilor de finanțare europene. În această perioadă, s-a înregistrat o scădere considerabilă atât a numărului de porcine, cât și a emisiilor de gaze cu efect de seră, indicând o posibilă corelație între reducerea activității agricole intensive și politici orientate spre sustenabilitate.

În anul 2013, care a coincis cu încheierea primei perioade de programare a fondurilor europene (2007-2013), România a beneficiat de acces la programele operaționale finanțate de Uniunea Europeană. Această concomitență temporală sugerează o potențială asociere între implementarea practicilor de agricultură sustenabilă, susținută prin fonduri structurale, și scăderile înregistrate în emisiile de CH₄ și N₂O. În particular, s-a observat o diminuare cu 23,19% a efectivelor de porcine și cu 31,19%, respectiv 30,85% în cazul emisiilor de CH₄ și N₂O între anii 2007 și 2013. Acest fapt poate fi interpretat ca un rezultat al angajamentului României pentru conformarea la standardele europene în materie de mediu și implementarea tehnologiilor de reducere a emisiilor.

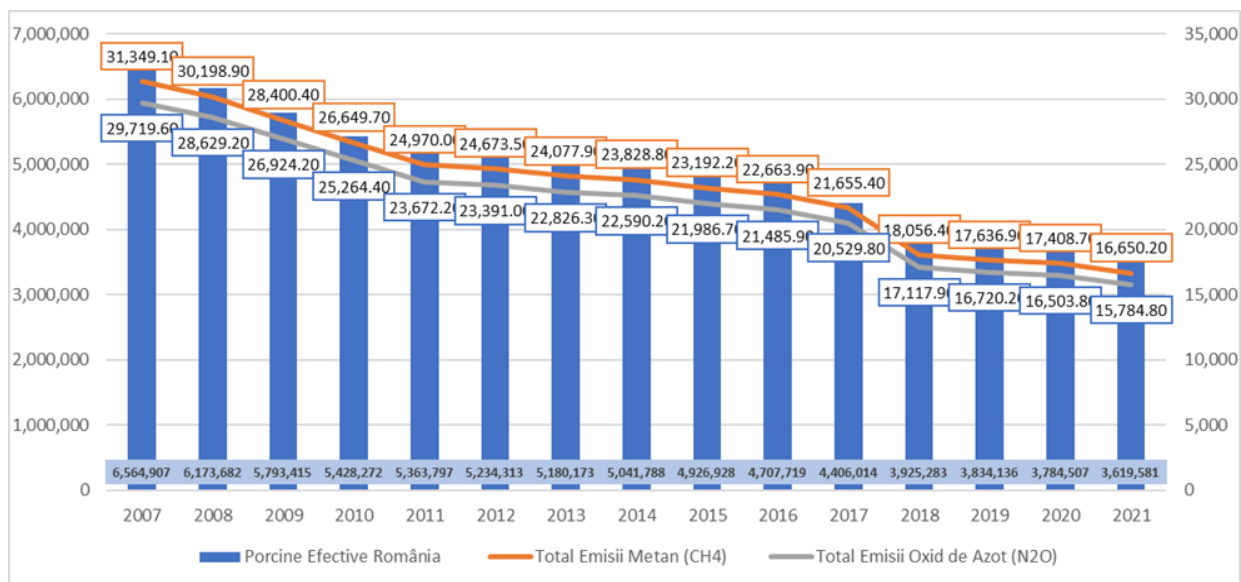

Figura 3.11. Dinamica emisiilor de N₂O și CH₄ înregistrate în România, raportate la suinele destinate reproducției și cele destinate pieței, în perioada 2007-2021 (Milioane/Tone (t))

Sursa: Prelucrarea autorului pe baza datelor disponibile pe platforma Organizația pentru Alimentație și Agricultură a Națiunilor Unite (FAO), 2024 (<https://www.fao.org/faostat/en/#data/GLE>) și Institutul Național de Statistică, 2024 (<http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/>)

Anul 2020 marchează sfârșitul celei de-a doua perioade de programare europeană (2014-2020), extinsă excepțional până în 2021, din cauza circumstanțelor pandemice globale. În această etapă, România a continuat să beneficieze de asistența financiară europeană pentru modernizarea infrastructurii agricole și implementarea practicilor ecologice în sectorul zootehnic. Scăderea efectivelor de porcine cu aproximativ 30,5% și a emisiilor de CH₄ și N₂O cu aproape 30% între anii 2013 și 2021 poate fi în parte atribuită tranziției încurajate de politica de coeziune europeană către o agricultură mai puțin intensivă și mai prietenoasă cu mediul. Este de remarcat că evoluțiile din sectorul agrozootehnic și impactul acestuia asupra mediului trebuie analizate într-o manieră integrată, luând în considerare atât influențele politice și economice, cât și cele sociale și ecologice. Analiza longitudinală a efectelor implementării politicilor europene asupra sectorului agricol din România, în intervalul cuprins între anii 2007 și 2021, evidențiază o serie de transformări structurale semnificative, impulsionate de alinierea la standardele Uniunii Europene și de ciclicitatea finanțărilor comunitare.

În urma aderării României la Uniunea Europeană, prima perioadă de programare (2007-2013) a marcat inițierea unui proces de modernizare accelerată, sub auspiciile Politicii Agricole Comune (PAC). Investițiile strategice în tehnologie și infrastructură, susținute de fondurile structurale, au avut drept scop îmbunătățirea eficienței sectoriale și minimizarea impactului ecologic al activităților agricole. În această etapă se remarcă o scădere progresivă a efectivelor de porcine și a emisiilor de metan și oxid de azot, care pot fi interpretate ca fiind o reflectare a implementării cu succes a practicilor de producție sustenabile.

Perioada de programare 2014-2020, prelungită excepțional până în anul 2021 din cauza contextului pandemiei COVID-19, a subliniat importanța sustenabilității și a rezilienței agricole în fața schimbărilor climatice. Politicile europene au facilitat o continuare a inovațiilor în domeniul gestiunii resurselor naturale și au sprijinit diversificarea activităților agricole prin promovarea practicilor ecologice și prin asigurarea unei mai bune integrări a fermierilor în lanțurile de valoare. O atenție deosebită a fost acordată reducăiei emisiilor de gaze cu efect de seră, observându-se o tendință descendentă a acestora concomitent cu scăderea efectivelor de porcine, ceea ce sugerează o sinergie între adoptarea tehnologiilor verzi și eficientizarea producției agricole. Pe termen lung, Politica Agricolă Comună a contribuit la o transformare profundă a sectorului agricol românesc, îmbunătățind competitivitatea acestuia pe piața unică europeană și promovând practici agricole sustenabile. Scăderile demografice în zonele rurale și concentrarea activității în fermele de mari dimensiuni au pus în evidență nevoia unei abordări integrative, care să răspundă atât nevoilor economice, cât și celor ecologice și sociale. În perspectiva viitoarelor perioade de programare, direcțiile strategice optime pentru România ar trebui să includă eforturi în următoarele direcții:

- **Continuarea investițiilor în tehnologii prietenoase cu mediul**, pentru a promova o tranziție către o agricultură cu emisii reduse de carbon și adaptată schimbărilor climatice;
- **Încurajarea dezvoltării capitalului uman** prin programe de educație și formare profesională care să stimuleze inovația și antreprenoriatul în mediul rural;
- **Susținerea diversificării și rezilienței sectorului agricol**, încurajând practicile de cultură și metodele alternative care pot rezista la fluctuațiile pieței și impactul schimbărilor climatice;
- **Formularea de politici orientate către tineret**, pentru a facilita accesul tinerilor fermieri la terenuri și la resurse financiare;
- **Promovarea biodiversității și a practicilor agricole ecologice**, care contribuie la conservarea ecosistemelor și habitatelor naturale;
- **Accelerarea procesului de digitalizare și inovare în sectorul agricol**, pentru a îmbunătăți gestiunea resurselor și a lanțurilor de aprovizionare.

Astfel, în lumina experienței acumulate în urma celor două perioade de programare anterioare, România se poate orienta către o strategie agricolă care să balanseze cerințele de dezvoltare economică cu cele de protecție ecologică și coeziune socială, contribuind la construirea unei economii rurale dinamice și durabile.

3.3. Concluzii și recomandări

Declinul tendințelor evidențiază eficacitatea unei abordări proactive în promovarea agriculturii durabile și în integrarea gestionării resurselor naturale cu inovațiile tehnologice pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. În mod specific, Planurile Naționale Strategice și inițiativele operaționale din România au direcționat investiții semnificative spre optimizarea proceselor agricole și zootehnice, punând accent pe reducerea impactului sectorului agricol asupra mediului. Studiul comparativ al emisiilor de N_2O și CH_4 indică o corelație pozitivă între adoptarea principiilor economiei circulare și îmbunătățirea practicilor de management agricol, ceea ce a condus la transformarea deșeurilor zootehnice în resurse valoroase și a consolidat economia circulară, contribuind la reducerea emisiilor de azot. La nivel european, România se remarcă prin scăderea semnificativă a emisiilor de metan cu 47%, ocupând o poziție medie în ceea ce privește emisiile de N_2O , ceea ce reflectă succesul unei strategii integrate și multidisciplinare în sectorul zootehnic.

Analiza detaliată efectuată în cadrul acestui studiu a evidențiat interacțiunile complexe și impactul considerabil al sectorului zootehnic de creștere a suinelor asupra mediului în România. Este evidențiată o tendință generală de diminuare a emisiilor de metan și oxid de azot, indicatori principali ai poluării în acest sector. Această evoluție pozitivă este rezultatul adaptării la practici agricole inovatoare și la tehnologii avansate de gestionare a deșeurilor, reflectând un angajament crescut față de conformarea la normele de mediu impuse de Uniunea Europeană. Totodată, implementarea de politici ecologice robuste, precum Pactul Ecologic European și Strategia pentru Biodiversitate, subliniază rolul crucial al reglementărilor europene în orientarea sectorului zootehnic spre sustenabilitate.

Pe de altă parte, trebuie subliniată o problemă semnificativă legată de dependența României de importurile de carne de porc, în special din țări precum Spania, Germania, dar și din alte state membre UE, precum Danemarca și Țările de Jos, care sunt printre cei mai mari producători de carne de porc din Europa. Această dependență nu numai că afectează balanța comercială a țării, dar se traduce și printr-un transfer semnificativ al amprente de carbon, atribuite transportului interstat. Transportul internațional de carne implică emisii însemnate de dioxid de carbon și alte gaze cu efect de seră, contribuind astfel indirect la amprenta ecologică a României. Acest fenomen reflectă o externalizare a costurilor ecologice, unde impactul real al consumului național este parțial transferat către țările exportatoare.

Recomandări strategice

Pentru a asigura un progres continuu în minimizarea impactului ecologic al sectorului zootehnic, este imperativ ca România să accelereze adoptarea și implementarea tehnologiilor ecologice. Aceasta ar include investiții substanțiale în tehnologii care facilitează gestionarea

eficiență a deșeurilor și valorificarea bioenergiei. Sistemele de digestie anaerobă și tehnologiile avansate de compostare, implementate pe scară largă, pot transforma modul în care deșeurile sunt tratate, transformându-le din poluanți în resurse valoroase. Paralel cu inovațiile tehnologice, dezvoltarea și implementarea unor programe robuste de educație și formare profesională sunt esențiale pentru fermierii din România. Aceste programe ar trebui să se concentreze pe promovarea practicilor agricole sustenabile și pe gestionarea inovativă a deșeurilor. Prin educarea fermierilor despre beneficiile și metodele de implementare a practicilor ecologic responsabile, se poate accelera tranziția către un model agricol durabil.

În plus, reformularea politicilor agricole pentru a reflecta mai bine interdependența dintre practicile de creștere a animalelor, gestionarea resurselor solului, calitatea apei și sănătatea ecosistemelor este crucială. Sprijinirea inițiativelor care promovează biodiversitatea și care contribuie la reducerea emisiilor de poluanți ar putea fortifica sustenabilitatea pe termen lung a sectorului agricol. Un alt aspect-cheie este promovarea autosuficienței și reducerea dependenței de importuri, care este vitală nu doar pentru economia națională, dar și pentru diminuarea amprentei de carbon asociate cu transportul internațional. Încurajarea producției locale prin oferirea de stimulente pentru fermierii care adoptă practici ecologice poate reduce semnificativ dependența importurilor pentru acest tip de produse. Aceasta ar putea include subvenții pentru modernizarea infrastructurii agricole și adaptarea la tehnologiile ecologice, facilitând astfel o tranziție către un sector zootehnic mai puțin dependent de resurse externe și mai aliniat la obiectivele de sustenabilitate.

În contextul actual, marcat de schimbări climatice accelerate și de necesitatea urgentă de a adopta practici sustenabile, România, împreună cu celelalte state membre ale Uniunii Europene, este chemată să reevalueze și să optimizeze continuu strategiile agricole în concordanță cu imperativul protecției mediului. Această abordare integrată și multidisciplinară este vitală pentru a asigura coerența între necesitățile de producție și conservarea resurselor naturale, contribuind astfel la eforturile globale de atenuare a schimbărilor climatice și promovarea unui viitor durabil pentru toate comunitățile.

Capitolul 4

Impactul bugetar al creșterii suinelor asupra economiei României

4.1. Viziunea globală asupra industriei suinelor

Industria suinelor joacă un rol esențial în economia globală, oferind o sursă esențială de proteină animală pentru miliarde de oameni. Acest sector este divers și complex, implicând nu doar creșterea și comercializarea animalelor, ci și procesarea cărnii de porc și a produselor derivate. Totodată, industria suinelor are un impact semnificativ asupra agriculturii, comerțului internațional, securității alimentare și dezvoltării rurale.

Porcii sunt unul dintre cele mai frecvent domesticate animale din lume (Makara et al., 2019) și, conform surselor oficiale (United Nations Food and Agriculture Organization - FAO, 2023), carnea de porc este cea mai consumată carne la nivel mondial, reprezentând o parte importantă a dietei multor culturi. Este apreciată pentru versatilitatea sa culinară, valoarea nutritivă ridicată, și conținutul bogat în proteine de înaltă calitate, vitamine esențiale și minerale. Consumul de carne de porc variază semnificativ, în funcție de preferințele culturale, religioase și economice, fiind predominant în Asia, Europa și America (<https://www.foodindustry.com/articles/pork-is-the-most-consumed-meat-worldwide/>).

Industria suinelor contribuie semnificativ la economiile naționale prin producție, exporturi și crearea de locuri de muncă. China, Uniunea Europeană și Statele Unite sunt printre cei mai mari producători și consumatori de carne de porc. Comerțul internațional cu carne de porc și produsele derivate este esențial pentru echilibrarea ofertei și cererii la nivel global, cu fluxuri importante de export din America și Europa către Asia.

Potrivit Statista (2023), în anul 2023 existau aproximativ 778,64 milioane de porci în întreaga lume, China deținând cei mai mulți porci la 452,56 de milioane de capete. Uniunea Europeană (UE; 134,32 de milioane de capete) și Statele Unite ale Americii (74,4 milioane de capete) au ocupat locul doi și al treilea pe această listă (Statista, 2023).

În piața globală a cărnii de porc se reflectă o dinamică complexă, influențată de factori precum cererea de import, producția internă, costurile de intrare și problemele sanitare ale animalelor (FAO, 2023).

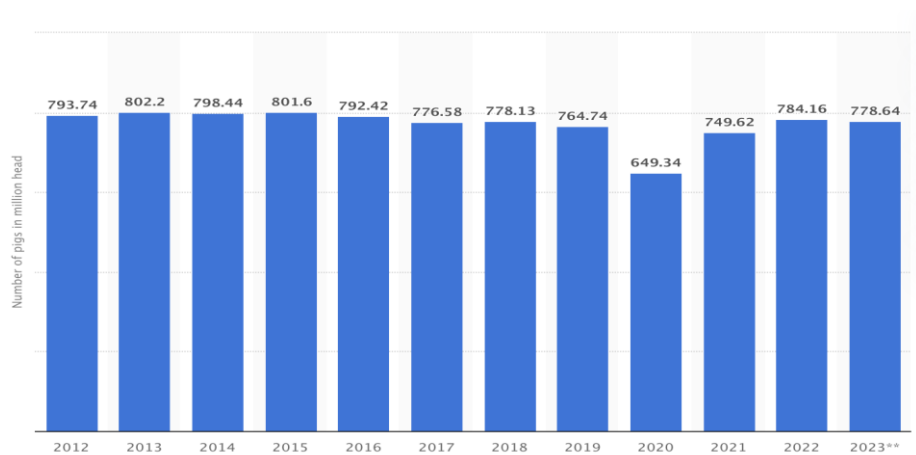

Figura 4.1. Evoluția numărului de porci la nivel mondial, 2012- 2023 (în milioane de capete)*

Sursa: Statista, 2023

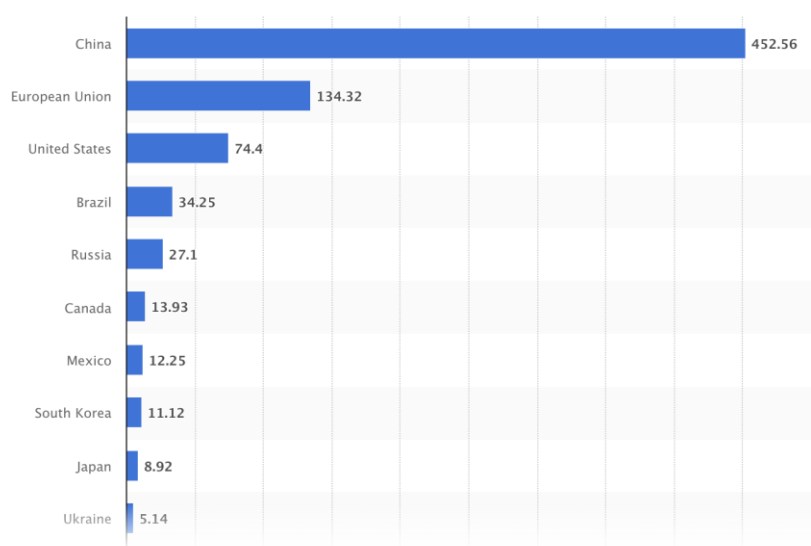

Figura 4.2. Numărul de porci la nivel mondial în 2023, după țara lider (în milioane de capete)

Sursa: Statista, 2023

În perioada 2012-2016, carnea de porc reprezenta tipul de carne cel mai larg consumat pe plan global. Odată cu apariția pestei porcine africane, consumul de carne la nivel mondial a scăzut. În anul 2021, consumul de carne pe cap de locuitor la nivel mondial a fost de 42,84 kg (32,42%) ocupând astfel locul doi după carnea de pasăre (39,58%), urmat de carnea de vită (22,01%), capre și oi (4,66%), și alte tipuri de carne (1,33%) (Ritchie et al., 2023). Consumul global de carne de porc, până în 2030, este estimat să ajungă la 127 milioane de tone (OECD-FAO, 2021). Deși se așteaptă o creștere ușoară a consumului de carne de porc pe cap de locuitor în perioada estimată, în majoritatea națiunilor dezvoltate acest consum va scădea.

Aceste date referitoare la consumul mondial de carne maschează însă variațiile existente între diferite națiuni. În China, de exemplu, preferința se îndreaptă spre carnea de porc, care reprezintă 62% din totalul consumului de carne al țării. Pe de altă parte, în Statele Unite, predilecția este pentru carnea de vită, reprezentând 44% din totalul consumului de carne. În India însă, există o preferință pentru pui, care alcătuiește 37% din consumul de carne (FAO, 2023).

Dinamica pieței globale a cărnii de porc este influențată de o serie de *factori economici, sociali, tehnologici și de mediu*, care modelează atât cererea, cât și oferta, din care se rețin (McGlone, 2013; Bai et al, 2019):

- preferințele consumatorilor, veniturile și nivelul de trai, preocupările consumatorilor pentru sănătate, securitate alimentară și bunăstarea animalelor (*ca modelatori ai cererii*);
- producția, comerțul internațional (bariere comerciale și acorduri comerciale), politicile guvernamentale și subvențiile pentru agricultură (*ca modelatori ai ofertei*).

Spre exemplu, pentru anul 2023, creșterea globală de 0,7% a producției de carne de porc a fost generată de creșterile înregistrate în China, Brazilia, Vietnam, și Statele Unite, care echilibrează scăderile semnificative din Uniunea Europeană și scăderile ceva mai reduse din Regatul Unit, Canada și Republica Coreea.

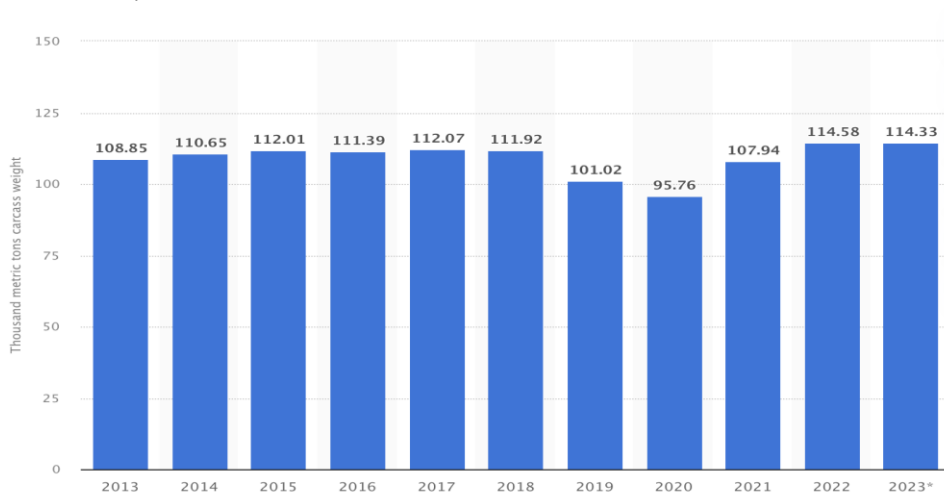

Figura 4.3. Producția de carne de porc la nivel mondial din 2013 până în 2023 (în milioane de tone metrice)

Sursa: Statista, 2023

În ce privește prețurile internaționale la carne de porc, conform datelor oficiale (FAO, 2023), acestea sunt în scădere. Tendința este influențată de cererea redusă din partea principalelor țări importatoare, precum China, care se confruntă cu o creștere a aprovizionării interne și prețuri mai scăzute la carnea de porc, în contextul unei producții interne în expansiune.

Astfel, China înregistrează o expansiune în materie de producție a cărnii de porc cu 3% (FAO, 2023), creștere susținută de vânzările crescute de porci, în special din partea fermierilor care se retrag din sector datorită marjelor de profit reduse, evidențiind o creștere a producției de carne de porc la 97 de milioane de tone.

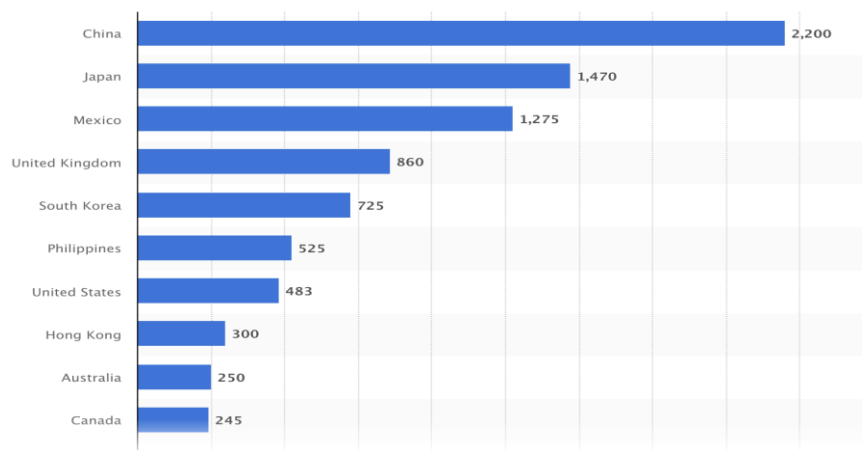

Figura 4.4. Importurile de carne de porc la nivel mondial în 2023, după țara lider (în 1.000 de tone metrice)
Sursa: Statista, 2023

În perspectivă, se așteaptă ca, până în anul 2030, carnea de porc să constituie 34% din consumul total de carne, iar China va juca un rol semnificativ în creșterea consumului de carne de porc, reprezentând 70% din creșterea globală (FAO, 2023). Având în vedere aceste dinamici, se preconizează că consumul mediu de carne pe cap de locuitor la nivel mondial va înregistra o creștere anuală de 0,3%, iar până în anul 2030, consumul per capita va ajunge la 35,4 kilograme, calculat în echivalentul greutateii la vânzare cu amănuntul (r.w.e) (FAO, 2023).

În concluzie, la nivel global, sectorul creșterii suinelor este o componentă importantă a agriculturii și a industriei alimentare, contribuind semnificativ la producția de alimente, ocuparea forței de muncă și veniturile din export. Este, de asemenea, un factor major în balanța comercială a multor țări. Fluxurile comerciale de carne de porc influențează prețurile la nivel mondial și pot avea un impact semnificativ asupra economiilor naționale, în special în țările care sunt mari producătoare sau consumatoare.

4.2. Abordarea europeană

Uniunea Europeană (UE) reprezintă una dintre cele mai importante regiuni în ceea ce privește producția și consumul de carne de porc, având o perspectivă complexă și bine reglementată asupra industriei suinelor. Abordarea UE se concentrează pe sustenabilitate, siguranța alimentară, bunăstarea animalelor și competitivitatea pe piața globală.

UE pune un accent deosebit pe reducerea impactului ecologic al agriculturii, inclusiv al industriei suinelor. Reglementările stricte privind emisiile, gestionarea deșeurilor și utilizarea terenurilor vizează minimizarea amprentei de carbon a sectorului și promovarea unor practici agricole sustenabile (Baylis et al., 2008; Müller et al., 2016; Domagała, 2021).

UE implementează standarde înalte de siguranță și calitate alimentară prin intermediul legislației sale. Sistemul de trasabilitate asigură că produsele din carne de porc sunt sigure, de

întâlnă calitate și pot fi urmărite înapoi la sursa lor. Aceasta include reglementări stricte privind utilizarea antibioticelor și a altor medicamente în creșterea animalelor (Webb, 2015; Kotsanopoulos & Arvanitoyannis, 2017).

Totodată, UE este lider în promovarea bunăstării animalelor, stabilind standarde care depășesc adesea cele din alte părți ale lumii. Acestea includ reglementări privind spațiul de cazare, nutriția, gestionarea sănătății și transportul animalelor, asigurând că suinele sunt crescute și îngrijite într-un mod etic (Schmid & Kilchsperger, 2010; Vogeler, 2019).

Uniunea Europeană este unul dintre cei mai mari exportatori de carne de porc la nivel mondial. Politicile și acordurile comerciale ale UE, cum ar fi cele de protecție a indicațiilor geografice, ajută la menținerea competitivității produselor europene pe piața internațională, promovând calitatea și particularitățile europene.

Potrivit datelor DG Agri (2023), Uniunea Europeană a exportat în anul 2022 un total de 5.203.921 tone de carne de porc și produse din porc, reprezentând o scădere de 15% față de anul 2021, când, suferind o scădere mai mică (-3%), exporturile UE au depășit pentru a doua oară 6 milioane de tone.

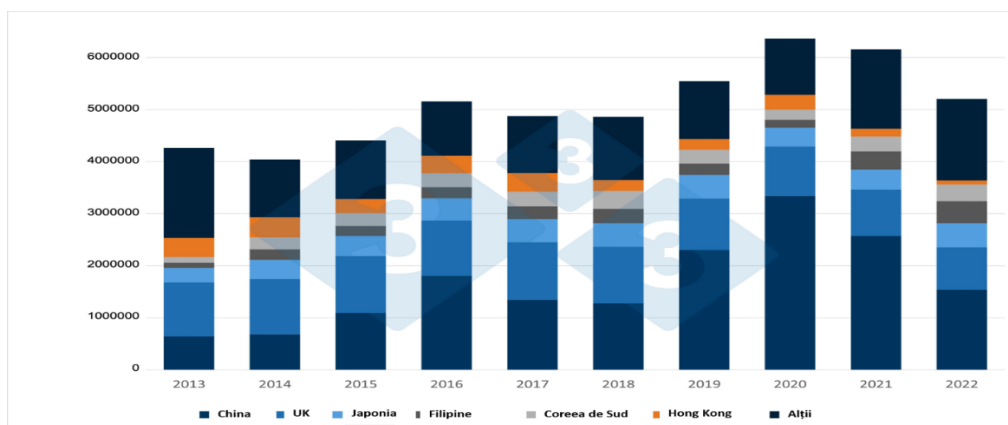

Figura 4.5. Evoluția exporturilor de carne de porc și produse din carne de porc din UE către destinații de top în ultimii 10 ani

Sursa: 333 (https://www.pig333.com/latest_swine_news/european-pork-exports-fell-15-in-2022_19120/)
pe baza datelor de la DG Agri

Principala cauză a acestei scăderi semnificative a exporturilor a fost China, principala destinație, care a importat cu 40% mai puțin carne de porc și produse din carne de porc din UE în anul 2022 (1.541.892 tone în anul 2022 față de 2.574.644 tone în anul 2021). După ce a atins o cotă de 52% în anul 2020, ponderea a scăzut la 42% în anul 2021 și la 30% în anul 2022. Exporturile către Hong Kong s-au redus și ele cu aproape 50%, în timp ce exporturile către Regatul Unit, a doua destinație lider cu o cotă de 16%, au scăzut cu 9%, până la 811.259 tone. Exporturile către Japonia și Filipine, a treia și respectiv a patra destinație ca mărime, cu cote de 9% și 8%, au crescut cu 23% și 21%, ajungând la 466.511 tone, respectiv 422.628 tone. Exporturile către Coreea de Sud, cu o cotă de 6%, au crescut cu 12%, până la 318.242 tone.

În anul 2023, potrivit datelor Comisiei Europene (DG Agri, 2024), a continuat trendul descendent, UE exportând un total de 4,21 milioane de tone (greutate în carcasă) de porc și produse din carne de porc. Aceasta reprezintă o scădere cu 19% față de anul 2022 și este un volum similar cu cel de acum 10 ani în 2013, când s-au exportat 4,26 milioane tone.

La nivelul Uniunii Europene a fost anticipată o scădere a producției de carne de porc, fenomen ce se datorează efectelor virusului pestei porcine africane și costurilor ridicate ale inputurilor, ceea ce ar putea duce la o reducere a efectivelor de reproducție de porci în viitorii ani.

Cu toate acestea, UE este proactivă în abordarea provocărilor cum ar fi bolile animalelor (de exemplu, pesta porcină africană), schimbările climatice și fluctuațiile pieței. Politicile și mecanismele de răspuns rapid sunt concepute pentru a proteja industria și consumatorii de impactul negativ al acestor provocări.

Rezumând, perspectiva Uniunii Europene asupra industriei suinelor este una care echilibrează necesitățile economice cu responsabilitățile sociale și de mediu, urmărind să promoveze o industrie sustenabilă, competitivă și responsabilă din punct de vedere etic.

În concluzie, în Uniunea Europeană, sectorul creșterii suinelor este influențat de Politica Agricolă Comună, care include subvenții pentru fermieri și măsuri de reglementare a pieței, context în care impactul bugetar este unul semnificativ, cu alocații bugetare destinate sprijinirii sectorului și promovării practicilor durabile.

Totodată, Uniunea Europeană pune un accent deosebit pe siguranța alimentară și standardele de calitate, ceea ce poate influența costurile de producție și, implicit, bugetul alocat sectorului.

4.3. Perspectiva națională

Perspectiva României asupra industriei suinelor reflectă un amestec de provocări și oportunități, în contextul mai larg al politicilor agricole ale Uniunii Europene și al specificului național. Industria suinelor din România este importantă pentru economia rurală, securitatea alimentară și comerțul exterior.

Scăderea efectivelor de porcine în România, așa cum s-a observat în ultimii ani (a se vedea Capitolul 1), poate fi atribuită mai multor factori interconectați, care reflectă atât provocările locale, cât și tendințele globale în industria suinelor. Dintre acești factori, reținem:

- pesta porcină africană (PPA) care este una dintre cele mai semnificative cauze ale scăderii efectivelor de porcine în România;
- concurența cu care se confruntă fermierii români din partea producătorilor de carne de porc din alte state membre ale Uniunii Europene, unde fermele pot avea acces la tehnologii mai avansate, subvenții mai generoase și lanțuri de aprovizionare mai eficiente;
- creșterea costurilor de producție, inclusiv prețurile la furaje, energia și alte intrări, care au redus marjele de profit pentru fermierii de porcine, făcând producția mai puțin atractivă;

- în unele cazuri, fermele de porcine din România nu au beneficiat de investiții suficiente pentru modernizare și eficientizare;
- restricțiile comerciale impuse ca răspuns la focarele de boli și capacitatea limitată de a accesa noi piețe.

Conform datelor furnizate de MADR (2024), în gospodăriile individuale ale populației, care numără 398.269 de unități, se crește un total de 1,25 milioane de porci. Pe de altă parte, în cele 358 de ferme comerciale mari existente la nivelul anului 2022, se găsesc 1,6 milioane de porci. Astfel, populația României care deține porci în propriile gospodării contribuie cu un număr de animale aproape egal față de cel întâlnit în cadrul fermelor comerciale mari.

Distribuția efectivelor de porcine între gospodăriile populației și fermele comerciale mari reflectă o serie de factori specifici României, inclusiv tradițiile de creștere a animalelor la scară mică și provocările cu care se confruntă sectorul agricol. Unul dintre motivele scăderii efectivelor de porcine, așa cum s-a arătat anterior, poate fi asociat cu impactul pestei porcine africane, care a afectat atât fermele mici, cât și pe cele comerciale, ducând la sacrificarea preventivă a unui număr semnificativ de animale pentru a limita răspândirea bolii.

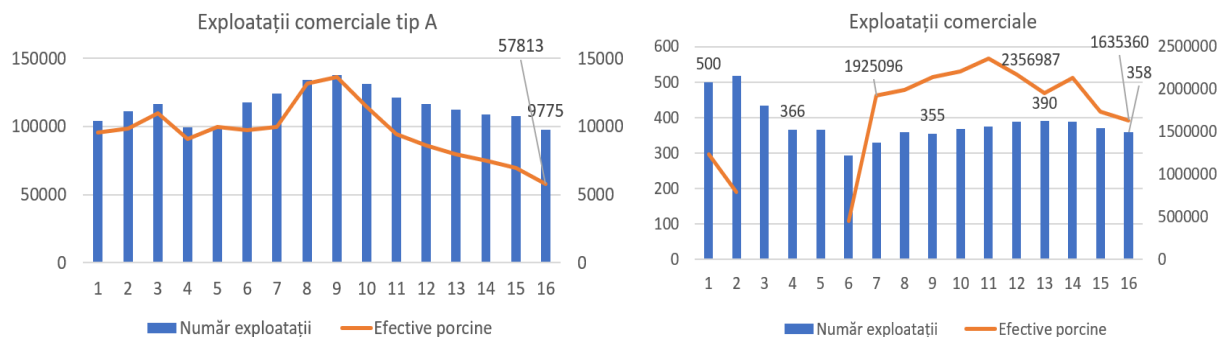

Figura 4.6. Distribuția efectivelor de porcine în exploatațiile comerciale, 2007-2022

Sursa: MADR, 2024

Pe lângă problemele de sănătate ale animalelor, schimbările în politicile agricole, creșterea costurilor de producție și concurența internațională sunt alți factori care pot influența numărul efectivelor de porcine. Adaptarea la standardele de bunăstare a animalelor impuse de Uniunea Europeană și necesitatea investițiilor în tehnologii moderne pot reprezenta, de asemenea, provocări semnificative pentru fermierii mici și mijlocii, influențând dinamica efectivelor de porcine din România.

În condițiile în care producția de carne de porc în România este în scădere (figura 4.7.), consumul intern de carne de porc nu poate fi satisfăcut de producția proprie a României (Uliu et al., 2022). Crescătorii de porci au nevoie de sprijin pentru a crește capacitatea de producție pentru a servi piața internă și pentru a reduce dependența de importuri (Popescu, 2016).

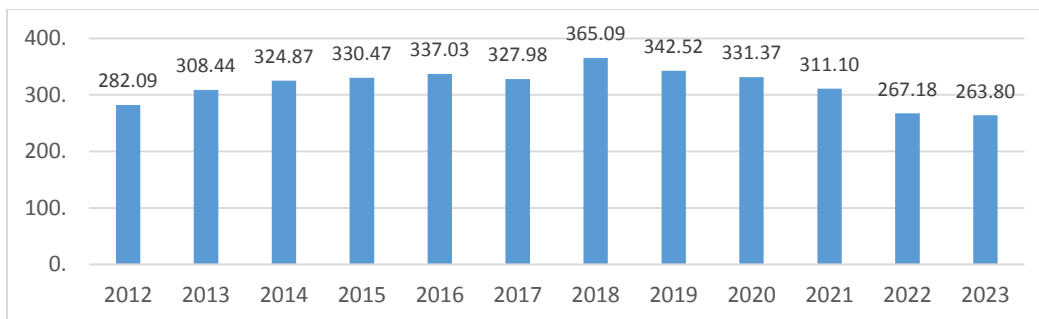

Figura 4.7. Evoluția producției de carne de porc în România (mii tone)

Sursa: INS

Așa cum se observă, perioada 2012-2018 a reprezentat o perioadă de expansiune în sectorul de producție a cărnii de porc. În acest interval, producția a crescut de la 282,09 mii de tone, în anul 2012, la un vârf de 365,09 mii de tone în anul 2018, o creștere de aproximativ 30%. Începând cu anul 2019 s-a înregistrat o scădere constantă anual în producția de carne de porc, ajungând la 263,8 mii de tone în anul 2023. Aceasta indică o reducere considerabilă a producției, cu o scădere de aproximativ 27,5% de la vârful din anul 2018 până în anul 2023.

Sectorul de producție a cărnii de porc din România s-a confruntat cu anumite dificultăți începând cu anul 2019, care au condus la o reducere semnificativă a producției. Factorii care au contribuit la acest declin ar putea include schimbări în cererea internă sau externă, creșterea costurilor de producție, impactul unor boli la animale, precum pesta porcină africană care a decimat creșterea porcilor în România, sau alte provocări economice sau de reglementare.

În aceste condiții, capacitatea României de a asigura consumul intern de carne de porc depinde de mai mulți factori, incluzând eficiența producției locale, importurile și adaptabilitatea sectorului la provocările existente.

În ceea ce privește evoluția prețului de vânzare a porcilor în perioada 2011-2022, se poate observa o fluctuație constantă (figura 4.8.). În anul 2015 s-a înregistrat cel mai mic preț de vânzare (120,57 EUR/100 kg greutate vie). Anul 2022 înregistrează o creștere considerabilă față de anul 2021, dar și cel mai mare preț din toată perioada analizată, și anume 153,91 EUR/100 kg greutate vie. Această creștere sugerează o recuperare și o potențială creștere a cererii sau a costurilor de producție care au dus la majorarea prețurilor de vânzare a porcilor.

Această tendință de creștere a prețului se datorează unor condiții de piață schimbătoare, cum ar fi creșterea inflației, creșterea costurilor de producție, schimbări în cererea de consum, precum și Pesta Porcină Africană cu care fermele din România s-au confruntat în această perioadă.

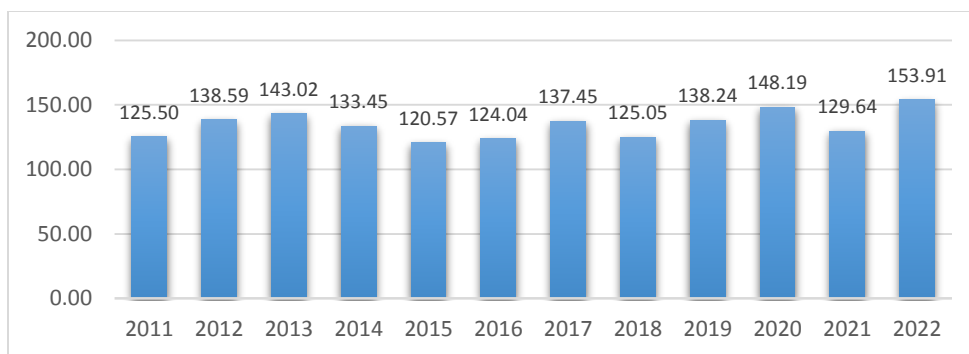

Figura 4.8. Evoluția prețului de vânzare al porcilor în România (EUR/100 kg greutate vie)

Sursa: INS

În ce privește exporturile de carne de porc ale României, tendința este una în declin, în special începând cu anul 2018, după acest an, exporturile de carne de porc din România au scăzut considerabil, declin datorat Pestei Porcine Africane cu care s-au confruntat producătorii. O perioadă de prosperitate pentru sectorul de export al cărnii de porc din România se remarcă începând din 2013, cu un vârf maxim atins în anul 2017 (55.078 mii EUR).

În figura 4.9. este prezentată o evoluție a exporturilor României către primele 10 țări importatoare în anul 2022. De-a lungul acestei perioade, Bulgaria a importat carne de porc pentru o valoare totală de 51.176 mii EUR. Țara cu valoarea importată cea mai mică este Slovenia, 651 mii EUR.

Exporturile către celelalte țări, cum ar fi Polonia, Italia, Spania, Franța, Germania și Marea Britanie sunt mai modeste și au rămas relativ stabile pe parcursul perioadei, cu unele scăderi și creșteri ușoare.

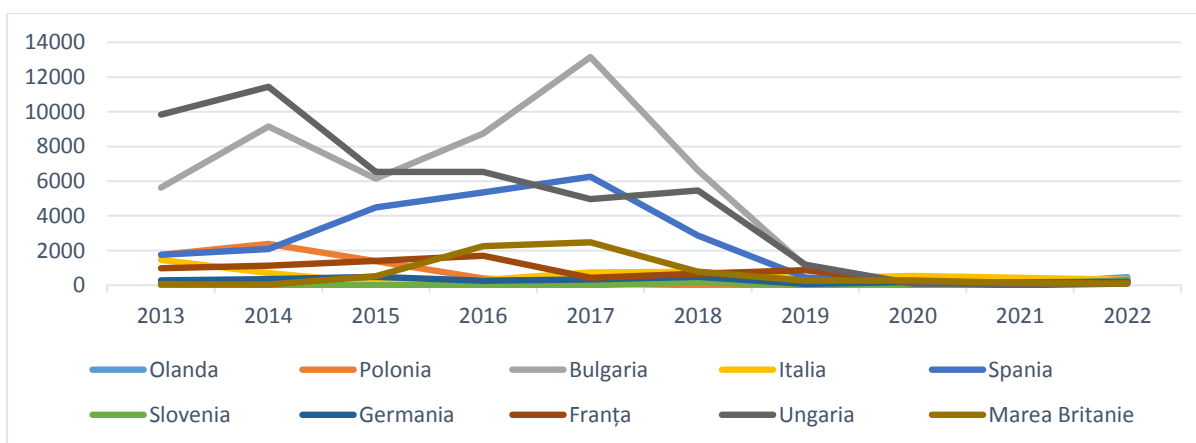

Figura 4.9. Evoluția exporturilor cărnii de porc ale României (mii EUR)

Sursa: Trade Map

În perioada 2013-2022, valoarea importurilor pentru carnea de porc a crescut de trei ori, atingând valoarea maximă de 831.104 mii EUR în anul 2022. Această creștere indică o dependență crescândă a României de piața externă, pentru a satisface nevoile interne de consum de carne de porc.

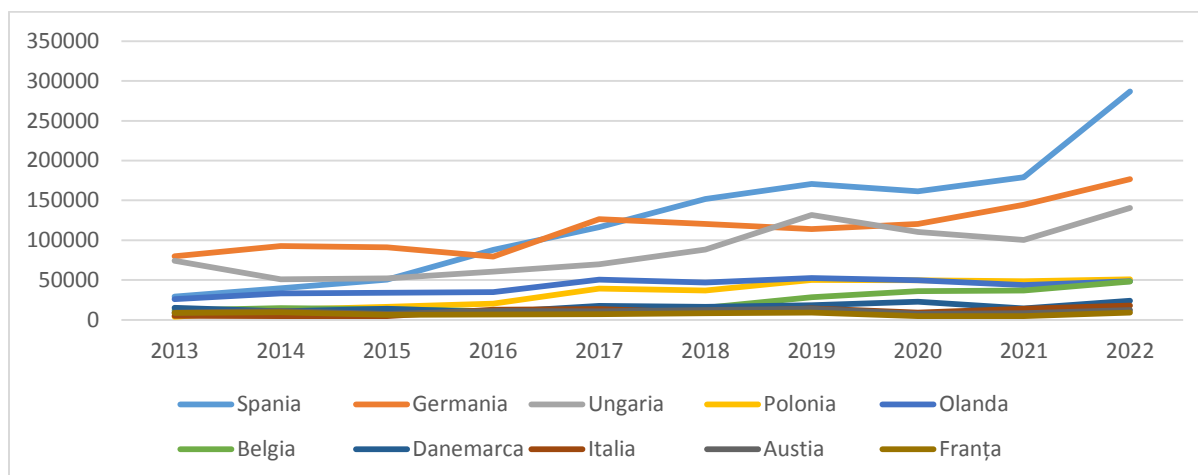

Figura 4.10. Evoluția importurilor cărnii de porc ale României (mii EUR)

Sursa: Trade Map

Figura 4.10. prezintă evoluția importurilor României pentru primele 10 țări importatoare din anul 2022. De-a lungul acestei perioade Spania a fost principalul exportator pentru România în ceea ce privește carnea de porc cu o valoare totală de 1.273.340 mii EUR. Alături de Germania și Ungaria, cele trei țări exportatoare acoperă, în anul 2022, peste 70% din valoarea totală importată.

Valoarea importurilor cărnii de porc din Franța, Italia și Austria a crescut constant, valoarea medie pentru această perioadă în cele trei țări este de 10.000 mii EUR anual.

Analiza consumului de carne de porc în România (figura 4.11.) arată că, în perioada 2011-2021, consumul anual de carne de porc în România a înregistrat fluctuații. Media consumului anual pentru această perioadă este de 33,51 kg/capita/anual. În anul 2013, România a înregistrat cel mai mic consum de carne de porc (27,53 kg/capita/anual). Această scădere poate fi influențată de Pesta Porcină Africană cu care s-au confruntat producătorii. În ultimii 6 ani, consumul de carne de porc anual a fost relativ stabil, iar în anul 2021 s-a înregistrat cea mai mare valoare, și anume 36,9 kg/capita/anual.

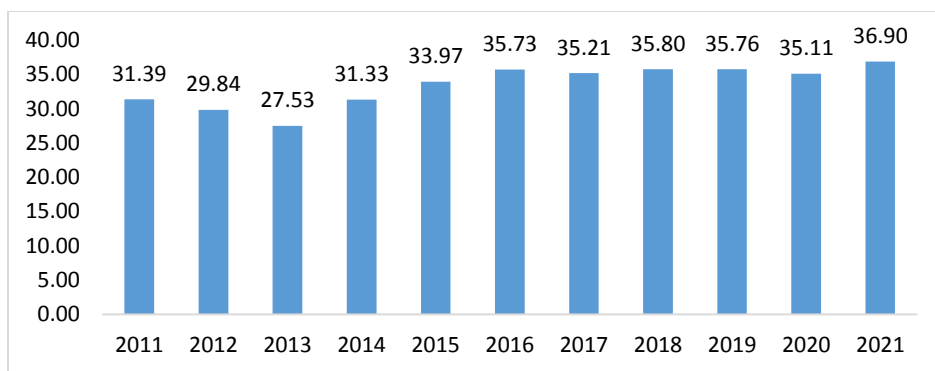

Figura 4.11. Evoluția consumului de carne de porc în România (kg/capita/an)

Sursa: FAO

În concluzie, industria suinelor în România se confruntă cu numeroase provocări, inclusiv volatilitatea prețurilor, boli animale precum pesta porcină africană și presiunile pentru practici mai sustenabile și etice de creștere. Totuși, există și oportunități semnificative legate de creșterea eficienței, adaptarea la preferințele schimbătoare ale consumatorilor pentru produse de calitate superioară și cu un impact redus asupra mediului, și exploatarea noilor piețe prin comerțul internațional.

Ca atare, la nivel național, sectorul creșterii suinelor poate reprezenta o sursă importantă de venit pentru fermieri și poate contribui la economia locală prin crearea de locuri de muncă și prin activități conexe, cum ar fi prelucrarea și distribuția. Având în vedere că acest sector este destul de vulnerabil la crize sanitare, cum ar fi epidemii de boli (de exemplu, pesta porcină africană), care pot avea impacturi semnificative asupra economiei naționale, sunt necesare o serie de intervenții bugetare pentru controlul bolilor și sprijinirea fermierilor afectați.

Sprijinirea sectorului suin din România poate fi realizată cu ajutorul politicilor guvernamentale, subvenții pentru fermieri și stimulente pentru modernizarea și extinderea producției. În acest context, se apreciază că subvențiile pentru bunăstarea animalelor pot juca un rol important în revitalizarea sectorului suin din România. Acestea pot contribui nu doar la îmbunătățirea standardelor de viață pentru animale, dar și la creșterea competitivității și sustenabilității întregului sector.

4.4. Impactul bugetar al sectorului creșterii suinelor în România

Sectorul creșterii suinelor în România joacă un rol semnificativ în economia rurală și în sectorul agroalimentar, având un impact direct asupra bugetului național prin mai multe canale. Impactul bugetar al acestui sector poate fi analizat din perspectiva veniturilor generate pentru bugetul de stat (impozit pe profit, impozite pe venit, contribuții sociale și de sănătate etc.) și a cheltuielilor statului, sub formă de subvenții, alocate pentru susținerea sectorului. Este important de menționat că, pe lângă calculul direct al veniturilor și cheltuielilor (sub forma subvențiilor și altor forme de sprijin guvernamental), pot exista și factori indirecti și o serie de efecte

multiplicatoare care ar trebui, de asemenea, luate în considerare pentru a oferi o imagine cât mai completă.

Pentru a evalua impactul asupra bugetului de stat al sectorului creșterii suinelor în România, se vor elabora mai multe modele econometrice, care includ analiza mai multor indicatori economico-financiari ai companiilor care activează în acest sector (cod CAEN 0146 – Creșterea porcinelor). Astfel de modele ar putea să ajute la înțelegerea complexităților economice ale sectorului suinicol și a modului în care diversele sale componente influențează finanțele publice.

4.4.1. Descrierea datelor și indicatorilor

Modelele econometrice se vor construi pe baza datelor primelor 20 de companii care activează la nivelul codului CAEN 0146 – Creșterea porcinelor, companii care reprezintă o proporție semnificativă din totalul pieței pentru acest cod CAEN după cifra de afaceri (49,60%, conform topfirme.ro, <https://www.coduricaen.ro/top/companii/0146>). Selecția cuprinde o varietate reprezentativă a companiilor din acest sector, luând în considerare factori precum dimensiunea, regiunea geografică, dar și modelele de afaceri (a se vedea tabelul 8, capitolul 1).

Scopul analizei este acela de a determina impactul asupra bugetului de stat a activității companiilor selectate în eșantion, având în vedere factorii care pot influența contribuția netă la bugetul de stat a companiilor selectate. Perioada de analiză este 2018-2022, companiile fiind codificate de la 1 la 20. Sursa datelor și codificarea indicatorilor sunt prezentate în tabelul 4.1.

Tabelul 4.1. Indicatorii utilizați în cadrul modelelor econometrice

Nr. crt.	Indicatorii utilizați în cadrul analizei	Unitatea de măsură	Acronim	Sursa datelor
1.	Contribuția netă la bugetul de stat	lei	CNBS	Calcul proprii
2.	Subvenții	lei	SBV	MADR, 2024, surse directe
3.	Profit net	lei	PR	MF, www.mfinante.gov.ro
4.	Impozit pe profit	lei	IMPPR	MF, www.mfinante.gov.ro
5.	Număr salariați	număr	SAL	MF, www.mfinante.gov.ro
6.	Viramente salarii (impozit + contribuții salariați + CAM)	lei	SCAS	Calcul proprii pe baza datelor MF, mfinante.gov.ro și INS, https://insse.ro/cms/ro/tags/comunicat-castig-salarial?page=5
7.	Cifra de afaceri	lei	CA	MF, www.mfinante.gov.ro
8.	Datorii totale	lei	DT	MF, www.mfinante.gov.ro
9.	Valoare PIB Agricultură, silvicultură și pescuit	lei	PIBAGR	INS, tempo-online

Întrucât datele includ atât valori pozitive, cât și negative (CNBS), *s-a procedat la o transformare logaritmică simetrică pentru a trata datele*, păstrând în același timp simetria în jurul originii. Scopul acestei transformări este de a extinde aplicabilitatea transformării logaritmice, care, în mod tradițional poate fi aplicată doar valorilor strict pozitive, la un set de date care include

și valori negative. Acest demers ajută la reducerea asimetriei distribuției datelor, făcând-o mai apropiată de normalitate și diminuează influența valorilor extreme, făcând modelul mai robust.

Contribuția netă la bugetul de stat (CNBS) s-a calculat de către autori ca diferența dintre sumele virate către bugetul de stat de către companiile din eșantionul selectat (venituri fiscale sub forma impozitului pe profit, impozitelor și contribuțiilor angajaților) și orice subvenții sau sprijin financiar primit de la stat. Acest indicator reflectă impactul financiar net al companiilor din sector asupra finanțelor publice.

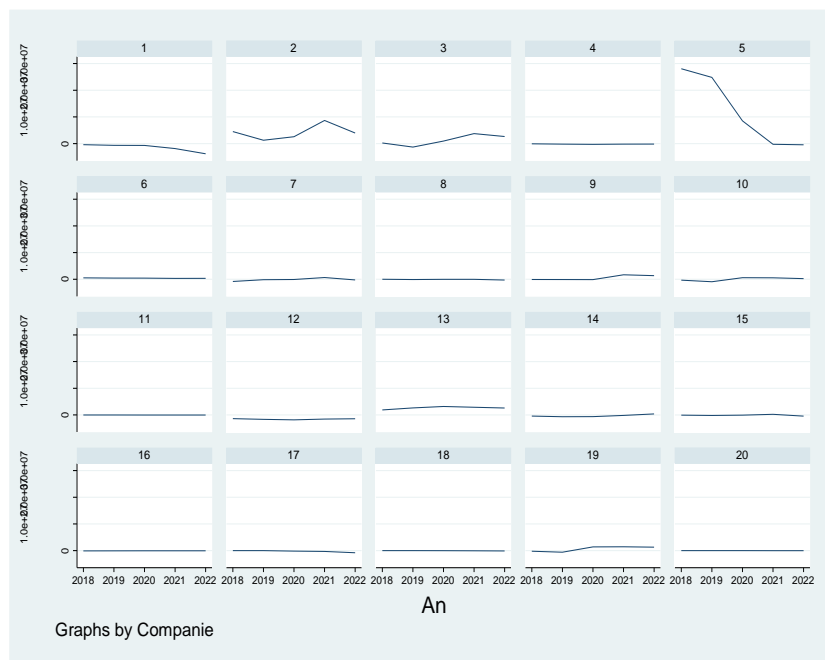

Figura 4.12. Contribuția netă la bugetul de stat a companiilor din eșantion, 2018-2022

Sursa: procesat de autori în Stata

Subvențiile pentru bunăstarea animalelor (SBV) sunt sume de bani acordate de guvern sau de organizații internaționale fermelor și companiilor agricole pentru a încuraja și susține practicile responsabile de creștere și îngrijire a animalelor. Scopul este de a îmbunătăți condițiile de viață ale animalelor de fermă, promovând metode de creștere care depășesc standardele minime legale de bunăstare (MADR, 2024).

În perioada 2011-2017, în România au fost acordate ajutoare de stat, prin programul PNDR 2007-2013, conform *Măsurii 2.1.5 – Plăți pentru bunăstarea animalelor*, cu următoarele subpachete pentru porcinele crescute în unități autorizate sanitar veterinar:

- Subpachetul 1 – creșterea cu cel puțin 10% a spațiului alocat disponibil fiecărui animal;
- Subpachetul 2 – asigurarea a minimum 11 ore/zi lumină artificială cu o valoare a iluminării de 50 lucși;
- Subpachetul 3 – îmbunătățirea condițiilor de bunăstare a suinelor pe durata transportului;

- Subpachetul 4 – corectarea nivelului nitriților și nitraților din apă;
- Subpachetul 5 – reducerea noxelor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat;
- Subpachetul 6 – îmbunătățirea condițiilor zonei de odihnă.

În perioada 2017-2022, prin programul PNDR 2014-2020, *Măsura 1.4 – Bunăstarea animalelor* au fost acordate fonduri financiare tot pentru suinele crescute în unități autorizate sanitar veterinar cu următoarele subpachete:

- Subpachetul 1 a) – creșterea cu cel puțin 10% a spațiului alocat disponibil fiecărui animal;
- Subpachetul 2a) – creșterea cu cel puțin 15% a spațiului alocat disponibil fiecărui animal;
- Subpachetul 3a) – reducerea pulberilor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat;
- Subpachetul 4 a) – îmbunătățirea condițiilor zonei de odihnă.

Datele pentru elaborarea modelului au fost preluate direct de la MADR (2024) și prelucrate de către autori.

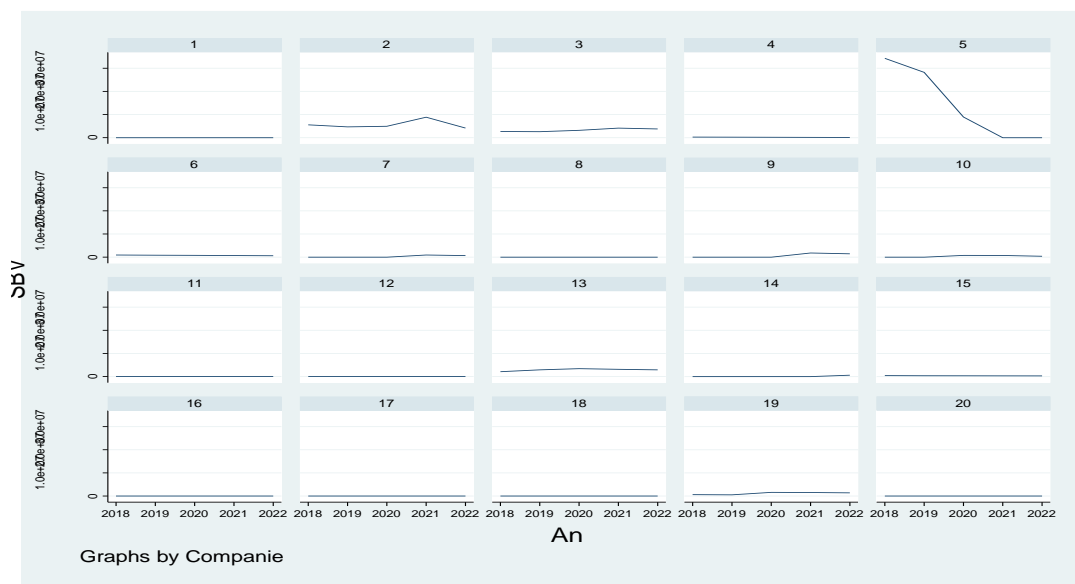

Figura 4.13. Evoluția subvențiilor acordate companiilor din eșantion, 2018-2022

Sursa: procesat de autori în Stata

Indicatorii financiari ai companiilor din eșantion, cum ar fi profitul net, datoriile totale și cifra de afaceri, pot avea un impact semnificativ asupra contribuției nete a companiilor din sector la bugetul de stat. Această contribuție se reflectă în veniturile fiscale sub formă de taxe și impozite, precum și în sprijinul financiar oferit de guvern sub forma subvențiilor pentru bunăstarea animalelor. De asemenea, **numărul de salariați** poate influența atât direct, cât și indirect, contribuția netă a sectorului la bugetului de stat.

Datele au fost preluate de la Ministerul Finanțelor (2024) și prelucrate de către autori.

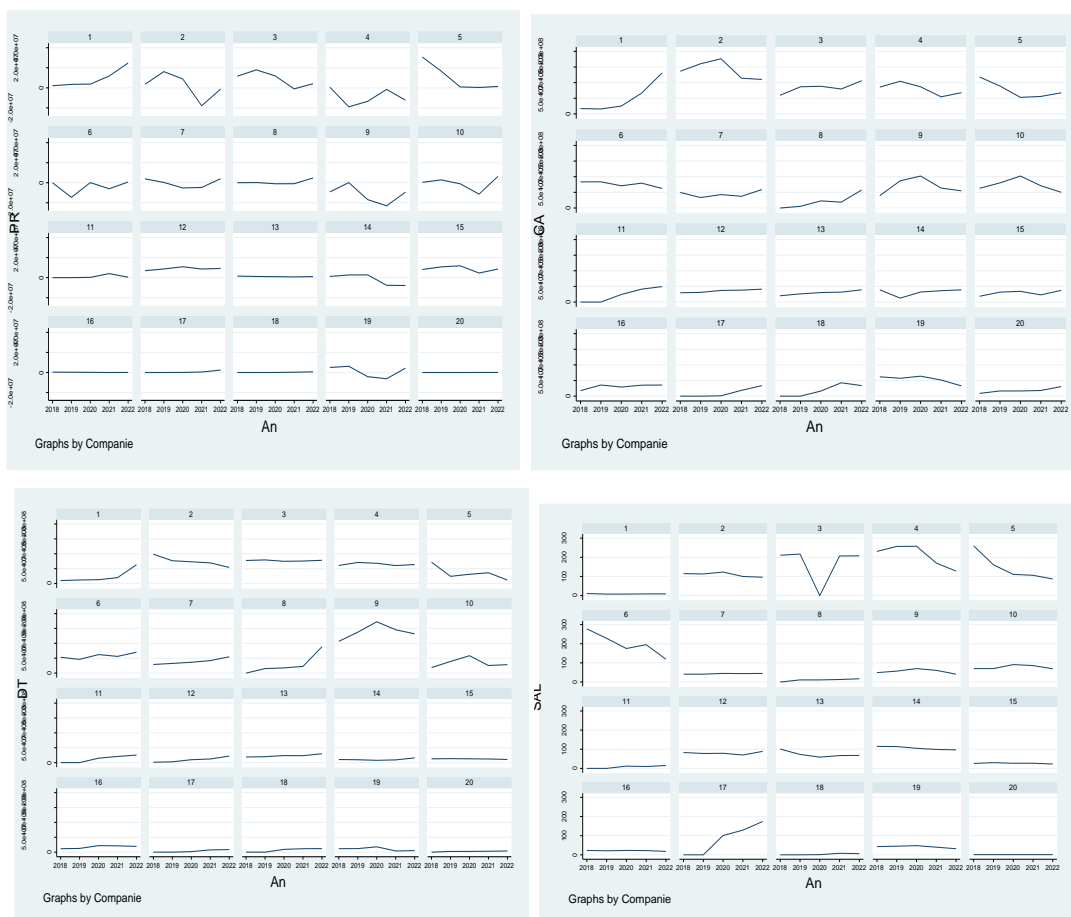

Figura 4.14. Evoluția indicatorilor financiari și a numărului de salariați ai companiilor din eșantion, 2018-2022

Sursa: procesat de autori în Stata

Veniturile fiscale luate în considerare în cadrul modelului (impozit pe profit, impozite și contribuții salariați) joacă un rol esențial în determinarea contribuției nete a companiilor din eșantion la bugetul de stat. Datele pentru acești indicatori au fost preluate de la Ministerul Finanțelor (2024), precum și de la INS (2024) și prelucrate de către autori.

Pentru estimarea impozitării muncii (impozit pe venit, CAS și CASS), începând cu luna iunie 2022 s-au luat în considerare și prevederile Legii 135/2022 care notează introducerea pentru domeniul agricol și al industriei alimentare a facilităților fiscale pentru salariile angajaților (scutirea de CASS -10 %; scutirea de impozit pe venitul din salarii – 10%; reducerea CAS cu 3,75%).

Statisticile de sinteză ale datelor culese pentru cele 20 de companii din eșantion pe o perioadă de 5 ani (2018-2022) sunt prezentate în tabelul 4.2.

Tabelul 4.2. Statistica descriptivă a datelor (valori nestandardizate)

(1)					
	count	mean	sd	min	max
CNBS	100	886544.6	4052744	-3797723	2.81e+07
SBV	100	1500268	4627680	0	3.43e+07
PR	100	1236633	8084165	-2.29e+07	3.07e+07
IMPPR	100	486275.6	971601.3	0	5875056
SAL	100	73.37	72.01005	0	278
SCAS	100	127448.1	121872.1	0	451183
CA	100	4.98e+07	3.61e+07	0	1.76e+08
DT	100	3.41e+07	3.55e+07	0	1.73e+08
PIBAGR	100	47858.18	5990.246	41227.3	56631.5
N	100				

Sursa: procesate de autori în Stata

Se observă că, în ce privește *contribuția netă la bugetul de stat (CNBS)*, există o variabilitate mare între valoarea minimă și cea maximă, precum și o deviație standard mare, generată de existența unor companii cu contribuții nete negative, până la contribuții nete foarte mari la bugetul de stat. Aceasta indică o diversitate mare în performanța financiară și impactul fiscal al companiilor analizate.

Subvențiile pentru bunăstarea animalelor (SBV) variază de la 0 la o valoare maximă semnificativă, indicând că unele companii din eșantion nu primesc subvenții, în timp ce altele beneficiază de sprijin substanțial pentru bunăstarea animalelor. Deviația standard mare arată o distribuție neuniformă a subvențiilor între companii.

Cu valori de la negativ (pierderi semnificative) la profituri mari, *profitul net (PR)* reflectă o variație amplă în performanța economică a companiilor din eșantion. Deviația standard foarte mare (de 6,5 ori mai mare decât media) sugerează o instabilitate sau o variație mare în capacitatea companiilor de a genera profit.

Variația de la 0 la peste 5 milioane, împreună cu o deviație standard mare a indicatorului *IMPPR (impozit pe profit)* reflectă diferențele în obligațiile fiscale ale companiilor din sectorul suinicol, influențate de profitabilitatea acestora.

Media apropiată de 73 cu o deviație standard aproape egală cu media a *numărului de salariați (SAL)* indică o distribuție largă a numărului de angajați, de la companii mici la companii mari.

Distribuția *impozitării muncii*, cu o deviație standard apropiată de medie, sugerează diferențe considerabile între salariile totale plătite de diferite companii, reflectând variații în dimensiunea acestora.

O medie mare și o deviație standard considerabilă a *cifrei de afaceri (CA)* indică o varietate mare în mărimea și performanța economică a companiilor. Totodată, variația mare între companii în ceea ce privește *datoriile (DT)*, cu unele companii fără datorii și altele cu datorii substanțiale, sugerează abordări diferite ale structurii de finanțare și diferite nivele de risc financiar.

Pentru evaluarea impactului bugetar al activității companiilor selectate din sectorul suinicol asupra economiei, vor fi aplicate metode econometrice avansate care vizează diverse modele de analiză a datelor panel și analiza grafică gaussiană (sau analiza rețelelor). Aceste instrumente econometrice au fost alese datorită eficienței lor în oferirea de estimări precise, minimizând riscul identificării unor corelații nejustificate. Aceasta este o preocupare importantă, întrucât setul de date poate conține valori atipice și se caracterizează prin diversitatea unităților de măsură pentru variabilele folosite în modelele noastre empirice.

4.4.2. Analiza impactului financiar direct asupra bugetului de stat

4.4.2.1. Metodologia de cercetare

Pentru analiza impactului financiar direct al companiilor, din eșantionul selectat, asupra bugetului de stat se va aplica o *analiză a datelor panel*. Această abordare permite atât analiza dinamică a comportamentului fiecărei companii în timp, cât și compararea între companii, oferind o imagine complexă a impactului lor cumulat și individual asupra economiei.

Pentru construirea modelului se va lua în considerare ca variabilă dependentă CNBS (contribuția netă la bugetul de stat), toate celelalte variabile descrise în secțiunea anterioară fiind considerate variabile independente. Se vor testa 7 tipuri de modele pe setul de date panel, în scopul surprinderii impactului variabilelor independente asupra variabilei dependente (CNBS) și pentru a adăuga robustețe rezultatelor obținute.

Tabelul 4.3. Modele de testare a datelor panel

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
	cnbs	cnbs	cnbs	cnbs	cnbs	cnbs	cnbs
main							
sbv	1.865*** (0.0168)	1.422*** (0.131)	1.422*** (0.195)	1.646*** (0.196)	1.192* (0.397)	1.530*** (0.133)	1.410*** (0.133)
pr	0.00808 (0.0120)	-0.0117 (0.0934)	-0.0117 (0.0814)	-0.0767 (0.0872)	0.495 (0.601)	-0.0585 (0.0692)	-0.0153 (0.0970)
imppr	-0.157*** (0.0254)	-0.155 (0.198)	-0.155 (0.223)	-0.320 (0.209)	-0.739 (1.015)	-0.257 (0.166)	-0.160 (0.206)
sal	-1.121*** (0.200)	0.534 (1.558)	0.534 (1.912)	-0.759 (3.165)	2.567 (5.194)	-0.256 (1.860)	0.860 (1.390)
scas	0.369** (0.133)	-0.879 (1.037)	-0.879 (0.987)	-0.393 (1.371)	-2.033 (4.389)	-0.468 (0.983)	-1.148 (0.829)
ca	-0.601*** (0.0780)	-0.246 (0.608)	-0.246 (0.411)		-0.457 (2.474)	-0.203 (0.522)	
dt	-0.0151 (0.0674)	-0.0215 (0.526)	-0.0215 (0.223)	-0.201 (0.507)	1.115 (2.008)	-0.0618 (0.464)	-0.173 (0.386)
pibagr	-1.205 (0.852)	8.941 (6.653)	8.941 (7.805)	5.315 (5.957)	0 (.)	4.976 (4.909)	9.014 (6.940)
L.cnbs				-0.0689 (0.0964)			
_cons	5.579 (3.940)	-41.32 (30.75)	-41.32 (36.14)	-25.13 (27.51)	-2.475 (6.043)	-23.27 (22.58)	-41.59 (32.08)
sigma_u _cons						2.372***	

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
	cnbs	cnbs	cnbs	cnbs	cnbs	cnbs	cnbs
sigma_e						(0.446)	
_cons						2.144*** (0.170)	
N	100	100	100	60	100	100	100
R ²	0.995		0.646		0.663		0.645

Sursa: procesat de autori în Stata

Standard errors in parentheses

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

Model (1) – Robust regression

Model (2) - Cross-sectional time-series FGLS regression - generalized least squares

Model (3) - Regression with Driscoll-Kraay standard errors, Method: Pooled OLS

Model (4) - Model GGM

Model (5) - Between regression (regression on group means)

Model (6) - Random-effects ML regression, MLE

Model (7) - Instrumental variables 2SLS regression

4.4.2.2. Rezultate

În cazul aplicării modelului de regresie robustă (1), valoarea foarte apropiată de 1 a coeficientului de determinare R^2 (0.995) sugerează că *modelul explică aproape integral variația variabilei dependente, indicând o ajustare foarte bună a modelului la date*. Cu alte cuvinte, **indică faptul că modelul explică 99,5% din variația contribuției nete la bugetul de stat**, în cazul celor mai reprezentative 20 de companii cu codul CAEN – 0146 „Creșterea porcinelor”.

Coeficientul de 1.865 înregistrat de **SBV (Subvenții pentru bunăstarea animalelor)** este semnificativ la nivel de 1%. Acest lucru indică faptul că o creștere cu o unitate în subvențiile pentru bunăstarea animalelor este asociată cu o creștere a contribuției nete la bugetul de stat cu 1.865 unități, ceea ce sugerează **un impact pozitiv și semnificativ al acestor subvenții asupra contribuției nete la buget**.

Impactul pozitiv al subvențiilor pentru bunăstarea animalelor asupra contribuției nete la bugetul de stat poate fi explicat prin mai multe mecanisme economice și sociale, reflectând beneficiile pe termen lung ale unor astfel de investiții guvernamentale.

Investițiile în bunăstarea animalelor pot duce la o creștere a productivității în sectorul agricol. Animalele sănătoase sunt adesea mai productive, având rate mai bune de creștere, randamente mai mari de lapte și rate de fertilitate îmbunătățite. Aceasta poate crește veniturile fermierilor și, implicit, baza impozabilă din sectorul agricol, rezultând în venituri bugetare mai mari.

De asemenea, subvențiile care îmbunătățesc bunăstarea animalelor pot conduce și la îmbunătățirea calității produselor. Produsele de înaltă calitate pot fi vândute la prețuri mai mari, ceea ce poate crește cifra de afaceri a companiilor din sectorul agricol și, prin urmare, contribuțiile lor fiscale. Prin îmbunătățirea condițiilor de viață ale animalelor, se pot reduce riscurile de boli zoonotice, care pot avea costuri semnificative pentru sistemul de sănătate publică. De asemenea, practicile de bunăstare a animalelor pot reduce impactul negativ asupra mediului, scăzând costurile

asociate cu remedierea daunelor ecologice și sănătatea publică. Economisirea acestor costuri poate elibera resurse financiare pentru alte nevoi bugetare.

În rezumat, *subvențiile pentru bunăstarea animalelor pot avea efecte multiplicatoare în economie*, nu doar îmbunătățind viața animalelor, ci și stimulând creșterea economică, creșterea veniturilor pentru sectorul agricol și reducerea costurilor pe termen lung pentru societate. Toate acestea contribuie la creșterea veniturilor bugetare, explicând impactul pozitiv semnificativ observat în cadrul analizei.

Pentru **profit net (PR)**, coeficientul este 0.00808, dar nu este semnificativ din punct de vedere statistic, indicând că *impactul profitului net asupra contribuției nete la buget este ne semnificativ în acest model*.

Pentru **impozit pe profit (IMPPR)**, coeficientul este -0.157, semnificativ la nivel de 1%. Aceasta înseamnă că o creștere cu o unitate a impozitului pe profit este asociată cu o scădere a contribuției nete la bugetul de stat cu 0.157 unități, arătând **un impact negativ semnificativ**. Această constatare poate părea contraintuitivă la prima vedere, deoarece ar putea fi de așteptat ca o creștere a impozitului pe profit să ducă la o creștere a veniturilor bugetare. Totuși, în contextul economic, o creștere a impozitului pe profit poate determina companiile să își modifice comportamentul pentru a minimiza sarcina fiscală. Acest lucru poate include investiții mai mari în deduceri fiscale, cum ar fi cheltuielile de capital, sau utilizarea mai eficientă a creditelor fiscale și a lacunelor din legislație. Astfel, deși impozitul nominal pe profit crește, baza impozabilă efectivă poate scădea, ducând la venituri bugetare mai mici decât cele așteptate.

Pentru **numărul de salariați (SAL)**, coeficientul este -1.121, semnificativ la nivel de 1%. Astfel, o creștere cu un salariat este asociată cu o scădere a contribuției nete la buget cu 1.121 unități, sugerând că creșterea numărului de salariați are **un impact negativ asupra contribuției nete la bugetul de stat**. Acest rezultat, care indică faptul că o creștere a numărului de salariați este asociată cu o scădere a contribuției nete la bugetul de stat, poate părea surprinzător, dar există câteva explicații economice care pot justifica acest fenomen.

Astfel, creșterea numărului de salariați poate duce la costuri marginale crescute pentru companii, în special în sectoare unde productivitatea marginală a muncii scade odată cu adăugarea de noi angajați². *Dacă aceste costuri suplimentare nu sunt echilibrate de creșteri proporționale în producție și vânzări, profitabilitatea companiei poate scădea*. O reducere a profitabilității poate, la rândul său, diminua sumele datorate ca impozit pe profit, reducând astfel contribuțiile la bugetul de stat.

Pe de altă parte, o creștere neplanificată sau neoptimizată a numărului de salariați poate afecta negativ eficiența generală și productivitatea fermelor. Supradimensionarea forței de muncă

² În sectorul creșterii suinelor, eficiența și productivitatea muncii depind de numeroși factori, inclusiv de dimensiunea fermei, tehnologia aplicată, metodele de creștere și managementul general. În fazele inițiale de dezvoltare a unei ferme, adăugarea de personal poate crește semnificativ productivitatea, deoarece există suficiente sarcini și responsabilități pentru a fi distribuite eficient între angajați. În această etapă, productivitatea marginală a muncii este pozitivă. Cu toate acestea, pe măsură ce o fermă crește și devine mai eficientă, poate ajunge la un punct în care adăugarea de noi angajați nu mai generează același nivel de creștere a productivității

poate duce la suprapuneri în responsabilități și o coordonare ineficientă, care, pe termen lung, pot scădea performanța economică a companiei și, implicit, contribuția sa netă la bugetul de stat.

În plus, angajarea de noi salariați implică nu doar costuri salariale directe, dar și costuri suplimentare legate de beneficii, taxe pe salarii și contribuții la asigurările sociale. În unele cazuri, aceste costuri suplimentare pot depăși beneficiile economice aduse de creșterea numărului de salariați, ceea ce ar putea reduce capacitatea companiilor de a contribui la bugetul de stat.

În final, se poate aprecia că dinamica impozitării muncii poate, de asemenea, să joace un rol esențial. În sistemele fiscale unde taxele pe muncă sunt semnificative (așa cum este cazul României), costurile totale asociate cu angajarea de personal nou pot reduce profitul net disponibil pentru impozitare. Astfel, chiar dacă numărul de salariați crește, sarcina fiscală crescută și costurile legate de forța de muncă pot duce la o scădere a contribuției nete la bugetul de stat.

Pentru **viramentele bugetare ale salariaților (SCAS)**, coeficientul este 0,369, semnificativ la nivel de 5%, indică faptul că o creștere cu o unitate în viramentele bugetare pentru salariați este asociată cu o creștere a contribuției nete la buget cu 0,369 unități, **demonstrând un impact pozitiv**. În esență, acest fenomen poate fi explicat prin relația directă între colectarea de taxe și capacitatea bugetară a statului, precum și prin efectele indirecte ale politicilor fiscale asupra economiei. Veniturile fiscale suplimentare obținute din impozite și contribuții pot fi realocate de guvern în diverse programe sociale, infrastructură sau în subvenții, inclusiv pentru bunăstarea animalelor. Aceste investiții pot stimula activitatea economică, creând un cerc virtuos care poate duce la o bază fiscală mai largă și la venituri fiscale mai mari pe termen lung.

Pentru **cifra de afaceri (CA)**, coeficientul este -0,601, semnificativ la nivel de 1%. Aceasta sugerează că o creștere cu o unitate în cifra de afaceri este asociată cu o scădere a contribuției nete la buget cu 0.601 unități, **indicând un impact negativ**.

Similar cu impactul impozitului pe profit asupra contribuției nete la bugetul de stat, acest rezultat, unde o creștere a cifrei de afaceri (CA) este asociată cu o scădere a contribuției nete la bugetul de stat, poate părea contraintuitiv la prima vedere, deoarece s-ar aștepta ca veniturile mai mari ale companiilor să conducă la impozite mai mari și, implicit, la o contribuție bugetară mai mare. Cu toate acestea, există mai multe explicații posibile pentru acest fenomen, care reflectă complexitatea sistemului fiscal, pe de o parte, și a comportamentului economic al companiilor, pe de altă parte.

Astfel, companiile pot beneficia de o gamă largă de deductibilități fiscale care scad impozitul pe profit datorat. Pe măsură ce cifra de afaceri crește, companiile pot investi mai mult în activități care beneficiază de aceste scutiri sau deduceri fiscale (de exemplu, investiții în cercetare și dezvoltare, bunăstare animală, echipamente noi), ceea ce poate reduce impozitul pe profit datorat chiar dacă veniturile cresc. Pe de altă parte, o creștere a cifrei de afaceri nu înseamnă neapărat o creștere proporțională a profitului net. Dacă această creștere vine cu costuri operaționale semnificativ mai mari, profitul net și, prin urmare, impozitul pe profit, pot crește mai puțin decât cifra de afaceri sau chiar poate scădea.

Pentru **datorii totale (DT)**, coeficientul este -0,0151, dar nu este semnificativ statistic, indicând că impactul datoriilor totale asupra contribuției nete la buget *nu este semnificativ în acest model*.

PIB în agricultură (pibagr) are un coeficient de -1,205, dar *nu este semnificativ statistic*, sugerând că, în acest model, nu există o relație semnificativă între mărimea PIB din agricultură și contribuția netă la bugetul de stat.

În plus față de cele menționate, variabila SBV (subvenții acordate sectorului suinicol) pare să aibă o influență consistentă și semnificativă asupra CNBS (contribuția netă la bugetul de stat) în majoritatea modelelor (1-7), indicând că **subvențiile pentru bunăstarea animalelor sunt predictorii importanți ai contribuției nete la bugetul de stat**.

Pentru a valida și mai mult acest rezultat au fost construite și *modele panel cu efecte fixe și aleatoare*. Modelele panel cu efecte fixe și efecte aleatoare sunt două abordări fundamentale utilizate în analiza datelor panel pentru a investiga cum diferitele variabile independente descrise în secțiunea anterioară influențează contribuția netă la bugetul statului a companiilor selectate în eșantion, de-a lungul timpului, dar și între acestea.

Tabelul 4.4. Rezultatele modelelor panel cu efecte fixe (1) și aleatoare (2)

	(1) FE cnbs	(2) RE cnbs
sbv	1.590*** (0.159)	1.539*** (0.139)
pr	-0.0644 (0.0743)	-0.0601 (0.0713)
imppr	-0.321 (0.185)	-0.266 (0.171)
sal	0.457 (3.124)	-0.250 (2.021)
scas	-0.780 (1.460)	-0.471 (1.048)
ca	-0.0608 (0.649)	-0.193 (0.545)
dt	-0.0782 (0.532)	-0.0600 (0.483)
pibagr	3.691 (5.307)	4.718 (5.045)
_cons	-17.78 (24.42)	-22.12 (23.20)
N	100	100
R ²	0.692	

Sursa: procesat de autori în Stata

Pentru a decide între cele două tipuri de modele în analiza datelor panel (modelul cu efecte fixe și modelul cu efecte aleatoare) s-a utilizat Testul Hausman. Scopul principal al testului este de a determina dacă estimările obținute prin modelul cu efecte aleatoare sunt consistente și, prin urmare, preferabile din punct de vedere statistic față de estimările modelului cu efecte fixe. Acest test verifică ipoteza nulă că diferențele dintre coeficienții estimați în cele două modele sunt ne semnificative, adică variabilele individuale specifice, care sunt necorelate cu regresorii, pot fi tratate ca efecte aleatoare.

Tabelul 4.5. Rezultatele Testului Hausman

	---- Coefficients ----		(b-B)	sqrt(diag(V_b-V_B))
	(b)	(B)	Difference	Std. err.
	fe	re		
sbv	1.589976	1.538895	.0510806	.0767515
pr	-.064427	-.0601445	-.0042825	.021097
imppr	-.3207732	-.266471	-.0543022	.071377
sal	.4571372	-.2502115	.7073487	2.382628
scas	-.7798321	-.4710558	-.3087762	1.017223
ca	-.0608355	-.1933851	.1325496	.3518952
dt	-.0782306	-.0600365	-.0181942	.223968
pibagr	3.691108	4.718009	-1.026901	1.646409

b = Consistent under H0 and Ha; obtained from xtreg.
 B = Inconsistent under Ha, efficient under H0; obtained from xtreg.
 Test of H0: Difference in coefficients not systematic
 $\chi^2(8) = (b-B)'[(V_b-V_B)^{-1}](b-B)$
 = 1.70
 Prob > chi2 = 0.9889

Sursa: procesat de autori în Stata

Datorită faptului că p-value este foarte mare (0,9889), ipoteza nulă că diferențele între coeficienții modelelor FE și RE nu sunt sistematice nu este respinsă. Prin urmare, nu există o bază statistică pentru a prefera modelul cu efecte fixe în detrimentul celui cu efecte aleatoare pe baza acestui test.

Pentru verificarea robusteții modelului de regresie cu efecte aleatoare (RE) folosind date de tip panel se vor efectua câteva testări suplimentare (Testul multiplicator Breusch și Pagan Lagrangian pentru efecte aleatoare și Testul Wooldridge pentru autocorelație).

Tabelul 4.5. Rezultatele testelor Breusch-Pagan Lagrangian și Wooldridge

```
. xtreg cnbs sbv pr imppr sal scas dt pibagr, re robust

Random-effects GLS regression              Number of obs   =       100
Group variable: companie                  Number of groups =        20

R-squared:                                Obs per group:
  Within = 0.6905                          min =           5
  Between = 0.6114                         avg =          5.0
  Overall = 0.6385                          max =           5

Wald chi2(7)                             =      1665.70
corr(u_i, X) = 0 (assumed)                 Prob > chi2      =       0.0000

(Std. err. adjusted for 20 clusters in companie)
```

	Robust					
cnbs	Coefficient	std. err.	z	P> z	[95% conf. interval]	
sbv	1.529297	.1614607	9.47	0.000	1.21284	1.845754
pr	-.0610046	.0625839	-0.97	0.330	-.1836668	.0616575
imppr	-.2709169	.1102528	-2.46	0.014	-.4870083	-.0548254
sal	.1440698	1.262854	0.11	0.909	-2.331078	2.619218
scas	-.7118723	.49274	-1.44	0.149	-1.677625	.2538805
dt	-.1880362	.0986655	-1.91	0.057	-.3814171	.0053446

```

      pibagr |   4.867614   4.989665   0.98   0.329   -4.91195   14.64718
      _cons |  -22.79374   23.11724  -0.99   0.324  -68.10269   22.51521
-----+-----
      sigma_u |  2.7227145
      sigma_e |  2.2364153
      rho    |  .59712743   (fraction of variance due to u_i)
-----+-----

```

```
. xttest0
```

Breusch and Pagan Lagrangian multiplier test for random effects

```
cnbs[companie,t] = Xb + u[companie] + e[companie,t]
```

```
Estimated results:
```

```

      |           Var           SD = sqrt(Var)
-----+-----
      cnbs |   28.28496           5.31836
         e |    5.001553           2.236415
         u |    7.413174           2.722715

```

```
Test: Var(u) = 0
```

```

           chibar2(01) =    51.19
      Prob > chibar2 =    0.0000

```

```
. xtserial cnbs sbv pr imprr sal scas ca dt pibagr
```

Wooldridge test for autocorrelation in panel data

```
H0: no first-order autocorrelation
```

```

      F( 1,      19) =    0.514
      Prob > F =    0.4819

```

Sursa: procesat de autori în Stata

Modelul de regresie cu efecte aleatoare pare să fie bine ajustat la date, având în vedere valorile R^2 și semnificația Wald chi2. Testele pentru efecte aleatoare (Breusch-Pagan) și pentru autocorelație (Wooldridge) indică faptul că modelul este adecvat, cu efecte aleatoare prezente, dar fără autocorelație semnificativă de ordinul întâi. Fiecare predictor are un impact diferit asupra variabilei dependente, cu unele variabile fiind semnificativ asociate cu CNBS, în timp ce altele nu sunt.

Astfel, aceste teste validează rezultatele obținute anterior care ne permit să afirmăm cu și mai multă convingere că **subvențiile pentru bunăstarea animalelor reprezintă cel mai important predictor al creșterii contribuției nete la bugetul de stat** a companiilor selectate în eșantion.

4.4.2.3. Concluzii

Analiza datelor panel efectuată asupra companiilor din eșantionul selectat aferent sectorului suinicol, pentru perioada 2018-2022, sugerează câteva tendințe și relații importante care pot influența contribuția lor netă la bugetul de stat. În sinteză, sunt importante de reținut următoarele:

- **subvențiile guvernamentale destinate îmbunătățirii bunăstării animalelor** joacă un rol semnificativ în sprijinirea companiilor din sectorul suinicol. Aceasta sugerează că politicile care promovează bunăstarea animalelor nu numai că sporesc standardele de îngrijire și sănătate ale animalelor, **dar pot avea și un impact economic pozitiv asupra sectorului**, reflectând o corelație între bunăstarea animalelor și performanța financiară a companiilor;

- **performanța financiară**, măsurată prin profitul net și impozitul pe profit, arată o dinamică complexă în ceea ce privește impactul asupra contribuției nete la bugetul de stat. Aceasta subliniază importanța gestionării eficiente a resurselor financiare și a planificării fiscale în cadrul companiilor din sectorul suinicol;

- **numărul de salariați și politicile salariale** au un rol important în modelul economic al sectorului suinicol. Aceste variabile influențează nu doar costurile operaționale ale companiilor, dar și contribuția lor globală la economie și la bugetul de stat, indicând importanța optimizării structurii forței de muncă și a politicilor salariale pentru a sprijini atât bunăstarea angajaților, cât și sustenabilitatea financiară;

- **cifra de afaceri și structura de capital, inclusiv nivelul datoriilor**, reflectă aspecte esențiale ale managementului companiilor și ale strategiei de afaceri. Relațiile lor cu contribuția netă la buget evidențiază *importanța creșterii veniturilor și a gestionării prudente a datoriilor* pentru îmbunătățirea performanței financiare și a impactului bugetar.

În concluzie, analiza efectuată sugerează că succesul și contribuția sectorului suinicol la bugetul de stat sunt influențate de o combinație de factori interni, precum politicile financiare, de personal și de bunăstare a animalelor, cât și de factori externi, inclusiv condițiile macroeconomice și politicile guvernamentale. Totodată, analiza scoate în evidență rolul subvențiilor pentru bunăstarea animalelor ca predictor principal al intensificării contribuției nete a sectorului suinicol la bugetul de stat.

4.4.3. Analiza modelatorilor economici ai contribuției nete la bugetul de stat

În plus față de efectele directe ale variabilelor asupra contribuției nete a companiilor la bugetul de stat, se pot analiza și efectele indirecte care se referă la modul în care aceste variabile influențează CNBS (contribuția netă la bugetul de stat) prin intermediul altor variabile sau prin intermediul interconexiunilor reciproce.

4.4.3.1. Metodologia de cercetare

Metodologia cercetării se bazează pe analiza rețelei bayesiene, o tehnică de modelare și analiză a interconexiunilor dintre variabilele unui sistem, bazată pe evaluarea influențelor directe, indirecte și totale între variabilele selectate. Modelele grafice gaussiene (GGM) sunt folosite pentru a reprezenta relațiile de corelație între variabile aleatoare continue. Aceste modele folosesc matricea de corelație sau matricea varianță-covarianță pentru a descrie conexiunile dintre variabile

(Epskamp, 2018). Analiza rețelei bayesiene oferă o imagine complexă a interacțiunilor dintre diferiți factori economici și contribuția lor la bugetul de stat. Rezultatele sunt structurate în mai multe secțiuni, inclusiv matricea de greutate, tabelul probabilităților de conexiune în rețea și măsurile de centralitate pentru fiecare variabilă.

4.4.3.2. Rezultate

În vederea identificării interconexiunilor generale dintre contribuția netă la bugetul de stat (CNBS), veniturile fiscale, indicatorii financiari selectați ai companiilor și numărul de salariați ai celor 20 de companii din sectorul suinicol din eșantion, a fost aplicată analiza rețelei și s-a construit modelul GGM.

Pentru rețelele bayesiene estimate s-au determinat matricea de greutate (tabelul 4.6.), tabelul probabilităților de conexiune dintre nodurile rețelei (tabelul 4.7.) și măsurile de centralitate asupra variabilelor sub forma unei reprezentări grafice (figura 4.15.).

Tabelul 4.6. Matricea greutății variabilelor în rețea

Variable	Network								
	cons	sbv	pr	imppr	sal	scas	ca	dt	pibagr
cons	0.000	0.764	0.000	0.000	0.000	-0.200	0.000	0.000	0.000
sbv	0.764	0.000	0.000	0.000	0.182	0.000	0.043	0.000	0.000
pr	0.000	0.000	0.000	0.702	-0.145	0.000	0.000	0.000	0.000
imppr	0.000	0.000	0.702	0.000	0.000	0.000	0.127	0.000	0.000
sal	0.000	0.182	-0.145	0.000	0.000	0.668	-0.174	0.000	0.000
scas	-0.200	0.000	0.000	0.000	0.668	0.000	0.501	0.000	0.000
ca	0.000	0.043	0.000	0.127	-0.174	0.501	0.000	0.731	0.000
dt	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.731	0.000	0.396
pibagr	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.396	0.000

Sursa: procesat de autori în JASP

Pe baza rezultatelor analizei matricei de greutate, se pot face următoarele aprecieri:

- **există o legătură pozitivă puternică (0.764) între subvențiile pentru bunăstarea animalelor și contribuția netă la bugetul de stat.** Aceasta sugerează că investițiile în bunăstarea animalelor pot avea un impact semnificativ pozitiv asupra veniturilor bugetare;
- **există o relație moderată pozitivă (0.182) între sbv și sal,** indicând că *creșterea subvențiilor poate fi asociată cu o creștere a numărului de salariați în sectorul creșterii suinelor;*
- **relația puternică pozitivă (0.702) sugerează că o creștere a impozitului pe profit este strâns legată de nivelul profitului net,** ceea ce este așteptat, deoarece impozitele pe profit sunt calculate ca un procent din profitul net;

- există o **legătură puternică pozitivă (0.501) între viramentele bugetare pentru salariați și cifra de afaceri**, sugerând că companiile cu o cifră de afaceri mai mare tind să aibă și viramente bugetare mai mari pentru salariați;
- relația **extrem de puternică (0.731) între cifra de afaceri și datoriile totale ale companiilor** indică faptul că o creștere a cifrei de afaceri este strâns asociată cu o creștere a datoriilor totale, ceea ce poate reflecta investiții de capital sau finanțarea creșterii prin împrumuturi în acest sector;
- există o **legătură moderată pozitivă (0.396) între datoriile totale și PIB-ul din agricultură**, sugestiv pentru faptul că o parte a datoriilor poate fi direcționată către investiții care contribuie la creșterea PIB în agricultură.

Tabelul 4.7. Tabelul probabilității de conexiune dintre nodurile rețelei

Variable	Network								
	cons	sbv	pr	imppr	sal	scas	ca	dt	pibagr
cons	0.000	1.000	0.000	0.050	0.140	1.000	0.000	0.000	0.010
sbv	1.000	0.000	0.030	0.000	0.870	0.440	0.600	0.020	0.000
pr	0.000	0.030	0.000	1.000	1.000	0.010	0.000	0.000	0.040
imppr	0.050	0.000	1.000	0.000	0.070	0.000	1.000	0.000	0.010
sal	0.140	0.870	1.000	0.070	0.000	1.000	1.000	0.190	0.120
scas	1.000	0.440	0.010	0.000	1.000	0.000	1.000	0.050	0.040
ca	0.000	0.600	0.000	1.000	1.000	1.000	0.000	1.000	0.060
dt	0.000	0.020	0.000	0.000	0.190	0.050	1.000	0.000	1.000
pibagr	0.010	0.000	0.040	0.010	0.120	0.040	0.060	1.000	0.000

Sursa: procesat de autori în JASP

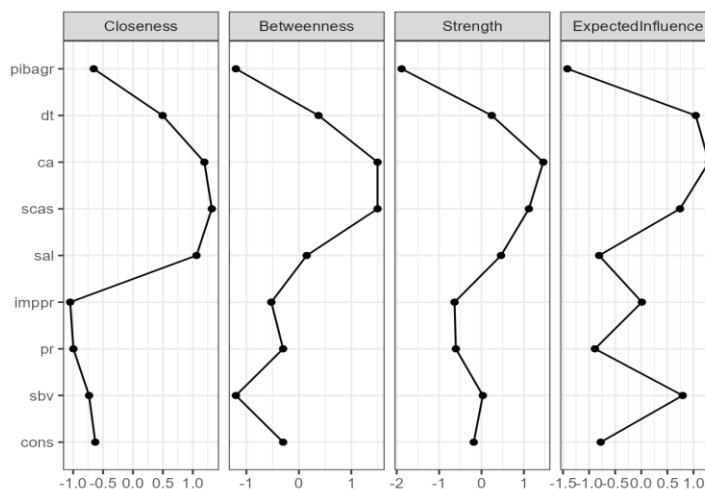
Tabelul probabilității în contextul analizei rețelei bayesiene prezintă probabilitățile asociate cu fiecare relație posibilă dintre variabile. Aceste probabilități ajută la înțelegerea relațiilor între diferite variabile și care dintre acestea au cea mai mare influență asupra celorlalte. Datele rezultate ne permit formularea următoarelor aprecieri:

- există o probabilitate de 1.000 că **subvențiile pentru bunăstarea animalelor (SBV) să aibă un impact direct asupra contribuției nete la bugetul de stat (CONS)**, ceea ce indică o **relație foarte puternică și practic sigură între aceste două variabile**;
- o altă relație cu probabilitatea de 1.000 este între viramentele bugetare pentru salariați (SCAS) și contribuția netă la bugetul de stat (CNBS), subliniind importanța viramentelor bugetare în influențarea bugetului de stat;
- există probabilități de 1.000 între numărul de salariați (SAL) și cifra de afaceri (CA), precum și între SAL și alte variabile (PR, SCAS), indicând o **influență puternică reciprocă și o interdependență între forța de muncă, performanța financiară a companiilor și viramentele bugetare pentru salariați**;

- relația dintre cifra de afaceri (CA) și datoriile totale (DT) are o probabilitate de 1.000, demonstrând o **conexiune directă puternică între performanța financiară a companiilor și nivelul datoriilor lor**;

- o probabilitate de 1.000 între datoriile totale (DT) și PIB-ul în agricultură (PIBAgr) sugerează că nivelul datoriilor în sectorul agricol are o legătură directă și sigură cu dimensiunea economică a acestui sector.

În concluzie, tabelul probabilității conexiunilor în rețea oferă o bază valoroasă pentru identificarea și prioritizarea relațiilor semnificative dintre variabilele economice, facilitând astfel înțelegerea complexității sistemului economic și a factorilor care influențează bugetul de stat.

Centrality measures per variable

Variable	Network			
	Betweenness	Closeness	Strength	Expected influence
cons	-0.300	-0.631	-0.183	-0.777
sbv	-1.200	-0.735	0.031	0.793
pr	-0.300	-0.996	-0.605	-0.888
imppr	-0.525	-1.050	-0.636	0.012
sal	0.150	1.062	0.460	-0.808
scas	1.500	1.318	1.118	0.742
ca	1.500	1.194	1.457	1.298
dt	0.375	0.495	0.242	1.043
pibagr	-1.200	-0.656	-1.884	-1.416

Figura 4.15. Centrality Plot
Sursa: procesat de autori în JASP

Rezultatele de centralitate obținute sugerează următoarele:

- **subvențiile pentru bunăstarea animalelor (SBV) au o influență pozitivă generală** (expected influence de 0.793), ceea ce sugerează că **creșterea subvențiilor pentru bunăstarea**

animalelor are un impact benefic general asupra rețelei;

- cifra de afaceri (CA) și viramente bugetare ale salariaților (SCAS) au valori mari ale măsurilor de centralitate indicând că *sunt elemente centrale în rețea cu influență pozitivă și capacitate de a afecta rapid alte variabile;*

- PIB în agricultură (pibagr) prezintă cea mai scăzută valoare a influențelor așteptate (-1.416), sugestiv pentru *un impact general negativ asupra rețelei*. Aceasta poate indica faptul că schimbările în PIB-ul agricol au efecte complexe sau indirecte asupra contribuției nete la buget;

- profitul net (PR) și impozitul pe profit (IMPPR) au valori negative ale influenței așteptate, indicând un *impact potențial negativ sau o importanță redusă în cadrul rețelei din perspectiva contribuției la bugetul de stat*.

Sub formă grafică, rezultatele analizei sunt prezentate în figura 4.16.

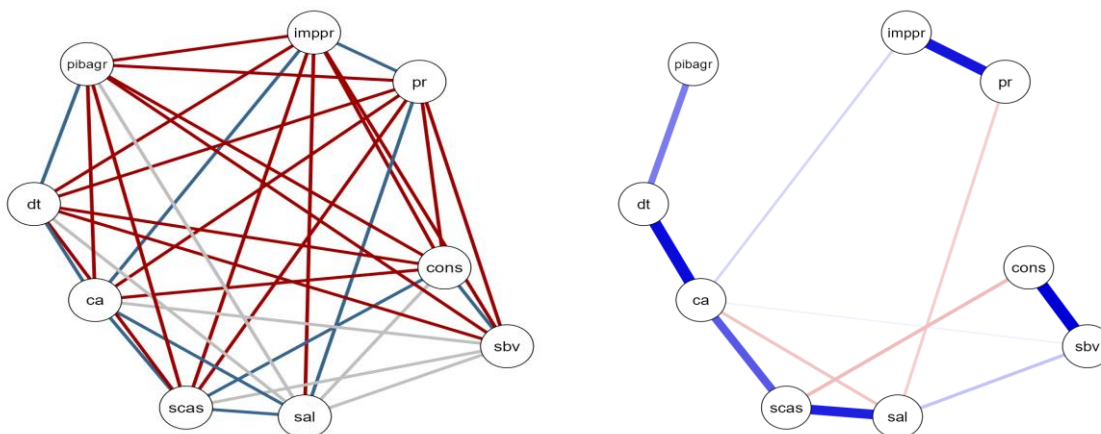

Figura 4.16. Rezultatele analizei rețelei bayesiene prin aplicarea GGM-urilor

Sursa: procesat de autori în JASP

4.4.3.3. Concluzii

Analiza modelatorilor economici ai contribuției nete la bugetul de stat, prin prisma interconexiunilor și impactului variabilelor în cadrul sectorului suinicol, a evidențiat câteva aspecte esențiale pentru înțelegerea dinamicii economice și a influenței acestui sector asupra finanțelor publice. Concluziile relevante derivă din aplicarea metodologiei cercetării bazate pe analiza rețelei bayesiene și modele grafice gaussiene (GGM), care oferă o perspectivă aprofundată asupra relațiilor directe și indirecte dintre variabilele economice importante. În sinteză, principalele constatări sunt:

- **subvențiile acordate pentru îmbunătățirea bunăstării animalelor au o influență semnificativă și directă asupra creșterii contribuției nete la bugetul de stat.** Aceasta subliniază eficacitatea politicilor de subvenții ca mijloc de stimulare a sectorului, evidențiind impactul pozitiv

al acestor investiții nu doar asupra bunăstării animalelor, ci și asupra sănătății economice a sectorului;

- există o interdependență puternică între profitul net, impozitul pe profit, cifra de afaceri și nivelul datoriilor, ceea ce reflectă *complexitatea gestionării financiare în sectorul suinicol*. Această corelație sugerează că deciziile de management financiar și fiscalitatea joacă un rol definitoriu în optimizarea contribuției sectorului la economia națională;

- relația dintre viramentele bugetare pentru salariați și cifra de afaceri indică *importanța gestionării eficiente a forței de muncă și a politicilor salariale în cadrul companiilor din sectorul suinicol*. Aceasta subliniază rolul strategiilor de resurse umane în îmbunătățirea performanței economice și în susținerea creșterii contribuției nete la buget;

- relația strânsă între cifra de afaceri și nivelul datoriilor subliniază importanța echilibrului financiar și a prudenței în strategiile de îndatorare. Investițiile finanțate prin datorii trebuie să fie bine planificate pentru a susține creșterea durabilă a sectorului și a minimiza riscurile financiare.

Analiza a evidențiat complexitatea interacțiunilor dintre diferiți factori economici și modul în care aceștia influențează contribuția netă la bugetul de stat. Înțelegerea acestor interconexiuni este esențială pentru elaborarea unor politici eficiente, capabile să sprijine dezvoltarea sustenabilă a sectorului suinicol și să maximizeze contribuția sa la finanțele publice.

Prin urmare, concluziile subliniază necesitatea unei abordări integrate și bine fundamentate în politica economică și în managementul sectorului suinicol, pentru a optimiza contribuția acestuia la bugetul național și a sprijini dezvoltarea durabilă a acestui sector vital.

4.5. Concluzii și recomandări

Scopul analizei a fost acela de a determina impactul asupra bugetului de stat a sectorului suinicol, având în vedere factorii care pot influența contribuția netă la bugetul de stat a companiilor care activează în cadrul sectorului, perioada de analiză fiind 2018-2022.

Pentru a evalua impactul asupra bugetului de stat al sectorului creșterii suinelor în România, au fost aplicate metode econometrice avansate care au vizat diverse modele de analiză panel, precum și analiza grafică gaussiană (sau analiza rețelelor). Aceste instrumente econometrice au fost alese datorită eficienței lor în oferirea de estimări precise, minimizând riscul identificării unor corelații nejustificate. Modelele alese includ mai multe variabile (contribuția netă la bugetul de stat; subvențiile pentru bunăstarea animalelor; profitul net; impozitul pe profit; numărul de salariați; sarcina fiscală asupra muncii; cifra de afaceri; datorii totale; nivelul PIB în agricultură) și ar putea să ajute la înțelegerea complexităților economice ale sectorului suinicol și a modului în care diversele sale componente influențează finanțele publice.

Modelele econometrice s-au construit pe baza datelor financiare provenite de la primele 20 de companii care activează la nivelul codului CAEN 0146 – Creșterea porcinelor, companii care reprezintă o proporție semnificativă din totalul pieței pentru acest cod CAEN după cifra de afaceri (49,60%, conform topfirme.ro, <https://www.coduricaen.ro/top/companii/0146>). Selecția a

inclus o varietate reprezentativă a companiilor din acest sector, luând în considerare factori precum dimensiunea, regiunea geografică, dar și modelele de afaceri.

Analiza econometrică a sectorului creșterii suinelor în România evidențiază un impact semnificativ al acestui sector asupra bugetului național, atât prin veniturile generate, cât și prin cheltuielile alocate sub forma subvențiilor pentru bunăstarea animalelor, pentru susținerea acestuia.

Pentru *analiza impactului financiar direct al companiilor*, din eșantionul selectat, asupra bugetului de stat s-a aplicat o *analiză a datelor panel* care permite atât analiza dinamică a comportamentului fiecărei companii în timp, cât și compararea între companii, oferind o imagine complexă a impactului lor cumulat și individual asupra economiei. Analiza efectuată sugerează câteva tendințe și relații importante care pot influența contribuția lor netă la bugetul de stat. În sinteză, se evidențiază următoarele:

- **subvențiile guvernamentale destinate îmbunătățirii bunăstării animalelor** joacă un rol semnificativ în sprijinirea companiilor din sectorul suinicol. Aceasta sugerează că politicile care promovează bunăstarea animalelor nu numai că sporesc standardele de îngrijire și sănătate ale animalelor, **dar pot avea și un impact economic pozitiv asupra sectorului**, reflectând o corelație între bunăstarea animalelor și performanța financiară a companiilor;

- **performanța financiară**, măsurată prin profitul net și impozitul pe profit, arată o dinamică complexă în ceea ce privește impactul asupra contribuției nete la bugetul de stat. Aceasta subliniază importanța gestionării eficiente a resurselor financiare și a planificării fiscale în cadrul companiilor din sectorul suinicol;

- **numărul de salariați și politicile salariale** au un rol important în modelul economic al sectorului suinicol. Aceste variabile influențează nu doar costurile operaționale ale companiilor, dar și contribuția lor globală la economie și la bugetul de stat, indicând importanța optimizării structurii forței de muncă și a politicilor salariale pentru a sprijini atât bunăstarea angajaților, cât și sustenabilitatea financiară;

- **cifra de afaceri și structura de capital, inclusiv nivelul datoriilor**, reflectă aspecte esențiale ale managementului companiilor și ale strategiei de afaceri. Relațiile lor cu contribuția netă la buget evidențiază *importanța creșterii veniturilor și a gestionării prudente a datoriilor* pentru îmbunătățirea performanței financiare și a impactului bugetar.

Ca atare, analiza efectuată sugerează că succesul și contribuția sectorului suinicol la bugetul de stat sunt influențate de o combinație de factori interni, precum politicile financiare, de personal și de bunăstare a animalelor, cât și de factori externi, inclusiv condițiile macroeconomice și politicile guvernamentale. Totodată, analiza scoate în evidență **rolul subvențiilor pentru bunăstarea animalelor ca predictor principal al intensificării contribuției nete a sectorului suinicol la bugetul de stat.**

În plus față de efectele directe ale variabilelor asupra contribuției nete a companiilor la bugetul de stat, se pot analiza și *efectele indirecte* care se referă la modul în care aceste variabile

influențează CNBS (contribuția netă la bugetul de stat) prin intermediul altor variabile sau prin intermediul interconexiunilor reciproce.

De data aceasta, metodologia cercetării s-a bazat pe analiza rețelei bayesiene, o tehnică de modelare și analiză a interconexiunilor dintre variabilele unui sistem, bazată pe evaluarea influențelor directe, indirecte și totale între variabilele selectate.

Analiza modelatorilor economici ai contribuției nete la bugetul de stat, prin prisma interconexiunilor și impactului variabilelor în cadrul sectorului suinicol, a evidențiat câteva aspecte esențiale pentru înțelegerea dinamicii economice și a influenței acestui sector asupra finanțelor publice:

- **subvențiile acordate pentru îmbunătățirea bunăstării animalelor au o influență semnificativă și directă asupra creșterii contribuției nete la bugetul de stat.** Aceasta subliniază eficacitatea politicilor de subvenții ca mijloc de stimulare a sectorului, evidențiind impactul pozitiv al acestor investiții nu doar asupra bunăstării animalelor, ci și asupra sănătății economice a sectorului;

- există o interdependență puternică între profitul net, impozitul pe profit, cifra de afaceri și nivelul datoriilor, ceea ce reflectă *complexitatea gestionării financiare în sectorul suinicol*. Această corelație sugerează că deciziile de management financiar și fiscalitatea joacă un rol definitoriu în optimizarea contribuției sectorului la economia națională;

- relația dintre viramentele bugetare pentru salariați și cifra de afaceri indică *importanța gestionării eficiente a forței de muncă și a politicilor salariale în cadrul companiilor din sectorul suinicol*. Aceasta subliniază rolul strategiilor de resurse umane în îmbunătățirea performanței economice și în susținerea creșterii contribuției nete la buget;

- relația strânsă între cifra de afaceri și nivelul datoriilor subliniază importanța echilibrului financiar și a prudenței în strategiile de îndatorare. Investițiile finanțate prin datorii trebuie să fie bine planificate pentru a susține creșterea durabilă a sectorului și a minimiza riscurile financiare.

Analiza a evidențiat complexitatea interacțiunilor dintre diferiți factori economici și modul în care aceștia influențează contribuția netă la bugetul de stat. Înțelegerea acestor interconexiuni este esențială pentru elaborarea unor politici eficiente, capabile să sprijine dezvoltarea sustenabilă a sectorului suinicol și să maximizeze contribuția sa la finanțele publice.

Prin urmare, sectorul creșterii suinelor în România reprezintă un domeniu esențial al economiei rurale și agroalimentare, cu un impact direct și multiplicator asupra bugetului național. Investițiile în bunăstarea animalelor, îmbunătățirea performanței financiare a companiilor și o gestionare eficientă a resurselor umane și fiscale sunt elemente cheie în sprijinirea creșterii economice și a sustenabilității acestui sector.

Pe baza analizei econometrice detaliate a sectorului creșterii suinelor în România și a impactului semnificativ al acestuia asupra bugetului de stat, se pot propune o serie de **măsuri pentru optimizarea contribuției acestui sector la economia națională:**

- politicile guvernamentale ar trebui să continue și să intensifice subvențiile destinate îmbunătățirii bunăstării animalelor care nu doar cresc standardele de îngrijire și sănătate ale

animalelor, dar au și un impact economic pozitiv asupra sectorului, crescând productivitatea și veniturile fiscale;

- ar fi benefică o creștere a accesului companiilor din sectorul suinicol la finanțare, inclusiv prin programe guvernamentale de creditare cu dobânzi reduse sau garanții de stat pentru împrumuturi. Aceasta ar stimula investițiile în tehnologie, extinderea capacităților de producție și adoptarea de practici sustenabile;

- având în vedere că investițiile în cercetare și dezvoltare sunt esențiale pentru modernizarea sectorului suinicol, ar trebui promovate tehnologiile inovatoare și practicile de producție eficiente, care pot crește randamentele și reduce costurile, având un efect pozitiv asupra profitabilității și contribuției la bugetul de stat;

- programele de formare profesională pentru lucrătorii din sectorul suinicol ar contribui la creșterea eficienței și productivității și ar putea avea un impact semnificativ asupra performanței financiare a companiilor;

- continuarea revizuirii cadrului fiscal pentru a încuraja reinvestirea profiturilor și a reduce povara fiscală pentru companiile din sectorul suinicol. Acest lucru ar putea include scutiri fiscale sau reduceri de taxe pentru investițiile în tehnologie, sustenabilitate și bunăstare animală. Un pas notabil s-a înregistrat odată cu apariția Legii 135/2022 care prevede introducerea pentru domeniul agricol și al industriei alimentare a facilităților fiscale pentru salariile angajaților (scutirea de CASS - 10%; scutirea de impozit pe venitul din salarii - 10%; reducerea CAS cu 3,75%).

Implementarea acestor măsuri necesită un efort coordonat între guvern, instituțiile financiare, companiile din sectorul suinicol și organizațiile de cercetare și dezvoltare. Prin colaborare și investiții strategice, sectorul creșterii suinelor poate continua să joace un rol esențial în economia rurală și în susținerea bugetului național.

Desigur, analiza efectuată conține și anumite **limite**. Astfel, analiza se bazează pe un eșantion de 20 de companii din sectorul creșterii suinelor, selecționate pe baza cifrei de afaceri. Această selecție, deși reprezentativă, nu acoperă întreaga diversitate a sectorului, inclusiv fermele mici și mijlocii care pot avea modele de afaceri diferite. De asemenea, analiza este centrată pe efectele directe ale subvențiilor pentru bunăstarea animalelor asupra contribuției nete la bugetul de stat, nu și pe efectele indirecte, cum sunt, de exemplu, creșterea cererii pentru produse cu standarde mai înalte de bunăstare, efecte care pot fi mai dificil de cuantificat și pot varia semnificativ în funcție de percepțiile și comportamentul consumatorilor.

Studiul reflectă situația economică și socială din perioada 2018-2022, iar concluziile sale pot fi sensibile la schimbările din contextul mai larg, cum ar fi fluctuațiile prețurilor la furaje, schimbările în politici fiscale sau impactul evenimentelor neprevăzute (de exemplu, pandemia Covid-19).

Pentru a aborda aceste limite, o cercetare viitoare ar putea include o bază de date mai largă și mai diversificată, analiza impactului altor factori economici și sociali și adaptarea modelelor econometrice la schimbările din contextul extern și al politicilor guvernamentale.

Capitolul 5

Cercetare calitativă a sectorului creșterii suinelor în România³

5.1. Metodologia de cercetare

Pentru cercetarea următoare s-a apelat la o metodă calitativă, respectiv metoda interviului, utilizată pentru a colecta date primare. Aceasta implică întrebarea uneia sau mai multor persoane despre părerile lor despre o companie, un produs sau un subiect. Această metodă a permis cercetătorilor să obțină informații detaliate care ar putea să nu fie disponibile prin alte metode de cercetare.

Cercetarea calitativă se concentrează pe explorarea și înțelegerea experiențelor și perspectivelor oamenilor prin observație și interviuri, în timp ce cercetarea **cantitativă** se concentrează pe date numerice și pe analiza statistică pentru a descrie și măsura fenomenele.

Interviurile pot fi utilizate într-o gamă largă de domenii de cercetare, inclusiv științe sociale, psihologie, științe ale sănătății, afaceri și educație. Datele colectate din interviuri sunt adesea transcrise, codificate și analizate pentru a identifica modele, teme și tendințe care pot contribui la rezultatele cercetării, dezvoltarea teoriei și recomandările de politici.

Un **interviu** este o metodă de cercetare care implică adresarea de întrebări pentru a colecta date de la persoane care au cunoștințe, experiență sau opinii cu privire la un anumit subiect.

Caracteristicile interviurilor în cercetare

Unele dintre caracteristicile-cheie ale interviurilor în cercetare includ:

- **Personal:** interviurile sunt, de obicei, realizate față în față, prin telefon sau prin videoconferință, permițând interacțiunea personală între cercetător și participant.
- **Interactiv:** interviurile sunt o conversație bidirecțională între cercetător și participant, permițând întrebări și clarificări ulterioare.
- **Calitativ:** interviurile sunt o metodă de cercetare calitativă, care se concentrează pe experiențele subiective, opiniile și atitudinile participanților.
- **Aprofundat:** interviurile pot oferi informații aprofundate despre un subiect de cercetare, permițând o explorare amănunțită a problemelor și fenomenelor complexe.
- **Contextual:** interviurile pot oferi informații contextuale pe un subiect de cercetare, oferind o perspectivă asupra factorilor culturali, sociali și istorici care pot influența subiectul.
- **Consumatoare de timp:** efectuarea interviurilor poate fi consumatoare de timp, necesitând planificare, pregătire și urmărire semnificative.

³ Acknowledgments: Această cercetare a fost realizată parțial ca urmare a mobilității Erasmus+ a Simonei Roxana Pătărlăgeanu la Universidad Católica de Valencia San Vicente Mártir, Spania. Mobilitatea a avut loc în perioada 3-10 martie 2024.

Tipuri de interviuri în cercetare

Există trei tipuri principale de interviuri pentru a cerceta clienții:

- **structurat**. Un **interview structurat** este acela în care cercetătorul le cere participanților o listă de întrebări care au fost pregătite în prealabil. Un interviu structurat este ca un sondaj sau chestionar. Cu toate acestea, se desfășoară mai degrabă verbal decât în formă scrisă. Interviuurile structurate pot fi utilizate atât în cercetarea explicativă, cât și în cea exploratorie. Natura lor „uniformă” permite cercetătorului să identifice tendințe semnificative în comportamentul consumatorilor, de exemplu. Un interviu structurat economisește timp, deoarece întrebările trebuie pregătite o singură dată și repetate în mai multe interviuri. Cu toate acestea, structura rigidă ar putea limita spontaneitatea și răspunsurile aprofundate.

- **nestructurat sau non-directive** în cercetare. Opusul interviurilor structurate îl reprezintă **interviewurile nestructurate**. Interviuurile nestructurate nu se bazează pe întrebări prestabilite, ci sunt urmărite pe baza răspunsurilor intervievaților. Interviuurile nestructurate sunt uneori numite interviuri non-directive. „Non-directiv” înseamnă nepregătit/prearanjat. Interviuul nu are structură sau punctaj. Este conversațional. Cercetătorul poate întreba orice dorește, în funcție de răspunsurile intervievaților. Întrebările sunt adesea deschise pentru a încuraja oamenii să se exprime și să ofere feedback sincer. La fel ca interviurile structurate, scopul principal al unui interviu nedirectiv este colectarea datelor, dar într-un mod mai prietenos și mai conversațional. Interviuurile nedirective oferă cercetătorilor multă flexibilitate, dar pot fi consumatoare de timp. Ele creează o atmosferă prietenoasă care permite participanților să se deschidă. Sunt mai degrabă exploratorii decât interviurile directive (structurate). Cu toate acestea, lipsa structurii îi poate face pe participanți să ofere informații irelevante, interviuri semistructurate. Un amestec de interviuri structurate și nestructurate se numește **interview semistructurat**. Interviuurile semi-structurate includ o listă de întrebări predeterminate, dar care nu sunt stabilite în ordine. Intervievatorul poate alege ce să întrebe în funcție de situație. Interviuurile semi-structurate mențin un grad rezonabil de flexibilitate și validitate. Cercetătorii pot colecta răspunsuri mai detaliate, dar nu depun la fel de mult timp și efort ca într-un interviu nestructurat.

Tabelul 5.1. Compararea diferitelor metode de interviu

Specificație	Interviu structurat	Interviu nestructurat	Interviu semi-structurat
Întrebări ordonate	da	nu	da
Întrebări fixe	da	nu	unele
Tipuri de întrebări	închise	deschise	închise și deschise
Flexibilitate	scăzută	ridicată	ridicată

Sursa: Prelucrare proprie

Formatul interviului variază, de la față în față la online, unu-la-unu sau focus grup. Toate cele trei tipuri de interviuri de mai sus pot fi realizate în diferite formate: focus grup, unu-la-unu, online și telefonic.

5.2. Importanța interviurilor în cercetare

Cea mai bună modalitate de a evita părtinirea intervievatorului este folosirea unui ghid de interviu și realizarea unui proces de interviu mai structurat. Un ghid de interviu este, pur și simplu, un document care definește structura interviului – ce întrebări se pot adresa și în ce ordine. Acest lucru asigură aceeași experiență pentru toți intervievații.

Importanța interviurilor în cercetare constă în faptul că acestea oferă o sursă valoroasă de date, pentru ca cercetătorii să obțină o perspectivă asupra fenomenelor complexe și nuanțate. Interviurile le permit cercetătorilor să colecteze informații detaliate despre experiențele, opiniile și atitudinile participanților în propriile cuvinte, oferind o înțelegere mai bogată a subiectului de cercetare decât alte metode de colectare a datelor. În plus, interviurile pot fi adaptate nevoilor specifice ale proiectului de cercetare, permițând cercetătorilor să pună întrebări ulterioare sau să exploreze subiecte neașteptate pe măsură ce apar.

Prejudecățile intervievatorului

În timp ce interviurile sunt o sursă primară eficientă, ele sunt supuse părtinirii și erorilor intervievatorului. Prejudecățile intervievatorului apar atunci când interviuatul lasă subiectivitatea sa (opinii personale, gânduri, atitudini) să afecteze rezultatul cercetării.

Avantajele interviurilor în cercetare

Atunci când se efectuează cercetări calitative, interviurile sunt un instrument valoros pentru culegerea de date bogate și aprofundate care surprind complexitatea experiențelor și perspectivelor participanților. Interviurile oferă mai multe avantaje, inclusiv capacitatea de a analiza și clarifica răspunsurile participanților, de a stabili un raport cu participanții și de a adapta interviul la nevoile specifice ale proiectului de cercetare.

Date bogate și detaliate

Interviul permite cercetătorilor să colecteze date bogate și detaliate despre experiențele, atitudinile și perspectivele participanților: spre deosebire de sondaje sau alte metode de colectare a datelor cantitative, interviurile oferă cercetătorilor posibilitatea de a colecta date bogate și detaliate care surprind complexitatea și nuanța experiențelor participanților.

Clarificare și tatonare

Interviurile le permit cercetătorilor să analizeze și să clarifice răspunsurile participanților, conducând la o înțelegere mai profundă a subiectului de cercetare: unul dintre avantajele cheie ale interviurilor este că le permit cercetătorilor să pună întrebări ulterioare sau să caute clarificări atunci când răspunsurile participanților sunt neclare sau ambigue. Acest lucru poate ajuta la

asigurarea faptului că datele colectate sunt exacte și complete și poate duce la o înțelegere mai profundă a subiectului de cercetare.

Adaptate nevoilor de cercetare

Interviurile în cercetare pot fi adaptate nevoilor specifice ale proiectului de cercetare, permițând cercetătorilor să pună întrebări ulterioare sau să exploreze subiecte neașteptate pe măsură ce apar: interviurile sunt flexibile și pot fi adaptate nevoilor specifice ale proiectului de cercetare. Acest lucru le permite cercetătorilor să pună întrebări ulterioare sau să exploreze subiecte neașteptate pe măsură ce apar, oferind o înțelegere mai holistică a subiectului de cercetare.

Stabilirea relațiilor și încrederea

Interviurile ajută la stabilirea unui raport între cercetător și participant, conducând la un nivel mai mare de încredere și deschidere. Acest lucru poate fi deosebit de important atunci când studiază subiecte sensibile sau personale, deoarece participanții pot fi mai confortabil să discute aceste probleme cu cineva în care au încredere.

Utile pentru subiecte sensibile

Interviurile pot fi deosebit de utile atunci când studiază subiecte sensibile sau dificile, deoarece participanții se pot simți mai confortabil să discute aceste probleme într-un cadru individual: interviurile pot oferi participanților un spațiu sigur și confidențial pentru a discuta subiecte sensibile sau dificile. Acest lucru poate ajuta la asigurarea faptului că participanții se simt confortabil și dispuși să-și împărtășească experiențele, ceea ce duce la date mai exacte și mai complete.

5.3. Aplicarea interviului

1. Definirea obiectivelor cercetării și determinarea tipului de informații culese în urma interviurilor

În această primă etapă au fost clarificate obiectivele cercetării și s-a determinat tipul de informații necesar a fi obținute în urma interviului. Obiectivul cercetării calitative a fost obținerea de informații care să conducă la evaluarea impactului economic, social și de mediu al sectorului creșterii suinelor asupra economiei României.

2. Crearea listei de ținte de interviuat

Etapa a doua a fost destinată identificării populației-țintă pentru studiu și a fost creată o listă de potențiali participanți. S-a luat în considerare utilizarea unei metode de eșantionare aleatorie pentru a selecta participanții.

3. Dezvoltarea un screener de recrutare

Instrumentul de screening, pentru a identifica participanții care îndeplinesc criteriile de includere, a fost creat ținând cont de numărul firmelor din domeniu, repartizarea geografică a acestora și potențialul de producție. Au fost vizate firmele cu producție în sistem intensiv. Screenerul utilizat pentru recrutarea participanților a fost conceput pentru a ne asigura că participanții selectați îndeplinesc criteriile de includere ale studiului.

Conform www.listafirme.ro, în anul 2022 au depus bilanț 587 firme cu codul CAEN 0146. Au fost intervievați 10 specialiști care activează în domeniu, din județe diferite (asigurându-se acoperirea geografică) și cu potențial de producție în sistem intensiv, în perioada 1-29 martie 2024. Interviurile au durat, în medie, 45 minute, însumând aproximativ 8 ore de înregistrare. Examinatorul a oferit participanților o imagine de ansamblu asupra studiului și a obținut consimțământul informat.

4. Crearea ghidului de interviu

S-a elaborat un ghid de interviu sau un scenariu care a inclus întrebările care trebuie adresate specialiștilor intervievați. S-au inclus întrebări deschise, pentru a permite participanților să-și împărtășească experiențele și perspectivele. Ghidul de interviu a fost conceput pentru a ne asigura că întrebarea de cercetare este abordată și că obiectivele interviului sunt atinse. Temele atinse au fost: impactul sectorului creșterii suinelor asupra economiei la acest moment; provocările la care trebuie să răspundă actorii din domeniu în această perioadă; care ar fi contribuția sectorului creșterii suinelor la echilibrarea balanței comerciale cu produse agroalimentare a României; identificarea acțiunilor economice, legislative pe care statul român ar trebui să le întreprindă pentru ca acest sector să contribuie mai mult la echilibrarea balanței comerciale cu produse agroalimentare a României; precizarea acțiunilor care ar avea impact și asupra bunăstării celor care lucrează în acest sector.

5. Munca de „teren”

Au fost realizate interviurile cu participanții selectați, iar mediul interviului a fost liniștit și lipsit de elemente care ar fi putut distra atenția. Participanților i s-a explicat scopul interviului, și s-au utilizat abilitățile de ascultare activă pentru a ne asigura că participantul se simte auzit și înțeles.

6. Înregistrarea interviului

Înregistrarea s-a realizat cu opțiunea înregistrare din Zoom⁴. A fost asigurată confidențialitatea participantului și datele au fost stocate în siguranță. Transcrierea interviului s-a realizat cât mai curând posibil după ce acesta a fost finalizat, pentru a ne asigura că datele au fost capturate cu acuratețe.

7. Raportare

Transcrierea interviului și analizarea datelor folosind metoda de analiză tematică au presupus identificarea temelor care fac referire la întrebarea de cercetare. Analiza datelor a fost riguroasă și sistematică, iar raportarea rezultatelor s-a făcut în mod clar și concis. S-au transcris interviurile, au fost extrase citate relevante axate pe principalele teme din ghidul interviului și au fost create foi de interviuri pentru interviuri separate. Analiza tematică a conținutului a fost inițiată utilizând QDacity, varianta free trial⁵, prin încărcarea transcrierilor în software, atribuirea codurilor/temelor diferitelor segmente de text și apoi generarea de rapoarte.

⁴ www.zoom.us, varianta cu licență acordată prin Academia de Studii Economice din București

⁵ www.qdacity.com

8. Diseminarea rezultatelor interviului echipei de cercetare

A fost organizată o întâlnire cu echipa de cercetare pentru a discuta rezultatele interviului. S-au utilizat rezultatele pentru a stabili următorii pași în proiectul de cercetare și s-au identificat problemele sau provocările în timpul interviurilor și au fost discutate modalitățile de a le rezolva.

9. Verificare și validare

Datele obținute prin interviuri au fost verificate pentru a asigura acuratețea acestora și s-au validat constatările prin alte surse de informații. Au fost luate în considerare utilizarea mai multor metode de colectare a datelor, pentru a asigura fiabilitatea și validitatea constatărilor.

În prezenta cercetare s-a optat pentru interviul unu-la-unu, online, prin videoconferință Zoom. Intervievatorul a vorbit cu o singură persoană la un moment dat, astfel încât să se poată elimina distragerile și părțirile de grup.

5.4. Rezultatele cercetării

În cadrul cercetării calitative derulate, întrebările au fost structurate pe trei categorii, astfel:

1. Cunoașterea intervievatului și experiența în domeniul creșterii suinelor în sistem intensiv.
2. Cunoașterea experienței internaționale, dacă era cazul.
3. Identificarea căilor de redresare a sectorului și creșterii potențialului de a contribui mai mult la echilibrarea balanței comerciale cu produse agroalimentare a României.

Interviurile s-au împărțit în mai multe categorii, după:

- a) Dorința intervievaților de a rămâne anonimi:
 - a. interviuri anonime (interlocutorul a preferat ca numele să nu îi fie menționat);
 - b. interviuri neanonime (interlocutorul a precizat numele său și/sau al companiei).
- b) Experiența internațională a intervievaților:
 - a. Cu experiență de studiu și/sau lucru în țări UE sau extra comunitare; jumătate dintre cei intervievați aveau și experiență internațională (de studiu, cercetare sau practică).
 - b. Cu experiență exclusiv națională.
- c) Rolul jucat în ferme sau grupuri de ferme:
 - a. Administratori;
 - b. Personal de conducere din ferme de mari dimensiuni;
 - c. Specialiști din mediul universitar cu activitate practică și managerială în ferme.
- d) Atractivitatea sectorului creșterii suinelor pentru intervievați:
 - a. Lucrează din pasiune, consideră că mereu este ceva nou;
 - b. Au preluat afacerea familială.

Sinteza răspunsurilor intervievaților este prezentată în tabelul 5.2.

Tabelul 5.2. Sinteza răspunsurilor la interviul semistrukturat

Nr. interviu	Număr capete animale gestionate	Impactul sectorului creșterii suinelor asupra economiei României	Provocări actuale întâlnite în sectorul analizat	Potențialul sectorului de a contribui la echilibrarea balanței comerciale cu produse agroalimentare	Ce măsuri ar trebui să întreprindă statul român pentru a resuscita sectorul analizat	Impactul măsurilor menționate asupra bunăstării personalului care activează în cadrul sectorului	Care ar fi prima acțiune întreprinsă din poziția de coordonator sector
1.	600.000 capete porc gras	<p>Urmare a PPA numărul porcilor produși în fermele comerciale și sacrificați în abatoare din România a scăzut cu aproape 45% - de la 4.3 milioane capete în 2017 la puțin peste 2.5 milioane capete în 2023. Ca efecte ale PPA, un studiu comisionat de APCPR (Asociația Producătorilor de Carne de Porc din România) și efectuat de o reputată companie de consultanță internațională a estimat pentru anul 2020 un efect negativ (direct, indirect și indus) în PIB-ul României de aproximativ 2.4 miliarde lei, și un număr de 13.5 mii de locuri de muncă mai puțin. Și asta doar pentru 2020. Pentru noi, Premium Porc, impactul a fost unul care ne-a schimbat evoluția și modul de a gândi. De la înființare ne-am concentrat foarte mult pe extindere, ajungând în 2019 la investiții de peste 100 milioane EUR și eram pe punctul de a ne crește încă o dată capacitatea de producție cu 50%. Însă la începutul anului 2022, urmare a unor focare de pestă a trebuit să ucidem preventiv și ne-am trezit cu aproape 250.000 de porci sacrificați din fermele proprii afectate de PPA, 6 ferme au fost închise din acest motiv, cu locuri de muncă care au dispărut, cu anularea tranzacției ce ar fi condus la creșterea capacității, și cu nevoia de a ne reevalua foarte serios atât modul în care ne desfășurăm activitatea cât și resursele pe care le avem la dispoziție.</p>	<p>Principala provocare actuală este PPA, costul materiilor prime – cereale, șroturi etc, utilități (energie electrică, gaze)</p>	<p>În primul rând, sectorul creșterii porcinelor trebuie revigorat prin acțiuni de sprijin, masuri ale guvernului. Si DA, ar putea ca odată refăcut să contribuie la echilibrarea balanței comerciale a României. În prezent deficitul în balanța comercială anuală a RO ca urmare a importului de carne de porc este de peste 1 miliard EUR anual.</p>	<p>Acțiuni de sprijin, măsuri ale guvernului</p>	<p>Cu siguranță, am putea să creștem veniturile angajaților</p>	<p>Control total și evidența reală a gospodăriilor populației și a tuturor crescătorilor de porcine, măsuri de ajutor și o politică pe termen scurt și mediu în vederea sprijinirii fermelor de creștere porcine cu accent pe sectorul de reproducție – în așa fel ca în 5-8 ani să revigorăm sectorul de creștere porcine și să echilibrăm balanța comercială</p>

Nr. interviu	Număr capete animale gestionate	Impactul sectorului creșterii suinelor asupra economiei României	Provocări actuale întâlnite în sectorul analizat	Potențialul sectorului de a contribui la echilibrarea balanței comerciale cu produse agroalimentare	Ce măsuri ar trebui să întreprindă statul român pentru a resuscita sectorul analizat	Impactul măsurilor menționate asupra bunăstării personalului care activează în cadrul sectorului	Care ar fi prima acțiune întreprinsă din poziția de coordonator sector
1.	Președinte APCPR – asociație profesională cu peste 80 membri care produc peste 70% din carnea de porc autohtonă (aproximativ 2.000.000 porci/an)	Sectorul comercial este în scădere din cauza PPA începând cu 2014; Potențialul este uriaș, având în vedere excedentul de producție cerealiară și a profesionalismului deținătorilor de ferme; Deficitul comercial cu carne de porc a țării a crescut constant în ultimii ani ajungând la aproape 1 miliard de EUR/an în 2023	PPA; Concurența masivă cu carnea din comerțul intracomunitar; Concurența nelocală cu sectorul nefiscalizat/necontrolat sanitar-veterinar – peste 50% din populația de suine a României	Carnea de porc este produsul cu cel mai mare deficit comercial, în contextul în care este cel mai consumat sortiment de carne. Deficitul actual reprezintă o amenințare la siguranța alimentară a țării mai ales în cazul apariției unor boli ale suinelor în țările furnizoare către România sau a unei situații de război; Echilibrarea balanței nu este previzibilă fără implementarea unei strategii oficiale eficiente de stopare a răspândirii PPA	Economic: încurajarea și susținerea financiară consistentă pentru refacerea efectivelor de reproducție pentru a reduce deficitul de purce pentru finisare în fermele autohtone (deficitul anual este de peste 1.000.000 capete x 60 EUR/cap); Legislativ: implementarea și eficientizarea funcționalității legislației autohtone și europene existente în privința stopării și ulterior a eradicării PPV (model Cehia și Belgia);	Absolut, având în vedere veniturile deloc de neglijat ale lucrătorilor din fermele comerciale existente	Aș depune toate eforturile de a face legislația privitoare la PPA să devină aplicabilă și funcțională pentru a putea demara refacerea efectivilor (în principal efectivul matca) și a reduce deficitul comercial
2.	15 ani experiență în fermă cu 10.000 scroafe, 10 ani experiență laborator analize veterinare în domeniul sănătății animalelor	Cu siguranță sectorul creșterii porcului are un rol important în economia României deși, începând cu anul 2018, efectivele au scăzut cu cca 60% din cauza apariției PPA (Pesta Porcina Africana) în România. Consumul de carne de porc la noi în țară, dincolo de tradiție, este ridicat comparativ cu alte țări europene, astfel ca sunt necesare în acest moment importuri mari pentru asigurarea necesarului	Provocările industriei creșterii suinelor în România, țara cu cele mai multe focare de PPA din Europa, sunt legate indiscutabil de acesta boală și de protejarea fermelor	Cu siguranță ar putea și sunt convinsă că se va reuși, în următoarea perioadă revigorarea sectorului	În prezent fermele au implementat măsuri de biosecuritate care scad considerabil riscul de contaminare cu virusul PPA. În același timp prin accesarea banilor europeni și programelor naționale de sprijinire a creșterii porcului sunt în construcție ferme noi, care vor contribui la creșterea numărului de animale	Sectorul are nevoie de oameni calificați și eficienți care să poată să pună în aplicare programele de management tot mai complexe, astfel că salariile și condițiile de lucru s-au îmbunătățit considerabil față de anii anteriori	Aș implementa măsuri clare și eficiente care să protejeze fermele de contaminarea cu virusul PPA. Prima ar fi asigurarea unei zone de protecție de măcar 5 km în jurul fermelor comerciale, în care să fie interzisă creșterea porcilor în sistem gospodăresc
3.	1900 capete capacitate pe ciclu de producție	În acest moment acest sector este lovit din toate părțile și nu se vede vreo speranță să își revină. De aceea mă gândesc foarte serios la o schimbare a activității economice.	Avem de înfruntat tot felul de controale de la ANSVSA, APIA. Norme și condiții mai ceva ca la NASA. Birocrație multă, hârtii	Există potențial, dar sunt multe piedici în prezent.	Ajutoare substanțiale, controale și norme mai blânde pentru crescători de suine autorizate, birocrăția eliminată complet, taxe	Da	Ajutoare reale necesare susținerii acestui sector, taxe mai mici, norme mai blânde de funcționare, oameni cu experiență

Nr. interviu	Număr capete animale gestionate	Impactul sectorului creșterii suinelor asupra economiei României	Provocări actuale întâlnite în sectorul analizat	Potențialul sectorului de a contribui la echilibrarea balanței comerciale cu produse agroalimentare	Ce măsuri ar trebui să întreprindă statul român pentru a resuscita sectorul analizat	Impactul măsurilor menționate asupra bunăstării personalului care activează în cadrul sectorului	Care ar fi prima acțiune întreprinsă din poziția de coordonator sector
			multe de completat etc. Noi nu putem să desfășurăm activitate căci tot timpul apar noi norme, reguli peste reguli, în acest domeniu.		mai mici, încurajarea tinerilor fermieri etc.		în domeniu, eliminarea birocrăției, etc.
4.	5500 porci grași	Având în vedere că mai mult de 50% din carnea de porc, vândută în România provine din schimburi intracomunitare, putem spune că impactul asupra economiei din punctul de vedere al sectorului românesc de creștere a suinelor nu este unul foarte important -apreciem programele Guvernului României în ceea ce privește dezvoltarea sectorului de reproducție, capitol la care România este foarte deficitară, o mare parte a porceilor pentru îngrășat provenind din țările UE.	Cele mai mari provocări la ora actuală sunt, pesta porcină africană și fluctuațiile prețurilor la carnea de porc.	Da, prin măsurile statului	Statul român ar trebui să întreprindă măsuri pentru creșterea valorii adăugate prin programe care să se adreseze și micilor fermieri, astfel încât să se creeze o piață de produse finite provenite de la producătorii locali totodată asigurând și o echilibrare a balanței comerciale	Automat aceste acțiuni au impact asupra bunăstării celor care lucrează în acest sector, pentru ca la ora actuală nu avem predictibilitate	Din punctul nostru de vedere ca prima măsură ar fi crearea unor programe care să ne ajute să producem valoare adăugată mai mare prin investiții în acest domeniu, obținând produse care să îndeplinească următoarele caracteristici: calitate superioară (de ce nu și tradițională) și un lanț mai scurt de producție astfel încât produsele să ajungă pe masa consumatorului cât mai proaspete și cu cât mai puțini conservanți
5.	1500 capete	Lipsa personalului calificat, schimbările legislative dese fac ca acest sector să aibă un impact pozitiv redus asupra economiei	Investiții în dezvoltarea și protejarea fermelor	Exista potențial, dar legislația este deficitară	Stabilitate legislativă	Da, inclusiv prin contribuțiile la bugetele locale și naționale	Asigurarea de către stat și a autorităților locale a infrastructurii necesare construirii fermelor la distanță de localitățile locuite; finanțarea fermelor de reproducție; facilități fiscale pentru fermele cu până la 2000 capete
6.	Până la 120.000 capete în decursul carierei	În coșul zilnic, carnea de porc deține aproximativ 25%. Este un produs important pe care românii îl consumă cu mare plăcere la orice ocazie și este o sursă importantă de proteină. Din cauza PPA, sectorul a	PPA, prețul furajelor, concurența nelocală între marii producători care respectă toate normele sanitare-veterinare și asigură	Sectorul poate contribui la echilibrarea balanței comerciale cu produse agroalimentare. Statul trebuie să intervină	Un pachet de măsuri care să cuprindă reglementări privind creșterea porcilor în gospodării: interzicerea	Forța de muncă provine din rural. Cei care lucrează în fermă, acasă sunt și producători mici. Dacă s-ar reglementa	Reducerea TVA-ului la carnea de porc pentru fluidizarea sectorului și reglementarea creșterii porcilor în gospodării,

Nr. interviu	Număr capete animale gestionate	Impactul sectorului creșterii suinelor asupra economiei României	Provocări actuale întâlnite în sectorul analizat	Potențialul sectorului de a contribui la echilibrarea balanței comerciale cu produse agroalimentare	Ce măsuri ar trebui să întreprindă statul român pentru a resuscita sectorul analizat	Impactul măsurilor menționate asupra bunăstării personalului care activează în cadrul sectorului	Care ar fi prima acțiune întreprinsă din poziția de coordonator sector
		<p>foșt decimat și impactul este major asupra economiei, atâta timp cât un sfert din valoarea coșului zilnic este pusă în pericol. Creșterea prețului la furaje a determinat la rândul ei o scădere a producției de carne de porc și la dezechilibrarea balanței comerciale cu produse agroalimentare.</p>	<p>biosecuritatea produsului și micii producători care nu se supun aceluiași reguli.</p>	<p>printr-un pachet de măsuri care să ofere și garanția că stimularea producției sectorului nu va conduce la supraproducție internă care nu poate fi comercializată pe piețele externe din cauza PPA.</p>	<p>reproducției în gospodării și îngrășarea porcilor proveniți doar din fermele autorizate, spațiile de îngrășare să fie autorizate sanitar-veterinar și să respecte normele de bio-securitate, individualizarea și urmărirea animalelor prin sisteme de urmărire de la distanță care sunt la un cost de sub 1 EUR bucata; sacrificarea să aibă loc doar în spații amenajate, controlate; măsuri legate de eradicarea PPA astfel încât să se poată vinde la export carnea de porc românească pentru că altfel va fi vândută doar pe piața românească, va crește oferta, iar prețul va scădea și producătorii vor înregistra pierderi; continuarea proiectului privind sprijinirea reproducției la porc.</p>	<p>creșterea în gospodării astfel încât să fie eradicată boala, atunci s-ar crea sistemul real de biosecuritate. Gospodăria este o reală sursă de PPA.</p>	<p>mergând până la limitarea numărului acestora.</p>
7.	Peste 300.000 capete animal	<p>În România se produc cam 2 milioane de porci, dintr-un necesar de aproximativ 10 milioane. Ca urmare, intern realizăm doar 20% din cât am avea nevoie. Trebuie luat însă în considerare și faptul că ceea ce se produce în fermele nefiscalizate nu este luat în calcul.</p>	<p>PPA este un fenomen necontrolabil în România din cauza fermelor mici, de subsistență, necontrolate, războiul de la granița României care a condus la o volatilitate extremă a prețului furajelor și noile reglementări UE</p>	<p>Potențialul României în domeniul creșterii suinelor este mare. Dacă ne amintim, între 2007 și 2017, numărul scoafelor în România aproape s-a dublat. Odată cu PPA, în 2020 efectivul s-a înjumătățit.</p>	<p>Măsuri pentru stoparea răspândirii PPA, crearea business continuity plan pentru acest sector, crearea de pachete de subvenționare, inclusiv pentru cei care cresc în prezent porci în gospodării pentru a renunța la această</p>	<p>În fermele noastre salariile sunt mari și la acest moment, politica salarială ia în calcul sporuri pentru performanță. Există o lipsă de tehnicieni, în schimb, care să aibă cunoștințe la zi în domeniu.</p>	<p>Stoparea peștei porcine prin măsuri reale</p>

Nr. interviu	Număr capete animale gestionate	Impactul sectorului creșterii suinelor asupra economiei României	Provocări actuale întâlnite în sectorul analizat	Potențialul sectorului de a contribui la echilibrarea balanței comerciale cu produse agroalimentare	Ce măsuri ar trebui să întreprindă statul român pentru a resuscita sectorul analizat	Impactul măsurilor menționate asupra bunăstării personalului care activează în cadrul sectorului	Care ar fi prima acțiune întreprinsă din poziția de coordonator sector
			<p>privind normele de protecția mediului și bunăstarea animalului care nu știm cum pot fi aplicate într-o țară în care producția de carne de porc este deficitară. Forța de muncă deși nu este o problemă pentru fermele noastre, am apela la forță de muncă din import pentru a fi mai protejați din punct de vedere al biosecurității: acești angajați nu ar mai intra în contact cu animalele de acasă care sunt o sursă continuă de infectare. Forță de muncă slab calificată sau care nu are cunoștințe actuale din domeniu.</p>		<p>practică și a eradica boala.</p>		
8.	5500-6000 de scroafe pentru reproducție	Din cauza PPA, se produce doar 20% din carnea consumată în România. Speram ca urmare a reducerii focarelor de pestă porcină să ajungem la 3-4 milioane de porci produși pe an și să contribuim mai mult la consumul total de carne de porc.	PPA, prețul furajelor a fost foarte ridicat anul acesta, iar în acest sector furajele dețin 60% din costul de producție. Mai mult, cei care au făcut depozite de cereale la momentul recoltării, au pierdut, pentru că au fost prețuri foarte ridicate la acel moment, iar mai apoi au scăzut. Forța de muncă la care s-a renunțat după reducerea efectivelor de porci din cauza PPA nu se mai întoarce în fermă pentru că și-au	Sectorul ar putea să contribuie la echilibrarea balanței comerciale, mai ales că ar aduce și plusvaloare cerealelor care sunt exportate brut.	Măsuri legislative pentru stoparea răspândirii PPA. Măsurile economice luate (ajutorul de 100 EUR pe unitate vită mare și cel pentru bunăstare de 13 EUR) sunt insuficiente și ajută în special micile ferme (ajutorul de 100 EUR este limitat la o sumă totală de 280.000 EU, ceea ce reduce mult în cazul fermelor mari contribuția pe cap de animal). Pentru construirea de echipamente pentru producția de energie	Salariile în fermele noastre sunt competitive cu alte domenii, dar nu există forță de muncă pe care să o angajăm, nici măcar necalificată, pentru acesta asigurând noi calificarea la locul de muncă.	Limitarea răspândirii PPA, limitarea numărului de porci crescuți în gospodării la 2, pentru o perioadă de 2 ani. Fermele își vor reveni ca în Spania, care a interzis 2 ani creșterea porcilor în gospodării sau Bulgaria care a acordat și despăgubiri fermelor de subzistență.

Nr. interviu	Număr capete animale gestionate	Impactul sectorului creșterii suinelor asupra economiei României	Provocări actuale întâlnite în sectorul analizat	Potențialul sectorului de a contribui la echilibrarea balanței comerciale cu produse agroalimentare	Ce măsuri ar trebui să întreprindă statul român pentru a resuscita sectorul analizat	Impactul măsurilor menționate asupra bunăstării personalului care activează în cadrul sectorului	Care ar fi prima acțiune întreprinsă din poziția de coordonator sector
			găsit locuri de muncă în alte sectoare, mai ales ca există și precepții legate de acest sector, deși acum totul este tehnologizat.		solară, am făcut demersuri pentru a include în măsura viitoare și dezvoltarea capacităților deja existente. Din păcate, prețul la acest moment este stabilit în mare parte după bursa germană, dar costurile de producție sunt altele.		
9.	Numărul de animale a scăzut la puțin peste 1000 de scroafe din cauza PPA și costurilor inputurilor	Consumul românilor este preponderent carnivor, iar carnea de porc este pe primul loc. Tendința de consum este de a supraestima necesarul de carne la o masă. Exportul de produse prelucrate cu carne de porc nu conține carne de porc românească.	Regulile trebuie să fie mai permissive, inclusiv cele de la Bruxelles. Subvențiile nu sunt competitive, piața este cea care trebuie să regleze cererea și oferta. Provocările financiare sunt permanentizate, deoarece se produce cu 1 leu și se vinde cu 0,9 lei. Subvențiile fac diferență, dar acestea nu sunt stimulative pentru dezvoltarea sectorului.	România este doar piață de consum pentru carnea de porc, deoarece nu poate exporta. Ca urmare, este o piață cu unic sens: poate doar să importe.	Legislație care să permită vânzarea pe piețele internaționale a animalelor vii și a cărnii de porc. Carnea de import este una de mai slabă calitate. Susținerea creșterii purcelului de 25 kg care se crește pentru abatorizare. Stabilirea unei strategii de dezvoltare a agriculturii în general, a zootehniei în special. Implicarea Academiei Române în stabilirea strategiei de țară, cu ținte precise.	Lipsa forței de muncă calificate (tinerii nu vor să lucreze în fermă) este acută în România. În reproducție, specialiștii sunt absolut necesari, mai ales că ei lucrează cu animale cu valoare mare.	Coerență politică pentru măsurile luate, planificarea agriculturii României pe următorii 10 ani.

5.5. Concluzii și recomandări

Primul focar de pestă porcină africană a fost înregistrat într-o exploatație de curte din județul Satu Mare în iulie 2017, ca urmare a unei răspândiri anterioare pe scară largă a virusului la mistreți și la populațiile de porci domestici din două dintre țările vecine României, Ucraina și Republica Moldova⁶. De atunci, a continuat să facă ravagii în fermele din România și a creat mari dezechilibre balanței comerciale cu produse agroalimentare a României, fiind prima provocare la care toți cei intervievați trebuie să răspundă în prezent.

„Urmare a PPA, numărul porcilor produși în fermele comerciale și sacrificați în abatoare din România, a scăzut cu aproape 45%, de la 4,3 milioane capete, în anul 2017, la puțin peste 2,5 milioane capete în anul 2023. Ca efecte ale PPA, un studiu comisionat de APCPR și efectuat de o renumită companie de consultanță internațională a estimat pentru anul 2020 un efect negativ (direct, indirect și indus) în PIB-ul României de aproximativ 2,4 miliarde lei și un număr de 13,5 mii de locuri de muncă mai puțin. Și asta doar pentru 2020” (Interviu personal, Adrian Iorgulescu, 2024).

Sectorului românesc de creștere a suinelor este susceptibil a fi influențat de factorii socioeconomiici, cum ar fi preferințele consumatorilor, capacitățile de producție, tendințele economice interne și internaționale⁷.

O a doua provocare identificată este costul ridicat al inputurilor, în special al furajelor acestea deținând 60% din costul de producție. La acesta se adaugă și concurența masivă cu carne din comerțul intracomunitar și concurența nelocală cu sectorul nefiscalizat/necontrolat sanitar-veterinar, care ridică și probleme stopării răspândirii PPA.

Lipsa forței de muncă calificată sau necalificată are cauze variate: reticența întoarcerii în fermă a celor care au fost concediați în urma reducerii efectivelor de animale din cauza sacrificărilor forțate, preconcepții legate de ferma de animale („doar cei fără carte ajung să lucreze în fermă” – Interviu personal, 2024), toate acestea conducând fermierii să facă import de forță de muncă pe care să o califice în cadrul fermei. Avantajul ar fi că această forță de muncă este cazată în apropierea fermei, nu mai intră în contact cu animalele din gospodărie, care sunt o sursă de infectare.

„Provocările industriei creșterii suinelor în România, țara cu cele mai multe focare de PPA din Europa, sunt legate, indiscutabil, de această boală și de protejarea fermelor.” (Interviu personal, Elena Pițoiu, 2024)

⁶ Ioan Ladoși, Tudor A. Papuc, Daniela Ladoși, The Impact of African Swine Fever (Asf) on Romanian Pig Meat Production: A Review, Acta Veterinaria-Beograd 2023, 73 (1), 1-12, UDK: 636.4.09:[616.98:578.8(498) DOI: 10.2478/acve-2023-0001

⁷ S.I. Beia, M. Constantin, E.M. Deaconu, V.E. Beia, F.C. Nicolaie, D. Smedescu, C. Smedescu. 2024, Elasticity dynamics and trade balance performance as metrics for food security – an assessment of Romania's swine meat market. Scientific Papers. Series „Management, Economic Engineering in Agriculture and rural development”, Vol. 24 Issue 1, Print ISSN 2284-7995, 107-116

Toți cei intervievați au fost de acord că sectorul are mare potențial pentru a contribui la creșterea reală a PIB și la echilibrarea balanței comerciale cu produse agroalimentare. A fost amintit și faptul că cerealele cultivate ar putea fi valorificate mai bine, devenind hrană pentru animale decât să fie exportate ca materie primă.

„Sectorul ar putea să contribuie la echilibrarea balanței comerciale, mai ales că ar aduce și plusvaloare cerealelor care sunt exportate brut.” (Interviu personal, 2024)

Măsurile pe care statul român ar trebui să le ia pentru a resuscita sectorul, în opinia celor intervievați, ar fi:

- ✓ Pachet de măsuri legislative pentru interzicerea sau limitarea numărului de porci crescuți în gospodării pentru o perioadă de 2 ani, verificarea acestor ferme de subzistență pentru a le obliga să respecte măsurile de biosecuritate, eventuale despăgubiri acordate pentru aceste interdicții.
- ✓ Limitarea numărului de porci crescuți în fermele de subzistență (numite și din spatele casei⁸) astfel încât să se reducă concurența neloyală de pe piața cărnii de porc.
- ✓ Crearea strategiei de țară în agricultură și, respectiv, creșterea animalelor, cu un *business continuity plan* asumat la nivel național.
- ✓ Educația tinerilor din învățământul liceal și superior adaptată la noile tehnologii.
- ✓ Asigurarea cu sprijinul autorităților locale și naționale a unei zone de protecție de măcar 5 km în jurul fermelor comerciale, în care să fie interzisă creșterea porcilor în sistem gospodăresc.

5.6. Limitările cercetării

Deși interviurile pot oferi date bogate și detaliate, ele au și unele dezavantaje pe care cercetătorii trebuie să le ia în considerare. Interviurile pot fi consumatoare de timp și de resurse și pot fi supuse părtinirii intervievatorului sau a dezirabilității sociale. În plus, stilul de comunicare al intervievatorului poate afecta dorința participanților de a-și împărtăși experiențele sau perspectivele.

Prejudecățile intervievatorului

Interviurile sunt efectuate de ființe umane și sunt supuse părtinirii intervievatorului. Acest lucru poate apărea atunci când convingerile sau atitudinile personale ale intervievatorului influențează modul în care pun întrebări sau interpretează răspunsurile participanților, ceea ce poate duce la date inexacte sau incomplete.

⁸ Ron Bergevoet, Robert Hoste, Irina Verweij-Novikova, Roel Jongeneel, Ana Gonzalez Martinez, Wil Hennen, Future of pig production in Romania Options for governmental policy, Wageningen University, March 2020

Prejudecata socială

Un interviu poate fi supus părtinirii dezirabilității sociale, în care participanții pot oferi răspunsuri acceptabile din punct de vedere social, mai degrabă decât gândurile sau sentimentele lor adevărate: participanții pot fi înclinați să ofere răspunsuri acceptabile din punct de vedere social, mai degrabă decât gândurile sau sentimentele lor adevărate, pentru a-i face pe plac intervievatorului sau pentru a evita dezaprobarea socială. Acest lucru poate duce la date inexacte sau incomplete.

Influența stilului de comunicare

Un interviuat poate fi influențat de stilul de comunicare al intervievatorului, care ar putea afecta dorința participanților de a-și împărtăși experiențele sau perspectivele.

Mulțumiri

Autorii acestui studiu îi mulțumesc domnului lector universitar dr. Ionuț Silviu Beia, de la Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din București, pentru sprijinul acordat în realizarea interviurilor.

Bibliografie

- Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor (ANSVSA), <http://www.ansvsa.ro/>
- Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor (ANSVSA), disponibil la: <http://www.ansvsa.ro/blog/actualizarea-situatiei-privind-evolutia-pestei-porcine-africane-116/>
- Bai, Z., Zhao, J., Wei, Z., Jin, X., & Ma, L. (2019). Socio-economic drivers of pig production and their effects on achieving sustainable development goals in China. *Journal of Integrative Environmental Sciences*, 16(1), 141-155.
- Baylis, K., Peplow, S., Rausser, G., & Simon, L. (2008). Agri-environmental policies in the EU and United States: A comparison. *Ecological economics*, 65(4), 753-764.
- Beia, S.I., Constantin, M., Deaconu, E.M., Beia, V.E., Nicolaie, F.C., Smedescu, D., Smedescu C. (2024). Elasticity dynamics and trade balance performance as metrics for food security – an assessment of Romania's swine meat market. *Scientific Papers. Series “Management, Economic Engineering in Agriculture and rural development”*, 24(1) Print ISSN 2284-7995, 107-116.
- Comisia Europeană. (2021). Regulamentul (UE) 2021/2117 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 de instituire a unei organizări comune a piețelor produselor agricole, a Regulamentului (UE) nr. 1151/2012 privind sistemele din domeniul calității produselor agricole și alimentare, a Regulamentului (UE) nr. 251/2014 privind definirea, descrierea, prezentarea, etichetarea și protejarea indicațiilor geografice ale produselor vitivinicole aromatizate și a Regulamentului (UE) nr. 228/2013 privind măsurile specifice din domeniul agriculturii în favoarea regiunilor ultraperiferice ale Uniunii. <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2117/oj/ron>
- DG Agri, European Commission, Directorate-General for Agriculture and Rural Development, https://commission.europa.eu/index_en
- Domagała, J. (2021). Economic and environmental aspects of agriculture in the eu countries. *Energies*, 14(22), 7826.
- European Commission. (2010). Europe 2020. A European strategy for smart, sustainable and inclusive growth.

European Commission. (2015). Closing the loop – An EU action plan for the Circular Economy COM/2015/0614 final – European Environment Agency [Policy Document]. <https://www.eea.europa.eu/policy-documents/com-2015-0614-final>

European Commission. (2019). The European Green Deal.

European Commission. (2020). A new Circular Economy Action Plan For a cleaner and more competitive Europe COM/2020/98 final.

FAO 2023. Meat Market Review. Emerging trends and outlook 2023 <https://www.fao.org/3/cc9074en/cc9074en.pdf>

<https://www.coduricaen.ro/0146-cresterea-porcinelor>

<https://www.coduricaen.ro/1011-prelucrarea-si-conservarea-carnii>

<https://www.facebook.com/tismanasuin/>

https://www.facebook.com/RccJobsEU/?locale=ro_RO

<https://www.fao.org/faostat/en/#data/GA>

<https://www.fao.org/faostat/en/#data/GLE>

<https://www.intermann.ro/jobs/ingrijitor-ferma-porci/>

https://www.pig333.com/latest_swine_news/european-pork-exports-fell-15-in-2022_19120/

<https://www.statista.com/>

<http://statisticiromania.ro/clasamente/>

<https://trends.google.com/trends/explore?date=today%205-y&geo=RO&q=carne%20de%20porc,carne%20pui&hl=en>

<https://360medical.ro/>

Institutul Național de Statistică (INS), 2024.

Institutul Național de Statistică, Tempo Online, disponibil la: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Interviewer Bias In User Research & Steps To Conquer It, <https://www.interviewerr.com/interviewer-bias/>, 2019, accesat 15.03.2024.

Ioan Ladoși, Tudor A. Papuc, Daniela Ladoși, The Impact of African Swine Fever (Asf) on Romanian Pig Meat Production: A Review, Acta Veterinaria, Beograd 2023, 73 (1), 1-12, UDK: 636.4.09:[616.98:578.8(498)].

- Kotsanopoulos, K. V., & Arvanitoyannis, I. S. (2017). The role of auditing, food safety, and food quality standards in the food industry: A review. *Comprehensive reviews in food science and food safety*, 16(5), 760-775.
- Makara, A., Kowalski, Z., Lelek, Ł., & Kulczycka, J. (2019). Comparative analyses of pig farming management systems using the Life Cycle Assessment method. *Journal of cleaner production*, 241, 118305.
- McGlone, J. J. (2013). The future of pork production in the world: towards sustainable, welfare-positive systems. *Animals*, 3(2), 401-415.
- Müller, A., Bautze, L., Meier, M., Gattinger, A., Gall, E., Chatzinikolaou, E., ... & Ullmann, L. (2016). Organic farming, climate change mitigation and beyond. Reducing the environmental impacts of EU agriculture.
- Neelie Verlinden, The Interview Guide: 7 Key Elements, <https://www.aihr.com/blog/interview-guide/>, accesat 10.03.2024
- Niculae, I., & Costaiache, G. M. (2015). Study regarding Romanian meat production and trade. *Agriculture and Agricultural Science Procedia*, 6, 682-689.
- OCDE/European Observatory on Health Systems and Policies (2021), România: Profilul de țară din 2021 în ceea ce privește sănătatea, State of Health in the EU, OECD Publishing, Paris/ European Observatory on Health Systems and Policies, Bruxelles.
- OECD-FAO 2021. OECD-FAO Agricultural outlook 2021-2030, <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/cf68bf79-en/index.html?itemId=/content/component/cf68bf79-en>
- Popescu, A., 2016, Research on Concentration of Pork Production in Romania, *Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development*, 16 (1): 405-10.
- Recensământul general agricol (RGA) (2020). Volumul 1 și Volumul 2, Institutul Național de Statistică.
- Ritchie, H., Rosado, P., Roser, M. 2023, Meat and Dairy Production, Our world in data. <https://ourworldindata.org/meat-production>
- Ron Bergevoet, Robert Hoste, Irina Verweij-Novikova, Roel Jongeneel, Ana Gonzalez Martinez, Wil Hennen, Future of pig production in Romania Options for governmental policy, Wageningen University, March 2020.
- Schmid, O., & Kilchsperger, R. (2010). Overview of animal welfare standards and initiatives in selected EU and third countries.
- Tableau Public, disponibil la <https://public.tableau.com/app/discover>

Topfirme.ro, disponibil la: <https://www.topfirme.com/caen/146/>

Uliu, D. V., Staic, L. G., & Vladu, M. (2022). Studies on production, consumption and trade balance situation of meat in Romania.

United Nations. (2015). Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development. UN Publishing. <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld/publication>

Vogeler, C. S. (2019). Why do farm animal welfare regulations vary between EU member states? A comparative analysis of societal and party political determinants in France, Germany, Italy, Spain and the UK. *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 57(2), 317-335.

Webb, M. (2015). Overview of food safety standards. Food safety, market organization, trade and development, 45-58.

www.qdacity.com

Anexe

Anexa 1. Numărul exploatațiilor agricole cu efective de porcine, după statutul juridic al exploatațiilor agricole, pe regiuni de dezvoltare și județe

Regiuni de dezvoltare	Județe	Total număr de exploatații agricole cu efective de porcine, din care:	a) Număr de exploatații agricole fără personalitate juridică	b) Număr de exploatații agricole cu personalitate juridică
NORD - VEST		111.377	111.220	157
	Bihor	24.404	24.372	32
	Bistrița-Năsăud	18.279	18.270	9
	Cluj	15.150	15.124	26
	Maramureș	21.730	21.686	44
	Satu Mare	17.519	17.504	15
	Sălaj	14.295	14.264	31
CENTRU		67.082	67.021	61
	Alba	17.373	17.369	4
	Brașov	4.689	4.679	10
	Covasna	8.257	8.251	6
	Harghita	10.431	10.427	4
	Mureș	16.869	16.851	18
	Sibiu	9.463	9.444	19
NORD - EST		138.945	138.831	114
	Bacău	26.562	26.545	17
	Botoșani	17.810	17.797	13
	Iași	25.871	25.843	28
	Neamț	19.255	19.234	21
	Suceava	24.615	24.588	27
	Vaslui	24.832	24.824	8
SUD - EST		90.246	90.169	77
	Brăila	10.753	10.746	7
	Buzău	29.798	29.774	24
	Constanța	7.648	7.641	7
	Galați	20.065	20.053	12

Regiuni de dezvoltare	Județe	Total număr de exploatații agricole cu efective de porcine, din care:	a) Număr de exploatații agricole fără personalitate juridică	b) Număr de exploatații agricole cu personalitate juridică
	Tulcea	6.467	6.458	9
	Vrancea	15.515	15.497	18
BUCUREȘTI - ILFOV		1.868	1.860	8
	Ilfov	1.868	1.860	8
	Mun. București	-	-	-
SUD MUNTENIA		139.041	138.953	88
	Argeș	30.306	30.275	31
	Călărași	12.999	12.989	10
	Dâmbovița	25.870	25.860	10
	Giurgiu	13.717	13.708	9
	Ialomița	13.452	13.443	9
	Prahova	25.211	25.204	7
	Teleorman	17.486	17.474	12
SUD - VEST OLTENIA		178.233	178.185	48
	Dolj	45.521	45.516	5
	Gorj	35.803	35.795	8
	Mehedinți	26.932	26.923	9
	Olt	38.969	38.955	14
	Vâlcea	31.008	30.996	12
VEST		48.773	48.694	79
	Arad	17.490	17.469	21
	Caraș-Severin	7.198	7.188	10
	Hunedoara	9.912	9.891	21
	Timiș	14.173	14.146	27
Total		775.565	774.933	632

Sursa: Recensământul general agricol (RGA) (2020)

**Anexa 2. Efective de porcine, după statutul juridic al exploatațiilor,
pe regiuni de dezvoltare și județe**

Regiuni de dezvoltare	Județe	Total efective de porcine (capete) în exploatațiile agricole, din care:	a) În exploatații agricole fără personalitate juridică (capete)	b) În exploatații agricole cu personalitate juridică (capete)
NORD - VEST		548.459	322.181	226.278
	Bihor	155.728	72.142	83.586
	Bistrița-Năsăud	51.169	51.017	152
	Cluj	62.352	50.374	11.978
	Maramureș	93.669	52.708	40.961
	Satu Mare	117.515	53.386	64.129
	Sălaj	68.026	42.554	25.472
CENTRU		365.750	199.644	166.106
	Alba	46.893	46.770	123
	Brașov	78.917	14.098	64.819
	Covasna	32.899	25.867	7.032
	Harghita	26.524	26.480	44
	Mureș	91.538	57.843	33.695
	Sibiu	88.979	28.586	60.393
NORD - EST		406.085	229.105	176.980
	Bacău	67.850	41.630	26.220
	Botoșani	45.423	32.815	12.608
	Iași	71.994	44.365	27.629
	Neamț	129.824	30.430	99.394
	Suceava	51.325	41.263	10.062
	Vaslui	39.669	38.602	1.067
SUD - EST		492.461	156.828	335.633
	Brăila	61.545	20.433	41.112
	Buzău	242.444	50.683	191.761
	Constanța	20.483	17.262	3.221
	Galați	36.222	31.324	4.898
	Tulcea	12.713	11.807	906
	Vrancea	119.054	25.319	93.735
BUCUREȘTI - ILFOV		6.047	4.009	2.038
	Ilfov	6.047	4.009	2.038
	Mun. București	-	-	-
SUD MUNTENIA		392.378	240.079	152.299
	Argeș	87.530	47.520	40.010

Regiuni de dezvoltare	Județe	Total efective de porcine (capete) în exploatațile agricole, din care:	a) În exploatații agricole fără personalitate juridică (capete)	b) În exploatații agricole cu personalitate juridică (capete)
	Călărași	48.973	25.364	23.609
	Dâmbovița	43.760	39.564	4.196
	Giurgiu	28.985	27.533	1.452
	Ialomița	93.416	28.283	65.133
	Prahova	37.894	37.786	108
	Teleorman	51.820	34.029	17.791
SUD - VEST OLTENIA		430.410	310.056	120.354
	Dolj	86.836	77.878	8.958
	Gorj	65.212	65.168	44
	Mehedinți	60.885	45.839	15.046
	Olt	132.400	71.606	60.794
	Vâlcea	85.077	49.565	35.512
VEST		934.965	148.233	786.732
	Arad	106.318	60.404	45.914
	Caraș-Severin	22.142	17.027	5.115
	Hunedoara	69.893	26.608	43.285
	Timiș	736.612	44.194	692.418
Total		3.576.555	1.610.135	1.966.420

Sursa: Recensământul general agricol (RGA) (2020)

Anexa 3. Date economico-financiare ale primelor 20 firme pentru codul CAEN 0146 – Creșterea porcinelor

Active imobilizate (lei)

AGENT ECONOMIC	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
LUIE TOTAL S.R.L.	2.302.542	3.415.703	3.940.550	4.054.303	4.460.989	3.858.484	3.473.459	3.589.806	3.525.015	5.012.719
DEGARO SRL	29.543.523	84.241.384	126.649.577	121.287.022	132.014.834	124.340.038	112.719.334	123.450.647	112.419.567	103.633.999
SUINPROD SA	83.078.996	80.708.341	77.670.888	75.372.116	92.358.433	121.931.556	138.207.667	141.825.568	135.850.286	127.677.305
NUTRICOM SA	70.715.924	62.672.270	56.879.352	48.769.534	120.087.238	97.521.692	89.518.882	79.875.479	70.461.758	62.737.266
TEBU CONSULT INVEST S.R.L.	2.010.471	2.701.723	3.171.437	3.326.358	26.444.096	42.047.890	29.110.842	48.372.522	51.744.029	48.064.075
EUROPIG SA	20.543.902	32.008.406	32.354.996	31.454.316	31.712.382	32.587.582	43.690.380	46.971.344	40.554.057	37.473.321
CIRRUS COMEXIM S.R.L.	15.185.935	19.025.382	21.912.543	23.128.357	23.359.358	23.332.232	21.690.216	22.215.875	22.419.474	20.069.401
BERZOVIA FARM S.R.L.	x	x	x	x	x	x	10.174.042	9.962.376	9.894.630	53.487.519
PREMIUM PORC SIBIU SRL	x	x	x	x	44.702.947	71.375.820	91.003.300	114.654.633	110.217.100	103.727.954
PREMIUM PORC SRL	63.676.892	64.532.879	62.202.758	76.374.202	49.735.837	46.388.609	52.688.682	51.265.855	47.927.934	49.781.650
REPRO FARM S.R.L.	x	x	x	x	x	x	x	26.656	175.182	210.228
ZOOSAB SRL	11.575.371	10.844.959	12.580.399	13.137.036	14.516.902	13.803.563	12.568.901	11.996.947	11.438.163	15.423.763
DORIPESCO PROD SRL	25.330.909	25.090.813	24.943.977	29.103.578	28.965.198	30.922.240	30.545.634	30.345.540	30.799.004	30.784.565
ABO MIX SA	43.563.556	14.895.169	11.753.627	8.410.676	12.153.466	15.755.300	15.562.985	16.249.378	16.304.618	15.669.192
VERES AGRO PROD COM S.R.L.	8.423.986	14.702.024	21.941.355	25.360.826	31.963.661	39.748.900	45.801.082	52.936.382	54.834.123	54.066.113
NUTRITIN SRL	2.131.204	2.150.074	2.224.076	3.959.639	4.399.196	6.921.642	8.480.563	8.371.641	8.138.636	7.580.760
SAROVA FARMS S.R.L.	x	x	x	x	x	x	x	1.233.631	1.780.528	1.884.013
AGRISPOR COOPERATIVA AGRICOLĂ	0	0	0	0	0	0	0	12.623	20.679	41.225
CONSINTERFIN SRL	39.908.955	38.579.705	38.742.448	35.994.680	34.299.029	36.903.265	38.686.023	37.746.439	36.996.596	35.189.517
SOMEȘ PIG FARM COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	x	x	x	x	x	14.790	10.107	6.238	351.933	469.214

Active circulante (lei)

AGENT ECONOMIC	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
LUIE TOTAL S.R.L.	3.441.333	3.908.556	6.189.271	6.141.343	8.502.043	10.542.764	14.236.552	15.492.537	34.166.950	85.164.696
DEGARO SRL	33.145.841	42.850.447	63.525.591	83.681.742	79.713.957	74.692.043	81.587.170	96.960.885	91.804.876	84.219.082
SUINPROD SA	30.317.445	27.566.478	27.805.882	24.063.052	38.735.604	42.224.336	52.630.463	51.884.155	58.496.071	72.954.378
NUTRICOM SA	145.798.440	115.998.931	121.861.892	58.964.400	59.193.302	60.840.196	60.077.173	54.251.204	54.213.969	50.438.317
TEBU CONSULT INVEST S.R.L.	9.130.798	40.918.127	77.764.608	100.981.177	69.517.584	119.321.813	85.547.231	52.584.956	39.309.669	20.952.782
EUROPIG SA	39.920.594	36.165.739	29.952.462	37.898.835	37.314.546	35.969.097	24.548.228	37.405.775	31.749.964	49.360.874
CIRRUS COMEXIM S.R.L.	7.026.162	13.133.255	20.399.751	18.488.295	20.035.377	18.786.368	24.364.430	22.460.226	24.100.377	43.130.394
BERZOVIA FARM S.R.L.	x	x	x	x	x	x	5.182.950	6.727.885	10.808.221	39.119.005
PREMIUM PORC SIBIU SRL	x	x	x	x	18.120.381	33.613.719	61.870.029	69.404.501	35.741.042	18.955.640
PREMIUM PORC SRL	56.631.460	58.750.707	39.464.841	50.818.987	150.988.187	144.317.985	53.556.991	73.865.946	32.203.855	39.510.757
REPRO FARM S.R.L.	x	x	x	x	x	x	x	15.158.416	16.774.150	21.878.047
ZOOSAB SRL	8.945.480	14.593.131	16.286.503	20.315.717	20.031.215	15.842.217	20.196.007	30.205.926	30.866.609	37.210.141
DORIPESCO PROD SRL	10.089.040	10.257.324	13.290.167	11.712.053	11.954.097	11.704.258	14.479.973	19.475.855	18.565.866	23.555.667
ABO MIX SA	38.260.173	43.164.480	42.471.109	39.166.463	34.560.509	25.011.140	26.728.753	30.492.816	20.798.377	20.837.763
VERES AGRO PROD COM S.R.L.	6.937.902	11.709.527	9.469.220	10.566.913	15.256.040	14.719.697	19.940.547	24.191.778	26.268.079	33.933.590
NUTRITIN SRL	3.929.878	3.782.017	2.810.491	5.022.029	4.542.240	7.810.530	7.483.112	17.108.810	16.614.356	15.588.807
SAROVA FARMS S.R.L.	x	x	x	x	x	x	x	649.184	6.365.241	9.272.537
AGRISPOR COOPERATIVA AGRICOLĂ	10.377	10.323	8.421	8.007	7.738	12.285	9.030	9.382.495	11.900.010	12.750.293
CONSINTERFIN SRL	23.538.897	26.864.305	29.352.948	34.751.941	55.686.808	54.550.809	59.553.508	63.692.155	44.204.062	51.649.025
SOMEȘ PIG FARM COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	x	x	x	x	x	9.287	2.419.687	2.453.925	3.011.839	3.590.866

Datorii (lei)

AGENT ECONOMIC	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
LUIE TOTAL S.R.L.	5.561.258	5.387.463	7.190.131	6.908.800	8.824.818	10.019.670	11.946.988	13.018.029	19.865.059	63.164.385
DEGARO SRL	40.726.198	86.031.505	146.435.131	149.297.444	113.207.452	98.822.236	76.694.043	73.268.366	69.459.777	54.323.563
SUINPROD SA	67.465.509	57.270.764	48.440.018	41.219.687	60.478.224	77.555.526	79.486.472	74.866.886	75.602.518	78.180.812
NUTRICOM SA	124.244.107	93.616.293	94.517.367	76.227.849	66.990.699	60.875.001	70.966.449	68.161.413	60.534.698	63.923.998
TEBU CONSULT INVEST S.R.L.	9.610.847	38.734.664	56.164.404	74.864.424	66.722.612	71.718.801	24.228.861	30.998.649	36.300.856	11.902.539
EUROPIG SA	45.953.731	51.787.186	45.895.227	53.456.638	53.408.454	53.000.710	46.055.014	62.173.073	56.190.582	70.062.842
CIRRUS COMEXIM S.R.L.	17.614.036	27.542.697	37.703.307	36.810.231	33.997.678	28.900.060	32.503.858	36.360.877	41.978.810	54.769.017
BERZOVIA FARM S.R.L.	x	x	x	x	x	x	15.091.718	17.463.294	22.493.397	88.381.715
PREMIUM PORC SIBIU SRL	x	x	x	x	54.282.741	106.753.034	137.595.662	172.657.106	145.674.780	132.043.361
PREMIUM PORC SRL	63.450.439	61.226.756	38.051.768	48.187.991	37.074.499	27.091.174	39.112.054	58.373.021	25.527.936	28.371.344
REPRO FARM S.R.L.	x	x	x	x	x	x	x	14.931.372	20.675.033	25.392.344
ZOOSAB SRL	4.100.732	5.335.722	2.012.343	6.502.380	5.670.483	1.202.576	2.624.805	9.838.226	12.242.550	21.955.483
DORIPESCO PROD SRL	15.421.002	14.740.083	16.929.211	17.402.115	17.866.986	18.843.197	19.943.325	23.640.181	23.293.110	29.825.780
ABO MIX SA	58.488.680	35.971.190	31.990.799	26.673.063	17.229.004	10.432.577	9.593.851	7.709.422	9.201.101	15.896.144
VERES AGRO PROD COM S.R.L.	8.163.601	14.566.997	14.774.933	13.219.847	13.441.958	12.693.391	13.281.376	12.872.354	12.284.781	10.762.032
NUTRITIN SRL	712.072	3.853.790	2.205.627	8.222.515	6.149.904	11.582.754	12.552.413	21.916.848	21.183.399	19.519.587
SAROVA FARMS S.R.L.	x	x	x	x	x	x	x	1.819.346	7.603.325	8.680.136
AGRISPOR COOPERATIVA AGRICOLĂ	1.987	1.987	1.987	1.987	1.987	9.979	9.979	9.352.662	11.588.238	11.900.655
CONSINTERFIN SRL	20.525.163	13.582.736	12.466.324	9.929.893	17.164.364	11.651.657	11.909.884	17.994.474	4.019.067	5.428.778
SOMEȘ PIG FARM COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	x	x	x	x	x	18.443	2.409.738	2.437.684	3.279.240	3.901.205

Capital total (lei)

AGENT ECONOMIC	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
LUIE TOTAL S.R.L.	182.617	1.936.796	2.939.690	3.286.846	4.138.214	4.381.578	5.763.023	6.064.314	17.827.108	27.013.468
DEGARO SRL	22.009.098	32.308.970	41.790.327	53.707.745	96.861.539	100.452.189	116.661.315	144.705.420	133.162.852	131.340.168
SUINPROD SA	41.967.446	47.351.600	53.699.139	55.170.545	67.899.128	84.249.539	109.156.524	116.023.571	114.996.369	118.824.503
NUTRICOM SA	90.838.528	84.210.633	83.924.572	30.993.125	111.574.571	97.071.474	78.303.092	64.871.075	63.013.627	48.193.233
TEBU CONSULT INVEST S.R.L.	1.530.422	4.885.186	24.771.641	29.443.111	29.239.068	55.340.720	62.186.192	61.033.746	59.660.018	58.380.159
EUROPIG SA	12.931.424	15.257.163	14.571.889	14.585.733	14.619.560	14.630.395	21.338.026	21.438.484	15.427.881	16.165.800
CIRRUS COMEXIM S.R.L.	4.598.061	4.615.940	4.682.426	4.859.692	9.398.365	13.218.540	13.550.788	8.315.224	3.618.031	7.768.872
BERZOVIA FARM S.R.L.	x	x	x	x	x	x	265.274	-772.763	-1.756.143	4.266.357
PREMIUM PORC SIBIU SRL	x	x	x	x	8.722.522	-396.053	16.247.994	12.361.003	-583.145	-9.949.570
PREMIUM PORC SRL	57.075.609	61.782.961	63.869.983	79.338.057	164.097.530	164.565.757	66.901.148	65.838.727	54.473.895	60.886.023
REPRO FARM S.R.L.	x	x	x	x	x	x	x	253.700	-3.719.900	-3.304.069
ZOOSAB SRL	16.482.999	20.165.248	26.917.439	27.013.253	28.940.514	28.506.084	30.202.983	32.427.527	30.125.102	30.741.301
DORIPESCO PROD SRL	18.398.821	18.889.588	19.673.664	20.887.597	21.126.930	21.819.688	22.247.532	22.719.448	22.852.855	21.528.078
ABO MIX SA	26.105.153	20.402.747	20.882.737	19.893.079	29.137.718	30.354.420	32.723.219	39.057.453	27.929.580	20.034.058
VERES AGRO PROD COM S.R.L.	6.147.858	10.954.257	15.902.120	22.135.770	33.317.327	41.390.743	52.128.475	63.946.759	68.533.987	76.969.356
NUTRITIN SRL	5.349.010	2.078.301	2.828.940	759.153	2.791.532	3.149.418	3.411.262	3.564.822	3.570.762	3.653.206
SAROVA FARMS S.R.L.	x	x	x	x	x	x	x	63.469	545.422	2.482.156
AGRISPOR COOPERATIVA AGRICOLĂ	8.390	8.336	6.434	6.020	5.751	2.306	-949	42.456	333.792	1.044.102
CONSINTERFIN SRL	40.669.445	49.659.989	54.274.842	59.849.588	72.426.497	79.929.504	86.168.529	82.010.823	75.791.569	80.150.962
SOMEȘ PIG FARM COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	x	x	x	x	x	5.634	20.056	22.479	84.532	158.875

Cifra de afaceri (lei)

AGENT ECONOMIC	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
LUIE TOTAL S.R.L.	1.451.860	8.133.465	21.667.617	12.798.331	17.790.783	17.081.311	15.850.267	25.148.932	66.702.648	131.068.945
DEGARO SRL	61.440.845	63.595.666	86.462.825	118.345.381	143.237.625	136.463.704	160.622.169	176.211.818	114.160.996	110.297.555
SUINPROD SA	48.084.121	56.114.929	53.059.893	55.963.090	63.063.906	59.505.054	86.690.578	88.401.266	79.704.707	106.061.306
NUTRICOM SA	216.025.744	83.558.399	120.321.004	84.097.309	94.808.430	85.722.568	104.523.708	86.829.824	54.615.555	67.889.076
TEBU CONSULT INVEST S.R.L.	15.585.988	177.354.326	135.386.593	141.270.088	188.136.167	118.086.879	89.206.015	53.009.990	55.900.340	67.485.475
EUROPIG SA	56.519.515	66.902.613	64.334.954	70.315.882	83.063.338	83.517.627	83.816.374	71.059.169	79.528.837	62.511.871
CIRRUS COMEXIM S.R.L.	33.172.263	33.524.880	37.205.674	43.709.081	55.481.426	49.579.671	33.357.786	42.880.390	37.496.681	58.973.288
BERZOVIA FARM S.R.L.	x	x	x	x	x	x	5.335.374	22.810.013	18.703.206	57.574.842
PREMIUM PORC SIBIU SRL	x	x	x	x	9.588.598	39.566.199	86.926.999	102.159.798	63.829.785	55.074.382
PREMIUM PORC SRL	61.081.038	70.906.582	60.610.690	63.326.494	88.077.293	63.156.875	80.420.928	102.281.724	71.249.999	50.201.916
REPRO FARM S.R.L.	x	x	x	x	x	x	x	24.298.121	41.378.422	49.444.444
ZOOSAB SRL	18.088.900	25.383.299	24.313.693	24.931.576	28.238.395	29.748.915	31.077.518	37.238.840	38.168.791	41.301.637
DORIPESCO PROD SRL	13.813.209	16.055.008	19.897.063	19.924.109	23.368.113	20.214.971	26.243.338	30.389.120	31.730.556	39.276.127
ABO MIX SA	49.982.337	43.103.784	48.551.143	46.277.588	50.420.852	39.141.190	12.712.847	32.167.726	36.450.372	39.119.782
VERES AGRO PROD COM S.R.L.	13.884.152	19.281.214	16.966.058	17.032.959	22.523.338	18.611.790	31.995.120	34.367.730	23.012.290	37.559.611
NUTRITIN SRL	19.843.803	19.428.091	18.455.060	22.954.077	23.447.020	17.637.443	35.616.636	29.125.859	35.127.637	35.615.423
SAROVA FARMS S.R.L.	x	x	x	x	x	x	x	1.288.703	18.634.669	33.777.355
AGRISPOR COOPERATIVA AGRICOLĂ	0	0	0	0	0	0	0	16.420.527	42.745.722	33.738.734
CONSINTERFIN SRL	53.783.808	60.190.699	62.231.171	55.610.998	80.357.072	61.828.364	57.294.484	63.973.547	51.624.384	33.002.056
SOMEȘ PIG FARM COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	x	x	x	x	x	8.996.485	16.710.230	16.610.631	18.095.552	30.623.252

Venituri totale (lei)

AGENT ECONOMIC	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
LUIE TOTAL S.R.L.	1.476.190	8.251.801	22.140.237	13.689.624	18.347.570	18.013.623	20.895.593	26.153.117	67.706.679	132.445.077
DEGARO SRL	68.755.478	65.464.480	120.842.118	165.891.561	199.034.188	192.370.047	218.094.308	229.273.594	165.374.683	122.064.703
SUINPROD SA	57.721.095	65.812.595	66.440.160	63.380.266	79.233.747	76.860.501	100.296.282	99.357.410	94.429.416	129.765.025
NUTRICOM SA	360.453.989	181.765.709	214.263.930	141.753.095	106.576.062	112.686.344	95.000.822	91.920.964	102.308.344	80.718.997
TEBU CONSULT INVEST S.R.L.	15.592.030	182.358.788	174.938.364	143.620.195	186.716.989	167.144.895	82.899.799	46.619.916	66.456.834	63.910.128
EUROPIG SA	81.277.504	100.379.197	95.267.436	98.937.128	109.749.208	123.521.334	85.782.616	112.534.441	115.413.804	81.898.122
CIRRUS COMEXIM S.R.L.	49.610.448	48.066.935	58.679.141	69.299.661	60.273.307	70.266.874	49.088.464	67.245.822	62.091.376	95.018.142
BERZOVIA FARM S.R.L.	x	x	x	x	x	x	5.335.727	23.321.243	21.023.824	61.301.878
PREMIUM PORC SIBIU SRL	x	x	x	x	16.404.270	43.132.320	114.878.680	153.069.177	90.659.688	66.787.303
PREMIUM PORC SRL	68.980.957	73.264.028	62.990.215	65.137.171	192.155.850	71.025.206	84.356.124	103.175.503	90.632.402	65.998.331
REPRO FARM S.R.L.	x	x	x	x	x	x	x	19.458.165	23.319.982	34.051.662
ZOOSAB SRL	30.615.351	35.560.846	35.587.326	36.119.738	40.734.292	42.883.633	44.874.163	50.830.660	56.513.431	65.487.885
DORIPESCO PROD SRL	15.023.116	17.282.580	22.632.084	23.753.432	28.322.651	25.947.730	29.318.944	33.508.867	35.800.145	42.475.322
ABO MIX SA	80.881.698	106.280.390	69.358.944	69.204.555	79.417.794	60.497.918	33.670.673	67.430.063	65.290.631	78.877.829
VERES AGRO PROD COM S.R.L.	29.602.879	36.855.790	36.736.715	40.758.509	53.959.437	52.291.115	75.547.335	75.946.482	68.257.530	93.656.861
NUTRITIN SRL	9.459.189	9.081.834	7.391.184	8.051.180	9.460.800	9.311.653	13.227.937	14.439.609	19.558.131	16.048.686
SAROVA FARMS S.R.L.	x	x	x	x	x	x	x	1.288.715	24.650.663	33.618.288
AGRISPOR COOPERATIVA AGRICOLĂ	9	0	0	0	0	0	0	23.756.947	41.733.942	40.821.480
CONSINTERFIN SRL	55.891.469	59.757.484	64.562.879	57.523.408	83.522.373	65.575.599	60.351.976	66.603.445	49.812.941	40.783.987
SOMEȘ PIG FARM COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	x	x	x	x	x	8.996.485	16.710.230	16.610.631	18.130.285	30.680.318

Cheltuieli totale (lei)

AGENT ECONOMIC	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
LUIE TOTAL S.R.L.	1.259.035	7.905.213	20.695.104	11.925.739	16.020.106	15.525.307	16.810.310	21.733.640	54.118.651	103.866.849
DEGARO SRL	58.398.373	67.534.928	111.346.907	152.740.905	170.824.270	187.902.698	198.663.069	218.281.555	183.167.319	123.273.919
SUINPROD SA	56.989.463	58.839.474	58.284.286	54.608.105	57.463.734	63.117.129	78.857.575	85.271.838	95.456.618	124.980.032
NUTRICOM SA	353.558.343	188.393.604	214.108.218	142.146.305	91.715.365	112.095.225	113.977.626	105.352.981	103.870.690	93.082.074
TEBU CONSULT INVEST S.R.L.	13.849.221	177.261.918	151.256.345	136.277.704	174.823.534	130.577.502	63.146.283	45.505.677	66.081.775	62.260.572
EUROPIG SA	81.010.801	99.112.098	95.782.002	98.888.465	109.694.953	123.508.435	100.386.426	112.405.045	121.424.408	81.156.777
CIRRUS COMEXIM S.R.L.	48.972.549	47.868.092	58.594.202	69.068.333	54.842.786	65.702.667	48.665.117	72.481.387	66.603.967	90.250.530
BERZOVIA FARM S.R.L.	x	x	x	x	x	x	5.044.448	24.359.280	22.007.204	56.362.542
PREMIUM PORC SIBIU SRL	x	x	x	x	16.730.352	52.250.895	114.734.633	169.953.955	113.603.835	76.153.728
PREMIUM PORC SRL	62.604.077	67.348.855	60.566.146	58.359.908	106.110.238	70.379.714	80.759.175	104.237.924	101.997.234	59.586.203
REPRO FARM S.R.L.	x	x	x	x	x	x	x	19.188.764	27.293.582	33.635.831
ZOOSAB SRL	26.505.877	27.461.096	28.056.660	29.714.593	32.062.044	34.684.956	34.725.255	38.291.778	46.537.463	55.081.411
DORIPESCO PROD SRL	14.081.108	16.676.916	21.815.116	22.969.135	27.733.263	24.345.210	28.017.483	32.407.406	34.949.835	41.302.553
ABO MIX SA	109.424.540	104.019.889	68.558.627	67.234.016	69.447.436	59.029.897	30.581.313	64.284.626	72.966.639	86.773.351
VERES AGRO PROD COM S.R.L.	28.695.960	31.950.375	31.833.394	34.251.055	41.991.679	43.748.558	64.289.701	63.757.869	63.633.427	84.407.462
NUTRITIN SRL	6.886.120	6.652.572	6.524.981	7.148.027	7.115.893	8.885.413	12.912.520	14.262.900	19.536.152	15.939.931
SAROVA FARMS S.R.L.	x	x	x	x	x	x	x	1.212.559	24.100.262	30.737.171
AGRISPOR COOPERATIVA AGRICOLĂ	4.076	53	1.542	414	269	2.945	3.255	23.700.516	41.386.892	39.998.765
CONSINTERFIN SRL	45.809.886	49.151.940	61.859.887	51.109.766	69.024.463	59.787.636	53.074.988	70.670.220	56.032.195	36.433.430
SOMEȘ PIG FARM COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	x	x	x	x	x	8.991.051	16.693.061	16.607.746	18.056.412	30.591.814

Profit brut (lei)

AGENT ECONOMIC	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
LUIE TOTAL S.R.L.	217.155	346.588	1.445.133	1.763.885	2.327.464	2.488.316	4.085.283	4.419.477	13.588.028	28.578.228
DEGARO SRL	10.357.105	-2.070.448	9.495.211	13.150.656	28.209.918	4.467.349	19.431.239	10.992.039	-17.792.636	-1.209.216
SUINPROD SA	731.632	6.973.121	8.155.874	8.772.161	21.770.013	13.743.372	21.438.707	14.085.572	-1.027.202	4.784.993
NUTRICOM SA	6.895.646	-6.627.895	155.712	-393.210	14.860.697	591.119	-18.976.804	-13.432.017	-1.562.346	-12.363.077
TEBU CONSULT INVEST S.R.L.	1.742.809	5.096.870	23.682.019	7.342.491	11.893.455	36.567.393	19.753.516	1.114.239	375.059	1.649.556
EUROPIG SA	266.703	1.267.099	-514.566	48.663	54.255	12.899	-14.603.810	129.396	-6.010.604	741.345
CIRRUS COMEXIM S.R.L.	637.899	198.843	84.939	231.328	5.430.521	4.564.207	423.347	-5.235.565	-4.512.591	4.767.612
BERZOVIA FARM S.R.L.	x	x	x	x	x	x	291.279	-1.038.037	-983.380	4.939.336
PREMIUM PORC SIBIU SRL	x	x	x	x	-326.082	-9.118.575	144.047	-16.884.778	-22.944.147	-9.366.425
PREMIUM PORC SRL	6.376.880	5.915.173	2.424.069	6.777.263	86.045.612	645.492	3.596.949	-1.062.421	-11.364.832	6.412.128
REPRO FARM S.R.L.	x	x	x	x	x	x	x	269.401	-3.973.600	415.831
ZOOSAB SRL	4.109.474	8.099.750	7.530.666	6.405.145	8.672.248	8.198.677	10.148.908	12.538.882	9.975.968	10.406.474
DORIPESCO PROD SRL	942.008	605.664	816.968	784.297	589.388	1.602.520	1.301.461	1.101.461	850.310	1.172.769
ABO MIX SA	-28.542.842	2.260.501	800.317	1.970.539	9.970.358	1.468.021	3.089.360	3.145.437	-7.676.008	-7.895.522
VERES AGRO PROD COM S.R.L.	906.919	4.905.415	4.903.321	6.507.454	11.967.758	8.542.557	11.257.634	12.188.613	4.624.103	9.249.399
NUTRITIN SRL	2.573.069	2.429.262	866.203	903.153	2.344.907	426.240	315.417	176.709	21.979	108.755
SAROVA FARMS S.R.L.	x	x	x	x	x	x	x	76.156	550.401	2.881.117
AGRISPOR COOPERATIVA AGRICOLĂ	-4.067	-53	-1.542	-414	-269	-2.945	-3.255	56.431	347.050	822.715
CONSINTERFIN SRL	10.081.583	10.605.544	2.702.992	6.413.642	14.497.910	5.787.963	7.276.988	-4.066.775	-6.219.254	4.350.557
SOMEȘ PIG FARM COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	x	x	x	x	x	5.434	17.169	2.885	73.873	88.504

Număr salariați (persoane)

AGENT ECONOMIC	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
LUIE TOTAL S.R.L.	0	4	7	9	11	11	8	8	9	9
DEGARO SRL	65	71	83	108	97	115	113	123	100	96
SUINPROD SA	173	188	183	217	206	211	217	0	207	208
NUTRICOM SA	442	366	293	258	239	231	257	258	170	128
TEBU CONSULT INVEST S.R.L.	0	2	8	9	252	260	161	111	106	87
EUROPIG SA	242	225	211	235	266	278	228	175	195	119
CIRRUS COMEXIM S.R.L.	28	28	37	42	39	41	41	45	44	45
BERZOVIA FARM S.R.L.	x	x	x	x	x	x		11	11	13
PREMIUM PORC SIBIU SRL	x	x	x	x		8	49	57	70	61
PREMIUM PORC SRL	64	57	52	72	65	70	70	91	86	69
REPRO FARM S.R.L.	x	x	x	x	x	x	x		12	10
ZOOSAB SRL	54	61	70	79	80	83	78	79	70	89
DORIPESCO PROD SRL	82	114	100	107	101	101	73	59	67	68
ABO MIX SA	98	98	105	111	113	115	114	105	99	97
VERES AGRO PROD COM S.R.L.	8	11	12	19	23	26	30	27	27	23
NUTRITIN SRL	20	20	20	21	21	23	21	23	22	18
SAROVA FARMS S.R.L.	x	x	x	x	x	x	x		101	129
AGRISPOR COOPERATIVA AGRICOLĂ	0	0	0	0	0	0	0	1	8	6
CONSINTERFIN SRL	39	37	32	40	39	43	45	48	40	32
SOMEȘ PIG FARM COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	x	x	x	x	x		1	1	1	1

CRIS-TIM[®]

Companie de Familie
de peste 30 de ani

PENNY.

